

Основна школа „Свети Сава“, Врчин

29. новембра 15, 11224 Врчин

тел: +381 11 8053467;8055527;8055285

факс: +381 11 8056016

www.os-svetisava.edu.rs

e-mail: os-svsava@mts.rs

ПИБ: 101953139 мат. бр: 07035233 шиф. дел: 8520

Република Србија

Министарство просвете

Школска управа Београд

ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

за период од 2023/2024 – 2026/2027.

Основна школа „Свети Сава“, Врчин

29. новембра 15, 11224 Врчин

тел: +381 11 8053 467, 8055 527, 8055 285

факс: +381 11 8056 016

www.os-svetisava.edu.rs

e-mail: os-svsava@mts.rs

ПИБ: 101953139 мат. бр: 07035233

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНА ШКОЛА
»СВЕТИ САВА«
Бр. 491/4
0404 2023 год.
Врчин, 29. новембра бр. 15
тел: +381 11 8053 467, факс: 8055 016
e-mail: os-svsava@mts.rs

На основу члана 119. став 1. тачка 2. и члана 61. Закона о основама система образовања и васпитања (Сл. гласник РС бр. 10/19, 6/20 и 129/21), на основу Правилника о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС бр. – Просветни гласник бр. 15/18-77, 18/18-1, 3/19-83) и Правилника о допунама Правилника о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања и на основу члана 73. Статута ОШ „Свети Сава“ из Врчина, Школски одбор Основне школе „Свети Сава“ из Врчина доноси следећу

О Д Л У К У

1. Усваја се План и програм наставе и учења за осми разред за школску 2023/2024. годину једногласном одлуком чланова Школског одбора, усаглашен са Правилником о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања „Службени гласник РС – Просветни гласник бр. 5/2010-4) и Правилником о допуни Правилника о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник РС бр. 3/2019)

О б р а з л о ж е њ е

На основу члана 119. став 1. тачка 2. а у вези са чланом 61. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања (Сл. гласник РС бр. 10/19) Орган управљања доноси предшколски, школски, односно васпитни програм (у даљем тексту: програм образовања и васпитања), развојни план, годишњи план рада, усваја извештаје о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању, усаглашен са Образовним стандардима за крај другог циклуса обавезног образовања, па је у оквиру својих овлашћења о усвајању Школског програма за осми разред основног образовања, одлучено као у диспозитиву одлуке.

Председник Школског одбора
Драгана Гајић
Драгана Гајић

ОСНОВНА ШКОЛА „СВЕТИ САВА“
11224 Врчин, 29. НОВЕМБРА 15

САДРЖАЈ

УВОД	
ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ	6
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	7
ШКОЛА И ЊЕНА ОКОЛИНА	7
ЛИСТА ПРЕДМЕТА, АКТИВНОСТИ И ФОНД ЧАСОВА	13
ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ СА СТАНДАРДИМА, ДОДАТНА НАСТАВА, ДОПУНСКА НАСТАВА И СЕКЦИЈЕ	
Српски језик и књижевност	14
-допунска настава	27
-додатна настава	28
-драмско-рецитаторска секција	29
-новинарска секција	30
Енглески језик	33
-допунска настава	42
-додатна настава и Willkommen	46
Ликовна култура	47
-ликовна секиција	55
Музичка култура	57
-хор и музичко стваралаштво	67
Историја	82
-додатна настава	93
-допунска настава	95
-историјска секција	95
Географија	97
-додатна настава	121
-допунска настава	122
-географска секција	123
Физика	124
-додатна настава	137
-допунска настава	138
-Млади физичари и Пројектна настава	139
Математика	141
-додатна настава	152
-допунска настава	152
-математичка секција	153
Биологија	155
-додатна настава	172
-допунска настава	173
-биолошка секција	174
-еколошка секција	175
-Прва помоћ	176
Хемија	177
-додатна настава	192
- допунска настава	194
-хемијска секција	195
Техника и технологија	197
-саобраћајна секција	203
-аутомоделарство	206
-ракетно моделарство	207
-авиомоделарство	207
-брододеларство	208

-ручни радови	209
Информатика и рачунарство	210
-секција из информатике Mikrobot	220
Физичко и здравствено васпитање	222
-секција атлетика	232
-секција одбојка	234
-секција рукомет	235
-секција кошарка	
ОБАВЕЗНИ ИЗАБРАНИ ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	
-Верска настава	238
-Грађанско васпитање	249
-Немачки језик	258
-допунска настава	279
-додатна настава	281
-секција Willkommen	282
Слободне наставне активности	283
-цртање, сликање и вајање	283
-хор и оркестар	285
-домаћинство	289
Кинески језик	291
Час одељењског старешине	293
ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	294
Програм Пријатеља деце	296
ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ	298
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНеМАРИВАЊА ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	299
ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ УЧЕНИКА	310
ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА	314
Програм рада Црвеног Крста	315
ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА	316
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	317
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	317
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	318
Рад са родитељима	320
ПРОГРАМ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА И ПРОГРАМ УЧЕНИКА СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА	321
Аплицирање за модел установе кроз пројектне активности „Учимо сви заједно“	322
ПРОГРАМ РАДА БИБЛИОТЕКЕ	323
ПРОГРАМ ВРШЊАЧКОГ ТИМА	326
„КЛУБ УЧЕНИКА“	328
УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТ	328
ПРОГРАМ ОРГАНИЗОВАЊА ЕКСКУРЗИЈА И ИЗЛЕТА	330
ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА	331
ПРОГРАМ РАЗВОЈА ШКОЛЕ	335
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	335

Полазне основе за израду школског програма су:

Закон о основама система образовања и васпитања Службени гласник РС", бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закони, 10 од 15. фебруара 2019, 6 од 24. јануара 2020, 129 од 28. децембра 2021.

Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013,101/2017,27/2018, 10/2019 и 129/2021.);

Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник“, 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42, 16/2022-2);
Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, број 34/2019, 59/2020 и 81/2020).

Правилник о општинском Савету родитеља („Службени гласник РС“,бр.72/2018.)

Правилник о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 30 од 25.априла 2019.године);

Правилник о стандардима квалитета рада установе („Службени гласник РС–Просветни гласник“, број 14/18)

Правилник о вредновању квалитета рада установе („Службени гласник РС“,бр.10/19.)

Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Службени гласник РС“, број 80/2018)

Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, број 46/2019 и 104/2020.)

Правилник о ближим упутствима за утврђивање права н аиндивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, број 74/2018).

Правилник о општим стандардима постигнућа–образовни стандарди за крај обавезног образовања(“Службени гласник РС–Просветни гласник”,бр.5/2010);

Школски развојни план

Извештај о раду школе у претходној 2022/23.школској години

Искуства наставника у раду током 2022/2023.школскоггодине

Извештај и писмене и усмене смернице чланова екстерне комисије након екстерног вредновања спроведеног у школи децембра 2019.године

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природеи животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способностисамовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовањаи занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;

- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Сврха, циљеви и задаци програма образовања и васпитања за осми разред програма образовања је:

- Квалитетно образовање и васпитање које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз адекватно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
  - подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
  - омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
  - развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократског уређења, хуманог и толерантног друштва;
  - развијање код деце и ученика радозналости и одговорности за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

ШКОЛА И ЊЕНА ОКОЛИНА

Врчин је подавалско село које броји око 10.000 становника и једно је од највећих села у Србији. Иако се налази 20 км од центра Београда због идеалног географског и саобраћајног положаја из Врчина до центра града се стиже брже него са неких периферних насеља Београда до Теразија. За разлику од Београда у Врчину влада мир, без саобраћајних гужви, чист ваздух и лепа природа. Врчин има здраву средину великих потенцијала, са могућношћу привредног и економског развоја захваљујући између осталог и одличној комуникацији са Београдом. Код младих доминира опредељење да се школују, а затим и да раде у Београду, где већина становника Врчина и ради.

Прва школа у Врчину почела је са радом 1827. године. Кроз дугу историју, врчинска школа се највише суочавала са проблемом адекватности школске зграде, те је због нехигијенских услова до 1898. године у време Кнежевине, а касније и Краљевине Србије, више пута затварана на основу извештаја школских ревизора, који су сматрали да је зграда неподесна за школу.

У овој згради школа непрекидно ради од 1957. године, а први упис у судски регистар је 30.12.1965. године, решењем број 359 65. Школа је основана решењем Народног одбора општине Гроцка, број 8608 од 16.12.1965.године. Решењем Окружног привредног суда у Београду Us број 1242/73 од 27.12.1973.године у судски регистар уписана је ОШ „Мирослав Јовановић Церовац“ у улици Облаковска број 3. Решењем број 06 - 51 од 11.07.1978. године Скупштина општине Гроцка дала је сагласност на Статут Школе. Решењем Трговинског суда у Београду XII-Fi. 8244/04 од 20.08.2004. године промењен је назив школе у ОШ „Свети Сава“. Последњи упис извршен је решењем Трговинског суда број I-Fi 393/07 од 23.10.2007. године, којим је извршена промена лица овлашћеног за заступање, број регистарског улошка 5-18500. Школа је обухваћена мрежом школа, на основу Одлуке о броју и просторном распореду основних школа у Републици Србији (Сл. гласник РС број 58/94).Задан школе је одређен 19. мај.

Данас Основна школа „Свети Сава“ има укупно преко **600** ученика од 1. до 8. разреда. У саставу школе се налазе:

- 1. Матична школа у центру Врчина**, на адреси ул. 29.новембра, број 15 (од 1. до 8. разреда).

- 2. Издвојено одељење Доња Мала**, на адреси ул.Београдска1- удаљена 1 км од матичне школе (од1. до 4.разреда).

ОШ „Свети Сава“ – Издвојено одељење Доња Мала

3. **Издвојено одељење Рамнице**, на адреси ул. Загребачка 8, удаљена 900м од матичне школе. Школска зграда се користи за пројектне активности и ваннаставне активности.

ОШ „Свети Сава“ –Издвојено одељење Рамнице

Химна школе

Први пут изведена 8. 12. 2011. године

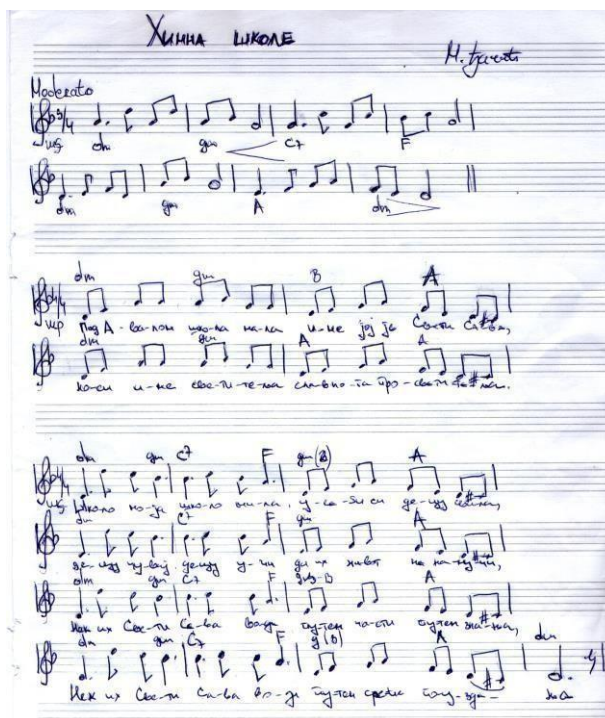
Текст: Огњен Исидоровић, ученик наше школе и Илинка Маринковић, секретар школе,
Композиција: Мила Ђачић, наставник музичке културе

Под Авалом школа
мала, Име јој је Свети
Сава, Носи име
светитеља, Славнога
просветитеља.

Школо моја, школо
мила У себи и
децусвила, Децу чувај
децу учи
Да их живот не намучи
Нек` их Свети Сава води
Путем части, путем знања
Нек` их Свети Сава води
Путем среће, поуздања

Ту се прва знања стичу
Ту се прва слова сричу
Школски дани брзо лете
Још мало ћу бити дете
Школо јуче, данас, сутра,
Нек` ти знањем свићу јутра,
Нек се школско звоно чује
И узрадост одјекује
Свети Саво, главо света,
Нек у школи знање
цвета, Молимо се теби
сви, Свети Саво, услиши.

Многи је још увек
памте, Прадедови, деде,
тате, Умове је многе
дала,
На свему јој пуно хвала
Школо јуче.....

Матична школа од расположивих 8019 м2 школске парцеле школа користи само 3240 м2, а на истом простору се налази и предшколска установа, „Лане“.

Доградња и реконструкција централне школске зграде почела је 16.10.2004. године. Сви планирани грађевински радови друге фазе радова завршени су током 2012. и 2013. године. Урађена је обједињена кровна конструкција над старим делом школе и новим дограђеним учиоичким трактом ради заштите објекта од прокишњавања, уграђена је громобранска инсталација и грејачи за хоризонталне и

вертикалне олуке, фасада и термоизолација на старом и дограђеном делу школе, као и алуминијумска фасадна столарија на шест нових учионица. Завршени су радови на покривању дограђеног улазног хола са одводњавањем и уграђивањем алуминијумске фасадне столарије, урађена је мрежна кишна канализација и дренажа и израђени су тротоари око објекта; урађена је нивелација школског дворишта и израда свих слојева и завршног ради одводњавања атмосферске воде са платоа.

Током лета 2014. године урађен је кров између физкултурне сале и старог дела школе, замењени су плафони у свим ходницима, окречени су, и у свим ходницима су замењени подови; сва врата су окренута ка споља; свака просторија је добила интернет; потпуно је завршена хидрантска мрежа и реконструисан је биодиск. Добијањем новог видео надзора са 24 камере школски и дворишни простор су у потпуности покривени, а стари видео надзор постављен је у подручној школи. Школа има и потпуно уређен паркинг за 10-ак аутомобила радника школе, као и просторију за разговор с родитељима ученика која ће ускоро бити стављена у функцију. Доста је рађено на уређењу зелених површина у школском дворишту. Терен у школском дворишту је обележен за кошарку и одбојку. Постављени су кошеви на терену као и клупе. Урађено је поновно асфалтирање дворишта и уградња нових плоча.

Школа поседује потпуно нову ограду, рампу за инвалиде, аутоматску дојаву пожара, разглас, електронско звоно, дигитални сат, хидрантску мрежу. У делу дворишта испод вртића „Лане“ изграђен је противпожарни базен за хидрантску мрежу (72 кубика), као и пречишћивач отпадних вода. Школа сада располаже квадратуром од 3240 m². Све учионице су у потпуности опремљене савременим наставним средствима и одговарају захтевима савремене наставе. Учионице су простране, са довољно светлости. Опремљене су савременим наставним средствима, одговарајућим намештајем, са довољним бројем клупа и столица у односу на број ученика. Сва постојећа дидактичка средства се одржавају, чувају и допуњавају новим. Учионице имају паметну таблу, бим пројектор, као и интернет, разглас, кабловска, wireless. Такође је у кабинету за информатику, обезбеђен је и рад на тридесет рачунарских места. У информатичкој учионици постоји 30 компјутерских јединица са мониторима. Школа има 13 бим пројектора, 11 паметних табли од тога 1 медиум систем, 6 фотокопир апарата, 13 зелених табли, 12 белих табли, 1 бела табла са нотним линијама, 65 панела по учионицама, 57 панела у ходницима, 4 панела у зборници, 9 тв пријемника. Све учионице и кабинети имају рачунаре. Свака просторија у школи је опремљена новим телекомуникацијским системом – рачунарска, телефонска, антенска мрежа. Школа је успела да угради АМРЕС интернет мрежу и да сада у целом објекту постоји wi-fi мрежа.

Издвојено одељење Доња Мала ради у школској згради корисне површине око 490 м² и школског дворишта од око 2000 м². У самој згради су две врло простране и светле учионице са трпезаријом. У згради постоје још и зборница, трпезарија, тоалети за ученике и наставнике. Мањи део дворишта је уређен у кошаркашко и одбојкашко игралиште. Изграђен је летњиковац, поправљена и окречена фасада и уграђен видео надзор. На већем делу дворишта асфалтирано је рукометно игралиште и игралиште за мали фудбал. Двориште има справе за вежбање на отвореном простору, клупе, љуљашке и клацкалице. Урадили смо и ограду до главног пута у дужини од 40 метара, окречене су школске просторије и побољшан квалитет видео надзора уградњом укупно 8 камера. Сваке године сарадњом родитеља и школе ради се на санацији и улепшавању постојећег објекта. Асфалтиран је део између ограде и пута и урађен је потпорни зид у дужини од 50 метара изнад школског терена и 56 метара ограде око школске зграде, што укупно чини 106 метара ограде у подручној школи. Претходне школске обновљена је и санирана фасада објекта у Доњој Мали као и електро- инсталације. Током школске 2020/21. године у издвојеном одељењу "Доња Мала" радови су обухватили: реконструкцију електро- енергетских инсталација (замена сигналне инсталације, разводни ормани, напојни каблови, инсталација осветљења, инсталација прикључница и термичких потрошача, инсталација за изједначење потенцијала, уземљивач и громобранска инсталација.) У оквиру овог пројекта извршени су фарбарско-молерски, керамички, водоинсталатерски радови, аутоматска дојава пожара, озвучење, видео надзор, као и хобловање и лакирање паркета. Урађена су спољна врата, је комплетна реконструкција ћачких тоалета са новим санитарјама и комплетна реконструкција кухиње са новим елементима.

Издвојено одељење Рамнице-Школа има једну зграду у засеоку Рамнице која се не користи.

Током лета 2020. године, уз помоћ ГО Гроцка успели смо да зграду овог издвојеног одељења, након 42 године некоришћења, спасимо и отргнемо од заборава, пропадања и прокишњавања. Детаљно смо заменили преко 320м² крова. Подашчана је комплетна кровна конструкција и урађени су олуци. Комплетно је реновирана фасада објекта. Још раније је уређено двориште постављањем металне ограде до улице и изградњом рукометног игралишта. Урађен је прикључак за воду, тј. чесма у дворишту школе.

Током школске 2020/21. године на школском објекту у Рамницама радови су обухватили:

1. Рушење и демонтажа (скидање постојећег црепа са кровова, скидање постојећих летви са кровова, демонтажа олучних хоризонтала, демонтажа олучних вертикала, демонтажа лимених опшивки калканских зидова и демонтажа дрвене ламперије са стрехе)
2. Зидарски радови (малтерисање димњака)
3. Тесарски радови (преглед и санација дела кровне конструкције, набавка и постављање дашчане подлоге преко кровне конструкције, летвисање крова летвама 3x3 cm, паралелно са роговима, преко дашчане оплате, за стварање ваздушног простора испод покривача, летвисање крова летвама 3x5 cm, на размаку од 32 cm за покривање фалцованим црепом, заштитни премаз дрвених елемената крова)
4. Покривачки радови (набавка и постављање фалцованог црепа)
5. Изолатерски радови (постављање паропропусне водонепропусне кровне фолије)
6. Суво-монтажни радови (опшивање стрехе аквапанелима)
7. Лимарски радови (уградња олучних хоризонтала, уградња олучних вертикала, опшивање калканских зидова, опшивање димњака, уградња снегобрана)

Захваљујући овом пројекту зграда овог издвојеног одељења је након 42 године некоришћења отргнута од заборава, пропадања и прокишњавања.

Сва три школска објекта имају јавну расвету, као и декоративно осветљење канделаберима.

Централна зграда

НАМЕНА ПРОСТОРА	БРОЈ ПРОСТОРИЈА	УКУПНА ПОВРШИНА М2
Улази	3	20
Степеништа	4	61
Хол	2	85,39
Учионице	12	648
Кабинети	5	280
Ходнициузучионице	4	343
Салазафизичковаспитање	1	411
Свлачионице	2	20 + 20
Библиотека	1	47
Школскакухиња	1	34,35
Трpezарија	1	109
Оставахигијеничара	1	7,4
Продужениборавак	2	108м, 2*54м2
Зборница	1	56
Свечанасала	1	255,4
Управашколе	3	36
Стручисарадници	1	16
Котларница	1	54
Архива	1	15

Издвојено одељење Доња Мала у потпуности је реновирано. Има две учионице, ходник, зборницу и тоалет са3 кабине, котларницу на природни гас, рукометно игралиште стандардне величине, мањи кошаркашки терен, теретану на отвореном простору. Сва постојећа дидактичка средства се одржавају, чувају и допуњавају новим.

Све учионице су у потпуности опремљене савременим наставним средствима и одговарају захтевима савремене наставе.Настава се одвија се у модерним и савременим специјализованим учионицама.

Шк.2013/2104 уређене су две нове просторије за извођење продуженог боравка.. Наставници су добили нову зборницу, а техничко особље своју просторију. Школска библиотека налази се у адекватном простору.Настава физичког васпитања изводи се у физкултурној сали, а када је лепо време у школском дворишту. Нашим ученицима на располагању савремена физкултурна сала са неопходним реквизитима, свлачионицама и справарницом. Ученици су добили лепе свлачионице, справарницу, а наставници свој кабинет.Од савремених наставних средстава школа располаже са компјутерима, штампачима,бимпројекторима, паметним таблама и медис системом, фотокопир апаратима, телевизорима, музичким линијама, фотоапаратима , скенерима, клавирима,звучницима , микрофонима , разгласом.

Школски веб-сајт садржи потребне информације у вези са образовно-васпитним процесом у школи. Свакодневно се ажурира, тако да су сви заинтересовани благовремено обавештени о свим дешавањима у школи.У свечаној сали организују се прославе, представе, књижевни сусрети, хуманитарне акције и друге манифестације од значаја за рад школе. Опремљена је сценом, столицама, клавиром и озвучењем, као и бимпројектом и рачунаром.

Наша школа је школа са традицијом. Храм знања, културе, спорта. Мото наше школе је реч,дело,љубав.Желимо да се у њој чују само лепе речи, а оне које то нису нека буду заборављене. Желимо да креирамо климу у којој се учи, развија и негује култура понашања и уважавања личности, у којој владају хармонични односи и сви се лепоо сећају, а љубав треба да буде она покретачка снага којом све почиње.

ЛИСТА ПРЕДМЕТА, АКТИВНОСТИ И ФОНД ЧАСОВА

Редн и број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик и књижевност	4	136
2.	Страни језик - енглески	2	68
3.	Ликовна култура	1	34
4.	Музичка култура	1	34
5.	Историја	2	68
6.	Географија	2	68
7.	Физика	2	68
8.	Математика	4	136
9.	Биологија	2	68
10.	Хемија	2	68
11.	Техника и технологија	2	68
12.	Информатика и рачунарство	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
Укупно: А		28	884
Редн и број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ И ПРОГРАМИ		
1.	Верска настава / Грађанско васпитање	1	34
2.	Страни језик - немачки језик	2	68
Редн и број	В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ		
1.	Чувари природе	1	34
2.	Домаћинство	1	34
3.	Цртање сликање и вајање	1	34
4.	Хор и оркестар	1	34
Ред. број	Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Редовна настава	26	884
2.	Допунска настава	1	34
3.	Додатни рад	1	34
Ред. број	Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Час одељенског старешине	1	34
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	34
3.	Екскурзије	1-3 дана годишње	

1. Назив језика националне мањине када се настава реализујена том матерњем језику.
2. Ученик бира један од обавезних изборних предмета: верска настава/грађанско васпитање и изучавага д о кр аја о б разовног циклуса.

**ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ
И СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**

(4 часа недељно, 136 часова годишње)

- Александар Јерков, Анђелка Петровић, Катарина Колаковић - „Читанка 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд 2020.
- Данијела Милићевић, Сунчица Ракоњац Николов - „Граматика 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд 2020.
- Катарина Колаковић, Анђелка Петровић, Сунчица Ракоњац Николов, Данијела Милићевић - „Радна свеска 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд 2020.

Редни број теме	Назив наставне теме	Број часова		
		Обрада	Остали типови часа	Укупно
1.	Слово о језику	9	8	17
2.	Вуковим стопама	13	5	18
3.	Трагање за идеалима	9	6	15
4.	Портрети	4	14	18
5.	Сеобе	5	7	12
6.	Обичаји	4	3	7
7.	У ратном вихору	6	11	17
8.	Глас љубави	10	6	16
9.	Магија читања	5	11	16
УКУПНО		65	71	136
СВЕГА ЧАСОВА		65	71	136

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Циљ: Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 136 часова (4 часа недељно, 136 часова годишње)

Уџбеници – Александар Јерков, Анђелка Петровић, Катарина Колаковић, „Читанка 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд, 2020.

- Данијела Милићевић, Сунчица Ракоњац Николов, „Граматика 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд, 2020.

Катарина Колаковић, Анђелка Петровић, Сунчица Ракоњац Николов, Данијела Милићевић, „Радна свеска 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд, 2020

Ред.бр.назив теме	Кључни појмови	Исходи (Ученик ће битиу стању да...)	Стандарди	Међушпредметн е компетенције
1.Слово о језику	Језик Старословенски Српскословенск и Рускословенски Славјаносрпски Дијалекат Књижевни језик Народни јез и Аутобиографија Епика Лирика Лирско - епске врсте Балада	чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа;	CJ.1.1.5. CJ.1.1.7. CJ.1.3.15. CJ.1.3.17. CJ.1.4.2. CJ.1.4.4. CJ.1.4.5.. CJ.1.4.6. CJ. 2.2.4. CJ.2.2.5. CJ.2.4.2. CJ. 2.4.3. CJ. 2.4.5. CJ. 3.2.5 CJ. 3.4.3.	компетенција за учење решавање проблема сарадња рад са подацима и информацијама комуникација естетичка компетенција

		<ul style="list-style-type: none"> – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – доследно примени правописну норму; 		
2. Вуковим стопама	Вукова реформа Речник Службена употреба језика а Биографија Житије Мемоари Наречја	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – доследно примени правописну норму; 	<p>CJ. 1.3.16. CJ. 1.3.17. CJ. 1.3.18. CJ. 1.3.19. CJ. 1.4.2. CJ. 1.4.3. CJ. 1.4.4. CJ. 2.1.7. CJ. 2.3.9. CJ. 2.4.4. CJ. 2.4.5. CJ. 3.2.5. CJ. 3.4.3. CJ. 3.4.4.</p>	компетенција за учење решавање проблема сарадња рад са подацима и информацијама комуникација естетичка компетенција
3. Трагање за идеалима	Полисемија Метонимија Хомонимија а Синонимија Префикс Суфикс	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; 	<p>CJ. 1.3.5. CJ. 1.3.12. CJ. 1.3.13. CJ. 1.3.14. CJ. 2.3.1.</p>	компетенција за учење решавање проблема рад са подацима и информацијама комуникација

	<p>Корен рећи Творбена основа Извођење Слагање Комбинована творба Творба претварањем</p>	<ul style="list-style-type: none"> – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – примени основна правила о распореду акцената; – разуме значење застарелих речи и неологизама; препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; 	<p>CJ. 2.3.4. CJ. 2.4.5. CJ. 2.4.6. CJ. 3.2.3. CJ. 3.4.6. CJ. 3.4.7.</p>	<p>одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетенција</p>
<p>4.Портрети</p>	<p>Ортоепија Акценат Генитивни знак Синтагма Конгруенција Реализам Приповетка Именица Заменица Придев Број Глагол</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; – истакне универзалне вредности књижевног дела и 	<p>CJ. 1.3.1. CJ. 1.3.4. CJ. 1.3.9. CJ. 1.3.10. CJ. 2.2.5. CJ. 2.3.1. CJ. 2.3.2. CJ. 2.3.3. CJ. 2.3.7. CJ. 2.3.8. CJ. 2.4.1. CJ. 2.4.2.</p>	<p>компетенција за учење решавање проблема сарадња рад са подацима и информацијама комуникација одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетенција</p>

		<p>повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – примени основна правила о распореду акцената; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; <p>доследно примени правописну норму;</p>		
5.Сеобе	<p>Непроменљиве речи</p> <p>Везници</p> <p>Речце</p> <p>Узвици</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; <p>доследно примени правописну норму;</p>	<p>CJ. 1.1.4.</p> <p>CJ. 1.1.7.</p> <p>CJ. 1.2.6.</p> <p>CJ. 1.3.1.</p> <p>CJ. 1.3.4.</p> <p>CJ. 1.3.9.</p> <p>CJ. 1.3.10.</p> <p>CJ. 1.3.11.</p> <p>CJ. 2.1.3</p> <p>CJ. 2.3.2.</p> <p>CJ. 2.3.3.</p> <p>CJ. 2.3.7.</p> <p>CJ. 2.3.8.</p> <p>CJ. 3.3.2.</p> <p>CJ. 3.3.4.</p> <p>CJ. 3.3.6.</p> <p>CJ. 3.4.6.</p> <p>CJ. 3.4.7.</p>	<p>компетенција за учење решавање проблема</p> <p>сарадња</p> <p>рад са подацима и информацијама</p> <p>комуникација</p> <p>естетичка компетенција</p>
6.Обичаји	<p>Синтаксичка функција</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије 	<p>CJ. 1.3.6.</p> <p>CJ. 1.3.8.</p>	<p>компетенција за учење решавање проблема</p>

	<p>Субјекат Предикат Објекат Прилошке Одредбе Апозициј а</p>	<p>читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; доследно примени правописну норму;</p>	<p>CJ. 2.3.6. CJ. 2.4.2. CJ. 2.4.5. CJ. 3.3.5. CJ. 3.4.2. C. 3.4.3. CJ. 3.4.4.</p>	<p>сарадња рад са подацима и информацијама комуникација</p>
7.У ратном вихору	<p>Комуникативн а реченица Предикатска реченица Комуникативн а функција Напоредни односи Писмо Тв драма Драма Расправа Есеј</p>	<p>– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним</p>	<p>CJ. 1.2.2. CJ. 1.2.5. CJ. 1.3.8. CJ. 1.3.15. CJ. 2.3.5. CJ. 2.4.1. CJ. 2.4.2. CJ. 2.4.6. CJ. 2.4.7. CJ. 3.3.5. CJ. 3.4.3. CJ. 3.4.4. CJ. 3.4.5</p>	<p>компетенција за учење решавање проблема сарадња рад са подацима и информацијама комуникација одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетенција</p>

		<p>разредима и повеже их са новим градивом;</p> <ul style="list-style-type: none"> – напише приказ, расправу и краћи есеј; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; <p>доследно примени правописну норму;</p>		
8. Глас љубави	<p>Пропагандни текстови Реклама Лирика Љубавна песма Интерпункцијск и и правописн и знаци</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; <p>доследно примени правописну норму;</p>	<p>CJ. 1.1.2. CJ. 1.1.7. CJ. 1.3.14. CJ. 1.4.5. CJ. 2.1 12. CJ. 2.1.6. CJ.2.2.5. CJ. 2.4.1. CJ. 2.4.2. CJ. 3.1.4. CJ. 3.2.5. CJ. 3.3.8. CJ. 3.4.2. CJ. 3.4.3. CJ. 3.4.5.</p>	<p>компетенција за учење решавање проблема рад са подацима и информацијама комуникација естетичка компетенција</p>
9. Магија читања	<p>Драма Комедија Класицизам Метафора Метонимија</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; 	<p>CJ. 1.1.2. CJ. 1.1.8. CJ. 1.2.5. CJ. 1.3.1. CJ. 1.3.2.</p>	<p>компетенција за учење решавање проблема рад са подацима и информацијама комуникација</p>

		– повеже књижевна дела са историјским или другим	CJ. 1.3.5.	одговорно учешће у
		одговарајућим контекстом; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко- стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања. – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију. – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; доследно примени правописну норму.	CJ. 1.3.6. CJ. 1.3.7. CJ. 1.3.8. CJ. 1.3.9. CJ. 1.3.10. CJ. 2.1.17. CJ. 2.3.1. CJ. 2.3.10. CJ. 2.3.11. CJ. 3.2.5. CJ. 3.3.4. CJ. 3.3.5. CJ. 3.4.1. CJ. 3.4.4. CJ. 3.4.8.	демократском друштву естетичка компетенција

Нази в наста вне теме	Редни бр. часа	Наставна јединица	Број часова		
			Обр ада	Ост ало	Ук уп но
	1.	Језичка култура: Учићемо у осмом разреду		1	
	2.	Граматика: Научили смо у 7. разреду		1	
	3.	Књижевност: „Усуд“, народна приповетка	1		
	4.	Језичка култура: „Усуд или лични избор“ (писмена вежба)		1	
	5.	Граматика: Иницијални тест		1	
	6.	Граматика: Анализа иницијалног теста; Обнављање правописних правила		1	
	7.	Граматика: Језик Словена у прапостојбини; Сеобе Словена и стварање словенских језика	1		
	8.	Граматика: Мисија Ћирила и Методија; Почетак писмености код Срба	1		
	9.	Књижевност: „Хазарски речник“, Милорад Павић (одломак)	1		
	10.	Књижевност: „Женидба Милића Барјактара“, народна епско-лирска	1		
	11.	Књижевност: „Женидба Милића Барјактара“, народна епско-лирска		1	
	12.	Граматика: Развој српског књижевног језика...	1		
	13.	Граматика: Развој српског књижевног језика...	1		
	14.	Књижевност: „Живот и прикљученија“, Доситеј Обрадовић (одломак)	1		
	15.	Језичка култура: Изражајно читање или рецитоваче („Усуд“, „Женидба Милића Барјактара“)		1	
	16.	Књижевност: „Колумбар“, Дино Буцати (одломак)	1		
	17.	Граматика: Мисија Ћирила и Методија и развој српског књижевног језика		1	
	18.	Граматика: Вук Стефановић Караџић – реформа језика, писма и правописа	1		
	19.	Граматика: Вук Стефановић Караџић – реформа језика, писма и правописа	1		
	20.	Књижевност: „Српски рјечник“, Вук Стефановић Караџић	1		
	21.	Језичка култура: Речници, лексикони и енциклопедије	1		
	22.	Граматика: Српски језик од Вука до данас	1		
	23.	Књижевност: „О народним певачима“, Вук Стефановић Караџић	1		
	24.	Књижевност: „Почетак буне против дахија“, народна епска песма	1		
	25.	Књижевност: „Почетак буне против дахија“, народна епска песма		1	
	26.	Књижевност: „Бој на Мишару“, народна епска песма	1		

	27.	Језичка култура: „Вишњић је певао, а око њега се гинуло, јаукало и пуцало (анализа домаћег задатка)		1	
	28.	Језичка култура: Први школски писмени задатак		1	
	29.	Граматика: Службена употреба језика и писма и језици националних мањина; петнаестоминутни тест 2	1		
	30.	Језичка култура: Колективна исправка првог школског писменог задатка		1	
	31.	Језичка култура: Индивидуална исправка првог школског писменог задатка		1	
	32.	Књижевност: „Житије Ајдук Вељка Петровића“, Вук Стефановић Караџић(одломак)	1		
	33.	Граматика: Штокавско наречје, изговори и дијалекти српског језика	1		
	34.	Књижевност: „Мемоари“, Прота Матеја Ненадовић (одломак)	1		
	35.	Граматика: Народни и књижевни језик; основне особине говорног и писаног језика	1		
	36.	Језичка култура: Једнозначност и вишезначност речи; лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности	1		
	37.	Граматика: Припрема за контролни задатак		1	
	38.	Граматика: Контролни задатак		1	
	39.	Граматика: Анализа контролног задатка		1	
	40.	Књижевност: „Горски вијенац“, П. П. Његош (одломак)	1		
	41.	Граматика: Грађење (творба) речи	1		
	42.	Граматика: Грађење (творба) речи		1	
	43.	Књижевност: „Отаџбина“, Ђура Јакшић	1		
	44.	Језичка култура: Синоними, антоними и хомоними...	1		
	45.	Књижевност: „Светли гробови“, Ј. Ј. Змај	1		
	46.	Граматика (ортоепија): Краткосилазни и краткоузлазни акценат; Правила о распореду акцената	1		
	47.	Књижевност: „Србија“, Оскар Давичо	1		
	48.	Језичка култура: „Благо оном ко довека живи“ (анализа домаћег задатка)		1	
	49.	Језичка култура: Изражајно рецитовање...; петнаестоминутни тест 3		1	
	50.	Књижевност: „Јазавац пред судом“, Петар Кочић (одломак)	1		
П	51.	Граматика (ортоепија): Правила о распореду неакцентованих дужина; Генитивни знак	1		
О	52.	Књижевност: „Пилипенда“, Симо Матавуљ	1		

Р Т Р Е Т И	53.	Књижевност: „Пилипенда“, Симо Матавуљ		1	
	54.	Граматика: Подела гласова		1	
	55.	Граматика: Гласовне промене		1	
	56.	Књижевност: „Све ће то народ позлатити“, Лаза Лазаревић (одломак)	1		
	57.	Књижевност: „Све ће то народ позлатити“, Лаза Лазаревић (одломак)		1	
	58.	Језичка култура: Правописна вежба (подела речи на слогове, растављање речи на крају реда и правописна решења у вези са гласовним променама)		1	
	59.	Језичка култура: „Лик Пилипенде“ / „Лик Благоја казанције“ (анализа домаћег задатка)		1	
	60.	Језичка култура: Други школски писмени задатак		1	
	61.	Граматика: Променљиве врсте речи (именице и заменице)		1	
	62.	Граматика: Променљиве врсте речи (придеви, бројеви и глаголи)		1	
	63.	Језичка култура: Колективна исправка другог школског писменог задатка		1	
	64.	Језичка култура: Индивидуална исправка другог школског писменог задатка		1	
	65.	Књижевност: „Сумњиво лице“, Бранислав Нушић (лектира)	1		
	66.	Књижевност: „Сумњиво лице“, Бранислав Нушић (лектира)		1	
	67.	Граматика (правопис): Правописни подсетник у вези са писањем именица, заменица, придева, бројева и глагола		1	
	68.	Граматика: Непроменљиве врсте речи (прилози и предлози)		1	
	69.	Граматика: Непроменљиве врсте речи (везници, узвици и речце)		1	
	70.	Књижевност: „Ђачки растанак“, Бранко Радичевић (одломак)	1		
	71.	Граматика: Припрема за контролни задатак		1	
	72.	Граматика: Контролни задатак		1	
	73.	Граматика: Анализа контролног задатка		1	
	74.	Језичка култура: Функционални стилови	1		
	75.	Књижевност: „Мамац“, Давид Албахари (лектира)	1		
	76.	Књижевност: „Мамац“, Давид Албахари (лектира)		1	
	77.	Језичка култура: Приказ књиге, филма или позоришне представе (писмена вежба)		1	

	78. а и 78. б	Књижевност: „Сеобе“ „Роман о Лондону“, Милош Црњански (одломци)	1	
	79.	Књижевност: „Ветар“, Иван В. Лалић	1	
	80.	Језичка култура: Систематизација градива из књижевности обрађеног у првом полугодишту(петнаестомунутни тест 4)		1
ОБИ ЧАЈ	81.	Грамматика: Реченични чланови		1
	82.	Књижевност: Обичајне народне лирске песме	1	
	83.	Књижевност: Обичајне народне лирске песме	1	
	84.	Грамматика: Синтагма		1
	85.	Грамматика (правопис): Писање имена из страних језика	1	
	86.	Књижевност: „О ускршњим обичајима“, Веселин Чајкановић	1	
	87.	Грамматика: Конгруенција		1
	88.	Грамматика: Комуникативна и предикатска реченица; комуникативна функција независних реченица		1
	89.	Књижевност: „Деца“, Иво Андрић (лектира)	1	
	90.	Књижевност: „Деца“, Иво Андрић (лектира)	1	
	91.	Грамматика: Напоредни односи међу реченичним члановима и међу независним реченицама		1
	92.	Језичка култура: „Мој највећи страх“ (анализа домаћег задатка)		1
	93.	Језичка култура: Трећи школски писмени задатак		1
	94.	Језичка култура: Колективна исправка трећег школског писменог задатка		1
	95.	Језичка култура: Индивидуална исправка трећег школског писменог задатка		1
	96.	Грамматика: Зависносложена реченица		1
	97.	Књижевност: „Труба“, Момчило Настасијевић	1	
	98.	Грамматика: Припрема за контролни задатак...		1
	99.	Грамматика: Контролни задатак		1
	100.	Грамматика: Анализа контролног задатка		1
	101.	Књижевност: „Покошено поље“, Бранимир Ћосић (одломак)	1	
	102.	Књижевност: „Писма“, Хилда Дајч (одломак)	1	
	103.	Језичка култура: Расправа и есеј; петнаестоминутни тест 5		1
	104.	Књижевност: „Ноћ и магла“, Данило Киш (одломак)	1	
	105.	Језичка култура: Пропагандни текстови (реклама)	1	
	106.	Грамматика (правопис): Писање црте и цртице	1	

	107.	Књижевност: Љубавне народне лирске песме („Љубавни растанак“)	1		
	108.	Књижевност: Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка“)	1		
	109.	Књижевност: „Ђулићи“, Јован Јовановић Змај (избор)	1		
	110.	Граматика (правопис): Интерпункцијски и правописни знаци	1		
	111.	Књижевност: „Опомена“, „Пролетња песма“, Десанка Максимовић	1		
	112.	Књижевност: „Месечев сјај“, Марина Цветајева	1		
	113.	Граматика (правопис): Спојено и одвојено писање речи		1	
	114.	Књижевност: „Очију твојих да није“, Васко Попа	1		
	115.	Језичка култура: Рецитовање љубавне поезије		1	
	116.	Књижевност: „Гласам за љубав“, Гроздана Олујић	1		
		(одломак)			
	117.	Језичка култура: „И ја гласам за љубав“ (анализа домаћег задатка)		1	
	118.	Граматика (правопис): Обнављање правописних правила (диктат)		1	
	119.	Језичка култура: Уочавање и исправљање грешака у обележеном тексту; Попуњавање текста са празнинама		1	
	120.	Језичка култура: Систематизација градива из књижевности (петнаестоминутни тест б)		1	
	121.	Књижевност: „Грађанин племић“, Ж. Б. П. Молијер (одломак)	1		
	122.	Језичка култура: „Љубав покреће свет“ (анализа домаћег задатка)		1	
	123.	Језичка култура: Четврти школски писмени задатак		1	
	124.	Језичка култура: Колективна исправка четвртог школског писменог задатка		1	
	125.	Језичка култура: Индивидуална исправка четвртог школског писменог задатка		1	
	126.	Књижевност: „Збогом мојих петнаест година“, Клод Кампањ (лектира)	1		
	127.	Књижевност: „Збогом мојих петнаест година“, Клод Кампањ (лектира)		1	
	128.	Граматика: Припрема за контролни задатак (годишњи тест)		1	
	129.	Граматика: Контролни задатак (годишњи тест)		1	
	130.	Граматика: Анализа контролног задатка		1	
	131. а и 131. б	Књижевност: „Магија књиге“, Херман Хесе / „Роман као држава и други огледи“, Милорад Павић (одломци)	1		

132.	Књижевност: „О читању поезије“, Војислав Карановић	1		
133.	Грамматика: Систематизација градива из правописа (петнаестоминутни тест 7)		1	
134.	Књижевност: „Критика метафоре“, Бранко Миљковић	1		
135.	Грамматика: Лексичка вежбања (метафора и метонимија)		1	
136.	Књижевност: Систематизација градива из књижевности (петнаестоминутни тест 8); „Наш последњи час“ (говорна вежба)		1	

Допунска настава

Циљ допунске наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати.

Задаци за допунску наставу:– развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;

– описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;

– поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика.

Методе:

У осмом разреду у настави српског језика користиће се следеће методе: монолошка, дијалогска, текстовна, метода самосталних ученичких радова, демонстративна...

МЕСЕЦ	ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ
Септембар – октобар	Развој српског књижевног језика Мисија Ћирила и Методија Вук Стефановић Караџић – реформа језика, писма и правописа Народни и књижевни језик; основне особине говорног и писаног језика
Новембар – децембар	Грамматика: Грађење (творба) речи Гласовне промене Променљиве врсте речи Правописна правила у вези са писањем именица, заменица, придева, бројева и глагола
Фебруар – март	Непроменљиве врсте речи Реченични чланови Исказивање реченичних чланова речју, синтагмом и зависном реченицом Реченица Правопис – основна правила
Април – мај	Комуникативна и предикатска реченица; комуникативна функција независних реченица Независне и зависне предикатске реченице Спојено и одвојено писање речи Правопис – основна систематизација

Додатна настава

Циљ додатне наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају,

доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци за додатну наставу:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- уочавање разлике између месног говора и књижевног језика;
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме ученици самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);– усвајање основних функционалних појмова и теоријских појмова из књижевности, позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења.

Методe:

У осмом разреду у настави српског језика користиће се следеће методе: монолошка, дијалoшка, текстовна, самосталних ученичких радова, демонстративна, игровна, аналитичко-синтетичка...

Месец	ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ
Септембар – октобар	Књижевна дела по избору ученика – тумачење (тема, композиција, ликови, језик) Књижевно-теоретски појмови Лингвистички појмови Самостално стваралаштво ученика (поезија, проза)
Новембар – децембар	Правописне нормe Историја језика Припреме за школско такмичење из граматике Припрема за школско такмичење из књижевности
Фебруар – март	Школско такмичење из језика и језичке културе Припрема за општинско такмичење (збирка тестова) Припрема за Књижевну олимпијаду, општински ниво Општинско такмичење из језика и језичке културе
Април – мај	Гледање позоришне представе по избору; анализа Припрема за градско такмичење из језика и језичке културе Припрема за Књижевну олимпијаду, градско такмичење Учешће на градском такмичењу Казивање стихова из самосталног ученичког стваралаштва

План рада драмско-рецитаторске секције

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ДРАМСКОГ СТВАРАЛАШТВА

- упознавање са културом драмског стваралаштва,
- упознавање са основама драмског истраживања,
- развијање стваралачке способности,
- богаћење и развијање маште и креативног начина мишљења,
- развијање способности за концентрацију и способности за јавне наступе,
- стицање способности лепог, течног и креативног импровизованог изражавања,
- стицање искуства и навика за колективни живот и рад,
- развој опажања, размишљања и слободног изражавања,
- емоционално сазревање (емотивни и сазнајни развој)
- развијање критичке способности,
- развијање самоконтроле,

досетљивости... подстицање интересовања
за истраживање

Доказано је да се дете у ваннаставним активностима потврђује као стваралац, а кроз емотивну ангажованост у драми касније показује боље успехе у учењу и памћењу стичући способност флексибилне и стваралачке личности.

Методe:

У шестом разреду у настави српског језика користиће се следеће методе: монолошка, дијалогска, текст, текстовна, самостални ученички радови, демонстрације, писани радови ученика, самостално стваралаштво ученика (песме, приче), вербална, тест, комбинована (аналитичко-синтетичка).

План рада драмско-рецитаторске секције

СЕПТЕМБАР

1. Формирање секције и договор о раду
2. План рада за текућу школску годину
3. Акценатске вежбе
4. Акцентаске

вежбе ОКТОБАР

1. Вежбе интонације
2. Вежбе интензитета
3. Избор и анализа садржаја за наступ поводом Дана просветних радника
4. Увежбавање за

наступ НОВЕМБАР

1. Генерална проба пред наступ поводом Дана просветних радника
2. Приредба поводом Дана просветних радника
3. Избор и анализа садржаја за прославу Дана Светог Саве
4. Увежбавање за

наступ ДЕЦЕМБАР

1. Увежбавање за наступ
2. Увежбавање за наступ
3. Анализа рада секције у првом

полугодишту ЈАНУАР

1. Увежбавање за наступ поводом Дана школе
2. Генерална проба пред наступ поводом Дана школе

3. Наступ поводом Дана

школе ФЕБРУАР

1. Одабир текстова за школско такмичење у рецитовању
2. Увежбавање текстова
3. Увежбавање текстова
4. Школско такмичење у

рецитовању МАРТ

1. Припрема за општинско такмичење у рецитовању
2. Припрема за општинско такмичење у рецитовању
3. Општинско такмичење у рецитовању
4. Анализа резултата општинског такмичења у

рецитовању АПРИЛ

1. Сарадња са другим секцијама (музичка, ликовна)
2. Посета позоришној представи
3. Дискусија о посећеној представи
4. Сусрет са професионалним

глумцем МАЈ

1. Припреме за такмичење у беседништву
2. Припреме за такмичење у беседништву
3. Припреме за такмичење у беседништву
4. Такмичење у

беседништву ЈУН

1. Анализа рада секције и извештај

НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА

ОБРАЗОВНИ ЦИЉЕВИ:

- упознавање новинарских врста и начина рада и оспособљавање ученика за адекватно усмено и писмено изражавање;
- овладавање језичким средствима потребним за успешну комуникацију;
- уочавање разлика између књижевног и народног језика;
- повезивање говорних активности са ликовним изразом и савременим информатичким технологијама.

ВАСПИТНИ и ФУНКЦИОНАЛНИ ЦИЉЕВИ:

- развијање стваралачке способности;
- извршавање постављених обавеза;
- подстицање на тимски рад и сарадњу;
- разумевање, поштовање и узајамно уважавање културе, језика, обичаја, историје, вере и музике више народа;
- развијање комуникацијских способности, сигурности и самопоуздања у јавном наступу и опхођењу и развијање социјалних вештина;
  - развијање интереса за новинарство;
  - усмеравање у избору занимања;
  - неговање етичких вредности и принципа.

МЕТОДЕ: монолошка, дијалогска, стваралачка, игровна, текстуална, метода самосталних радова.

АКТИВНОСТИ:

- упоређивање два различита текста из новина и уочавање разлика у језику који се користи, темама и начину обраде тема, професионалност – непрофесионалност у

новинарству;

- правила међународне федерације новинара – вежба;
- уочавање непрофесионализма у новинарству и исправак лоших текстова;
- општа култура новинара – квиз;
- писање вести (практична вежба састављања вести, издвајање наслова и прилагођавање вести за различите медије);
  - вежба експресног састављања вести;
  - вежба улоге водитеља/спикера на телевизији;
- писање репортаже (одабирање сложеније теме и опширнији приказ одабране проблематике);
  - писање интервјуа (вежба интервјуисања са унапред одабраном личношћу);
  - смишљање анкете, просте и сложене анкете;
  - истраживање јавног мњења (маркетиншки ангажована анкета).
- писање приказа књиге, албума, концерта, представе и филма;
- писање извештаја најављеног догађаја (програм, интервју) и ненајављеног догађаја;
- израда часописа – избор уредништва, програма, тема и дужности;
- уређивање текста – фонт и прелом;
- презентација школског часописа.

● ПЛАН РАДА ЗА НОВИНАРСКУ СЕКЦИЈУ

1. Етика у новинарству (упоређивање два различита текста из новина и уочавање разлика у језику који се користи, темама и начину обраде тема, професионалност – непрофесионалност у новинарству)
2. Декларација о принципима поступања новинара (правила међународне федерације новинара – вежба)
3. Етика у новинарству (уочавање непрофесионализма у новинарству и исправак лоших текстова)
4. Вест (практична вежба састављања вести, издвајање наслова и прилагођавање вести за различите медије)
  5. Телевизијске вести (вежба експресног састављања вести)
  6. Репортажа (одабирање сложеније теме и опширнији приказ одабране проблематике)
  7. Интервју
  8. Анкета (смишљање анкете, просте и сложене анкете)
  9. Ангажовано новинарство (истраживање, упознавање са системом)
  10. Уредништво (одабир и начин реализовања програма и листа)
  11. Школски часопис – расподела дужности и тема
  12. Школски часопис – расподела дужности и тема
  13. Школски часопис – реализација
  14. Школски часопис – реализација
  15. Школски часопис - реализација
  16. Школски часопис – реализација
  17. Школски часопис – реализација
  18. Презентација школског часописа
  19. Презентација школског часописа
  20. Школски годишњак – расподела дужности и тема
  21. Школски часопис – реализација
  22. Школски часопис – реализација
  23. Школски часопис – реализација
  24. Школски часопис – реализација
  25. Школски часопис – реализација
  26. Школски часопис – реализација
  27. Школски часопис – реализација
  28. Школски часопис – реализација
  29. Школски часопис – реализација
  30. Уређивање вести – фонт, одабир

31. Уређивање вести – прелом текста
32. Лектура
33. Лектура
34. Дизајн
35. Презентација школског часописа
36. Презентација школског часописа

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 8. РАЗРЕД				
НАСЛОВ: ENGLIS HPLUS 4, Secondedition (Уџбеник и радна свеска за 8. разред основне школе)				
АУТОРИ: Уџбеник - BenWetz, Радна свеска – Janet Hardy Gould				
ИЗДАВАЧ: Нови Логос, Београд, Србија у сарадњи са <i>OxfordUniversityPress</i> , Оксфорд, Велика Британија, 2021.				
Област/Тема материјал садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученици ће бити у стању да:	Стандарди	Опште међупредметне и предметне компетенције
1. Starter unit Уводна тема Описивање радњи у садашњости и прошлости.	Present Simple, Present Continuous, Question tags, Used to.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости и прошлости; - размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости и из прошлости; - поштују правила учтиве комуникације	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18.1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.
2. Lost and found Изгубљено нађено Описивање радњи и ситуација из прошлости; описивање предмета и	Past simple, Past continuous, Adjectives	- разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава и догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - опишу историјски догађај из циљне	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.

појава.		културе.	3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.	
3. Тест 1 Комуникати вне функције из тема 1 и 2 (комбинова н о).	Лексика и језичке структуре које се односе на теме и комуникативне функције које су се обрађивале у темама 1 и 2; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.	Исходи из тема 1 и 2(комбиновано).	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.3.1.6. 3.1.16. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.2.	Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.

<p>4. Choices Избори Описивање искуства из прошлости; описивање способност и у садашњости.</p>	<p>Present perfect vs past simple</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу оискуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлостиповезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који сеодносе на описивање способности у садашњости; - саопште своје и туђе способности у садашњости; - размене неколико информација оспособностима у садашњости; - разумеју и објасне сличности и разлике упопуларним музичким жанровима између своје и циљне културе. 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30.</p>	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према околини, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
<p>5. What's it worth? Колико</p>	<p>Present continuous for Arrangements</p>	<ul style="list-style-type: none"> -разумеју краће низове исказа који се односе на количине и цене; - размене информације у вези са 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20.</p>	<p>Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са</p>

<p>вреди? Изражавање количина цена; изражавање мишљења; давање препорука; описивање будућих радњи и предвиђања .</p>	<p>Future simple for predictions, Going to.</p>	<p>количинама ценама; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се на будуће радње и предвиђања; - размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима; саопшти будуће радње и предвиђања; - разумеју и објасне сличности и разлике навикама куповине између своје и циљне културе.</p>	<p>1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.2.3.6. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30.</p>	<p>подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>
<p>6. The first test written in English Први писмени задатак</p>	<p>Лексика и језичке структуре које се односе на комуникативне функције које су се обрађивале у темама 4 и 5.</p>	<p>Исходи из тема 4 и 5 – комбиновано.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12.</p>	<p>Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.</p>

7. Feelings Осећања	Adjectives ending in –ed/-ing, Modal verbs	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања; -размене неколико повезаних информација у вези са осећањима; - искажу и образложе осећања; 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15.	Естетичка компетенција, одговоран однос према околини.
		<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на могућности; - размене неколико информација које се односе на могућности; - разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагује на њих, -размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете; - разумеју британски и амерички смисао за хумор. 	2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.9.	
8. Discovery Откриће Описивање радњи у прошлости; изражавање мишљења, планова и намера; изражавање могућности и хипотетичк и х ситуација.	Gerund, First conditional, Second conditional	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на прошлост; размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, планова и намера; - саопште своја и туђа мишљења, планове и намере; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација; - размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама; - наведу биографске податке и најважнија 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.11. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

		открића/дела научника/уметника из циљне културе.		
9. About me О мени	Reflexive pronouns, Relative	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање бића, предмета и места;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са

	pronouns	- опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - размене неколико информација у низу о карактеристикама бића, предмета и места; - упореде и наведу сличности и разлике у карактеристикама савремене поезије у својој и циљној култури.	1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1.	подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.
10. Тест 2 Комуникати вне функције из тема 7, 8 и 9 (комбинова н о).	Лексика и језичке структуре које се односе на комуникативне функције које су се обрађивале у темама 7, 8 и 9; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.	Исходи из тема 8 и 9.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.3.1.2. 3.1.6. 3.1.16. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.2.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.
11. On the streets На улицама Описивање места и појава; изражавање количина	Quantifiers and Numbers, Present, Past and Future Passive	-разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; -размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - повеже неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; - разумеју краће низове исказа који се односе на количину; размене информације у вези са количином, димензијама и ценама;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

		- упореди и наведе сличности и разлике између уличног живота у градовима широм света.	3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.	
12. The second test written in English Други писмени задатак Комуникати вне функције из теме 11.	Лексика и језичке структуре које се односе на комуникативне функције које су се обрађивале у теми 11; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.	Исходи из теме 11.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18.3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27.3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.
13. The law Закон Описивање појава и догађаја; изражавање мишљења	Reported speech	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис појава и догађаја; - размене информације које се односе на опис појава и догађаја; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују појаве и догађаји; - упореде и опишу сличности и разлике између законских регулатива код нас и у циљној култури.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

			3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27.3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.	
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА				
Активности наставника		Активности ученика		Праћење и евалуација
Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно/критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.		Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, раде пројекте.		Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови језичких вештина, различите технике формативног оцењивања.
ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ				
Наставне методе		Наставни облици рада	Наставна средства	
Аудио-визуелна, вербална, демонстративна, текстуална, илустративна, дијалогска, хеуристичка, симулација.		Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	Уџбеник, радна свеска, <i>CPT (classroom presentation tool)</i> – софтвер за интерактивну белу таблу (користи се уз помоћ рачунара и пројектора), аудио CD, реалије...	
Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима: Пажљив избор садржаја, активности, наставних метода, облика рада и средстава, узимајући у обзир личне особине, интересовања, степен самосталности ученика, континуирано праћење не само постигнућа ученика, већ и сопственог рада наставника, како би се перманентно унапређивао наставни процес и доводио ка остваривању исхода.				
УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ				

Формативно

Формативним оцењивањем се током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностичким тестовима, самоевалуацијом, језичким портфолиом, пројектним задацима и др.) Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес свог рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу, јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа.

Сумативно

Сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање.

English Plus 4 - осми разред, осма година учења								
Редни број и назив наст. теме	Ред. број часа	Назив наставне јединице	Тип часа			Ук. бр. час. по теми		
			обрада	утврђивање	осталитипови	обраду	утврђива	осталетипове
1. Starter unit Уводна тема	1.	Social media and the internet	1			1	3	
	2.	Social media and the internet		1				
	3.	Present tenses		1				
	4.	Digital technology, Question tags		1				
2.Lost and found Изгубљено нађено	5.	Memories	1			2	3	
	6.	Memories		1				
	7.	A true story, Past perfect	1					
	8.	A true story, Past perfect		1				
	9.	Past narrative tenses, Past simple Past continuous, Past perfect		1				
3.Test 1	10.	Review 1						2
	11.	Test 1						
4.Choices Избори	12.	Making decisions	1			2	3	
	13.	Making decisions		1				
	14.	An online article, Present perfect, Present perfect continuous	1					
	15.	An online article		1				
	16.	Difficult decisions	1					
5.What's it worth? Колико вреди?	17.	Money and marketing, Articles	1			3	3	1
	18.	Money and marketing		1				
	19.	An interview, Noun, Noun combination	1					
	20.	An interview		1				
	21.	Shops and shopping, Future forms	1					
	22.	Shops and shopping		1				
	23.	Review 2			1			
	24.	The preparation for the first written test			1			

6.The first written test	25.	The first written test			1			3
	26.	The correction of the written test			1			
7Feelings	27.	Feelings and emotions, Compound adjectives	1			3	4	1
	28.	Feelings and emotions		1				
	29.	An investigation	1					
Осећања	30.	An investigation, Possibility and certainty		1				
8.Discover у Откриће	31.	Music, mood and health, Can, Could, Be able to, Should, Must, Have to	1			3	3	1
	32.	Music, mood and health		1				
	33.	Talking about feelings		1				
	34.	Review 3			1			
	35.	Discovery and invention, Nouns and verbs	1					
	36.	Discovery and invention		1				
	37.	A presentation, Gerunds and infinitives	1					
	38.	A presentation		1				
	39.	Life and the universe, Conditionals: Zero, First Second, Third	1					
	40.	Life and the universe		1				
	41.	Review 4			1			
9.About me О мени	42.	Types of people, Reflexive pronouns	1			3	3	1
	43.	Types of people		1				
	44.	A poem			1			
	45.	Personality and experiences, Relative pronouns	1					
	46.	Personality and experiences		1				
	47.	An interview	1					
	48.	An interview		1				
10.Test 2	49.	Review 5			1			2
	50.	Test 2			1			
11.On the streets На улицама	51.	City features	1			3	4	
	52.	City features		1				
	53.	Two online texts, Quantifiers, Comparative and superlative adjectives	1					
	54.	Two online texts		1				
	55.	Buildings and archeology, Passive: Present, Past, Future	1					
	56.	Buildings and archeology		1				
	57.	Describing and comparing photos		1				

12.The second written test	58.	The preparation for the second written test			1			3	
	59.	The second written test			1				
	60.	The correction of the written test			1				
13.The law	61.	Crime and criminals	1					2	
	62.	Crime and criminals		1					
	63.	Reported statements	1						
	64.	Reported statements		1					
Закон	65.	Reported questions	1				3	3	2
	66.	Reported questions		1					
	67.	Review			1				
	68.	Review			1				

НАСЛОВ: ENGLIS HPLUS 4, Second edition (Уџбеник и радна свеска за 8. разред основне школе) АУТОРИ: Уџбеник - BenWetz, Радна свеска – Janet Hardy Gould

ИЗДАВАЧ: Нови Логос, Београд, Србија у сарадњи са Oxford University Press , Оксфорд, Велика Британија, 2021.

Назив теме	Наставне јединице
1 Starter unit	1. Vocabulary-Social media and the internet 2. Vocabulary-Social media and the internet 3. Present tenses
2 Lost and found	4. Vocabulary- Memories 5. Vocabulary-Memories 6. Past simple 7. Past continuous 8. Past perfect
3 Choices	9. Vocabulary-Making decisions 10. Vocabulary- Making decisions 11. Present perfect
4 What's it worth?	12. Vocabulary- Shops and shopping 13. Vocabulary- Shops and shopping 14. Noun
5 The first writtentest	15. Preparation for the first written test
6 Feelings	16. Vocabulary- Feelings and emotions 17. Vocabulary- Feelings and emotions 18. Vocabulary- Music, mood and health 19. Vocabulary- Music, mood and health 20. Can, Could, Be able to, Should, Must, Have to
7 Discovery	21. Vocabulary-Discovery and invention 22. Vocabulary-Discovery and invention 22. Vocabulary-Life and the universe 23. Vocabulary-Life and the universe 24. Conditionals
8 About me	25. Vocabulary-Types of people 26. Vocabulary-Types of people
9 On the streets	27. Vocabulary-City features 28. Vocabulary-City features 29. Passive
10 The second written test	30. Preparation for the second written test
11 The law	31. Vocabulary-Crime and criminals 32. Vocabulary-Crime and criminals 33. Reported speech 34. Reported speech

Енглески језик, допунска настава, 8. разред,
2021/22. Литература за ученике:
ENGLIS HPLUS 4, Second edition, Уџбеник за 8. разред основне школе
АУТОР: Уџбеник – Ben Wetz

ДОДАТНА НАСТАВА, 8. РАЗРЕД

1. Speaking, Social media
2. Present tenses
3. Past tenses
4. Present and past tenses
5. Reading comprehension

6. Reading comprehension
7. Modals
8. Speaking, Making decisions
9. Listening comprehension
10. Will and be going to
11. Present simple and continuous for future
12. Writing an email
13. Expressing the future
14. Pronouns object, possessive, reflexive
15. Grammar exercises
16. Testing pupils' knowledge
17. Situation dialogues
18. Active and passive
19. Passive – past, present, future
20. Passive questions
21. Competition test
22. Competition test
23. Competition test
24. Competition test
25. Competition test
26. Conditionals
27. Reading comprehension
28. Speaking, Feelings
29. Reported speech
30. Reported speech
31. Making an interview
32. Listening comprehension
33. Writing (an opinion essay)
34. Discussion (free topics)

СЕКЦИЈА “ ВИЈКОМЕН” , 8. РАЗРЕД

1. Speaking activity
2. Vocabulary
3. Grammar exercises
4. Grammar exercises
5. Reading comprehension
6. Listening comprehension
7. Writing practice
8. Speaking activity
9. Vocabulary
10. Reading comprehension
11. Listening comprehension
12. Writing an email
13. Grammar exercises
14. Grammar exercises
15. Speaking activity
16. Testing pupils' knowledge
17. Situation dialogues

18. Reading comprehension
19. Grammar exercises
20. Listening comprehension
21. Competition test
22. Competition test
23. Competition test
24. Competition test
25. Vocabulary
26. Grammar exercises
27. Speaking activity
28. Reading comprehension
29. Writing practice
30. Making an interview
31. Listening comprehension
32. Writing (an opinion essay)
33. Vocabulary
34. Discussion (free topics)

Ликовна култура

Циљ: Циљ наставе и учења ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

Разред: VIII

Годишњи

фонд: 34

Област/Тем

атски садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радovima других уважавајући различита мишљења	Стандар ди
Машта и креативност, свесно и несвесно	Машта Креација Свесно Несвесно	– бира одговарајући прибор, материјал,		ЛК.1.1.1 ЛК.1.1.3 ЛК.1.2.1 ЛК.1.3.2. ЛК1.3.3
Порука, тема, идеја	Реално Надреално Знак	технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука		ЛК.2.2.1 ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.3
Ликовнирепез епти	Пиктограм Симболи Персонификација Атрибут Композиција Перспектива	– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука;		ЛК.3.2.4
Пројекти	Анимација Адвертајзинг Логотип Плакат	– користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад		ЛК.1.1.1 ЛК.1.1.3 ЛК.1.2.1 ЛК.1.3.2. ЛК1.3.3 ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.1 ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.3 ЛК.3.2.4
		– примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; -реализује једноставне		

Компетенције Опште међупредметне компетенције	подацима и информац ијама, решавање проблема, сарадња, компетен ција за учење, одговорно учешће у демократс ком друштву, естетичка компетен	ција -комуникација -рад с подацима и информац ијама -решавање проблема, -сарадња, -компетенција за учење, - одговорно учешће у демократс ком	друштву, - естетичк а компетен ција, комуникација -Рад с подацима и информац ијама, - решавање проблема, -сарадња, -компетенција за	учење, - одговорно учешће у демократс ком друштву, - естетичк а компетен ција, комуникација
--	---	--	---	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности наставника

Усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, анализира...

Активности ученика

Коришћење различитих материјала и техника, истраживање, опажање...

Праћење и евалуација

Естетска анализа радова, квизови на тему усвојених појмова....

ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ

Наставне методе

Наставни облици рада

Наставна средства

Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима:

Прилагођавање садржаја и начина остваривања задатака на основу способности ученика. Прилагођавање техника рада и одабир адекватних алата и прибора за рад. Одабир тема које ученика могу да инспиришу.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Формативно

Формативно оцењивање јесте редовно проверавање постигнућа и праћење односа према раду у току савладавања школског програма и садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацијинаставника.

Сумативно

Оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су бројчане и уносе се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

РЕДНИ БРОЈ	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА ПРЕМА ТИПУ ЧАСА				УКУПНО
		обрада	обрада, вежба	вежба	Вежба, естетска анализа	
1.	МАШТА И КРЕАТИВНОСТ, СВЕСНО И НЕСВЕСНО	/	1	/	1	2
2.	ПОРУКА, ТЕМА, ИДЕЈА	/	2	/	1	3
3.	ЛИКОВНИ РЕЦЕПТИ	/	4	/	2	6
4.	ПРОЈЕКТИ	/	12	/	11	23
УКУПНО		/	19	/	15	34

ОРИЈЕНТАЦИОНИ РАСПОРЕД НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА

РЕДНИ БРОЈ	НАСТАВНА ТЕМА	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА			ИСХОДИ УЧЕЊА
			О	В	Е	
1.	Машта и креативност, свесно и несвесно	Машта и креативност	О	В		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за
2.		Свесно и несвесно		В	Е	
3.	Порука, тема, идеја	Знак, пиктограм, симболи	О	В		
4.		Персонификација, атрибут, алегорија	О	В		
5.		Јединство и поруке око тебе		В	Е	
6.	Ликовни рецепти	Ликовни принципи 1	О	В		
7.		Ликовни принципи 2	О	В		
8.		Ликовни принципи 3	О	В		
9.		Ликовни принципи 4		В	Е	
10.		Перспектива 1	О	В		

11.		Перспектива 2				В	Е	изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука;
-----	--	---------------	--	--	--	---	---	---

12.	Пројекти	Умеш ли де се потпишеш?	О	В				користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења;
13.		Логотип за твоју измишљену компанију	О	В				
14.		Логотип за твоју измишљену компанију			В	Е		
15.		Направи плакат за догађај у школи	О	В				
16.		Направи плакат за догађај у школи			В	Е		
17.		Направи анимирани филм	О	В				
18.		Направи анимирани филм			В	Е		
19.		Сними рекламу	О	В				
20.		Сними рекламу			В	Е		
21.		Геометризуј своју слику	О	В				
22.		Геометризуј своју слику			В	Е		
23.		Сликај експресивно	О	В				
24.		Сликај експресивно			В	Е		
25.		Реални облици у нереалним односима	О	В				
26.	Реални облици у нереалним односима			В	Е			
27.	Вајање – направи велику скулптуру	О	В					
28.	Вајање – направи велику скулптуру			В	Е			
29.	Дизајн – ергономија	О	В					
30.	Органски дизајн			В	Е			
31.	Маска, шминка, костим, искажи идеју	О	В					
32.	Маска, шминка, костим, искажи идеју			В	Е			
33.	Културно наслеђе, рестаурација и конзервација	О	В					
34.	Културно наслеђе, рестаурација и конзервација			В	Е			

ТУМАЧЕЊЕ ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА ЗА 8. РАЗРЕД ПО НИВОИМА И ОБЛАСТИМА

1. НИВО

1. МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.1.1.1.

Разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности

ЛК.1.1.2

Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК.1.1.3

Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)

2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.1.2.3

Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) **3.УЛОГА,РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ**

ЛК.1.3.1

Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља и култура

ЛК.1.3.2

Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. дизајнер, костимограф, архитекта...)

ЛК.1.3.3

Познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)

ЛК1.3.4.

Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу

2. НИВО

1.МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.2.1.1

Познаје и користи у свом раду основне изражајне могућности класичних и савремених идеја, техника и материјала визуелних уметности ЛК.2.1.2

Образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.2.2.1

Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт

ЛК.2.2.2

Образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

3.УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.2.3.1

Лоцира одабрана уметничка дела у историјски друштвени контекст

3.НИВО

1.МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.1.1 Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

ЛК.3.1.2 Одабира адекватна средства (медији, материјали, техника, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју

2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.2.1 Одабира адекватна средства (медији, материјали, техника, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју

ЛК.3.2.2 Изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат

ЛК.3.2.3 Користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других

ЛК.3.2.4

Уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом и радовима других

3.УЛОГА,РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.331

Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)

ЛК.3.3.2

Описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности

ЛК.3.3.3

Користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет) да би проширио своја знања из визуелних уметности

ЛК.3.3.4

Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

Литература:

-Уџбеник за 8. разред Ликовна култура

аутор: Јован Глигоријевић, БИГЗ, 2019, Београд

-Цртање и сликање

Аутор: Брајан Бангал, Југословенска књига и Научна књига, 1990, Београд

- Историја уметности

Аутор: Janson, Нолит,1989, Нови Сад

- Античка Грчка

Аутор: Мартино Менги, Моно и Мањана, 2007, Београд

- Историја уметности, Larousse,

Змај, Нови Сад 2005.

- Impressionists Antonia Cunningham, Paragon, London

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

Циљеви и задаци

Циљ наставе ликовне секције јесте да ученици прошире језичку и уметничку писменост и да напредују, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим

ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија ученичко стваралачко мишљење и деловање у складу са карактером овог наставног предмета.

Задаци наставе ликовне секције

- Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада ликовне секције сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе овог предмета, буду у пуној мери реализовани.
  - Развијање способност ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената.
- Стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства.
- Развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење.
- Развијање смисла за естетске ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу.
  - Развијање моторичких способности и навике лепог писања.
- Подстицање интересовања и стварање и неговање потребе код ученика да посећују музеје, изложбе, као и да чувају културна добра и естетски изглед средине у којој живе.
- Стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве.
  - Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима која припадају различитим подручјима визуелних уметности
  - Развијање способности да се препознају основна својства традиционалне, модерне и савремене уметности.

Методе рада

Постоје различите класификације наставних метода. Наведене су оне које се најчешће користе у пракси.

Вербалне методе

Монолошка – усмено излагање, предавање, описивање и објашњавање.

Дијалогска – слободан разговор (комуникација са ученицима), дискусија (полемика, расправа, супротстављање мишљења аргументима).

Решавање проблема – херуистички приступ

Наставник поступно води ученике кроз процес откривања приликом решавања проблема.

Рад на тексту и писани радови

Коришћење уџбеника и шире литературе, илустрације, цртежа, дијаграма, графика, шема и самостални радови ученика (реферати).

Демонстративне методе

Приказивање појава стања активности, филмова, пројекција и друго.

Практичан рад и радионица

Различите врсте практичних вежби и радионица.

Игровне активности

Стваралачке, драмске, логичке и друге игре, као и задаци у визуелно просторном домену.

Комбинована метода

Овом методом се омогућава истовремено коришћење различитих метода.

БРОЈ ЧАСА	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА
1-2-3-4	Калиграфија и орнамент	Обрада + вежбање (2 + 2)
5-6	Народна ношња	Обрада + вежбање (1+1)
7-8	Музика и сликарство	Обрада + вежбање
9-10	Поезија и сликарство	Обрада + вежбање
11-12	Фотографија	Обрада + вежбање (1+1)

13-14	Колаж-асамблаж	Обрада + вежбање (1+1)
15-16-17-18	Вајање	Обрада+ вежбање (1+3)
19-20-21	Текстура	Обрада +вежбање (1+3)
22-23-24	Портрет	Обрада +вежбање (1+3)
25-26-27	Илустрација Библије	Обрада +вежбање (1+3)
29-30-31	Папир-марше	Обрада +вежбање (1+3)
32-33-34-35	Новогодишњи и божићни декор школе	Вежбање 4
36-37-38-39	Светосавска академија – сценографија	Обрада + вежбање (1+3)
40-41-42	Карикатура	Обрада + вежбање (1+2)
43.44.45	Рад по мотиву	Обрада + вежбање (1+1)
46-47-48	Рециклажа	Обрада + вежбање (1+3)
49-50	Уређење панора и ентеријера школе	Вежбање + естетска анализа (1+1)
51-52-53	Рад по слободном избору	Вежбање 3
54-55-56-57	Васкршње свечаности – осликавање јаја, украси, аранжмани	Обрада + вежбање (1+3)
58-59-60	Постер и плакат	Обрада + вежбање (1+2)
61-62-63-64	Таписерија	Обрада +вежбање(2+2)
65-66-67-68	Рад у пленеру	Обрада+вежбање(1+3)

Литература:

- Цртање и сликање

Аутор: Брајан Бангал, Југословенска књига и Научна књига,1990, Београд

- Историја уметности

Аутор: Janson, Нолит,1989, Нови Сад

- Античка Грчка

Аутор: Мартино Менги, Моно и Мањана, 2007, Београд

- Историја уметности,

Iarousse, Змај, Нови Сад

2005.

- Impressionists

Antonia Cuninngnam, Paragon, London

МУЗИЧКА КУЛТУРА

(1 час недељно, 34 часа годишње)

Циљ учења Музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа; стицање знања о музичким инструментима; препознавање обрађене теме постизање активног и ангажованог слушања музике – континуирано у дужем трајању, препознавања инструмента, облика, жанра, стила (епохе), развијање естетског укуса, критичких способности и могућности да процењују вредност слушане композиције, разумевање музичког изражавања кроз певање и свирање. Неговање способности извођења музике и осетљивости за музичке вредности.

Подстицање стваралачког ангажовања и активно учешће у музичком животу своје средине.

Годишњи фонд: 34

Област/Тема	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученици ће бити у стању да:	Стандарди	Опште међупредметн е компетенције
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ЧОВЕК И МУЗИКА СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Романтизам Опера Балет Музика у Србији 19.век Музика 20. века Импесиони зам Музика у Србији у 20.веку Музика у Русији у 20.веку Дувачки инструмент и – дрвени и лимени Популарни жанрови у 20.веку Џез, поп, рок Забавна и филмска	Препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку Опише начин добијања тона код дувачких инструмената Повеже различите видове музичког изражавања са друштвено историјским амбијентом Наведе изражајна средства музичке уметности, карактеристичне за период романтизма и музике 20.века Уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму и музици 20.века Препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила Објасни како је музика повезана са другим	Основни ниво: МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике - музичких инструмената и састава - историјско– стилских периода - музичких жанрова, као и народног стваралаштво Средњи ниво: МК. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером) МК. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми) МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом	Дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, рад са подацима и информацијама. Естетичка компетенција, компетенција за учење комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, одговоран однос према околини. Историја – основи проучавања прошлости Ликовна култура- ритам, линија, облик, визуелно споразумевање; Верска настава, Српски језик, Информатика и рачунарство

	<p>музика</p> <p>Народна традиција</p> <p>Музички фолклор</p>	<p>уметностима и областима ван уметности</p> <p>Разликује музичке форме романтизма и музике 20. века</p> <p>Идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма</p> <p>Идентификује елементе музике романтизма и музике 20. века, као инспирацију у музици савременог доба</p> <p>Изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи</p> <p>Користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет</p> <p>Комуницира у групи, импровизујући мање музичке целине - гласом, инструментом или покретом</p> <p>Учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката</p> <p>Изрази доживљај музике језиком других уметности</p> <p>Учествује у школским приредбама и манифестацијама</p> <p>Примењује принцип сарадње</p>	<p>народног живота једне епохе</p> <p>Напредни ниво МК.</p> <p>3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)</p>	
--	--	--	---	--

		и међусобног подстицања у заједничком музицирању Понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама Критички просуђује утицај музике на здравље Користи могућности ИКТ-а за самостално изражавање, извођење и стваралаштво		
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА				
Активности наставника		Активности ученика		Праћење и евалуација
Праћење развоја и напредовања ученика у односу на предходни период и сопствене могућности ученика. Праћење остварености циљева у оквиру наставне теме оценом односа према настави. Мотивисање, упућивање, давање објашњења, припрема и реализација часа.		Ангажовање у настави, давање повратне информације, сарадња са другима, рад презентације, самосталност у раду.		Усменом провером, краћом писаном провером (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања
ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ				
Наставне методе		Наставни облици рада		Наставна средства
Вербално-текстуалне, показивачке, метода сазнавања кроз праксу, откривачка и проблемска...		Индивидуални рад, колективни, рад у пару, групни, домаћи рад...		Репродукције и нотни записи из уџбеника, интернет извори, музички инструменти који већ постоје у кабинету за музичку културу.
Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима: Прилагођавање садржаја и начина остваривања задатака на основу способности ученика. Прилагођавање техника и метода рада и одабир адекватних музичких записа, као и дигиталних алата за рад. Одабир тема које ученика могу да инспиришу.				
УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ				
Формативно Формативно оцењивање односи се на редовно роверавање постигнућа и праћење односа према раду у току савладавања школског програма и садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.		Сумативно Сумативно оцењивање односи се на вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су бројчане и уносе се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.		

Уџбеници: Музичка култура за 8. разред основне школе, Марија Брајковић, БИГЗ школство.

Остала литература:

- „Школски музички лексикон“, Иван Михалеk, Школска књига, Нови Сад, 1998.
 „Музика кроз векове“, Л.Алберти, Нови Сад, 1993.
 „Народна музика Југославије“, Димитрије. О. Големовић, СЛЮ, Београд, 2001.
 „Народни музички инструменти“, А. Гојковић, СЛЮ, Београд, 2000.
 „Историја музике“ за средње музичке школе, Соња Маринковић, Нолит, Београд, 1996.
 „Историја уметности“, W.Janhson, 1977.
 „Serbo-Croatian Folk-Songs and instrumental Pieces from the Milman Parzz Collection“, NewYork, State University of New Yprk Press, Yugoslav folk music, Vol.1, 1978.
 „ Народна игра и њена музичка пратња данас“, Етнокорееологија, Опстајање, Београд,2005.
 „Неофолк култура“, Милена Драгићевић Шешић, Сремски Карловци, Нови Сад, 1994.
 „Нова градска музика“, Музика кроз мисао, Годишњи скуп наставника и сарадникакатедре за музикологију и етномузикологију, ФМУ, Београд, 2002.
 „Cultural Antropology“, Prentice Hall, inc, Englewood Clifs, New Jersey, 1997.
 „Дивља књижевност, Иван Чоловић, Нолит, Београд, 1984.
 „Despre factorii care inlesnesc evolutia muycii populare“, Ciobanu Gheorgie, Revista de folklor,Bucuresti, 1956.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Глобални план рада наставника

Месеc	Наставна тема	Назив теме	Број часова				Исходи
			Обрада	Утврђивање / систематизација	Комбинирани	Укупно	
	Музичко стваралаштво	1.Химна - <i>Боже правде; Химна Светом Сави</i>		1			- повеже различите видове музичког изражавања са друштвено- историјским амбијентом у коме су настали; - уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; - препознаје националне игре у делима уметничке музике; - наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; - разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба: - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих
		2.Тропар – <i>Светосавски тропар; Божићни тропар</i>		1			
		3.Родољубиве песме I – <i>Тамо далеко; Креће се лађа француска</i>	1				
		4.Родољубиве песме II – <i>Ој, Србијо мила мати; Станислав Бинички – Марш на Дрину</i>	1				
			2	2		4	
Октобар	Извођење музике	5.Народна традиција; Песме и игре из Централне Србије	1				
		6.Народне песме и игре из Западне и Источне Србије	1				

		7.Песме и игре са Косова и Метохије	1				представника романтизма, импресионизма и савременог доба; - идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију музици савременог доба; - препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку;
		8.Врањанска народна песма и игра	1				
		9.Звуци мога краја - истраживачки задатак		1			
			4			5	
	Извођење музике	10.Ауторска народна музика			1		- опише начин добијања тона код дувачких инструмената; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија: технологија записивања, штампања нота: извођачке и техничке могућности инструмената); - изводи музичке примере користећи глас, покрет, инструменте, самостално и у групи; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката;
		11.Песме националних мањина – ромска музика и плес	1				
		12.Влашка народна песма	1				
		13.Народна музика Словака и Румуна	1				
			3		1	4	
Д е ц е м б а н	Извођење музике	14.Староградска музика – порекло и настанак	1				- изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању; - понаша се у складу са правилима музичког бонтонa у различитим музичким приликама; - критички просуђује утицај музике на здравље; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.
		15.Музика наших суседа – Македонија, Босна и Херцеговина	1				
		16.Песме и игре из Русије - <i>Каљинка</i>	1				
		17.Систематизација		1			
			3	1		4	
		18.Светосавка химна и песме са религијско - верским текстовима		1			
		19.Настанак и развој романтизма у музици	1				
		20.Музички облици и најзначајнији представници романтизма	1				
			2	1		3	

Месец	Наставна тема	Назив теме					Исходи
			Обрада	Утврђивање/систематизација	Комбиниовани	Укупно	
Фебруар	Човек и музика	21. Опера у периоду романтизма	1				<ul style="list-style-type: none"> - повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; - очу основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; - препознаје националне игре у делима уметничке музике; - наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; - разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба; - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба;
		22. Балет у периоду романтизма	1				
			2			2	
		23. Руска музика у 19. веку; Чешка музика у 19. веку (програмска музика и националне школе)	1				<ul style="list-style-type: none"> - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; - препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку; - опише начин добијања тона код дувачких инструмената; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија: технологија записивања, штампања нота: извођачке и техничке могућности инструмената); - изводи музичке примере користећи глас, покрет, инструменте, самостално и у групи; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике
		24. Српска музика у 19. веку			1		
		25. Систематизација		1			
		26. Музика у 20. веку; Импресионизам, Експресионизам	1				
		27. Музика у Србији у 20. веку	1				
			3	1	1	5	
Април	Музички инструменти	28. Систематизација		1			<ul style="list-style-type: none"> - идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију музички савременог доба; - препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку; - опише начин добијања тона код дувачких инструмената; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија: технологија записивања, штампања нота: извођачке и техничке могућности инструмената); - изводи музичке примере користећи глас, покрет, инструменте, самостално и у групи; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике
		29. Дувачки инструменти; Дрвени дувачки инструменти	1				
		30. Лимени дувачки инструменти	1				
			2	1		3	
		31. Систематизација		1			<ul style="list-style-type: none"> - идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију музички савременог доба; - препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку; - опише начин добијања тона код дувачких инструмената; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија: технологија записивања, штампања нота: извођачке и техничке могућности инструмената); - изводи музичке примере користећи глас, покрет, инструменте, самостално и у групи; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике
		32. Популарни жанрови у 20. Веку; Џез музика; Џез стилови	1				
		33. Забавна и рок музика; Музика на филму, радију и телевизији	1				
		34. Систематизација		1			
			2	2		4	

						језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком
						музичарању; - понаша се у складу са правилима музичког бонтонa у различитим музичким приликама; - критички просуђује утицај музике на здравље; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.
Укупно 34 часа						

У току првог полугодия планирана је пројектна активност под називом „Звуци мога краја“, која би подразумевала истраживачки рад на одређеном локалитету ради мелографисања и прикупљања података о музици и очувању културног наслеђа кроз време. Завршницу би представљао Зборник који би оставио у наслеђе највредније примере нематеријалног културног наслеђа забележене од стране ученика.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА VIII РАЗРЕД

Образовни стандарди из овог предмета дефинисани су за следеће области: ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ, СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ, МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ, МУЗИЧКОСТВАРАЛАШТВО ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Из области знање и разумевање на **основном нивоу** сваки ученик би требало да познаје основне елементе музичке писмености – ритмичке вредности, темпа, тонске висине, динамику, елементарне партитурне ознаке, као и основе карактеристике инструмената, гласова, као и да разликује вокалне, инструменталне или вокално- инструменталне саставе. Ученик би требало да препознаје везу између музичких елемената и музичког израза, као и да повезује специфичне карактеристике музичких инструмената са музичким изразом. На овом нивоу ученик би требало да разуме и сложеније елементе музичке писмености, као и њихову естетску примену, познаје карактеристике музичких инструмената и састава и повезује их са естетском применом, као и да познаје нека најзначајнија дела стилских епоха и разуме појмове апсолутне и програмске музике. Ученик би требало да зна историјат, литературу, извођаче и специфичне карактеристике музичких инструмената и састава што повезује са естетском применом, као и да познаје појмове одређених музичких жанрова, као и основне појмове народног стваралаштва.

На **средњем нивоу** ученик би требало да разуме специфичне карактеристике жанра, структуралне у драматуршке елементе жанровских примера и њихову естетску функцију. Повезује изражајне елементе народне музике са контекстом њиховог настанка и препознаје различите видове српског музичког фолклора по географским карактеристикама.

На **напредном нивоу** ученик би требало да повезује структуралну и драматуршку димензију музичког дела са естетском применом и историјским контекстом. Потом да познаје најзначајније светске и националне представнике, разликује старију и новију музичку традицију, разликује аутентичну фолклорну музику од новокомпоноване на основу повезивања музичких, текстуалних, извођачких, социјалних и историјских

карактеристика.

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

Из области слушање музике сваки ученик на **основном нивоу** би требало да препознаје основна темпа, динамику, врсту такта, форму и карактер дела, као и да препознаје инструменталне групе, појединачне инструменте, врсте гласова. Сваки ученик би требало да опише карактеристичне ритмичке и музичке компоненте на основу слушања, карактер слушаног примера, као резултат садејства опажених музичких компонената. Сваки ученик би требало да повезује опажени карактерслушаног примера са естетском димензијом композиције, препознаје карактеристичне технике певања и свирања и повезује опажене карактеристике инструмената – извођачког састава са њиховом естетском применом. Ученик би требало да препознаје стилску припадност слушаног примера, да одреди слушни пример као музичко-сценско или концертно дело, препознаје везу музичког садржаја са ванмузичким програмом, препознаје основне карактеристике српске музичко-сценске и концертне музике.

На средњем нивоу ученик би требало да препознаје драмску функцију структуралних елемената и специфичних музичких карактеристика слушаног дела, као и да препознаје везу

стилског, друштвено-историјског контекста и музичких карактеристика слушаног примера. Препознаје карактеристике српске народне музике.

На напредном нивоу ученик би требало да повезује изражајне карактеристике композиција у оквиру наведених жанрова са историјско- стилским периодом, као и да повезује структуралне елементе слушаног дела са њиховом драмско-естетском димензијом. Такође и да препознаје међусобне утицаје жанрова и може да их одреди. Ученик разликује српску ритуалну и забавну народну музику, као и изворну музику од новокомпоноване, а потом и препознаје карактеристике српске народне музике у уметничкој музици.

МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ

Из области музичко извођење на основном нивоу сваки ученик би требало да изведе песму или музички пример који садржи разноврсне елементе музичке писмености, да пева или свира одломак из дела различитих жанрова, као и да пева или свира музику различитих типова фолклорне баштине.

На напредном нивоу ученик би требало да свира један или више инструмената и може да изведе одређене специфичности свирања, да прати другог ученика или да свира у мањем саставу у оквирима наставе. Може да пева у хору или свира у оркестру сложеније композиције различитих жанрова и изведе основне класичне плесове и српске народне игре.

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

Из области музичко стваралаштво на **основном нивоу** сваки ученик би требало да осмисли ритмичку пратњу за више инструмената песме коју зна и може да је запише и одсвира. Ученик може да осмисли мању музички целину, да је запише и одсвира, као и да активно учествује у импровизовању и компоновању мање музичке целине са наставником. Ученик може да направи/нацрта модел задатог инструмента из свих инструменталних група. Да направи или нацрта модел народног инструмента по избору од понуђених предмета из окружења.

На **напредном нивоу** ученик би требало да осмисли драматизацију на основу песме различитих жанрова, компоњује одговарајућу мелодију на задати текст или ритмички модел. Потом да одређену класичну мелодију варира у духу националне или популарне музике, као и да одабере адекватне примере за одговарајуће задате догађаје из народног живота – календарски, некалендарски обичаји, географске области итд. Ученик може да компоњује музику у духу српске народне музике – календарска, некалендарска традиција, или да импровизује одређену народну мелодију у духу оригиналног начина извођења.

ТУМАЧЕЊЕ ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА ЗА 8.

РАЗРЕД ПОНИВОИМА И ОБЛАСТИМА

Основни ниво

Ученик уме да:

М.К.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености;

М.К. 1.1.2. опише основне карактеристике;

-музичких инструмената и састава

- историјско-стилских периода

-народног стваралаштва

Средњи ниво

Ученик уме да:

-анализира повезаност:

М.К.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брзи темпо са живахним карактером)

М.К.2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми)

М.К.2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота

Напредни ниво

Ученик треба да:

М.К. 3.1.1 зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела М.К. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора М.К.3.1.3 критички и аргументовано образлаже свој суд

М.К.3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)

Област: Слушање музике

Основни ниво

Ученик уме да на основу слушања музике именује:

М.К.1.2.1. музичке изражајне елементе
М.К. 1.2.2. извођачки састав

М.К. 1.2.3. музичке жанрове

М.К. 1.2.4. српски музички фолклор

Средњи ниво

Ученик уме да:

М.К. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултата специфичног ритма, темпа, динамике, интервалске структуре) М.К. 2.2.2.

препозна структуру одређеног жанра

Напредни ниво

Ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: М.К. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера

М.К. 3.2.2. жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера М.К.

3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора

Област: Музичко извођење

Основни ниво

Ученик уме да:

М.К. 1.3.1. пева једноставне дечје, народне или популарне композиције

М.К. 1.3.2. изводи једноставне, дечје, народне или популарне композиције на бар једноминструменту

Напредни ниво

Ученик уме да:

М.К. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста у школским ансамблима

Област: Музичко стваралаштво

Основни ниво

Ученик уме да:

- М.К. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете изокружења
- М.К. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела
- М.К. 1.4.3. изводи пратеће ритмичко-мелодијске деонице на направљеним музичким инструментима
- М.К. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски или историјски контекст

Напредни ниво

Ученик уме да:

- М.К. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте
- М.К. 3.4.2. импровизује или компоњује мање музичке целине, ритмичке или мелодијске у оквиру различитих жанрова или стилова
- М.К. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс

ЛИТЕРАТУРА

УЦБЕНИК:

Уцбеник за осми разред основне школе, Александра Станковић, Klett, Београд, 2014.

НАСТАВНИЧКА ЛИТЕРАТУРА:

- „Школски музички лексикон“, Иван Михалек, Школска књига, Нови Сад, 1998.
- „Музика кроз векове“, Л.Алберти, Нови Сад, 1993.
- „Народна музика Југославије“, Димитрије. О. Големовић, СЛЮ, Београд, 2001.
- „Народни музички инструменти“, А. Гојковић, СЛЮ, Београд, 2000.
- „Историја музике“ за средње музичке школе, Соња Маринковић, Нолит, Београд, 1996.
- „Историја уметности“, W.Janhson, 1977.
- „Serbo-Croatian Folk-Songs and instrumental Piaces from the Milman Parzz Collection“, New York, State University of New Yprk Press, Yugoslav folk music, Vol.1, 1978.
- „ Народна игра и њена музичка пратња данас“, Етнокорееологија, Опстајање, Београд, 2005.
- „Неофолк култура“, Милена Драгићевић Шешић, Сремски Карловци, Нови Сад, 1994.
- „Нова градска музика“, Музика кроз мисао, Годишњи скуп наставника и сарадника катедре за музикологију и етномузикологију, ФМУ, Београд, 2002.
- „Culltural Antropology“, Prentice Hall, inc, Englewood Clifs, New Jersey, 1997.
- „Дивља књижевност, Иван Чоловић, Нолит, Београд, 1984.
- „Despre factorii care inlesnesc evolutia muycii populare“, Ciobanu Gheorgie, Revistade folklor, Bucuresti, 1956.

СЕКЦИЈА ХОР

ЦИЉЕВИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА: Општи циљ секције је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа. Остали циљеви и задаци су: да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и суделовањем у школским ансамблима; да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање; да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука; да подстиче стваралачко ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике); да развија критичко мишљење.

Област-тема Садржаји; Препоручени број часова	Очекивани исходи (по завршетку разреда ученик ће бити у стању да)	Стандарди:	Међупредметне компетенције	Међупредметна повезаност	Начин и поступци остваривања програма (облици и рада, методе, наставна средства)	Активности ученика и наставника	Праћење и вредновање резултата напредовања ученика/начин провере
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ; Певање и основе музичке писмености Обрадити и певати народне, дечје, уметничке песме, каноне и песме наших и страних композитора. На дечјим ритмичким и мелодијским инструментима изводити песме одговарајуће тежине (обнављање: целе ноте, половине, четвртине, осмине, шеснаестине у групи и одговарајућих пауза; обрада осминске триоле и синкопе). Кроз обраду песама упознати F-dur, D- dur и d-moll лествицу; 20 часова</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: * кроз свирање и покрет развоја сопствену координацију и моторику; * исказа своја осећања у току извођења музике; * примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; * учествује у школским приредбама и манифестацијама.</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО: Ученик уме да: 1.3.1. пева једноставне дечје, народне или популарне композиције 1.3.2. изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту у НАПРЕДНИ НИВО: Ученик уме да: 3.3.1. изводи разноврсни музички репертоар певањем и</p>	<p>Дигитална компетенција, естетичка компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према учешће у демократском друштву, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу</p>	<p>Српски језик и књижевност – Књижевност, Језик, Језичка култура; Страни језици-Живи свет; Математика-Природни бројеви и дељивост, Разломци; Биологија – Живот у екосистему; Географија –Човек и географија, Планета Земља; Ликовна култура- Ритам, Линија, Облик, Визуелно споразумевање; Физичко и здравствено васпитање – Физичке способности, Моторичке</p>	<p>индивидуални, фронтални, параду групама, раду пару; ; разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање; аудитивна, аудио-визуелна, визуелна, текстуална, помоћно-техничка</p>	<p>- Активно слуша; -Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; -Повезује претходно стечена знања са новим; -Учествује у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Решава задатке и проблеме; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; -Уочава, дефинише и прецизира проблем; -Сагледава примену музичке културе на примерима практичних задатака из свакодневног живота. -Припрема план и програм наставног рада, планира корелацију са другим предметима и свакодневним животом;</p>	<p>Усменом провером, краћом писаном провером (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања, праћење уредности школске свеске, доношење прибора за рад, самооценивање</p>

		свирањем као солиста и у школским ансамблима		вештине; Информатика и рачунарство - ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство; Верска настава		<ul style="list-style-type: none"> - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава прилагођавајући их способностима и темпу напредовања ученика; -Обавештава, предлаже и подстиче; -Мисаоно активира и мотивише ученике и учи их техникама учења; -Прати ток ученичких активности на часу; -Процењује рад ученика и сопствени рад; -Развија интересовања код ученика; -Подстиче интеракцију наставник – ученик и интеракцију међу ученицима која је у функцији учења; - Поставља питања и одговара на питања; - Помаже ученику да прецизира своје исказе; -Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их, подстиче и подржава; -Прати напредовање сваког ученика и вреднује његово постигнуће и даје разумљиву повратну информацију о њиховом раду; -Учи ученике како да постављају циљеве у учењу и да процењују свој напредак. 	
--	--	--	--	---	--	--	--

<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ; Слушати вокалне, вокално-инструменталне и инструменталне композиције наших и страних композитора. Посебну пажњу обратити на соло и хорску песму уз основне информације о делу и композитору. Ученике оспособити да препознају и упознају звук инструмента у примерима које слушају, представљати им изглед и могућности инструмента; 10 часова.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: * вербализује свој доживљај музике; * анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; * илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу.</p>	<p>ОСНОВН И НИВО:МК. 1.2.1. музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. извођачки састав МК. 1.2.3. музичке жанрове МК. 1.2.4. српски музички фолклор СРЕДЊИ НИВО-МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске</p>	<p>Дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према демократском друштву, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу</p>	<p>Српски језик и књижевност – Књижевност, Језик, Језичка култура; Историја – Основи проучавања прошлости; Страни језици- Живи свет; Географија – Човек и географија; Ликовна култура- Ритам, Линија, Облик, Визуелно споразумевање; Биологија – Живот у екосистему; Физичко и здравствено васпитање – Физичке способности, Моторичке вештине; Информатика и рачунарство - ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство; Верска настава;</p>	<p>индивидуални, фронтални, раду групама, раду пару; разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање; аудитивна, аудио-визуелна, визуелна, текстуална, помоћно-техничка</p>	<p>- Активно слуша; -Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; - Повезује претходно стечена знања са новим; -Учествује у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Решава задатке и проблеме; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; -Уочава, дефинише и прецизира проблем; -Сагледава примену музичке културе на примерима практичних задатака из свакодневног живота. -Припрема план и програм наставног рада, планира корелацију са другим предметима и свакодневним животом; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава прилагођавајући их способностима и темпу напредовања ученика; -Обавештава, предлаже и подстиче;</p>	<p>Усменом провером, краћом писаном провером (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања, праћење уредности школске свеске, доношење прибора за рад, самооценивање</p>
--	---	---	--	--	---	---	---

структуре)
МК. 2.2.2.

-Мисаоно активира и
мотивише ученике и учи
их техникама
учења;

		<p>препозна структуру одређеног жанра НАПРЕДН И НИВО-У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког</p>				<ul style="list-style-type: none"> -Прати ток ученичких активности на часу; -Процењује рад ученика и сопствени рад; -Развија интересовања код ученика; -Подстиче интеракцију наставник – ученик и интеракцију међу ученицима која је у функцији учења; - Поставља питања и одговара на питања; - Помаже ученику да прецизира своје исказе; -Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их, подстиче и подржава; -Прати напредовање сваког ученика и вреднује његово постигнуће и даје разумљиву повратну информацију о њиховом раду; -Учи ученике како да постављају циљеве у учењу и да процењују свој напредак. 	
--	--	---	--	--	--	--	--

<p>СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ; Подстицати музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима. Импровизовати дијалоге на инструментима Орфовог инструментарија . Стварати дечје песме; 6 часова.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: * изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; * комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом,инструментом или покретом; * користи могућности ИКТ за музичко стваралаштво.</p>	<p>фолклора</p> <p>Основни ниво: Ученик уме да: 1.4.1. направи музичке инструмент е користећи предмете из окружења 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст Напредни ниво:</p>	<p>Дигитална компетенција , естетичка компетенција ,компетенција за учење,комуникација, одговоран однос према околини,одговорно учешће у демократском друштву, предузимљивост и оријентација ка предузетништву,рада са подацима и информацијама, решавање проблема,сарадња, одговоран однос према здрављу</p>	<p>Српски језик и књижевност – Књижевност,Језик, Језичка култура; Историја ; Страни језици- Живи свет Математика- Природни бројеви и дељивост, Разломци ; Биологија – Живот у екосистему; Географија – Човек и географија, Планета Земља; Ликовна култура- Ритам, Линија, Облик, Визуелно споразумевање; Физичко и здравствено васпитање – Физичке способности, Моторичке вештине; Информатика и рачунарство - ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство; Верска настава</p>	<p>индивидуални, фронтални, раду групама,раду пару ; разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање; аудитивна, аудио-визуелна, визуелна, текстуална, помоћно-техничка</p>	<p>- Активно слуша; -Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; - Повезује претходно стечена знања са новим; -Учествује у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Решава задатке и проблеме; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; -Уочава, дефинише и прецизира проблем; -Сагледава примену музичке културе на примерима практичних задатака из свакодневног живота. -Припрема план и програм наставног рада, планира корелацију са другим предметима и свакодневним животом; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава прилагођавајући их способностима и темпу напредовања ученика; -Обавештава, предлаже и</p>	<p>Усменом провером, краћом писаном провером (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања,праћење уредности школске свеске,доношење прибора за рад, самооценивање</p>
--	---	--	---	---	---	---	---

подстиче;
-Мисаоно активира и
мотивише ученике и учи
их техникама

		<p>Ученик уме да:</p> <p>3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструмента ријум и друге задате музичке инструменте</p> <p>3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова</p> <p>3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс</p>				<p>учења;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Прати ток ученичких активности на часу; -Процењује рад ученика и сопствени рад; -Развија интересовања код ученика; -Подстиче интеракцију наставник – ученик и интеракцију међу ученицима која је у функцији учења; - Поставља питања и одговара на питања; - Помаже ученику да прецизира своје исказе; -Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их, подстиче и подржава; -Прати напредовање сваког ученика и вреднује његово постигнуће и даје разумљиву повратну информацију о њиховом раду; -Учи ученике како да постављају циљеве у учењу и да процењују свој напредак. 	
--	--	---	--	--	--	--	--

ХОР - предлог композиција за извођење Химна „Боже правде“ Д. Јенко, Химна „Светом Сави“, К. Станковић, „Тебе појем“, Стеван Мокрањац Школска химна, М. Ђачић, „Нек свуд љубав сја“, дечија песма из Белгије, „Из школе сам Свети Сава“, М. Ђачић, „Слатка песма“, М. Бокан „Песма патуљака“ из цртаног филма Снежана и седам патуљака“, приредила М. Бокан, „Анђели певају“, народна духовна песма „Песма мајке Ангелине“, народна духовна песма, „Порука свету“, Н. Живић, „Где је онај цветак жути“, Перголези, „Све птичице запјевале“, народна песма из Црне Горе“, „Чежња за пролећем“, В. А. Моцарт, „Дивља ружица“, Франц Шуберт, „Спокојно спавај“, Д. Кабалевски, „Серенада Београду“, Ж. Петровић, „Рјабињушка“, песма из Русије, „Небо је тако ведро“, стара градска песма, „Морнар“, YU-група, Обраде српских народних песама, Канони по избору

СЕКЦИЈА МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

ЦИЉЕВИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА: Општи циљ секције је развијање интересовања за музичку уметност, музичко стварање и компоновање. Остали циљеви и задаци су: да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем и суделовањем у школским ансамблима; да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање; да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука; да подстиче стваралачко ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике); да развија критичко мишљење.

Р. бр	Област-тема Садржаји; Препоручени број часова	Очекивани исходи (по завршетку разреда ученик ће бити у стању да)	Стандарди:	Међупредметне компетенције	Међупредметна повезаност	Начин и поступци остваривања програма (облици рада, методе, наставна средства)	Активности ученика и наставника	Праћење и вредновање резултата напредовања ученика/начин провере

1.	<p>ИЗВОЂЕ ЊЕ МУЗИКЕ; Свирање и основе музичке писменост и Обрадити и певати народне, дечје, уметничке песме, каноне и песме наших и страних композитора. На дечјим ритмичким и мелодијским инструментима изводити песме одговарајуће тежине (обнављање: целе ноте, половине, четвртине, осмине, шеснаестине у групи и одговарају</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: * кроз свирање и покрет развоја сопствену координацију и моторику; * исказе своја осећања у току извођења музике; * примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; * учествује у школским приредбама и манифестацијама.</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО: Ученик уме да: 1.3.1. пева једноставне дечје, народне или популарне композиције 1.3.2. изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту НАПРЕДНИ НИВО: Ученик уме да: 3.3.1. изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима</p>	<p>Дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникацију, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу</p>	<p>Српски језик и књижевност – Књижевност, Језик, Језичка култура; Страни језици- Живи свет; Математика- Природни бројеви и дељивост, Разломци; Биологија – Живот у екосистему; Географија – Човек и географија, Планета Земља; Ликовна култура- Ритам, Линија, Облик, Визуелно споразумевање; Физичко и здравствено васпитање – Физичке способности, Моторичке вештине; Информатика и рачунарство - ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство; Верска настава</p>	<p>индивидуални, фронтални, рад у групама, рад у пару; разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање; аудитивна, аудио-визуелна, визуелна, текстуална, помоћно-техничка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Активно слуша; -Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; - Повезује претходно стечена знања са новим; -Учествује у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Решава задатке и проблеме; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; -Уочава, дефинише и прецизира проблем; -Сагледава примену музичке културе на примерима практичних задатака из свакодневног живота. -Припрема план и програм наставног рада, планира корелацију са другим предметима и свакодневним животом; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава прилагођавајући их способностима и темпу напредовања ученика; -Обавештава, предлаже и подстиче; -Мисаоно активира и мотивише ученике и учи их техникама учења; -Прати ток ученичких активности на часу; -Процењује рад ученика и 	<p>Усменом провером, краћом писаном провером (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања, праћење уредности школске свеске, доношење прибора за рад, самооцењивање</p>
----	--	--	---	---	---	--	--	---

	ћих пауза; обрада осминске триоле и синкопе). Кроз обраду песама упознати F-dur, D-dur и d-moll лествицу ; 20 часова						<p>сопствени рад;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Развија интересовања код ученика; -Подстиче интеракцију наставник – ученик и интеракцију међу ученицима која је у функцији учења; - Поставља питања и одговара на питања; - Помаже ученику да прецизира своје исказе; -Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их, подстиче и подржава; -Прати напредовање сваког ученика и вреднује његово постигнуће и даје разумљиву повратну информацију о њиховом раду; -Учи ученике како да постављају циљеве у учењу и да процењују свој напредак. 	
2.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ; Слушати вокалне, вокално-инструменталне и инструменталне композиције наших и страних композитора.	Ученик ће бити у стању да: * вербализује свој доживљај музике; * анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; * илуструје примере коришћења	ОСНОВНИ НИВО:МК . 1.2.1. музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. извођачки састав МК. 1.2.3. музичке жанрове МК. 1.2.4. српски музички	Дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, ра	Српски језик и књижевност – Књижевност, Језик, Језичка култура; Историја – Основи проучавања прошлости; Страни језици- Живи свет; Географија –Човек и географија; Ликовна	индивидуални, фронтални, раду групама, рад у пару ; разговор, излагање, демонстрацији, певање, слушање, свирање; аудитивна, аудио-визуелна,	<ul style="list-style-type: none"> - Активно слуша; -Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; - Повезује претходно стечена знања са новим; -Учествује у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Решава задатке и проблеме; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје 	Усменом провером, краћом писаном провером (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања, пратеће вредности школске

<p>Посебну пажњу обратити на соло и хорску песму уз основне информације о делу и композицији. Ученике оспособити да препознају и упознају звук инструмента у примерима која слушају, представљати им изглед и могућност инструмента; 10 часова.</p>	<p>плесова и музике према намени у свакодневном животу.</p>	<p>фолклор СРЕДЊИ НИВО- МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опаже-них музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра НАПРЕДНИ НИВО-у области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу</p>	<p>д са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, о договоран однос према здрављу</p>	<p>култура- Ритам, Линија, Облик, Визуелно споразумевање; Биологија – Живот у екосистему; Физичко и здравствено васпитање – Физичке способности, Моторичке вештине; Информатика и рачунарство - ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство; Верска настава;</p>	<p>визуелна, текстуална, помоћно-техничка</p>	<p>идеје са другима; -Уочава, дефинише и прецизира проблем; -Сагледава примену музичке културе на примерима практичних задатака из свакодневног живота. -Припрема план и програм наставног рада, планира корелацију са другим предметима и свакодневним животом; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава прилагођавајући их способностима и темпу напредовања ученика; -Обавештава, предлаже и подстиче; -Мисаоно активира и мотивише ученике и учи их техникама учења; -Прати ток ученичких активности на часу; -Процењује рад ученика и сопствени рад; -Развија интересовања код ученика; -Подстиче интеракцију наставник – ученик и интеракцију међу ученицима која је у функцији учења; - Поставља питања и одговара на питања; - Помаже ученику да прецизира своје исказе; -Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их, подстиче и</p>	<p>свеске, доношење прибора</p>
---	---	---	---	---	--	--	---------------------------------

			<p>опажених карактеристика са: МК. 3.2.1. структуралном и драматуршкoм димензијом звучног примера МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора</p>				<p>подржава; -Прати напредовање сваког ученика и вреднује његово постигнуће и даје разумљиву повратну информацију о њиховом раду; -Учи ученике како да постављају циљеве у учењу и да процењују свој напредак.</p>	
3.	<p>СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ; Подстицат и музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима. Импровизовати</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: * изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; * комуницира у групи импровизујући и мање музичке целине</p>	<p>Основни ниво: Ученик уме да: 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења 1.4.2. осмисли</p>	<p>Дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према околина, одговорно учешће у демократском друштву, предузимљивост и оријентација</p>	<p>Српски језик и књижевност – Књижевност, Језик, Језичка култура; Историја; Страни језици- Живи свет Математика- Природни бројеви и дељивост, Разломци; Биологија –</p>	<p>индивидуални, фронтални, раду групама, раду у пару; разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање; аудитивна, аудио-</p>	<p>- Активно слуша; -Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; - Повезује претходно стечена знања са новим; -Учествује у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Решава задатке и проблеме; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања;</p>	<p>Усменом провером, краћом писаном провером (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања, праћење уредности</p>

<p>дијалоге на инструмен тима Орфовог инструмен тарија. Стварати децје песме; 6 часова.</p> <p>Стварање сопствени х композици ја уз менторски рад наставника</p>	<p>гласом,инструментом или покретом; * користи могућности ИКТ за музичко стваралаштво</p>	<p>мање музичке целине на основу понуђених модела</p> <p>1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљени м музичким инструмент има</p> <p>1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст</p> <p>Напредни ниво: Ученик уме да:</p> <p>3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструмента ријум и друге задате музичке инструменте</p> <p>3.4.2. импровизује и/или</p>	<p>предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу</p>	<p>Живот у екосистему; Географија – Човек и географија, Планета Земља; Ликовна култура- Ритам, Линија, Облик, Визуелно споразумевање; Физичко и здравствено васпитање – Физичке способности, Моторичке вештине; Информатика и рачунарство - ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство; Верска настава</p>	<p>визуелна, визуелна, текстуална, помоћно-техничка</p>	<p>- Формулише и размењује своје идеје са другима;</p> <p>-Уочава, дефинише и прецизира проблем;</p> <p>-Сагледава примену музичке културе на примерима практичних задатака из свакодневног живота.</p> <p>-Припрема план и програм наставног рада, планира корелацију са другим предметима и свакодневним животом;</p> <p>- Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава прилагођавајући их способностима и темпу напредовања ученика;</p> <p>-Обавештава, предлаже и подстиче;</p> <p>-Мисаоно активира и мотивише ученике и учи их техникама учења;</p> <p>-Прати ток ученичких активности на часу;</p> <p>-Процењује рад ученика и сопствени рад;</p> <p>-Развија интересовања код ученика;</p> <p>-Подстиче интеракцију наставник – ученик и интеракцију међу ученицима која је у функцији учења;</p> <p>- Поставља питања и одговара на питања;</p> <p>- Помаже ученику да прецизира своје исказе;</p> <p>-Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их,</p>	<p>школске свеске, доноше</p>
--	---	--	---	--	--	--	-------------------------------

			компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу. перформанс				подстиче и подржава; -Прати напредовање сваког ученика и вреднује његово постигнуће и даје разумљиву повратну информацију о њиховом раду; -Учи ученике како да постављају циљеве у учењу и да процењују свој напредак.	
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Предлог композиција за извођење и стварање музике по узору на исте:

Химна „Божеправде“ Д. Јенко, Химна „Светом Сави“, К.Станковић, “Све птичице запјевале“, народна песма из Црне Горе“, „Ајде Јано“, народна песма из Србије, „Мала ноћна музика“, В.А. Моцарт, „Ода радости“, Лудвиг Ван Бетовен, „Кан кан“, Ж.Офенбах, Обраде српских народних песама Канони по избору

ОРФОВ ИНСТРУМЕНТАРИЈУМ – предлог композиција за извођење и стварање композиција по узору на исте

„Жута кућа“, народна дечија песма,

„Звончићи“, Ц.Пиерпонт,

„Вејавица“, Б.Станчић

„Иду, иду мрави“, С.П.Коруновић

„У Будиму граду“, С. Ст. Мокрањац

„Ерско коло“, народно коло

„Мала ноћна музика“, В.А.Моцарт

„Од радости“, Л.В. Бетовен

„Кан кан“, Ж.Офенбах

„Солмизација“, Р. Роцерс

„Скале и арпеђа“, Р.Роцерс, Обраде српских народних песама, Канони по избору

Назив предмета: ИСТОРИЈА

Циљ: Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне з а разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Разред: ОСМИ

Годишњи фонд: 68

Област/Тема	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Садржаји	Кључни појмови	Опште међупредметне компетенције
I Основи проучавања прошлости	<ul style="list-style-type: none"> – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; 	Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио- визуелни, усмена сведочанства, дигитални).	Октобарска револуција, Версајски уговор, Друштво народа, тоталитаризам, диктатуре, комунизам, фашизам, нацизам,	Компетенција за учење Сарадња Дигитална компетенција
II Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата	<ul style="list-style-type: none"> – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; 	Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице). Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе). Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије, тоталитарне идеологије, економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот)	социјализам, антифашизам, антисемитизам, милитаризам, Други светски рат, гето, Холокауст, геноцид, Аушвиц, Јасеновац, Организација Уједињених нација, феминизам, шовинизам, ксенофобија, репресија, пацифизам, деколонизација,	Рад с подацима и информацијама Комуникација Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
III Други светски рат	<ul style="list-style-type: none"> – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на 	Свет у рату – узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика тоталитарних држава; почетак и ток рата, зарађене стране, савезништва, фронтони, најважније операције, нови начини ратовања; ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини;	људска права, националне мањине, дискриминација, демократија, тероризам, хладни	Одговоран

	<p>основу датих примера;</p> <ul style="list-style-type: none"> – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; 	<p>крај рата, победа антифашистичке коалиције.</p> <p>Југославија и српски народ у рату – улазак у рат, војни пораз, окупација, подела, квислиншке творевине; геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба и грађански рат; војне операције, живот у рату.</p> <p>Последице рата – људски и материјални губици; демографске и друштвене промене, миграције; уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине; стварање ОУН.</p> <p>Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић.</p>	<p>рат, атомска енергија, глобализација, миграције, југословенска идеја, југословенска држава, Република Србија, транзиција, дигитална револуција, популарна култура.</p>	<p>однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>
<p style="text-align: center;">IV</p> <p style="text-align: center;">Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду Хладног рата</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; – објасни значење појмова геноцид и 	<p>Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура.</p> <p>Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења,</p>		

	<p>Холокауст;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; 	<p>једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање, несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури.</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мандела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић.</p>		
<p style="text-align: center;">V</p> <p style="text-align: center;">Свет, Европа, Српска држава и народ у савременим процесима</p>	<ul style="list-style-type: none"> – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; – покаже одговоран однос према културно- историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у 	<p>Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети.</p> <p>Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ 80-тих година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске</p>		

	<p>књижевним и уметничким делима; – препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>	<p>прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања Европској унији, култура и спорт.</p> <p>Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница.</p>		
--	--	---	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности наставника	Активности ученика	Праћење и евалуација
<ul style="list-style-type: none"> - мотивише ученике - развија интересовања ученика - демонстрира - поставља питања - даје упутства - указује на проблеме - усмерава ученике на разговор и дискусију - упућује ученике на истраживање, усвајање и примењивање стеченог знања - користи дигиталну технологију у свакодневном раду и усмерава ученике да развијају своје дигиталне компетенције 	<ul style="list-style-type: none"> - посматрају - уочавају - реагују - дискутују, - анализирају - откривају - истражују - примењују стечена знања - уче - праве паное, ленте времена - пишу реферате и есеје - уписују податке на немим картама - активно учествују у раду на часу - развијају критичко мишљење и став на одређену тему 	<p>Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Сваки наставни час и свака активност ученика су, у том смислу, прилика за регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.</p> <p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. Вредновање</p>

		<p>активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачкооцењивање). Квизови, мини-тестови, анализа слика, историјских извора, карата, примена знања на познатим и непознатим материјалима, израда карата и ленти времена, кроз дискусију, дебату и анкете. На основу ових резултата, као и информација добијених путем самоевалуације и евалуације уложиће се напор да се недостаци отклоне и настава побољша.</p>
--	--	--

ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ

Наставне методе	Наставни облици рада	Наставна средства
<ul style="list-style-type: none"> - монолошка (усмено излагање, вербална метода) дијалогска (разговор) - текст метода (рад на изворним, књижевним и научним историјским текстовима) - метода писаних историјских радова (семинари, реферати, истраживачки радови) - метод рада са предметним очигледним средствима (историјски остаци, слике, историјске илустрације) - метод рада са очигледним средствима са условним знацима (историјске карте, шеме, скице) - метод рада са дигиталном технологијом (дигитални уџбеници, mozaBook, видео, ТВ, филм, компјутер, интернет) 	<p>Фронтални, индивидуални, групни рад и рад у пару, самостални рад, истраживачки рад</p>	<p>Уџбеник, дигитална наставна средства (дигитални уџбеници, mozaBook, мимио систем, компјутер, интернет, пројектор), карте, историјски атлас, илустрације, ПП презентације, изабрани историјски извори, документарни филмови, адекватни инсерти из уметничких филмова, културно историјски споменици (обилазак музеја)</p>

Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима: Ученицима са изузетним способностима омогућити проширене и продубљене садржаје, а ученицима са потешкоћама у развоју

прилагодити наставни план и програм у складу са њиховим могућностима, снизити исходе и кроз дневну припрему прилагодити наставни материјал.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Формативно

Формативно оцењивање јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања ученика. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања, као и предузете активности од стране наставника за унапређивање постигнућа ученика, процена њихове делотворности и јасне и конкретне препоруке за даље напредовање. Формативне оцене се по правилу евидентирају у педагошкој документацији наставника, и најчешће се односе на редовно праћење напретка постигнућа ученика, начин како учи, степен самосталности у раду, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима, редовност израде домаћих задатака, израда панова и ленти времена, помоћ у савладавању градива ученицима који спорије напредују, ангажованост при реализацији пројектних активности, израда презентација, такмичења, коришћење историјских извора и други подаци о ученику битни за праћење. У формативном оцењивању се користе различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује.

Сумативно

Сумативно оцењивање, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта. Оцене добијене сумативним оцењивањем су бројчане. Сумативне оцене се евидентирају у прописаној евиденцији о образовно-васпитном раду и могу бити унете и у педагошку документацију.

ОСТВАРИВАЊЕ ПОСТАВЉЕНИХ ИСХОДА

Сви садржаји су дефинисани тако да буду у функцији остваривања исхода предвиђених програмом.

Важна карактеристика наставе и учења усмерених на остваривање исхода је та да су фокусирани на учење у школи. Ученик треба да учи:

- *смислено*: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из Историје и других предмета;
- *проблемски*: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема;
- *дивергентно*: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;
- *критички*: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;
- *кооперативно*: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА

Редни број теме	Назив наставне теме	Број часова		
		Обрада	Остали типови часа	Укупно
1.	Основи проучавања прошлости	1	1	2
2.	Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата	8	10	18
3.	Други светски рат	9	11	20
4.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду Хладног рата	8	8	16
5.	Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима	6	6	12
УКУПНО		32	36	68
СВЕГА ЧАСОВА		68		

Редни број и назив наставне теме	Ред. б р. часа	Наставна јединица	Број часова		
			Обрада	Остало	Укупно
1.Основи проучавања прошлости	1.	Основи проучавања прошлости	1		1
	2.	Основи проучавања прошлости		1	1
2. Европа	3.	Последице Великог рата	1		1
	4.	Последице Великог рата		1	1

, свет и српски народ у југословенској држави у период у између	5.	Револуције у Русији Европи	1		1
	6.	Револуције у Русији Европи		1	1
	7.	Економске и културне прилике у Европи и свету	1		1
	8.	Економске и културне прилике у Европи и свету		1	1
	9.	Тоталитаризам у Европи	1		1
	10.	Тоталитаризам у Европи		1	1
	11.	Свет на путу ка новом рату	1		1
	12.	Свет на путу ка новом рату		1	1
	13.	Стварање југословенске државе	1		1
	14.	Стварање југословенске државе		1	1
	15.	Југословенска краљевина (1921–1941)	1		1
	16.	Југословенска краљевина (1921–1941)		1	1
	17.	Друштвено-економске и културне прилике у Краљевини Југославији	1		1
	18.	Друштвено-економске и културне прилике у Краљевини Југославији		1	1
	19.	Пројектни задатак		1	1
	20.	Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата		1	1
	21.	Други светски рат – доминација сила Осовине	1		1
	22.	Други светски рат – доминација сила Осовине	1		1
	23.	Други светски рат – доминација сила Осовине		1	1
	24.	Победа Антифашистичке коалиције	1		1
	25.	Победа Антифашистичке коалиције		1	1
	26.	Људско страдање и ратна стварност	1		1
	27.	Људско страдање и ратна стварност		1	1
	28.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – Априлски рат и распарчавање Југославије	1		1

	29.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – Априлски рат и распарчавање Југославије		1	1
	30.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – терор окупатора и усташа, отпор и грађански рат	1		1
	31.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – терор окупатора и усташа, отпор и грађански рат		1	1
		отпор и грађански рат			
	32.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – преломни догађаји 1942. и 1943. године	1		1
	33.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – преломни догађаји 1942. и 1943. године		1	1
	34.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – ослобођење и револуција	1		1
	35.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – ослобођење и револуција		1	1
	36.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – људско страдање и ратна стварност	1		1
	37.	Југославија и српски народ у Другом светском рату – људско страдање и ратна стварност		1	1
	38.	Други светски рат		1	1
	39.	Други светски рат		1	1
	40.	Закључивање оцена		1	1
4. Свет, Европа и српски народ у југосл овенск ој држав и у	41.	Супротности у свету и Хладни рат	1		1
	42.	Ратови и кризе	1		1
	43.	Супротности у свету; ратови и кризе		1	1
	44.	Наука, друштво и култура	1		1
	45.	Наука, друштво и култура		1	1
	46.	Југославија и српски народ по завршетку Другог светског рата – ново уређење	1		1
	47.	Југославија и српски народ по завршетку Другог светског рата – ново уређење		1	1

период у Хладног рата	48.	Међународни положај Југославије током Хладног рата	1		1
	49.	Међународни положај Југославије током Хладног рата		1	1
	50.	Привредни развој Југославије	1		1
	51.	Привредни развој Југославије		1	1
	52.	Унутрашњи сукоби у Југославији	1		1
	53.	Унутрашњи сукоби у Југославији		1	1
	54.	Друштвене и културне прилике у Југославији	1		1
	55.	Друштвене и културне прилике у Југославији		1	1
	56.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду Хладног рата		1	1
5. Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима	57.	Крај Хладног рата	1		1
	58.	Крај Хладног рата		1	1
	59.	Изазови савременог света	1		1
	60.	Изазови савременог света		1	1
	61.	Криза југословенске државе и друштва	1		1
	62.	Распад југословенске државе	1		1
	63.	Криза југословенске државе и друштва; Распад југословенске државе		1	1
	64.	Србија и српски народ на крају 20. и на почетку 21. века	1		1
	65.	Србија и српски народ на крају 20. и на почетку 21. века	1		1
	66.	Србија и српски народ на крају 20. и на почетку 21. века		1	1
	67.	Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима		1	1
	68.	Крај школске године – закључивање оцена		1	1

ТУМАЧЕЊЕ ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА ЗА 8. РАЗРЕД ПО НИВОИМА И ОБЛАСТИМА

1. ОСНОВНИ НИВО

1.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице

ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода

ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју

ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје

цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје

ИС. 1.1.8. именује најважније појаве из опште историје

ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

1.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних), о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама

ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике

ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда

ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле

ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикана

ИС.1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче

ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

2. СРЕДЊИ НИВО

2.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским

периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС.2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје

ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости

ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје

2.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора

ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора

ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора

ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС.2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

3. НАПРЕДНИ НИВО

3.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појава и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште

историје ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

3.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора

ИС.3.2.2. уме да анализира и процени релевантност историјског извора

ИС.3.2.3. уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора

ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)

ИС.3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави)

ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

ИС.3.2.7. уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатна настава организује се за ученике који показују већу заинтересованост или таленат за историју. На овим часовима се дубље обрађују одговарајуће наставне теме и задаци такмичарског нивоа. Да би се остварили циљеви додатне наставе, наставник мора довести ученике до проблемске ситуације и ангажовати његове способности стваралачког и критичког мишљења.

Исходи:

- продубљивање знања;
- развијање способности логичког, критичког и стваралачког мишљења;
- изграђивање сопственог разумевања процеса историјске методологије;
- упознавање са процесом историјског разумевања и истраживања;
- развијање емпатије и способности за међуљудску комуникацију;
- развијање способности евалуације и процене;
- унапређење способности за разумевања узрока и последица.

Наставне методе:

- монолошка (усмено излагање, вербална метода);
- дијалогска (разговор);

- текст метода (рад на изворним, књижевним и научним историјским текстовима);
- метода писаних историјских радова (семинари, реферати, истраживачки радови);
- метод рада са предметним очигледним средствима (историјски остаци, слике, историјске илустрације);
- метод рада са очигледним средствима са условним знацима (историјске карте, шеме, скице);
- метод рада са техником (видео, ТВ, филм, камера, компјутер, интернет)

- **План рада**

1. Уводни час
2. Стварање нове државе на Балкану - Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца
3. Краљ Александар Карађорђевић
4. Краљевина СХС
5. Краљевина Југославија
6. Краљевина Југославија после Марсејског атентата 1934. године
7. Тоталитарни режими (фашизам, нацизам, комунизам)
8. Европа пред почетак Другог светског рата
9. Узроци и повод Другог светског рата
10. Ток и последице Другог светског рата у Европи и свету
11. Карактер владавине Адолфа Хитлера
12. Крај Другог светског рата
13. Мартовски пуч и демонстрације 1941. године
14. Југославија у Другом светском рату: карактер, ток и битке
15. Покрети отпора у Југославији: Равногорски и Партизански - сличности и разлике
16. Последице Другог светског рата у Југославији и свету
17. Други светски рат - систематизација
18. Припреме за такмичење
19. Припреме за такмичење
20. Припреме за такмичење
21. Припреме за такмичење
22. Припреме за такмичење
23. Припреме за такмичење
24. Припреме за такмичење
25. Припреме за такмичење
26. Припреме за такмичење
27. Хладни рат - основне одлике послератног периода
28. СФРЈ - карактер нове државе
29. Припреме за такмичење

30. Припреме за такмичење
31. Јосип Броз Тито 1945 -1980: једно ново време. Друштвени живот послератне Југославије
32. Криза и распад СФРЈ
33. Свет, Европа и српска држава у савременим процесима
34. Годишња систематизација градива

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се организује за оне ученике који из било којих разлога нису успели да у редовној настави потпуно савладају наставно градиво, па су се због тога у њиховом знању појавиле веће празнине. Допунски рад треба да олакша ученицима даље праћење редовне наставе, јер ове празнине често отежавају учење, а понекад и потпуно блокирају даље напредовање. Зато је наставни програм за редовну наставу уједно и програм за допунску наставу и рад. Трајање и број часова је ограничен потребама ученика, а термини се утврђују договором професора и ученика.

Исходи:

- помоћ ученицима који слабије усвајају знања и којима је такав облик помоћи потребан;
  - усвајање основних појмова везаних за одређену тему;
  - оспособљавање ученика за активно овладавање градивом;
  - развијање интересовања за одређену тему;
- развијање осећаја одговорности према својој и туђој раду;
- оспособљавање ученика за самосталан рад.

Наставне методе:

- монолошка (усмено излагање, вербална метода);
- дијалогска (разговор);
- текст метода (рад на изворним, књижевним и научним историјским текстовима).

План рада

- Основи проучавања прошлости
- Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата
- Други светски рат
- Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду Хладног рата
- Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима

ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА

Историјска секција организује се за ученике који показују посебан интерес за свеобухватније и садржајније упознавање са одређеним темама, догађајима, појавама и личностима из опште и националне историје. Задатак секције је да у свом раду и програмским садржајем што више ангажује и мотивише ученике, да сами и уз помоћ предметног наставника проуче, истраже и на темељу литературе, часописа, мемоара, штампе, електронских медија и других публикација, самостално обраде одређене историјске догађаје, појаве, процесе и личности. Такође, секција се бави и изградом тематских карата, родослова и паноа. Секција посебну пажњу поклања проучавању и истраживању значајних догађаја, појава и личности из локално- завичајне историје.

Исходи:

- оспособљавање ученика за самостално-истраживачки рад
- мотивисање креативности, индивидуалности, истраживачког духа, критичког размишљања и закључивања

- развијање способности аналитичког и критичког проучавања одређених догађаја и личности
- усавршавање конвергентно логичног учења
- развијање историјског мишљења стваралачком активношћу
- вежбање приступа примарним изворима
- коришћење широког спектра примарних извора – слика, табела, географских карата као и писаних докумената
- развијање способности за дебату и компромис
- оживљавање историје, повезивање прошлости и садашњости

Наставне методе:

- монолошка (усмено излагање, вербална метода)
- дијалошка (разговор)
- текст метода (рад на изворним, књижевним и научним историјским текстовима)
- метода писаних историјских радова (семинари, реферати, истраживачки радови)
- метод рада са предметним очигледним средствима (историјски остаци, слике, историјске илустрације)
- метод рада са очигледним средствима са условним знацима (историјске карте, шеме, скице)
- метод рада са техником (видео, ТВ, филм, камера, компјутер, интернет)

План рада

Септембар - Краљевина СХС

Октобар – Свет и Европа између Првог и Другог светског рата

Новембар – Југословенска краљевина 1918 – 1941.

Децембар – Други светски рат

Јануар – Југославија у Другом светском рату

Фебруар – Свет после Другог светског рата

Март – Југославија после Другог светског рата

Април – Европа и свет у савременим процесима

Мај – Српска држава у савременим процесима

Јун - Разговор о раду секције током године

ЛИТЕРАТУРА ЗА УЧЕНИКЕ:

В. Димитријевић, Историја за осми разред основне школе, Вулкан знање, Београд, 2021.

Школски историјски атлас, Завод за уџбенике, Београд, 2020.

ЛИТЕРАТУРА ЗА НАСТАВНИКЕ:

Илустрована Историја света, том IV, Београд, 1981; П. Томац, I светски рат, Београд, 1973;

А. Митровић, Време нетрпељивих, Београд, 1974;

Калвокарези и Г. Винт, Тотални рат, Београд, 1987;

Б. Петрановић, Историја Југославије, Београд, 1978.

А. Митровић, Ангажовано и лепо. Уметност у раздобљу светских ратова (1914 – 1945), Београд, 1983. Историја Српског народа, VI 1 и VI 2, Београд, 1993.

Б. Лакер, Хладни рат, Београд, 1999.

Џон Л. Гедис, Хладни рат, Београд, 2003.

ГЕОГРАФИЈА

Циљ: Циљ наставе географије у VIII разреду основне школе је да ученицима пружи знања и објашњења о географским појавама, објектима и процесима на територији наше државе, Републике Србије. Ослањајући се на претходно стечена знања и умења ученика, настава географије омогућава да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету, уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма

Врста програма: обавезан, Разред:8 Годишњи фонд:68

ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВ А	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СИСТЕМАТИЗАЦИЈА
1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	6	4	2	0
2. ФИЗИЧКО- ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	23	15	7	1
3. ДРУШТВЕНО- ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	28	18	9	1
4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	3	2	1	0
5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	3	1	2	0
6. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	5	3	1	1
УКУПНО	68	43	22	3

Тематски садржаји програма /број часова	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Стандарди	Опште међупредметне и предметне компетенције
1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	<p>-Граница</p> <p>-гранични прелаз</p> <p>-Балканско полуострво</p> <p>-географске координате</p>	<p>- одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем.</p> <p>- да анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије.</p> <p>- да објасни значење појмова:</p> <p>* географски положај земље;</p> <p>* математички положај Србије;</p> <p>* економско-географски положај Србије;</p> <p>* војностратегијски положај Србије.</p> <p>- да препозна територијалну повезаност Србије са осталим државама у Европи и у региону.</p> <p>- објасни сложеност и</p>	<p>1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања</p> <p>1.1.2 наводи и описује начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта)</p> <p>1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>2.1.4. приказује понуђене географске податке на некој карти картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p>	<p>Компетенције:</p> <p>– Учење</p> <p>–Комуникација</p> <p>–Сарадња</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>–Рад са подацима и информацијама</p> <p>–Дигитална</p>

		<p>повољност географског положаја Србије.</p> <p>- одреди, на географској карти, природне и вештачке границе Србије, као и државе са којима Србија се граничи.</p>		
<p>2. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</p>	<p>-раседна планина -набрана планина -шавна зона -земљотрес -вулкан -сеизмизам -ерозија -одрон,клизиште -издан, извор -бања -климатски фактори -климатски елемент -климадијаграм -поплава</p>	<p>– опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије;</p> <p>– класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне;</p> <p>– анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије;</p> <p>– класификује и опише својства водних објеката користећи карту Србије;</p> <p>– наводи начине коришћења вода Србије;</p> <p>– препозна ефекте утицаја физичко- географских процеса на човека и адекватно</p>	<p>1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери) 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања 3.2.2. објашњава физичко- географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање</p>	<p>Компетенције:</p> <p>– Учење –Комуникација –Сарадња –Рад са подацима и информацијама –Дигитална –Одговоран однос према околини</p>

		<p>реагује у случају природних непогода;</p> <p>– доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко- географске карактеристике простора;</p>		
<p>3. ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</p>	<p>-демографија</p> <p>-попис</p> <p>-природни прираштај</p> <p>-наталитет</p> <p>-морталитет</p> <p>-структура становника</p> <p>-старосна пирамида</p> <p>-миграција</p> <p>-рурално</p> <p>-урбано</p> <p>-привреда</p> <p>-лежиште</p> <p>-рудник</p> <p>-рафинерија, железара и ваљаоница</p>	<p>– објасни популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције;</p> <p>– изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи;</p> <p>– изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике;</p> <p>– израда и анализира графичке приказе структура становништва;</p> <p>– објасни утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и</p>	<p>1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>1.3.2 дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p> <p>2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст...)</p> <p>3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p>	<p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учење - комуникација - одоворно учешће у демократском друштву - решавање проблема - одговоран однос према здрављу - сарадња - рад с подацима и информацијама - дигитална

		<p>трансформацију насеља у нашој земљи;</p> <p>– уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи;</p> <p>– доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи;</p> <p>– препозна ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;</p>		
<p>4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ</p>	<p>-Национални парк -резерват природе -заштићено природно добро -ендемит</p>	<p>– опише репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти;</p> <p>– процени важност очувања природне и културне баштине Србије;</p>	<p>1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике 2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије</p>	<p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сарадња - рад са подацима и информацијама - одговоран однос према здрављу - решавање проблема - одговоран однос према околини - комуникација - учење

			<p>3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије</p> <p>3.4.2 објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије</p> <p>3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије</p>	
5.ГЕОГРАФИЈА А ЗАВИЧАЈА	-завичај	<ul style="list-style-type: none"> - Опише положај своје општине и округа. - Набраја важне саобраћајнице свог краја. - Опише природне одлике свог краја. - Зна да наброји туристичка места и објекте. - Способан је да нацрта контурне карте краја са речном мрежом, а затим да их попуњава појединим елементима из географских садржаја које изучава. 	<p>1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше општине</p> <p>1.3.2 дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p>	<p>Компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сарадња - рад са подацима и информацијама - одговорност према здрављу - решавање проблема -предузимљивост и оријентација ка предузетништву - одговоран према околини - комуникација - учење - естетичка - дигитална

		<ul style="list-style-type: none"> - Анализира становништво са аспекта густине насељености, природни прираштај, структуре становништва и миграције. - Објасни главне привредне делатности и гране свог краја. <p>-објасни које су перспективе развитка места, општине и краја.</p>		
6.СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	-дијаспора -миграција	<p>-објасни утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету</p> <p>Ученик одређује просторни размештај Срба у окружењу: објашњава одлике геопростора у којима живе;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● разуме значај успостављања чвршћих веза са матицом; ● препознаје напоре и начине очувања 	<p>1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>1.3.2 дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гран</p> <p>2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст...)</p> <p>3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p>	<p>Компетенције:- сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> - рад с подацима и информацијама - одговоран однос према околини - одговорно учешће у демократском друштву - учење - комуникација

		<p>национално г интегритета;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● разуме значај повезивања са дијаспором; ● сагледава разлоге окупљања у локалне заједнице; <p>-сагледа потребу Србије за деловањем у циљу повезивања са дијаспором</p>		
--	--	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Програм оријентисан на процес и исходе учења наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању процеса наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује дати програм потребама конкретног одељења имајући у виду: састав одељења и карактеристике ученика, уџбенике и друге наставне материјале које ће користити, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, ресурсе, могућности, као и потребе локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода и препоручених садржаја, образовних стандарда за крај обавезног образовања, циљева и исхода образовања и васпитања, кључних компетенција за целоживотно учење, предметних и општих међупредметних компетенција, наставник најпре креира свој годишњи (глобални) план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Наставник има слободу да сам одреди број часова за дате теме у годишњем плану. Предметни исходи су дефинисани на нивоу разреда у складу са ревидираном Блумовом таксономијом и највећи број њих је на нивоу примене. Редослед исхода не исказује њихову важност јер су сви од значаја за постизање циља предмета. Од наставника се очекује да операционализује дате исходе у својим оперативним плановима за конкретну тему, тако да тема буде једна заокружена целина која укључује могућа међупредметна повезивања. У фази планирања и писања припреме за час наставник дефинише циљ и исходе часа.

Дати садржаји су препоручени и распоређени у шест тематских целина: *Географски положај, границе и величина територије Србије; Физичко-географске одлике Србије; Друштвено-географске одлике Србије; Природна и културна баштина Србије; Географија завичаја; Срби у региону и дијаспори.*

Географски положај, границе и величина територије Србије

За достизање исхода: *ученик ће бити у стању да одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије*, потребно је објаснити етимолошко значење термина Србија, симболе отаџбине, детерминанте и компоненте географског положаја, њене границе, облик и величину територије. На почетку наставне теме, указати на то да на географски положај Србије утиче поливалентност, контактност и транзитност њене територије у смислу спајања и прожимања различитих елемената географског простора, који су одговорни за развој, организацију, функционисање и трансформацију територије. Објаснити да су детерминанте и компоненте географског положаја, мењајући кроз историју неке од функција, утицале на промене значаја коју је Србија имала у историји и коју има данас. Објаснити ученицима да географски положај Србије може бити апсолутан и релативан. Истаћи да је апсолутан географски положај Србије егзактан јер су у питању географске координате (математичко-географске) и природни фактори. На основу тога издвојити две компоненте апсолутног географског положаја: математичко-географску и физичко-географску. Такође, издвојити и компоненте релативног географског положаја: културно-географску, политичко-географску, саобраћајно-географску и економско-географску. Објаснити ученицима да је територија Србије повезана и интегрисана, да њена тродимензионалност подразумева копно, ваздушни простор изнад копна и Земљину унутрашњост испод копна, као и да је њен квалитет дефинисан економским параметрима који зависе од квалитета и квантитета природних ресурса, као што су на пример, плодност земљишта, рудно богатство, однос обрадивих и необрадивих површина и биолошка разноврсност. За достизање исхода: *ученик ће бити у стању да анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије*, важно је издвојити граничне прелазе Србије према суседним државама и објаснити централно језгро – колевку државне идеје, центар интеграције и фактор кохезије њене територије. Овај садржај треба реализовати у складу са одговарајућим садржајима из историје. Пожељно је избегавати фрагментарно учење историјских чињеница везаних за промене величине територије Србије јер то има најкраће трајање у

памћењу, већ их треба повезати са утицајем историјских догађаја на савремени географски развој, чиме се постиже најјачи трансфер у стицању других знања и вештина. Поред тога, објаснити како различите историјске околности и економска развијеност утичу на динамичне промене у географском простору Србије. У циљу подстицања толеранције код ученика, указати на постајање различитих етничких и културних група у пограничним територијама Србије.

Оспособити ученике да израђују тематске карте о *Географском положају, границама и величини територије Србије* користећи неме карте, на којима се могу издвојити различити садржаји везани за ову наставну тему.

1. Физичко-географске одлике Србије

За достизање исхода: *ученик ће бити у стању да опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије*, кључно је да у светлу теорије литосферних плоча ученик опише геотектонски положај и геотектонску рејонизацију Србије сагледавањем односа Евроазијске и Афричке литосферне плоче, објасни механизме настанка и обликовања рељефа на простору Србије и именује значајне морфоструктурне облике рељефа у Србији. Даљом операционализацијом исхода ученик ће бити у стању да препозна и наведе облике рељефа који настају тектонским покретима и вулканизмом, објасни процес настанка земљотреса и наведе најугроженије зоне и изведе закључке о појави савременог сеизмизма као и одсуство активног вулканизма на територији Србије. Наставници могу упознати ученике са мрежом сеизмолошких станица Србије и различитим начинима прикупљања података о трусној активности на подручју Србије у реалном времену, размени података са земљама у окружењу и компјутерским програмима за аутоматско лоцирање и извештавање. *Исход: ученик ће бити у стању да класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне*. Кроз овај исход ученика треба упознати са генетским и основним морфолошким типовима рељефа као и њиховом распрострањеношћу уз помоћ географске карте Србије. *Исход је остварен уколико је ученик у стању да опише деловање*

унутрашњих и спољашњих сила на постанак и обликовање рељефа Србије, да наведе и опише примере облика рељефа помоћу географске карте, графичких приказа и фотографија.

Исход: анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије. За остваривање овог исхода неопходно је да ученик самостално користи климатолошке податке који се односе на температуру и падавине изабраног места. Климатолошки подаци могу се преузети из метеоролошких годишњака који су доступни на сајту Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗС). Да би анализирао просторну и временску дистрибуцију наведених података, неопходно је да самостално конструише климадијаграме бар два места између којих постоји значајна разлика у надморским висинама. Поред ових климатских елемената, ученика треба упознати и са ветровима и инсолацијом. Просторну и временску дистрибуцију температура, падавина и ветрова треба повезати са климатским факторима који условљавају њихово формирање. Као последица просторне и временске дистрибуције вредности климатских елемената на простору Србије издвајају се одређене климатске области. Да би се исход остварио, неопходно је да ученик: наведе климатске елементе, опише просторну и временску дистрибуцију температуре ваздуха и падавина на територији Србије, наведе и оцени значај климатских фактора, издвоји климатске области на територији Србије.

Да би се остварио исход: класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије и наводи начине коришћења вода Србије, ученику би требало указати на постанак, еволуцију и распрострањеност река, језера, подземних вода и термоминералних извора на територији Србије. Упознати га са основним хидрографским карактеристика река Србије, чије груписање би се извршило према припадајућем морском сливу. Анализа водних режима, на најједноставнијем нивоу, подразумевала би уочавање максималних и минималних водостаја и

протицаја на рекама, као и фактора који доводе до њихове појаве. Ученик треба да опише стања екстремних водостаја и протицаја (сува речна корита, поплава) као и последице које оне остављају на човека, привреду и животну средину. Да би се остварио исход, неопходно је да ученик: наведе највеће реке Црноморског, Јадранског и Егејског слива, процени време појаве минималних и максималних водостаја на рекама, разликује језера по начину постанка, опише еволуцију језерских басена, лоцира термоминералне изворе, опише врсте и значај подземних вода за водоснабдевање, утврди везу између доступности воде и лоцирања одређених привредних делатности и објеката.

Да би се постигао исход: *препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода*, наставник ставља акценат на интеракцију природе и друштва и указује ученицима да се људско друштво не може посматрати независно од природног окружења. За ученика је важно да зна шта доводи до формирања природне непогоде, да ли и како човек може да стимулише њено формирање, где су природне непогоде распрострањене на простору Србије, као и да зна како да поступи у случају да је изложен њиховом дејству. Уз помоћ наставника, родитеља као и самосталног прикупљања података ученик треба да се упозна са природним непогодама које се дешавају, могу се десити или су се десиле у његовом непосредном окружењу: простори у Србији изложени дејству земљотреса, клизишта, одрона, атмосферских непогода (олуја, град, екстремне температуре), полава и бујица.

Да би се постигао исход: *доведе у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора*, кључно је објаснити да су ареали биљних и животињских врста детерминисани рељефом, земљиштем, климом, присуством воде и другим факторима. Неопходно је да ученици сагледају просторну дистрибуцију животињских врста, травнатих области, шумских ареала и њихов састав, као и ефекте које остварују у интеракцији са осталим природним и друштвеним објектима у простору. Да би се овај исход остварио, потребно је да ученик: наведе основне типове земљишта, разликује вертикални и хоризонтални распоред вегетације, класификује

фауну у односу на тип средине (фауна копнених вода, фауну копна; шумска и нешумска подручја), наведе како људске активности утичу на фрагментацију и смањење ареала биљних и животињских врста и појаву ендемских врста.

2. Друштвено-географске одлике Србије

У оквиру области/теме *Друштвено-географске одлике Србије* предвиђено је да се обрађују садржаји о становништву, насељима и привреди Србије. Њима се продубљују ученичка знања из области друштвене географије која су стекли у шестом разреду основног образовања и васпитања и иста примењују у конкретном просторном контексту, Републици Србији и локалној средини. а достизање исхода: *ученик ће бити у стању да објашњава популациону динамику становништва Србије*, акценат треба ставити на објашњење кретања броја становништва по подацима пописа (предлог је да временски обухват буде након Другог светског рата), природног прираштаја и миграција. Наставници треба да упознају ученике са изворима података о становништву (попис, матична статистика, други извори) и да их науче како се ови подаци користе и тумаче. Веома је важно да се у том смислу оствари корелација са наставом историје (ратови, историјске миграције, итд.). Тамо где постоје техничке могућности, ученици могу да користе пописне податке у електронском облику доступне на интернет сајту Републичког завода за статистику, да део тих података представљају на тематским картама, графички и табеларно. Наведени исход се операционализује кроз проверу остварености следећих исхода код ученика: наводи изворе података о становништву, наводи компоненте демографског развоја, проналази податке о броју становника, наталитету, морталитету, миграцијама становништва Србије и локалне средине, објашњава временску и просторну динамику становништва Србије и локалне средине, користи тематске карте и графичке приказе у објашњавању популационе динамике становништва Србије и локалне средине, приказује на тематским картама, графичким приказима и табеларно популациону динамику становништва Србије и локалне средине. Достизање исхода: *изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у*

нашој земљи, непосредно се надовезује на реализацију претходног исхода. Овде је неопходно да ученик увиди како се (макро) регионалне тенденције у природном прираштају и миграцијама одражавају на биолошке, економске и социјалне структуре становништва Србије. Наведени исход се операционализује кроз проверу остварености следећих исхода: ученик наводи биолошке, економске и социјалне структуре становништва, ученик објашњава утицај рађања и умирања на биолошке, економске и социјалне структуре становништва у Србији и локалној средини, ученик објашњава утицај досељавања и одсељавања на структуре становништва у Србији, ученик објашњава промене у структурама становништва Србије и локалне средине као резултат садејства природног кретања и миграција.

Исход израђује и анализира графичке приказе структура становништва јако је важан у функционалном домену. Овде до изражаја долази захтев да ученик самостално проналази податке о структурама становништва који су доступни у аналогном и дигиталном облику те да их на часовима и код куће за домаће задатке приказује у виду полно-старосних пирамида, графикана, дијаграма и тематских карата (картодијаграма). Садржаји везани за овај исход могу се реализовати применом различитих облика рада (индивидуални, рад у пару, рад у групи) и своју пуну примену проналазе у изради истраживачких пројеката, најбоље везано за локалну средину. *Исход ученик изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике* даље се надовезује на претходне. Ученици на овом узрасту већ имају и интуитивна и појмовна знања о броју, кретању (природном прираштају, миграцијама) и структурама становништва и способни су да увиђају последице смањења броја становника, исељавања људи из села и мањих градова, интензивног прилива становништва у Београд, исељавања у иностранство, итд. Ова тематика је интересантна за организацију дебата и дискусија, трибина и радионица које би могле да се организују у сарадњи са експертима из локалне заједнице (лекари, социјални радници, психолози, демографи, запослени у јединицама локалне самоуправе задужени за социјална питања, итд.). Наведени исход се операционализује тако да ће ученик бити у стању да: дефинише појам популационе политике; наводи

различите типове популационе политике; објашњава којим популационим политикама се решавају различити демографски проблеми; предлаже примену мера популационе политике с обзиром на актуелне демографске проблеме у Србији и локалној средини. *Достизање исхода: објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи*, захтева да се са ученицима обраде садржаји везани за настанак насеља у нашој земљи, село и руралне процесе (депопулација, деаграризација, сенилизација, гашење сеоских насеља, псеудоурбанизација, итд.), основне одлике градова, њихове функције и гравитациони утицај, унутрашњу структуру градова и односе са околним простором. Неопходно је посебну пажњу посветити процесу урбанизације и главним урбаним проблемима. Ова целина се завршава упознавањем са Београдом, главним градом Србије, његовим географским положајем, историјско-географским и функционалним развојем. Наведени исход се операционализује тако да ће ученик бити у стању да: наводи насеља у нашој земљи; објашњава утицај природних и друштвених фактора који су довели до настанка и развоја првих градова у нашој земљи; дефинише и врши класификацију сеоских и градских насеља по различитим обележјима; описује процесе трансформације сеоских и градских насеља; објашњава условљеност процеса деаграризације и урбанизације; објашњава везу демографских и насеобинских процеса у Србији и локалној средини.

Исход: уз помоћ карте Србије и свих других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи, доводи ученике у ситуацију да сами проналазе изворе информација о привреди наше земље и локалне средине, да их критички преиспитују, упоређују, уочавају временску динамику и просторне диспаратете економско-географских појава и процеса. Географска карта (општа и тематске карте) је овде незаобилазно наставно средство које ученици користе за извлачење географских закључака, али и за илустрацију резултата својих сазнања. *Исходи: доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи и препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине* су најдиректније међусобно повезани. Од ученика се очекује да продубе постојећа и стекну нова знања о утицају пољопривреде, индустрије, саобраћаја, туризма и других привредних делатности на географски простор. Будући да су примери негативног утицаја човека на

животну средину доминантни у односу на позитивне, те да се на истицању позитивног утицаја човека на животну средину инсистирало и у нижим разредима, овде је акценат стављен на примере рационалног коришћења енергетских извора и очувања животне средине. На овај начин ученици стичу целовиту слику о сличностима и разликама у функционисању привреде у свету и у нашој земљи, код њих се развија критичко и дивергентно мишљење, али и патриотска свест и интеркултуралност.

4. Природна и културна баштина Србије

Исход: описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти. Уз помоћ карте и других расположивих извора информација ученици треба да анализирају просторну заступљеност природних и културних објеката у Србији. Остваривање исхода подразумева уочавање разлика културно-историјских целина градског и сеоског типа. Исход је остварљив ако ученик на карти одреди и лоцира заштићена природна и културна добра и наведе примере. Исход: ученик ће бити у стању да процењује важност очувања природне и културне баштине Србије. Ученици кроз овај исход треба да формирају вредносне ставове и развију свест о неговању природних и културних добара. Организовањем посета манастирима, музејима, националним парковима изводе се закључци о важности националног и културног идентитета наше земље. Исход је остварљив ако ученик на некој карти различитим картографским методама представи степен заштите природних добара и истакне њихов значај.

5. Географија завичаја

За достизање овог исхода: *ученик ће бити у стању да реализује истраживачки пројекат у локалној средини*, препорука је да технике наставника буду усмерене на поучавање и учење путем открића које обухвата прикупљање података од локалног становништва и самостално посматрање објеката и процеса. Организација теренског рада подразумева истраживачки пројектни задатак где наставник у сарадњи са ученицима дефинише тему, циљ и задатак истраживања, објашњава наставне методе, дефинише хипотезе, израђује нацрт истраживања, описује фазе и ток реализације истраживања, одређује релевантне изворе информација, наводи начин обраде података и приказивање добијених резултата кроз вредновање и евалуацију пројекта. Применом пројектне наставе развијају се међупредметне компетенције. Наставник је у обавези да на почетку школске године ученицима да јасна и прецизна упутства о начину реализације пројектне наставе. Након припреме и реализације пројектне наставе ученици ће бити у стању да уоче значај сарадње у тиму за остваривање заједничких циљева, али и да процене сопствена постигнућа.

Ученици су оспособљени да прикупљају, обрађују и презентују резултате истраживачког рада током свих фаза реализације пројекта, као и да презентују и промовишу продукте пројекта.

За достизање исхода: *реализује истраживачки пројекат у локалној средини*, неопходно је да ученик познаје методологију истраживачког рада:

- дефинише пројектни задатак;
- прикупља податке из различитих извора и на терену;
- обрађује податке, приказује их текстуално, табеларно и графички и доноси закључке;
- представља резултате истраживачког рада;
- описује и вреднује географски положај завичаја;
- препознаје, наводи и именује облике рељефа и хидрографске објекте на простору завичаја, објашњава међузависност климе, земљишта и живог света;
- истражује и утврђује специфичности природно-географских и друштвено-географских одлика завичаја и доводи их у корелацију;
- објашњава утицај одређене структуре становништва на друштвено-економски развој завичаја;
- наводи и описује природна богатства и објашњава утицај њиховог искоришћавања;
- описује структуру привреде и наводи показатеље развијености одређених привредних делатности;
- образлаже потребе заштите природне средине;
- анализира и предлаже различите мере за унапређење завичаја;
- примењује географска знања и вештине приликом решавања проблемских ситуација у свакодневном животу;
- правилно наводи изворе литературе.

6. Срби у региону и дијаспори

Исход: *ученик ће бити у стању да објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету*, операционализује се тако што ће ученик бити у стању да наведе државе и ентитете у којима живе припадници српског народа, наведе број припадника нашег народа у земљама бивше СФРЈ, региону и дијаспори, објасни узроке досељавања Срба у различитим историјским периодима, упореди економски, културни и политички положај Срба. Припадници нашег народа исељавали су се из Србије у прошлости у више таласа из различитих разлога (средњовековна исељавања и сеобе, миграције пре Другог светског рата, послератна политичка емиграција, економска емиграција од шездесетих до деведесетих година XX века, таласи избеглица и савремена економска емиграција од деведесетих година до данас). Потребно је да се ученици

осмог разреда упознају са тиме колико припадника нашег народа живи на тлу бивше СФРЈ, у региону и дијаспори, када су се и зашто досељавали у те државе, какав им је економски, политички и културни статус, којим делатностима се баве, какав им је однос са већинским становништвом тих држава.			
Активности наставника	Активности ученика	Праћење и евалуација	Наставна средства
Усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче логичко закључивање, анализира, преноси теоријска и практична знања, процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања...	Активно слушање, активно разговарање, дискутовање, излагање, мисаоно ангажовање, посматрање, описивање појава и процеса, самостално коришћење географске карте, примењивање стечених знања у решавању проблема, одговарају на питања и постављају питања	Посматрање у оквиру самосталног и групног рада, рада у пару Праћење активности на часу; 15 минутни тест Усмена провера Писмена провера- контролни задатак Рад у некој карти Познавање географске карте Рад на пројекту	Карта Балканског полуострва Карта Србије Нема карта
ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ			
Наставне методе		Наставни облици рада	
Дијалогско-монологско (метод усменог излагања) Илустративна Демонстративна , Рад на тексту, Рад на терену		Фронтални Индивидуални Рад у пару, групни Комбиновани	

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење и процењивање резултата постигнућа ученика, а у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Праћење и вредновање ученика започиње иницијалном проценом нивоа знања на коме се ученик налази. Свака активност на часу служи за континуирану процену напредовања ученика. Неопходно је ученике стално оспособљавати за процену сопственог напретка у остваривању исхода предмета. Како ниједан од познатих начина вредновања није савршен, потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање на тај начин постаје мотивациони фактор за ученике. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења. На почетку школске године наставници географије треба да направе план временске динамике и садржаја оцењивања знања и умења (процењивања постигнућа) ученика водећи рачуна о адекватној заступљености сумативног и формативног оцењивања. Будући да се у новим програмима наставе и учења инсистира на функционалним знањима, развоју међупредметних компетенција и пројектној настави, важно је да наставници на почетку школске године добро осмисле и са ученицима договоре како ће се обављати формативно оцењивање. У том смислу препоручује се наставницима да на нивоу стручних већа договоре критеријуме и елементе формативног оцењивања (активност на часу, допринос групном раду, израда домаћих задатака, кратки тестови, познавање географске карте...) Рад наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано спроводи евалуацију и самоевалуацију процеса наставе и учења

Формативно

Формативно оцењивање јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма и садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника. Наставник задаје домаће задатке, задатке на часу, рад у немој карти, пројектне задатке и прати ангажованост ученика .
Наставник води евиденцију о активности ученика приликом обраде наставне јединице и запажања бележи у досије ученика. **Посматрање, самоевалуација, педагошка свеска**

Сумативно

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.
Тестови, контролне вежбе, усмено оцењивање, рад у немој карти презентације, активност у оквиру пројектног задатка.

Корелација:

Математика - географија - Координатни систем

- Приказ података у координатном систему
- Приказ зависности међу величинама
- Размере, пропорције и проценти

Ликовна култура - географија

- Примена боја у некој карти, панои

Историја – географија - Религије (хришћанство, христијанизација, ислам),

- старе миграције под Чарнојевићем
- Свакодневни живот и српске земље (живот на селу и граду, занимања становника).
- Сусрети и прожимања народа и цивилизација (вере, путописци и њихова путовања - Марко Поло).
- Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, формирање српских држава).

Биологија – географија

- Живот у екосистему.
- Антропогени фактор и облици загађења.
- Угрожавање живих бића и њихова заштита.

-Информатика

- ППТ презентације

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ОСНОВНИ НИВО ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (80%)

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу постигнућа

1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

ГЕ.1.1.1 Разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања

ГЕ.1.1.2. Наводи и описује начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта)

- Разликује глобус и географску карту и описује начине представљања географских елемената на глобусу и географској карти (велике копнене и водене површине, рељеф, воде на копну)...

ГЕ.1.1.3. Препознаје и чита географске и допунске елементе карте

- Познаје картографске условне знаке којима су представљени географски објекти (хидрографски објекти, саобраћајнице, насеља, границе, рудници...)

2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.1.2.1. Именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред

- Дефинише појам васиона (космос, свемир, универзум)

ГЕ.1.2.2. Описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања

- Наводи Земљина кретања (ротацију и револуцију), време за које се оне изврше и смер кретања Земље

ГЕ.1.2.3. Именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне

- Дефинише сфере на основу њихових одлика (нпр. литосфера Земљин чврст, стеновит омотач...)

- Именује најкрупније облике рељефа и препознаје их на географској карти

- Разуме значење појмова време, временски елементи и и препознаје их на географској карти Републике Србије

- Именује наше највише планине, низије, котлине, веће реке, језера, бање и препознаје их на географској карти Републике Србије

- Наводи типове климе и земљишта заступљене на територији наше државе

- Препознаје народе и етничке заједнице у Републици Србији

- Именује главни град и веће градове на територији Републике Србије и може да их покаже на карти.

- Наводи изворе енергије на територији наше државе

- Именује привредне делатности и привредне гране заступљене у привреди наше државе

- Одређује географски положај свог завичаја на географској карти Републике Србије

ГЕ.1.4.2. Именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике

- Именује и на географској карти препознаје континенте

- Уочава на географској карти разуђеност обала континената и именује највећа полуострва, острва, мора, заливе

- Именује највише планине и низије, највеће реке и језера и препознаје их на географској карти
- Наводи типове климе и биљни и животињски свет на континентима
- Именује три основне расе људи и наводи њихов географски распоред на континентима
- Разликује континенте према развијености њихове привреде

СРЕДЊИ НИВО ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (50%)

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу постигнућа

1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

ГЕ.2.1.1. Одређује стране света у простору и на географској карти

- Користи објекте и инструменте за оријентацију у простору
- Уме да одреди главне и споредне стране света на географској карти

ГЕ.2.1.2. Одређује положај места и тачака на географској карти

- Користи картографску мрежу на географској карти за одређивање северне и јужне, западне и источне Земљине хемисфере, северног и јужног повратника, северног и јужног поларника и положај места и тачака на Земљи

ГЕ.2.1.3. Препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе, који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и шемом

- Објашњава географске податке представљене моделом и сликом
- Уме да чита табелу и објасни понуђене податке представљене графиконом и шемом

ГЕ.2.1.4. Понуђене географске податке приказује на некој карти картографским изражајним средствима (боје, линије, прости геометријски знаци, симболички знаци...) графиконом, табелом и шемом

- На некој карти представља најкрупније објекте и појаве и уме да користи и сачини легенду на основу понуђених географских појмова

2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.2.1. Описује небеска тела и њихова кретања

- Наводи одлике небеских тела у Сунчевом систему (планете, сателити, астероиди, комете и метеороиди) и може да их препозна на фотографији и видео-запису
- Дефинише појам галаксије и именује нашу галаксију – Млечни пут
- Описује кретања небеских тела и њихове орбите у Сунчевом систему
- Препознаје и описује облик Земље

- Уочава и описује смену обданице и ноћи и смену годишњих доба и именује топлотне појасеве као последице Земљиних кретања

ГЕ.2.2.2. Разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)

- Објашњава утицај унутрашњих (ендогених) сила Земље на формирање најкрупнијих облика рељефа (веначне и громадне планине и котлине)
- Описује појаве и процесе везане за литосферу (кретање литосферних плоча и последице кретања литосферних плоча – набирање, раседање, вулканизам и земљотреси)
- Објашњава утицај спољашњих (егзогених) сила Земље на мењање и обликовање Земљине површине и наводи облике рељефа настале њиховим деловањем
- Именује типове земљишта према боји и плодности
- Наводи минералне ресурсе и на географској карти може да уочи њихов размештај
- Разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе
- Дефинише климу, наводи и описује климатске факторе
- Познаје типове климе у умереном топлотном појасу

- Препознаје облике хоризонталне разуђености светског мора и облике појављивања воде на копну

- Идентификује изворе загађивања воде, ваздуха и земљишта и наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање животне средине

3. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.3.1. Разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва

- Наводи и објашњава узроке и последице високог и ниског природног прираштаја

- Наводи и објашњава узроке и последице миграција становништва

- Разуме и објашњава структуру становништва у свету (полна, старосна, расна, национална, језичка, верска, образовна, социоекономска)

- Анализира и разуме старосну пирамиду

ГЕ.2.3.2. Именује међународне организације у свету (ЕУ, УНИЦЕФ, УН, УНЕСКО, ФАО, Црвени крст...)

- Разуме улогу међународних организација које се залажу за очување мира, поштовање људских права и слобода, решавање економских и хуманитарних проблема у свету

4. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.4.1. Описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије

- Описује географски положај наше државе у Европи и на Балканском полуострву (јужноевропска, панонска, подунавска, средњоевропска, балканска и планинска)

- Одређује географски положај панонске рељефне целине на географској карти Републике Србије и описује одлике њеног рељефа (острвске планине, пешчаре, алувијалне равни и лесне заравни)

- Одређује географски положај планинске рељефне целина на географској карти Републике Србије и описује Родопску масу (српско-македонску), западну и источну зону веначних планина и наводи називе планина и котлина

- Наводи и описује географске регије у нашој држави

- Именује спољашње и унутрашње факторе климе и описује основне одлике типова климе у нашој држави

- Именује морске сливове у нашој држави, веће реке и описује њихове одлике, значај и загађеност и може да их покаже на географској карти Републике Србије

- Описује постанак језерских басена у нашој држави, наводи њихову поделу, размештај, значај и загађеност

- Описује одлике основних типова земљишта у нашој држави, наводи њихов територијални размештај и значај

- Именује националне паркове у нашој држави и одређује њихов положај на географској карти Републике Србије

- Описује природни прираштај, наталитет, морталитет, миграције и структуру становништва у Републици Србији

- Наводи поделу, описује и уочава размештај сеоских и градских насеља на територији Републике Србије

- Именује руде метала и неметала и може да покаже њихова налазишта на географској карти Републике Србије

- Наводи основне одлике привреде Републике Србије и описује услове за развој појединих привредних делатности и привредних грана (пољопривреда, енергетика, рударство, индустрија, саобраћај, трговина и туризам)
- Описује основне природне и друштвене одлике свог завичаја и наводи перспективе његовог развоја
- Наводи и описује интеграцијске процесе у Европи (Европска унија)

ГЕ.2.4.2. Описује природне и друштвене одлике континената и наводи њихове географске регије

- Описује географски положај континената и наводи континенте Старог света
- Наводи географске објекте који се узимају као границе између континената (океани, мора, заливи, мореузи, канали, планине, реке, језера)
- Именује и описује највише планине, највеће низије и висоравни и на географској карти одређује њихов положај на континентима
- Наводи и описује морске сливове и највеће реке на континентима и препознаје их на географској карти
- Описује постанак и одлике највећих језера на континентима и може да их покаже на географској карти
- Именује типове климе, описује њихове основне одлике и наводи хоризонталну и вертикалну зоналност типова климе и биљног и животињског света на континентима
- Наводи распоред становништва на континентима и именује народе и религије
- Описује привредну развијеност континената и узроке који су довели до разлика у степену развијености појединих континената
- Наводи географске регије на континентима и може да их покаже на географској карти
- Именује државе у регијама Европе и наводи њихове основне одлике
- Именује државе у регијама осталих континената и наводи основне одлике одабраних држава

НАПРЕДНИ НИВО ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (25%)

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу постигнућа

1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

ГЕ.3.1.1. Доноси закључке о просторним (топографским) и заузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте

- Анализира садржај географских општих и тематских карата и доноси закључке о повезаности и међузависности појава и процеса на Земљи
- Географске појаве и процесе бележи, тумачи, представља и приказује табелом, графиконом и шемом (клима-дијаграм, старосна пирамида...)
- Уме да користи размер карте за одређивање растојања у природи, као и да одреди надморску и релативну висину

2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.2.1. Препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања

- Закључује да су спљоштеност Земље на половима, разлике у времену, часовне зоне и датумска граница последице Земљине ротације
- Објашњава узроке различитих ротационих брзина на Земљи
- Закључује да су неједнако трајање обданице и ноћи, неједнако загревање Земљине површине и топлотни појасеви последица Земљине револуције, облика Земље и нагиба Земљине осе у односу на раван еклиптике

ГЕ.3.2.2. Објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

- Именује унутрашње геосфере и наводи њихова основна својства (Земљино језгро и омотач језгра)

- Анализира еволуцију и процесе у Земљиној кори и описује њену грађу (стене, минерале, руде)
- Препознаје ерозивне и акумулативне облике рељефа и може да објасни њихов постанак
- Објашњава појаве и процесе у атмосфери (инсолација, температура, ваздушни притисак, ветрови, влажност ваздуха, облачност, падавине, глобално загревање, киселе кише, уништавање озонског омотача)
- Објашњава појаве, процесе и односе у светском мору (физичка и хемијска својства и кретања морске воде)
- Разликује воде на копну и описује њихова основна својства (подземне воде, извори, реке, језера, лед на копну)
- Објашњава хоризонталну и вертикалну зоналност типова климе и биљног и животињског света на Земљи
- Објашњава постанак основних типова земљишта и њихову зоналност
- Закључује да су Земљине сфере међусобно повезане и да утичу једна на другу
- Наводи узроке и последице нерационалног односа човека према природи

3. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.3.1. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља

- Објашњава просторни распоред становништва на Земљи, условљен географским положајем, рељефом, климом, водом, плодним земљиштем, појавом индустрије и великих градова
- Одређује најгушће и најређе насељене области на Земљи, висинску и поларну границу
- Анализира узроке прекомерног пораста становништва на Земљи и разуме проблеме који настају (недостатак хране, пијаће воде, стамбеног простора, радних места)
- Разуме узроке и проблеме земаља које имају ниску и негативну стопу природног прираштаја (убрзано старење становништва, споро повећавање и опадање броја становника...)
- Разликује природну и географску средину и објашњава утицај људских активности и индустријализације на њихове сталне промене
- Разуме појам регија, може да их препозна и објасни њихове одлике
- Разликује основне типове сеоских и градских насеља и објашњава њихов постанак, развој и значај
- Објашњава процес урбанизације и разуме појмове конурбација и мегалополис

ГЕ.3.3.2. Објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

- Наводи природне факторе (рељеф, клима, воде, земљиште, извори енергије, рудно богатство, шуме...) и објашњава њихов утицај на развој привреде и размештај привредних делатности и привредних грана
- Наводи друштвене факторе (природни прираштај, структура становништва – старосна и образовна, примена савремених научних и технолошких достигнућа, степен привредне развијености, међународни односи...) и објашњава њихов утицај на развој привреде и размештај привредних делатности и привредних грана
- Разликује секторе привредних делатности, објашњава њихову међусобну повезаност и процењује развијеност држава према учешћу запослених у појединим привредним секторима

4. РЕИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.4.1. Објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије

- Објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених географских елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски

свет, становништво, насеља, људске делатности)

- Разуме опште и посебне законитости на територији наше државе (јединство и интегралност, кружење материје и енергије, зоналност, аоналност, утицај природних фактора на развој и размештај становништва и њихов заједнички утицај на развој привреде и размештај привредних делатности и међусобну повезаност и условљеност привредних делатности)

- Уме да издвоји географске регије на територији наше државе и објасни њихове основне одлике

- Објашњава удео природних процеса и друштвено-економских утицаја у образовању и преображају регија у нашој држави

ГЕ.3.4.2. Објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије

- Објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених географских елемената на територији Европе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности)

- Разуме опште и посебне законитости на територији Европе (јединство и интегралност, кружење материје и енергије, ритмичност, зоналност, аоналност, утицај природних фактора на развој и размештај становништва и њихов заједнички утицај на развој привреде и размештај привредних делатности и међусобну повезаност и условљеност привредних делатности)

- Уме да издвоји географске регије на територији Европе и објасни њихове основне одлике

- Објашњава удео природних процеса и друштвено-економских утицаја у образовању и преображају регија у Европи

ГЕ.3.4.3. Објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије

- Објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених географских елемената на ваневропским континентима (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности)

- Разуме опште и посебне законитости на ваневропским континентима (јединство и интегралност, кружење материје и енергије, ритмичност, зоналност, аоналност, утицај природних фактора на развој и размештај становништва и њихов заједнички утицај на развој привреде и размештај привредних делатности и међусобну повезаност и условљеност привредних делатности)

- Уме да издвоји географске регије на ваневропским континентима и објасни њихове основне одлике

- Објашњава удео природних процеса и друштвено-економских утицаја у образовању и преображају регија ваневропских континената

ТЕМА	САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА ПО ТЕМИ			
		обрада	утврђивање	систематизација	Укупно
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	1. Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси	1			6
	2. Географски положај Србије	1			
	3. Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси Географски положај Србије		1		
	4. Историјско-географски развој Србије и симболи	1			
	5. Границе и проблеми пограничних крајева	1			
	6. Историјско-географски развој Србије Симболи Србије, Границе и проблеми пограничних крајева		1		
ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	7. Геотектонски процеси на територији Србије	1			23
	8. Сеизмизам Србије	1			
	9. Геотектонски процеси на територији Србије, Сеизмизам Србије		1		
	10. Тектонски облици рељефа	1			
	11.. Тектонски облици рељефа	1			
	12.. Тектонски облици рељефа		1		
	13. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде	1			
	14. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека	1			
	15. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека		1		
	16. Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека.	1			
	17. Геотектонски процеси на територији Србије			1	
	18. Климатски фактори и елементи	1			
	19. Климатске области у Србији.	1			
	20. Климатски фактори и елементи, Климатске области у Србији		1		
	21. Подземне воде Србије	1			
	22. Реке Србије	1			
	23. Подземне воде Србије, реке Србије		1		
	24. Језера Србије	1			
	25. Заштита вода и заштита од вода	1			
	26. Језера Србије; Заштита вода и заштита од вода		1		
	27. Земљишта Србије	1			
	28. Распрострањеност биљног и животињског света	1			

	29.Земљишта Србије, Распрострањеност биљног и животињског света		1		
ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	30.Кретање броја становника и њихов просторни размештај	1			28
	31. Природно кретање	1			
	32. Кретање броја становника и њихов просторни размештај, Природно кретање		1		
	33. Миграциони процеси	1			
	34. Структуре становништва	1			
	35. Миграциони процеси и структуре становништва		1		
	36. Демографски проблеми и популациона политика	1			
	37. Демографски проблеми и популациона политика		1		
	38. Прва насеља у Србији	1			
	39. Село и рурални процеси	1			
	40. Прва насеља у Србији, Село и рурални процеси		1		
	41. Градови, урбанизација и проблеми урбаног развоја	1			
	42. Београд	1			
	43.Демографија и насеља		1		
	44. Природни ресурси и привредни развој	1			
	45. Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде	1			
	46. Природни ресурси и привредни развој и друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде		1		
	47. Пољопривреда и географски простор, гране пољопривреде	1			
	48. Индустрија и географски простор, енергетика и рударство	1			
	49. Пољопривреда и географски простор, гране пољопривреде, Индустрија и географски простор, енергетика и рударство		1		
50.Тешка прерађивачка индустрија	1				
51.Лака индустрија	1				
52. Тешка прерађивачка индустрија, Лака индустрија		1			
53.Саобраћај и географски простор	1				
54. Туризам и трговина	1				
55. Саобраћај и географски простор, Туризам и трговина		1			
56. Делатности кварталног сектора	1				
57.Привреда			1		

ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	58. Природна баштина Србије	1			3
	59. Културна баштина Србије	1			
	60. Природна баштина Србије и културна баштина Србије		1		
ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	61. Појам и географски положај завичаја, природне карактеристике	1			3
	62. Презентације пројектних радова		1		
	63. Презентације пројектних радова		1		
СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	64. Срби у региону – Срби у Црној Гори, Срби у БиХ – Република Српска, Срби у Хрватској	1			5
	65. Срби у осталим суседним државама.	1			
	66. Срби у дијаспори	1			
	67. Срби у региону и дијаспори		1		
	68. Систематизација градива			1	

Уџбеник: Географија за 8. разред основне школе, Марко В. Милошевић, БИГЗ, 2021.

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ додатне наставе географије:

- додатна стимулација ученика који показују посебно интересовање за географске садржаје на часовима редовне наставе; часови додатне наставе реализују се током целе наставне године и пружају могућност заинтересованим ученицима да се упознају са новим, сложенијим географским темама, као и да детаљније размотре наставне теме које се обрађују на часовима редовне наставе географије, али и да изразе своју креативност, маштовитост и способност анализе и синтезе додатних географских садржаја, као и практичну примену већ савладаних наставних садржаја.. **Задаци додатне наставе географије су** да укључи ученике заинтересоване за свет у коме живимо, прошири њихова знања, утиче на изражавање њихове креативности и оспособи ученике за целоживотно учење.

Методе додатне наставе географије су демонстрациона, монолошка, дијалошка, илустрациона.

Наставна тема	Број часова
1. Геохронолошка скала	1
2. Јован Цвијић	1
3. Проблеми граница Србије	2
4. Панонско море	1
5. Сеизмизам и вулканизам у прошлости Србије	2
6. Највеће рељефне целине Србије	2
7. Кањони и клисуре Србије	2
8. Крашки облици рељефа	2

9.Ледено доба и последице на тлу Балканског полуострва	2
10.Припрема за такмичења	15
11.Демографски проблеми Србије	2
12.Антропогене туристичке вредности Србије	1
13.Национални паркови	1
Укупно	34

Литература:

Мила Марковић „Географија Југославије“ и „Географске регије Србије“, Географски факултет, 1993.

Предраг Манојловић „Геоморфологија“, Географски факултет, Београд

Стеван Станковић „Туристичка географија Србије“, Географски факултет, Београд

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе географије:

- додатна подршка ученицима који имају потешкоћа у савладавању наставних садржаја географије предвиђених Наставним планом и програмом, посебно ученицима који су у индивидуалном образовном програму или ученицима који су дуго одсуствовали са часова редовне наставе, али и оним ученицима који имају жељу да утврде стечена знања, а на часовима редовне наставе немају прилику да им се предметни наставник више посвети због бројности ученика у самом одељењу.

ОБЛАСТ / ТЕМА /		МЕСЕЦ										СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
1.	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	2	/	/	/	/	/	/	/	/	/	2
2.	ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	2	4	5	4	2	/	/	/	/	/	17
3.	ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	/	/	/	/	2	2	5	3	/	/	12
4.	ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	/	/	/	/	/	/	/	/	2	/	2
5.	ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	/	/	/	/	/	/	/	/	-	/	
6.	СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	/	/	/	/	/	/	/	/	1	/	1
УКУПНО ЧАСОВА		4	4	5	4	4	2	5	3	3	/	34

ГЕОГРАФСКА СЕКЦИЈА

Циљеви географске секције су развијање интелектуалне знатижеље код ученика која ће се постићи истраживачким радом, припремом реферата, изработом паноа и презентација, посетама манифестацијама. Активно посматрати свет око себе. Научити учити и тражити одговоре на многа питања.

Задаци географске секције су да укључи ученике заинтересоване за свет у коме живимо, прошири њихова знања, утиче на изражавање њихове креативности и оспособи ученике за целоживотно учење.

Методе географске секције су демонстрациона, монолошка дијалогска, илустрациона, теренска. Географска секција окупља све ученике од петог до седмог разреда заинтересоване да кроз игру и забаву науче и истраже нешто ново о планети Земљи, екологији, очувању животне средине познавању локалне средине. Ученици се кроз ваннаставне активности упознају савредрностима, али и видовима злоупотребе природе у својој непосредној околини, припремају се за квалитетније разумевање појава и процеса у природи, оспособљавају се за коришћење савремених технологија које им омогућавају самостално и трајно надограђивање постојећих знања.

Чланови секције такође учествују у изради помоћних наставних средстава, обележавању важних датума („Дан планете Земље“, „Дани Дунава“...), посећују изложбе и баве се бројним другим активностима.

Редни број	Област рада	Број часова
1.	Формирање секција,упознавање чланова	3
2.	29.јун Међународни дан Дунава-излет до Гроцке	5
3.	Посета археолошком локалитету Винча	5
4.	Сређивање паноа и зида у учионици	2
5.	Посета музеју у Гроцкој	3
6.	Гледање филма „Вулкан“	2
6.	Орјентација у простору-рад на терену	3
7.	Термометар,барометар,кишомер,компас-мерања у локалној средини	3
8.	Посета манастиру Рајиновац у Бегљици	5
9.	28.април Дан планете Земље-акција	2
10.	Акција-сређивање школског дворишта	1
	УКУПНО	34

ФИЗИКА – 8. РАЗРЕД

Циљ : Циљ учења физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу, развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.

Годишњи фонд: 68 часа

Област/Тематски садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученици ће бити у стању да:	Стандарди	Опште међупредметне и предметне компетенције
<p>1. ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ</p> <p>Наставне јединице:</p> <p>Закон одржања механичке енергије.</p> <p>Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција).</p> <p>Закон одржања механичке енергије при осциловању тела</p> <p>Таласно кретање (механички талас). Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина)</p> <p>Звук. Карактеристике звука.</p> <p>Звучна резонанција</p> <p>Лабораторијске вежбе:</p> <p>Мерење периода осциловања клатна</p>	<p>Осцилаторно кретање</p> <p>-елонгација</p> <p>-амплитуда</p> <p>-период</p> <p>фреквенција, клатно</p> <p>-звук</p> <p>-брзина звука</p> <p>-ифразвук</p> <p>-ултразвук</p> <p>-јачина звука</p> <p>-праг чујности</p> <p>-праг бола</p> <p>-висина звука, боја, шум, тон</p> <p>- звучна резонанција</p> <p>-ехо</p>	<p>-Повезују физичке величине које описују осцилације и таласе;</p> <p>-Описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука;</p> <p>-Демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловањ ежица и ваздушних стубова;</p> <p>-Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички;</p> <p>-Самостално изведе експеримент из области осцилације и таласи, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента;</p> <p>-Решава квалитативне,</p>	<p>ФИ.1.1.1.</p> <p>ФИ.1.2.1.</p> <p>ФИ.1.2.3.</p> <p>ФИ.1.4.1.</p> <p>ФИ.1.4.2.</p> <p>ФИ.1.4.3.</p> <p>ФИ.1.4.4.</p> <p>ФИ.1.4.5.</p> <p>ФИ.1.4.6.</p> <p>ФИ.1.7.1.</p> <p>ФИ.1.7.2.</p> <p>ФИ.2.1.1.</p> <p>ФИ.2.1.2.</p> <p>ФИ.2.2.2.</p> <p>ФИ.2.2.3.</p> <p>ФИ.2.4.1.</p> <p>ФИ.2.4.3.</p> <p>ФИ.2.4.4.</p> <p>ФИ.2.5.1.</p> <p>ФИ.2.6.1.</p> <p>ФИ.2.6.2.</p> <p>ФИ.2.6.3.</p> <p>ФИ.2.7.1.</p> <p>ФИ.2.7.2.</p> <p>ФИ.2.7.3.</p> <p>ФИ.3.2.2.</p>	<p>1) компетенција за учење;</p> <p>2) одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>3) естетичка компетенција;</p> <p>4) комуникација;</p> <p>5) одговоран однос према околини;</p> <p>6) одговоран однос према здрављу;</p> <p>7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>8) рад са подацима и информацијама;</p> <p>9) решавање проблема;</p> <p>10) сарадња;</p> <p>11) дигитална компетенција.</p>

		<p>квантитативне и графичке задатке (осцилаторно и таласно кретање)</p> <p>-Примењује превентивне мере заштите од буке</p>	<p>ФИ.3.2.3. ФИ.3.2.4. ФИ.3.2.5. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2</p>	
<p>2. СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ</p> <p>Наставне јединице:</p> <p>Светлост (основни појмови). Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца) Закон одбијања светлости. Равна огледала Сферна огледала. Конструкција ликова предмета Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефракција. Преламање светлости кроз призму и сочиво Одређивање положаја ликова код сочива Оптички инструменти. Лупа и микроскоп</p> <p>Лабораторијске вежбе:</p> <p>- Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала</p> <p>-Одређивање жижне даљине сабирног сочива</p>	<p>-светлосни извор -светлосни зрак -фотон -светлосни сноп -оптика -сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца -брзина светлости -одбијање светлости -упадни зрак, одбојни зрак, Закон одбијања -равно огледало -дифузно одбијање -сферна огледала, издубљен а огледала, испупчена огледала, центар кривине, жижа, тема огледала, оптичка оса, преламање, индекс преламања, тотална рефракција</p>	<p>Анализира пример одбијања и преламања светлости, тоталне рефракције (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп; демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида; примењује превентивне мере заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу; самостално изведе експеримент из области светлосне појаве, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (светлосне појаве)</p>	<p>ФИ.1.2.1. ФИ.1.2.3. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.2.5. ФИ.3.2.6. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.</p>	<p>1) компетенција за учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву; 3) естетичка компетенција; 4) комуникација; 5) одговоран однос према околини; 6) одговоран однос према здрављу; 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву; 8) рад са подацима и информацијама; 9) решавање проблема; 10) сарадња; 11) дигитална компетенција.</p>

	-расипна и сабирна сочива			
<p>3.</p> <p>ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ</p> <p>Наставне јединице:</p> <p>Наелектрисавање тела.</p> <p>Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања.</p> <p>Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон.</p> <p>Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље).</p> <p>Рад силе електричног поља.</p> <p>Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља.</p> <p>Електричне појаве у атмосфери.</p>	<p>-количина наелектрисања, елементарна количина наелектрисања</p> <p>-кулон, закон одржања наелектрисања, електроскоп, електрометар</p> <p>-електростатичка индукција</p> <p>-проводници</p> <p>-изолатори</p>	<p>Демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи;</p> <p>прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља;</p> <p>разликује скаларне и векторске физичке величине;</p> <p>решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (наелектрисање, Кулонов закон, јачина електричног поља, рад електричне силе)</p>	<p>ФИ.1.1.2.</p> <p>ФИ.1.4.3.</p> <p>ФИ.2.3.1.</p> <p>ФИ.2.4.1.</p> <p>ФИ.2.4.3.</p> <p>ФИ.2.5.3.</p> <p>ФИ.2.6.1.</p> <p>ФИ.2.6.2.</p> <p>ФИ.2.6.3.</p>	<p>1) компетенција за учење;</p> <p>2) одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>3) естетичка компетенција;</p> <p>4) комуникација;</p> <p>5) одговоран однос према околини;</p> <p>6) одговоран однос према здрављу;</p> <p>7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>8) рад са подацима и информацијама;</p> <p>9) решавање проблема;</p> <p>10) сарадња;</p> <p>11) дигитална компетенција.</p>
<p>4.</p> <p>ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</p> <p>Наставне јединице:</p> <p>Електрична струја (једносмерна, наизменична)</p> <p>Услови за настајање електричне струје и извори електричне струје. Електромоторна сила.</p> <p>Мерење електричне струје и напона</p> <p>Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори</p> <p>Омов закон за део струјног кола</p>	<p>-електрична струја</p> <p>-слободни електрони</p> <p>-извори електричне струје</p> <p>-електромоторна сила</p> <p>-електрично коло</p> <p>-јачина електричне струје</p> <p>-амперметар, редна и паралелна веза</p> <p>отпорника</p> <p>-еквивалентна</p>	<p>Објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упоред и отпорност и металних проводника на основу њихових карактеристика;</p> <p>наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже;</p> <p>познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног</p>	<p>ФИ.1.3.1.</p> <p>ФИ.1.4.1.</p> <p>ФИ.1.4.2.</p> <p>ФИ.1.4.3.</p> <p>ФИ.1.7.1.</p> <p>ФИ.1.7.2.</p> <p>ФИ.2.3.1.</p> <p>ФИ.2.3.2.</p> <p>ФИ.2.3.3.</p> <p>ФИ.2.3.4.</p> <p>ФИ.2.3.5.</p> <p>ФИ.2.3.6.</p> <p>ФИ.2.4.1.</p> <p>ФИ.2.4.3.</p>	<p>1) компетенција за учење;</p> <p>2) одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>3) естетичка компетенција;</p> <p>4) комуникација;</p> <p>5) одговоран однос према околини;</p> <p>6) одговоран однос према здрављу;</p> <p>7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>8) рад са подацима и информацијама;</p> <p>9) решавање проблема;</p> <p>10) сарадња;</p> <p>11) дигитална компетенција.</p>

<p>Рад и снага електричне струје. Џул-Ленцов закон Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника Електрична струја у течностима и гасовима Лабораторијске вежбе: - Зависност електричне струје од напона на проводнику (таблични и графички приказ зависности) - Одређивање електричне отпорности отпора у колу помоћу амперметра и волтметра - Мерење јачине електричне струје и напона у колу сасеријски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности</p>	<p>отпорност -рад ел. струје -снага ел. струје волтметар Џул-Ленцов закон -електролити, катода, анода, позитивни и негативни јони -анјони -дисоцијација -електролиза</p>	<p>инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички; описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје; самостално изведе експеримент из области електрична струја, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области електрична струја; препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу</p>	<p>ФИ.2.4.4. ФИ.2.5.2. ФИ.2.5.3. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.3.1. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.2. ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.</p>	
--	--	--	--	--

<p>Наставне јединице: Магнетно поље сталних магнета Магнетно поље Земље Магнетно поље електричне струје Дејство магнетног поља на струјни проводник Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени</p>	<p>Магнетно поље -магнетна сила -магнетне линије сила -магнетни дипол Ерстедов оглед -праволинијски струјни проводник -завојница -магнетна индукција а -електромагнет -електромотор -ротор -статор</p>	<p>Описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; Објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; Користи компас и апликације за паметне телефоне за оријентацију у природи; Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области магнетно поље</p>	<p>ФИ.1.1.2. ФИ.1.3.2. ФИ.1.4.3. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.3. ФИ.2.6.1.</p>	<p>1) компетенција за учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву; ; 3) естетичка компетенција; 4) комуникација; 5) одговоран однос према околини; 6) одговоран однос према здрављу; 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву; 8) рад са подацима и информацијама; 9) решавање проблема; 10) сарадња; 11) дигитална компетенција.</p>
<p>ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ Наставне јединице: Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе Природна радиоактивност Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово биолошко дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења. Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења.</p>	<p>-редни број -масени број -модел атома -изотопи -нуклеарне силе</p>	<p>Објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе; Опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите; Разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене</p>		<p>Сарадње, комуникација, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, дигитална компетенција, естетичка компетенција</p>

<p>ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ</p> <p>Наставне јединице:</p> <p>Утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије</p> <p>Утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије</p>		<p>разуме везу и утицај физике на друштвене и природне науке;</p> <p>разуме везу и утицај физике на развој медицине, технике, спорта...</p>	<p>Сарадње, комуникација</p> <p>, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, дигитална компетенција, естетичка компетенција</p>
<p>Активности наставника</p>	<p>Активности ученика</p>		<p>Праћење и евалуација</p>
<p>планира и реализује наставне садржаје</p> <p>подстиче ученике на размишљање и логичко закључивање</p> <p>активно прати и надгледа рад ученика</p> <p>објашњава</p> <p>демонстрира огледе</p> <p>води рачуна о мотивационој функцији задатака</p> <p>наводи ученика да након демонстрације огледа опише појаву својим речима</p> <p>дефинише нове појмове (величине) речима формулише физичке законе презентује физичке законе у математичкој форми</p>	<p>слуша и бележи активно учествује у свим облицима наставног процеса</p> <p>врши мерења</p> <p>прати демонстрационе огледе</p> <p>описује демонстрирану појаву</p> <p>размишља и логички закључује</p> <p>самостално ради лабораторијску вежбу</p>		<p>кроз ученика на часу активн</p> <p>ости</p> <p>домаћ</p> <p>и</p> <p>задаци</p> <p>испит</p> <p>ивањ</p> <p>е</p> <p>знања</p> <p>контро</p> <p>лна</p> <p>вежба</p> <p>практи</p> <p>чан</p> <p>рад</p>

води евиденцију о раду и напредовању сваког ученика оцењује ученика		
ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ		
Наставне методе	Наставни облици рада	Наставна средства
вербалне решавање проблема демонстрациона	фронтални рад у пару групни рад индивидуални рад	- математичко клатно, метарска трака -еластична опруга, тег, хронометар - равно огледало, ласерски показивач, картон, лењир - батерије, сијалица, проводници, прекидач, амперметар и волтметар, калкулатор.
Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима:		
прилагођавање простора и услова за рад прилагођавање материјала и учила прилагођавање метода, техника и облика радаприлагођавање испитивања и оцењивања прилагођавање садржаја, исхода и стандарда постигнућа		
УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ		

Формативно

Оцењивање се обавља уз уважавање ученикових способности, степена спретности и умешности.

Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођен и обogaћен начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и исхода, као и на основу ангажовања.

Ученик који има тешкоће у учењу услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога и коме је потребна додатна подршка у образовању и васпитању, оцењује се на основу остварености циљева и исхода према плану индивидуализације или у току савладавања индивидуалног образовног плана.

Формативно оцењивање се врши иницијалним тестирањем, редовним проверавањем постигнућа и праћењем владања ученика и садржи повратну информацију и препоруку.

Прати се оствареност циљева и исхода наставе, вештине изражавања и саопштавања, разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура.

Прати се ангажовање ученика у настави, напредовање у односу на претходни период.

Формативно оцењивање обавезно садржи препоруку ученику за даље напредовање.

Сумативно

Оцењивање се обавља уз уважавање ученикових способности, степена спретности и умешности.

Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођен и обogaћен начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и исхода, као и на основу ангажовања.

Ученик који има тешкоће у учењу услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога и коме је потребна додатна подршка у образовању и васпитању, оцењује се на основу остварености циљева и исхода према плану индивидуализације или у току савладавања индивидуалног образовног плана.

Елементи оцењивања ученичких постигнућа из наставног предмета физика су:

усвојеност образовних
садржаја примена знања
активност ученика.

Примена знања испитује се писмено, усмено и практично.

Писмено испитивање се обавља путем контролних задатака и тестова. Писмене провере знања у трајању од 45 минута се најављују, а петнаестоминутне провере знања се не морају најављивати.

Током наставне године, ученичка знања ће се из наставног предмета физика на овај начин проверавати најмање четири пута.

За контролне задатке бројчана оцена ученичких знања доноси се на основу скале изражене у процентима, у складу са препорукама за оцењивање:

86 - 100 % - одличан (5)

71 - 85 % - врло добар (4)

56 - 70 % - добар (3)

40 - 55 % - довољан (2)

0 - 39% - недовољан (1)

На писменим проверама знања нема негативних поена.

Петнаестоминутне контролне вежбе се изражавају у процентима.

Приликом прегледања писмених радова, наставник се се води следећим правилима:

Ако се кроз део задатка провлачи рачунска грешка из претходног дела задатка, без које би решење тог дела задатка било тачно, за решење тог дела задатка се додељује 80% бодова предвиђених за тачно решење;

Ако је у задатку или делу задатка погрешно израчуната бројна вредност или изостављена јединица физичке величине, одузима се један бод, без обзира да ли се задатак вреднује са 20 или 25 поена, а за петнаестоминутну проверу знања 5 % од вредности задатка; Под рачунском грешком се не подразумева груба грешка у реду величине (Нпр. реч је о полупречнику Земље, а ученик добија полупречник реда величине 10 *m*)

Ако је направљена случајна грешка, не додељују се поени за тај корак задатка, а од остатка, уколико је тачно урађен са направљеном „грешком“, додељује се 80

%.

Ако је ученик написао два различита решења задатка или дела задатка, а једно од њих није јасно прецртано, решење се не признаје.

Уколико је решење задатка оригинално и тачно, ученик се може наградити додатним поенима или на други начин.

Усмено оцењивање се обавља путем непосредног одговарања, уз поштовање критеријума за оцењивање или кроз прикупљање више одговора на комплекснија питања или задатке или путем реферата и пројекта, уколико за дату школску годину буду планирани.

На експерименталним вежбама ученици ће добијати једну до две оцене току школске године, у складу са залагањем, резултатима мерења и резултатима обраде података, које у облику извештаја за сваку појединачну вежбу предају наставнику који је задужен за експерименталне вежбе.

Закључна оцена не може бити мања од аритметичке средине оцена.

Литература за ученике:

1. Уџбеник за осми разред основне школе – Марина Најдановић Лукић, Татјана Мишић, Љубиша Нешић, Издавачка кућа „Вулкан издаваштво“ Београд, 2021.

2. Збирка за осми разред основне школе – Марина Најдановић Лукић, Татјана Мишић, Љубиша Нешић, Издавачка кућа „Вулкан издаваштво“, Београд, 2021.

Литература за наставнике:

Физика за први разред гимназије, Димић

Физика за 8. разред, Милан Распоповић, ЗУНС, Београд 2010. Збирка задатака из физике, Милан Распоповић, ЗУНС, Београд 2003. Збирка питања и задатака, Креативни центар

Једноставни огледи из физике 8, Душанка Обадовић, ЗУНС, Београд 2010 Радна свеска 8, Мирјана Комар, Нови Сад

Додатна литература за ученике:

Збирка решених задатака, Наташа Чалуковић, Круг, 2011. Школски атлас физике и хемије, Креативни центар

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА ФИЗИКА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

Редни број наставне теме	Наставна тема	Стандарди	Број часова за		Број часова по теми
			Остале типове часова	Лабораторијске вежбе	
1.	Осцилаторно и таласно кретање	ФИ.1.1.1. ФИ.1.2.1. ФИ.1.2.3. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.1.1. ФИ.2.1.2. ФИ.2.2.2. ФИ.2.2.3. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.5.1. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.2.2. ФИ.3.2.3. ФИ.3.2.4. ФИ.3.2.5. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2	9	2	11
2.	Светлосне појаве	ФИ.1.2.1. ФИ.1.2.3. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.2.5. ФИ.3.2.6. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.	13	2	15
3.		ФИ.1.1.2. ФИ.1.4.3. ФИ.2.3.1. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.3. ФИ.2.5.3. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3	10	0	10

	Електрично поље				
	Електрична струја	ФИ.1.3.1. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.3.1. ФИ.2.3.2. ФИ.2.3.3.ФИ.2.3.4. ФИ.2.3.5. ФИ.2.3.6.			
4.		ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.5.2. ФИ.2.5.3. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.3.1. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.2. ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.	15	3	18
5.	Магнетно поље	ФИ.1.1.2. ФИ.1.3.2. ФИ.1.4.3. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.3. ФИ.2.6.1	6	0	6
6.	Елементи атомске и нуклеарне физике		7	0	7
7.	Физика и савремени свет		1	0	1
Укупно			61	7	68

Оријентациони план наставних јединица

Редни број наставне теме	Редни број наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа
1.	1.	Обнављање градива из шестог и седмог разреда	Утврђивање
	2.	Осцилаторно кретање	Обрада
	3.	Појмови и величине којима се описује осциловање тела	Обрада
	4.	Појмови и величине којима се описује осциловање тела Закон одржања механичке енергије при осциловању тела	Обрада
	5.	Осцилаторно кретање. Закон одржања механичке енергије при осциловању тела	Утврђивање
	6.	Механички таласи. Физичке величине којима се описује таласно кретање	Обрада
	7.	Звук као механички талас. Карактеристике звука. Звучна резонанција	Обрада
2.	8.	Механички таласи. Звук као механички талас.	Утврђивање

	9.	Осцилаторно и таласно кретање	Утврђивање
	10.	Лабораторијска вежба бр. 1: Мерење периода осциловања клатна	Лабораторијска вежба бр. 1
	11.	Лабораторијска вежба бр. 2: Одређивање убрзања Земљине теже помоћу математичког клатна	Лабораторијска вежба бр. 2
	12.	Праволинијско простирање светлости	обрада
	13.	Одбијање светлости. Равна огледала	обрада
	14.	Одбијање светлости. Равна огледала	утврђивање
	15.	Сферна огледала. Конструкција ликова код сферних огледала	обрада
	16.	Сферна огледала. Конструкција ликова код сферних огледала	утврђивање
	17.	Сферна огледала. Конструкција ликова код сферних огледала	утврђивање
	18.	Брзина светлости. Преламање светлости	обрада
	19.	Тотална рефлексација	обрада
	20.	Преламање светлости кроз призму и сочиво	обрада
	21.	Одређивање положаја лика код сочива	обрада
	22.	Преламање светлости кроз сочива. Одређивање положаја ликова код сочива.	утврђивање
	23.	Око и корекција вида. Оптички инструменти	обрада
	24.	Лабораторијска вежба бр.3: Провера Закона одбијања светлости коришћењем равног огледала	лабораторијска вежба бр.3
	25.	Лабораторијска вежба бр.4: Одређивање жижне даљине сабирног сочива	лабораторијска вежба бр.4
3.	26.	Светлосне појаве	Контролна вежба
	27.	Наелектрисавање тела. Наелектрисање и Закон одржања наелектрисања	обрада
	28.	Проводници и изолатори. Наелектрисавање проводника и изолатора.	обрада
	29.	Наелектрисање. Закон одржања наелектрисања.	утврђивање
	30.	Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон	обрада
	31.	Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон	утврђивање
	32.	Електрично поље	обрада
4	33.	Хомогено електрично поље. Рад силе хомогеног електричног поља	обрада
	34.	Електрично поље	утврђивање
	35.	Електричне појаве у атмосфери	обрада
	36.	Електрично поље	контролна вежба
	37.	Електрична струја	обрада
	38.	Извори струје и електромоторна сила	обрада
	39.	Електрична струја. Извори струје и електромоторна сила	утврђивање
	40.	Мерење електричне струје и напона	обрада

4.	41.	Електрична отпорност проводника	обрада
	42.	Електрична отпорност проводника	утврђивање
	43.	Омов закон за део струјног кола	обрада
	44.	Редно и паралелно везивање отпорника у струјно коло	обрада
	45.	Редно и паралелно везивање отпорника у струјно коло. Омов закон за цело струјно коло	обрада
	46.	Омов закон	утврђивање
	47.	Рад и снага у струјном колу	обрада
	48.	Џул-Ленцов закон	обрада
	49.	Рад и снага у струјном колу. Џул-Ленцов закон	утврђивање
5.	50.	Електрична струја у течностима и гасовима. Мере заштите од електричне струје	обрада
	51.	Лабораторијска вежба бр.5: Зависност електричне струје од напона на отпорнику	Лабораторијска вежба бр.5
	52.	Лабораторијска вежба бр.6: Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра	Лабораторијска вежба бр.6
	53.	Лабораторијска вежба бр.7: Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности	Лабораторијска вежба бр.7
	54.	Електрична струја	Контролна вежба
	55.	Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље	Обрада
6.	56.	Магнетно поље електричне струје	Обрада
	57.	Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље електричне струје	Утврђивање
	58.	Дејство магнетног поља на струјни проводник. Узајамно деловање два проводника са струјом.	Обрада
	59.	Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју електромагнетизма	Обрада
	60.	Магнетно поље	Утврђивање
	61.	Структура атома	Обрада
	62.	Природна радиоактивност	Обрада
7.	63.	Деловање радиоактивног зрачења на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења.	Обрада
	64.	Вештачка радиоактивност	Обрада
	65.	Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења	Обрада
	66.	Осцилаторно и таласно кретање, Светлосне појаве, електрично поље, електрична струја, магнетно поље, елементи атомске и нуклеарне физике	Утврђивање

	67.	Елементи атомске и нуклеарне физике	Утврђивање
	68.	Физика и друге науке. Допринос физике развоју савремене медицине. Физика и савремене технологије.	Обрада

Додатна настава

Додатна настава из физике организује се у осмом разреду са по једним часом недељно (34 часова годишње). Ова врста наставе обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или напојаве за које су ученици показали посебан интерес. Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање.

Рб. наставне теме	Рб. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа
1.	1.	Феномен Доплеровог ефекта	обрада
	2.	Ултразвук. Проблем буке	утврђивање
2.	3.	Светлосне појаве	обрада
	4.	Оптички инструменти	утврђивање
3.	5.	Светлосне појаве – такмичарски задаци	утврђивање
	6.	Кулонов закон	утврђивање
	7.	Електрично поље	утврђивање
4.	8.	Електрична капацитивност. Кондензатори	обрада
	9.	Електростатика – такмичарски задаци	утврђивање
	10.	Извори једносмерне електричне струје	утврђивање
	11.	Електрична отпорност. Отпорници	утврђивање
	12.	Омов закон	утврђивање
	13.	Кирхофова правила	утврђивање
4.	14.	Сложена струјна кола – такмичарски задаци	утврђивање
	15.	Мултимедијалне презентације – електрична струја	утврђивање
	16.	Џулов закон	утврђивање
	17.	Основи електронике (полупроводници)	обрада
	18.	Електрична струја у флуидима	обрада
5.	19.	Школско такмичење	утврђивање
	20.	Школско такмичење	утврђивање
	21.	Магнетно поље - такмичарски задаци	утврђивање
	22.	Принцип рада мерних инструмената	обрада
	23.	Мултимедијалне презентације – магнетно поље	утврђивање
	24.	Општинско такмичење	утврђивање
6.	25.	Општинско такмичење	утврђивање
	26.	Задаци са општинског такмичења	утврђивање
	27.	Електромагнетна индукција	утврђивање
	28.	Трофазна струја	обрада
	29.	Принцип рада генератора и трансформатора	обрада
	30.	Допринос Михајла Пупина и Николе Тесле науци	утврђивање
	31.	Теслин трансформатор и његова примена	утврђивање
	32.	Структура атома	обрада

	33.	Природна и вештачка радиоактивност	утврђивање
	34.	Посета лабораторији за физику на факултету, научноистраживачком институту, електрани, фабрици, Музеју Николе Тесле...	утврђивање

Допунска настава

Допунска настава се такође организује са по једним часом недељно (34 часова годишње). Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у седмом разреду.

Редни број наставне теме	Редни број наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа
1.	1.	Појам и величине којима се описује осцилаторно кретање	Обра да
	2.	Таласно кретање	Утврђивање
2.	3.	Закон о одржању механичке енергије	Утврђивање
	4.	Звук. Карактеристике звука	Обра да
	5.	Карактеристике звука	Обра да
	6.	Светлост. Праволинијско простирање светлости	Утврђивање
	7.	Закон одбијања светлости. Равна огледала	Утврђивање
	8.	Сферна огледала и конструкција ликова предмета	Обра да
3	9.	Брзина светлости у различитим срединама	Обра да
	10.	Преламање светлости кроз призму и сочива	Обра да
	11.	Одређивање положаја ликова код сочива	Утврђивање
	12.	Оптички инструменти	Обра да
	13.	Наелектрисање тела	Утврђивање
4.	14.	Кулонов закон	Обра да
	15.	Електрично поље	Утврђивање
	16.	Рад силе електричног поља. Напон	Обра да
	17.	Веза напона јачине хомогеног поља	Утврђивање
	18.	Рачунски задаци – електрично поље	Утврђивање
	19.	Електрична струја	Утврђивање
	20.	Услови за настајање електричне струје	Обра да
	21.	Мерење електричне струје и напона	Утврђивање
	22.	Електрична отпорност проводника	Обра да
	23.	Омов закон за део и цело струјно коло	Утврђивање

	24.	Рад и снага електрична струја	Обрада
	25.	Џул-Ленцов закон	Утврђивање
5.	26.	Магнетно поље сталних магнета	Обрада
	27.	Магнетно поље електричне струја	Утврђивање
6.	28.	Деловање магнетног поља на проводник са струјом	обрада
	29.	Допринос Николе Тесле и Михаила Пупина науци	утврђивање
	30.	Структура атома. Нуклеарна сила	обрада
	31.	Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење	утврђивање
	32.	Заштита од радиоактивног зрачења	обрада
	33.	Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија	обрада
	34.	Примена нуклеарне енергије	утврђивање

Пројектна настава

Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање. Резултат оваквог начина рада је активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање.

У оквиру израде пројеката могуће је обухватити неке од следећих тема:

- Улога физике у заштити човекове околине
- Енергетска ефикасност
- Климатске промене
- Пренос сигнала (бежични пренос, оптички каблови...)
- Антистатичка заштита

Секција физике „Млади физичари“

Годишњи план слободних активности (физичка секција „Млади физичари“)

- (1 час недељно, 34 годишње).

Циљ слободних активности јесте подстицање и проширивање интересовања ученика за физику и развој њихових склоности и способности у функцији професионалног опредељивања.

Задаци:

- омогућити ученицима да према својим склоностима, способностима и интересовањима бирају врсту и облике слободних активности у којима ће учествовати и радити и тако развију самосталност, поверење у сопствене квалитете и свест о важности самообразовања;
- омогућити ученицима да током самосталног рада развију иницијативност, самосталност и стваралаштво;
- створити ситуације у којима ће ученици развијати експерименталне вештине које нису заступљене у редовној настави;
- развијати код ученика свест о повезаности теорије и праксе;
- развијати код ученика интересовање за развој физике као науке, новитете у примени физике као науке у савременом начину живота.

Овај облик наставе биће организован тако да ученици самостално израђују пројектне задатке чија упутства имају у збирци задатака. Осим наведених, ученици могу предложити и друге пројектне задатке.

1. Равномерно кружно кретање
2. Припрема огледа за дечију недељу
3. Дечија недеља – Базар науке
4. Дечија недеља – Базар науке
5. Њутнови закони механике – Исак Њутн

6. Осцилаторно кретање. Математичко клатно
7. Феномен Доплеровог ефекта
8. Светлост – историја развоја
9. Појава фатаморгане и поларне светлости
10. Фестивал науке у Београду
11. Фестивал науке у Београду
12. Таласи у механици. Интерференција и дифракција таласа
13. Равна и сферна огледала. Једначине огледала
14. Графичко представљање V , S , $a=f(t)$
15. Преламање светлости кроз призму и плочу
16. Преламање светлости кроз сочиво
17. Њутнови закони гравитације
18. Оптички инструменти
19. Кретање тела у гравитационом пољу
20. Кулонов закон
21. Кретање тела под дејством силе трења
22. Електрично поље
23. Слагање и разлагање силе
24. Једносмерна електрична струја
25. Просте машине – задаци
26. Просте машине – задаци
27. Омов закон
28. Рад силе, снага
29. Џулов закон, Џемс Џул
30. Механичка енергија. Закон о одржању енергије
31. Наизменична струја, мултимедијална презентација
32. Први и други закон термодинамике
33. Марија и Пјер Кири. Природна и вештачка радиоактивност
34. Гасни закон

Назив предмета: МАТЕМАТИКА

Циљ: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: ОСМИ

Годишњи фонд: 136

Област/Тематски садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције
1. СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА	-самерљиве, несамерљиве, пропорционалне дужи - Талесова теорема - слични троуглови - ставови сличности - обим и површина сличних троуглова	-примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; - примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту.	МА.1.3.1. МА.3.3.1. МА.1.3.2. МА.2.3.2. МА.3.3.6.	компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.
2. ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	-нормалност, паралелност - ортогонална пројекција - нагибни угао - полиедри	-анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; -уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту.	МА.1.3.1. МА.2.3.2. МА.3.3.6.	компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.
3. ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И	-линеарне једначине и неједначине	-решити линеарну једначину и неједначину;	МА.1.2.1. МА.2.2.1.	компетенција за целоживотно учење;

НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	- идентитет - еквивалентност једначина и неједначина	- реши реалне проблеме користећи линеарну једначину, или неједначину.	МА.3.2.1. МА.2.2.5. МА.3.2.5.	комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.
4. ПРИЗМА	- призма - паралелопипед - мрежа, површина, запремина призме - правилна призма - једнакоивична призма	- израчуна површину и запремину праве призме; - примени обрасце за површину изапремину тела у реалним ситуацијама.	МА.1.3.2. МА.1.3.4. МА.3.3.2. МА.2.3.4. МА.3.3.4. МА.3.3.6.	компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.
5. ПИРАМИДА	- пирамида - апотема - мрежа, површина, запремина пирамиде - правилна пирамида - једнакоивична пирамида - тетраедар	- израчуна површину и запремину четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; - примени обрасце за површину изапремину тела у реалним ситуацијама.	МА.1.3.2. МА.1.3.4. МА.3.3.2. МА.2.3.4. МА.3.3.4. МА.3.3.6.	компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.
6. ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	- линеарна функција - домен и кодомен - график - експлицитни и имплицитни облик - коефицијент правца - нула, знак и ток	- Нацрта и анализира график линеарне функције.	МА.1.2.4. МА.2.2.4. МА.3.2.4	компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.

СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	-линеарна једначина са две непознате - уређени пар - еквивалентни системи - супституција	- реши систем линеарних једначина са две непознате; - реши реалне проблеме користећи систем линеарних једначина са две непознате.	МА.2.2.1. МА.3.2.1. МА.3.2.5.	компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама;
---	--	---	-------------------------------------	--

	- одређен, неодређен, немогућ систем			дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.
8. ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	- мрежа, површина и запремина ваљка, купе и лопте - изводница - сфера	- израчуна површину и запреминуваљка, купе и лопте; - примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	МА.1.3.3. МА.2.3.3. МА.3.3.3. МА.1.3.5. МА.2.3.5. МА.3.3.5.	компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.
В. ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК	- пројекат	- учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада.		компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности наставника	Активности ученика	Праћење и евалуација
-----------------------	--------------------	----------------------

<p>Организује наставни процес, подстиче, организује и усмерава активност ученика. Упућује ученике да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену у решавању разноврсних задатака. Прикупља информације из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) које му помажу да</p>	<p>Користи уџбеник и друге изворе знања за трајније и шире усвајање знања и њихову примену у решавању разноврсних задатака . Прикупља информације из различитих извора путем свакодневног посматрања, активности на часу, учествовањем у разговору и дискусији, путем самосталног рада или рада у групи које му помажу да сагледа своје напредовање и степен остварености исхода. Редовно ради домаће задатке и посећује часове допунске и додатне наставе.</p>	<p>Контролни и писмени задаци, тестови, усмено одговарање, реферати, презентације, квизови</p>
<p>сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Користи сваку активност ученика као добру прилику за процену напредовања и давања повратне информације, а ученике оспособљава и охрабљује да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p>		
<p>ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ</p>		
<p>Наставне методе</p>	<p>Наставни облици рада</p>	<p>Наставна средства</p>
<p>- вербалне методе: монолошка и дијалошка - текстовно-графичке методе - метода демонстрације - метода практичних радова</p>	<p>- фронтални облик рада - индивидуални облик рада - рад у пару - групни облик рада - тимски облик рада</p>	<p>- текстуална средства (уџбеници, збирке) - демонстрациона средства (слике, модели, графикони) - геометријски прибор - електронски дневник - видео-бим -интерактивна табла -паметни телефони</p>

Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима: За ученике са изузетним способностима примењују се проширени садржаји, а за ученике са сметњама у развоју прилагођени садржаји и исходи.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Формативно	Сумативно
<p>Формативно оцењивање јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма и садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.</p> <p>Посматрање, самоевалуација, педагошка свеска.</p>	<p>Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.</p> <p>Тестови, писмене вежбе, писмени задаци, усмено испитивање.</p>

Наставна тема	Наставна јединица у оквиру теме и редни број часа	Број часова			
		обрада	утврђивање	остало	Укупно
	1. Упознавање ученика са програмом наставе и учења. Обнављање градива		x		
	2. Обнављање градива		x		
	3. Обнављање градива		x		
	4. Иницијални тест			x	
1. СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА	5. Пропорционалне величине		x		60+ 8y+ 1c+1п = 16 часова
	6. Галесова теорема	X			
	7. Галесова теорема		x		
	8. Дељење дужи на једнаке делове и у задатом односу	X			
	9. Сличност троуглова	X			
	10. Сличност троуглова		x		
	11. Ставови сличности троуглова	X			
	12. Ставови сличности троуглова		x		
	13. Обим и површина сличних троуглова	X			
	14. Обим и површина сличних троуглова		x		
	15. Сличност и правоугли троугао	X			
	16. Сличност и правоугли троугао		x		
	17. Примене сличности		x		
	18. Примене сличности		x		
	19. Сличност			x	
	20. Сличност			x	

2. ТАЧКА, ПРАВА, РАВАН	21. Тачка и права. Тачка и раван	X			70 + 6 y = 13 часова
	22. Тачка и права. Тачка и раван		x		
	23. Права и раван. Однос две праве	X			
	24. Права и раван. Однос две праве		x		
	25. Две равни. Одређеност равни	X			
	26. Две равни. Одређеност равни		x		
	27. Нормала на раван. Растојање тачке од равни	X			
	28. Нормала на раван. Растојање тачке од равни		x		
	29. Ортогонална пројекција на раван	X			
		30. Ортогонална пројекција на раван		x	
	31. Угао између праве и равни; Угао између две равни	X			
	32. Угао између праве и равни; Угао између две равни		x		
	33. Полиедар	X			
	34. Припрема за први писмени задатак		x		
	35. Први писмени задатак			x	
	36. Исправка првог писменог задатка			X	
3. ЛИ НЕ АР НЕ ЈЕД НА ЧИ НЕ И НЕЈ ЕД НА ЧИ НЕ СА	37. Једнакост и неједнакост	x			70 + 9y + 1п = 17 часова
	38. Једнакост и неједнакост		x		
	39. Еквивалентне трансформације једначина	x			
	40. Еквивалентне трансформације једначина		x		
	41. Решавање линеарних једначина са једном непознатом	x			
	42. Решавање линеарних једначина са једном непознатом		x		
	43. Решавање линеарних једначина са једном непознатом		x		
	44. Примене линеарних једначина	x			
	45. Примене линеарних једначина		x		
	46. Примене линеарних једначина		x		
	47. Линеарне неједначине. Еквивалентне неједначине	x			
	48. Линеарне неједначине. Еквивалентне неједначине		x		
	49. Решавање линеарних неједначина са једном непознатом	x			
	50. Решавање линеарних неједначина са једном непознатом		x		
	51. Примене линеарних неједначина	x			
52. Примене линеарних неједначина		x			
53. Линеарне једначине и неједначине - контролна вежба			x		

ЈЕД НО М	НЕ ПО ЗН АТ ОМ				
4. ПРИЗМА	54. Права призма. Елементи призме	x			50 + 6y + 1c = 12 часова
	55. Права призма. Елементи призме		x		
	56. Мрежа и површина призме	x			
	57. Мрежа и површина призме		x		
	58. Површина правилне призме	x			
	59. Површина правилне призме		x		
	60. Површина правилне призме		x		
	61. Запремина праве призме	x			
62. Запремина праве призме		x			
	63. Површина и запремина призме - примена	x			
	64. Површина и запремина призме - примена		x		
	65. Призма			x	
	66. Припрема за други писмени задатак		x		
5. ПИРАМИ ДА	67. Други писмени задатак			x	40+ 6y + 1c =11 час ова
	68. Исправка другог писменог задатка			x	
	69. Појам пирамиде. Елементи пирамиде	x			
	70. Појам пирамиде. Елементи пирамиде		x		
	71. Мрежа и површина пирамиде	x			
	72. Мрежа и површина пирамиде		x		
	73. Површина правилне пирамиде	x			
	74. Површина правилне пирамиде		x		
	75. Површина правилне пирамиде		x		
	76. Запремина пирамиде	x			
77. Запремина пирамиде		x			
	78. Једнакоивична тела		x		

	79. Пирамида - контролна вежба			x	
6. ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	80. Појам линеарне функције	x			60 + 5y + 2c = 13 часова
	81. Појам линеарне функције		x		
	82. Имплицитни и експлицитни облик линеарне функције	x			
	83. Имплицитни и експлицитни облик линеарне функције		x		
	84. График линеарне функције	x			
	85. График линеарне функције		x		
	86. Нула линеарне функције	x			
	87. Знак линеарне функције	x			
	88. Ток линеарне функције	x			
	89. Нула, знак и ток линеарне функције		x		
	90. Читање графика линеарне функције		x		
	91. Линеарна функција			x	
	92. Линеарна функција			x	
	93. Припрема за трећи писмени задатак		x		
	94. Трећи писмени задатак			x	
	95. Исправка трећег писменог задатка			x	
7 .СИ СТЕ МИ	96. Линеарна једначина са две непознате	x			50 + 5y +
	97. Систем линеарних једначина са две непознате	x			
	98. Систем линеарних једначина са две непознате		x		
	99. Еквивалентни системи	x			
	100. Решавање система линеарних једначина са две непознате методом замене променљиве	x			
	101. Решавање система линеарних једначина са две непознате методом замене променљиве		x		
	102. Решавање система линеарних једначина са две непознате методом супротних коефицијената	x			
	103. Решавање система линеарних једначина са две непознате методом супротних коефицијената		x		
	104. Примена система две једначине са две непознате - проблемски задаци		x		
	105. Примена система две једначине са две непознате - проблемски задаци		x		
	106. Системи линеарних једначина са две непознате			x	

	107. Системи линеарних једначина са две непознате			x	
8 . В А Љ А К , К У П А , Л О П Т А	108. Основни појмови и елементи ваљка	x			
	109. Основни појмови и елементи ваљка		x		
	110. Мрежа и површина ваљка	x			
	111. Мрежа и површина ваљка		x		
	112. Запремина ваљка	x			
	113. Запремина ваљка		x		
	114. Мрежа и запремина ваљка		x		
	115. Ваљак			x	
	116. Основни појмови и елементи купе	x			
	117. Основни појмови и елементи купе		x		
	118. Мрежа и површина купе	x			
119. Мрежа и површина купе		x			
120. Запремина купе	x				
121. Запремина купе		x			
	122. Површина и запремина купе		x		
	123. Купа			x	
	124. Појам лопте	x			
	125. Површина лопте	x			
	126. Запремина лопте	x			
	127. Површина и запремина лопте		x		
	128. Ваљак, купа, лопта			x	
	129. Припрема за трећи писмени задатак		x		
	130. Трећи писмени задатак			x	
	131 . Исправка трећег писменог задатка			x	
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК	132. Пројектни задатак			x	
	133. Пројектни задатак			x	

	134. Пројектни задатак			x	
	135. Пројектни задатак			x	
	136. Пројектни задатак			x	
Укупно		49	61	26	136

СТАНДАРДИ ИЗ ОБЛАСТИ МАТЕМАТИКЕ ЗА 8. РАЗРЕД

	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
У области АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ ученик/ученица врши формалне операције које су редуциране и зависе од интерпретације и уме да:	МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану	МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате	МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате
	МА.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом	МА.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције;	МА.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства;
	-	МА.2.2.5. користи јдначине у једноставним текстуалним задацима;	МА.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке
У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица:	МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)	-	МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали;

	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата	МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу да решава задатке користећи Питагорину теорему;	МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише;
	и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)		
	МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)	МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена;	МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука;
	МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)	МА.2.3.4. влада појмовима призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку;	МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеви када неопходни елементи нису непосредно дати;
	МА.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе).	МА.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку;	МА.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеви када неопходни елементи нису непосредно дати;
	-	-	МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката.

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљеви и задаци:	<ul style="list-style-type: none"> • проширивање темељних знања • развијање занимања за откривање нових и сложенијих садржаја математике • подстицање да се трудом самостално дође до резултата • подстицање на откривање и проучавање математичких законитости • развијање логичког мишљења и закључивања • подстицање на примену и коришћење знања и вештина стечених у математици и у другим подручјима и свакодневном животу • подстицање и развијање способности анализирања, синтетизирања и откривања различитих начина решавања проблема.
Методе:	<ul style="list-style-type: none"> • вербалне методе: монолошка (усмено излагање: предавање, причање, описивање, објашњавање) и дијалошка (разговор: репродуктивни разговор – питања и одговори, хеуристички разговор, слободан разговор, дискусија - расправа) • текстовно-графичке методе: рад на тексту, писани и графички радови (илустрације цртежима, дијаграмима, графицима, таблицама, схемама; разни самостални писмени и графички радови ученика: школски писмени и домаћи задаци, контролне вежбе и тестови, реферати и сл.) • метода демонстрације: показивање и приказивање (модела, схема, скица, појава, стања, презентације) • метода практичних радова: практични радови, лабораторијски експерименти (израда модела: мерења и израчунавања код модела, предмета или на терену; рад на рачунару и сл.)

Глобални план додатне наставе

Број теме	Наставна тема	Број часова
1.	Логичко комбинаторни задаци	1
2.	Односи између тачака, правих и равни	1
3.	Докази и грешке у закључивању	2
4.	Линеарна функција	3
5.	Једначине и неједначине	8
6.	Системи линеарних једначина са две непознате	2
7.	Полиедри, ваљак, купа	17
	Укупно	34

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљеви и задаци:	<ul style="list-style-type: none"> • проналажење путева за спречавање заостајања појединих ученика у праћењу наставе • индивидуалним приступом ефикасно помагање ученицима који већ заостају током редовне наставе да у границама својих могућности усвоје нова знања • помагање ученицима да открију узрок свог неуспеха у школском раду и учењу и отклањање истог.
-------------------------	---

Методе:	<ul style="list-style-type: none"> • вербалне методе: монолошка (усмено излагање: предавање, причање, описивање, објашњавање) и дијалошка (разговор: репродуктивни разговор – питања и одговори, хеуристички разговор, слободан разговор, дискусија - расправа) • текстовно-графичке методе: рад на тексту, писани и графички радови (илустрације цртежима, дијаграмима, графицима, таблицама, схемама; разни самостални писмени и графички радови ученика: школски писмени и домаћи задаци, контролне вежбе и тестови, реферати и сл.) • метода демонстрације: показивање и приказивање (модела, схема, скица, појава, стања, презентације) • метода практичних радова: практични радови, лабораторијски експерименти (израда модела: мерења и израчунавања код модела, предмета или на терену; рад на рачунару и сл.)
----------------	---

Глобални план допунске наставе

Број теме	Наставна тема	Број часова
1.	Сличност троуглова	2
2.	Тачка, права, раван	2
3.	Линеарне једначине и неједначине	7
4.	Призма, пирамида	11
5.	Линеарна функција	3
6.	Системи линеарних једначина	3
7.	Ваљак, купа, лопта	6
	Укупно	34

МАТЕМАТИЧКА СЕКЦИЈА

Циљеви и задаци:	<ul style="list-style-type: none"> • примена математичких знања у решавању разних проблема из живота • неговање такмичарског духа, жеље за знањем и напретком • популарисање математике • мотивисање и подстицање ученика за рад у групи • ширење научног погледа на свет • позитивно и снажно утиче на интелектуално, радно, естетско и морално васпитање ученика.
-------------------------	---

Методе:	<ul style="list-style-type: none"> • вербалне методе: монолошка (усмено излагање: предавање, причање, описивање, објашњавање) и дијалошка (разговор: репродуктивни разговор – питања и одговори, хеуристички разговор, слободан разговор, дискусија - расправа) • текстовно-графичке методе: рад на тексту, писани и графички радови (илустрације цртежима, дијаграмима, графицима, таблицама, схемама; разни самостални писмени и графички радови ученика: школски писмени и домаћи задаци, контролне вежбе и тестови, реферати и сл.) • метода демонстрације: показивање и приказивање (модела, схема, скица, појава, стања, презентације) • метода практичних радова: практични радови, лабораторијски експерименти (израда модела: мерења и израчунавања код модела, предмета или на терену; рад на рачунару и сл.)
----------------	---

Глобални план математичке секције

Број теме	Наставна тема	Број часова
1.	Играмо се бројевима	6
2.	Познати математичари и њихова дела	8

3.	Математичке игре	11
4.	Креативна математика	7
5.	Мислиша	2
	Укупно	34

Литература за ученике:

- Математика – уџбеник за осми разред основне школе – Др Радивоје Стојковић, Др Јасминка Радовановић, Драгана Станојевић, BIGZ, Београд, 2021.год.
- Математика - збирка задатака за осми разред основне школе- Др Радивоје Стојковић, Др Јасминка Радовановић, Драгана Станојевић, BIGZ, Београд, 2021.год.

Литература за наставнике:

- Математика – уџбеник за осми разред основне школе – Др Радивоје Стојковић, Др Јасминка Радовановић, Драгана Станојевић, BIGZ, Београд, 2021.год.
- Математика - збирка задатака за осми разред основне школе – Др Радивоје Стојковић, Др Јасминка Радовановић, Драгана Станојевић, BIGZ, Београд, 2021.год.
- Приручник за математичка такмичења, ИП КРУГ, Београд; Дидактичко-методички приручник за наставу математике V-VIII, ЗУНС, Београд;
- Математички лист, Друштво математичара Србије, Београд;
- Збирка припремних задатака за математичка такмичења, Друштво математичара Србије, Војислав Андрић.

Додатна литература за ученике:

- Математички лист, Друштво математичара Србије, Београд;
- Збирка припремних задатака за математичка такмичења, Друштво математичара Србије, Војислав

Андрић. Додатна литература: <http://www.dms.org.rs>, <http://kengur.dms.rs>

БИОЛОГИЈА

Назив предмета: Биологија

Циљ наставе биологије јесте да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја стекну основна знања о животном простору, начину живота, основној грађи живих бића, разноврсности и значају живог света, здравом начину живота и да разумеју генетичке механизме. Ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином развија одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Разред: ОСМИ

Годишњи фонд: 68

Област/тематски садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције
<p style="text-align: center;">I</p> <p style="text-align: center;">ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА (26)</p> <p>Основни садржаји:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. - Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. - Принцип економичности грађе и функције живих бића - Улога и значај ензима - Ендокрини систем и хуморална регулација. - Регулаторна улога хормона биљака и животиња. - Надражљивост, проводљивост, 	<p>Ћелија, орган, организам, систем органа, бактерије, колоније, једноћелијски организам, вишећелијски организам, аутотрофи, хетеротрофи, миксотрофи, хормони, надражљивост,</p> <p>рефлексни лук, хомеостаза, дисање, транспирација</p>	<p>- повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије</p> <p>- повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;</p> <p>- идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе</p> <p>- илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини</p>	<p>БИ.1.2.1; БИ.1.2.2; БИ.1.2.3; БИ.1.2.4; БИ.1.2.5; БИ.1.2.6; БИ.1.2.7; БИ.2.1.1; БИ.2.1.2; БИ.2.2.1; БИ.2.2.4; БИ.2.2.7; БИ.2.2.8; БИ.2.2.9;</p> <p>БИ.3.2.6; БИ.3.2.7; БИ.3.1.1; БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.</p>	<p>компетенција за учење; комуникација; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивости орјентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама;</p> <p>решавање проблема; сарадња; естетичка компетенција;</p>

<p>контрактилност -Чулно-нервни систем животиња -Рефлексни лук -Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула -Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај – Хомеостаза – принцип повратне спреге -Фотосинтеза -Ћелијско дисање и транспирација -Температурна регулација</p>				
<p style="text-align: center;">II</p> <p style="text-align: center;">ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</p> <p style="text-align: center;">(9)</p> <p>Основни садржаји: -Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. -Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности) -Заштита од полно преносивих болести контрацепција. -Одговорност за сопствено здравље.</p>	<p>Крв, урин, адолесценција, Полно преносиве болести, здравље</p>	<p>– одговорно се односи према свом здрављу</p> <p>– изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота</p> <p>– повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона</p> <p>– идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота</p>	<p>БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7; БИ.1.5.8; БИ.1.5.9; БИ.1.5.10; БИ.1.5.11; БИ.1.5.13; БИ.2.1.4; БИ.3.2.8; БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ.3.5.4; БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.</p>	<p>компетенција за учење; комуникација; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; естетичка компетенција;</p>

<p style="text-align: center;">III</p> <p style="text-align: center;">ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА (7)</p> <p>Основни садржаји: -„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. -Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O₂ и озонског омотача, као заштита од UV зрака, и услов за развој осталих живих бића. -Строматолити -Излазак из воде на копно.</p>	<p>Еволуција, календар живота, строматолити, UV зрачење</p>	<p>- доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети - истражи давно нестале екосистеме</p>	<p>БИ.1.1.1; БИ.1.1.2; БИ.1.1.3; БИ.2.3.5;</p>	<p>компетенција за учење; комуникација; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и орјентација ка предузетништву; комуникација рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња естетичка компетенција;</p>
<p style="text-align: center;">IV</p> <p style="text-align: center;">НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (7)</p> <p>Основни садржаји: -Улуткавање и пресвлачење инсеката -Пубертет и адолесценција човека -Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака -Теорија еволуције -Постанак нових врста кроз еволуционе процесе -Еволуција човека</p>	<p>Еволуција, пресвлачење, плодношење</p>	<p>- повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена - повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције</p>	<p>БИ.1.1.5; БИ.1.3.8; БИ.1.3.9; БИ.1.3.10; БИ.2.3.6; БИ.2.5.4; БИ.3.1.5; БИ.3.2.3; БИ.3.2.5; БИ.3.3.5; БИ.3.3.6.</p>	<p>компетенција за учење; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и орјентација ка предузетништву; комуникација рад са подацима и информацијама; решавање проблема, сарадња естетичка компетенција</p>

<p style="text-align: center;">V</p> <p style="text-align: center;">ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ (19)</p> <p>Основни садржаји: -Еволуција и развој екосистема -Концепт климакса -Циклуси кружења основних супстанци у природи (H₂O, C, N) и њихова повезаност -Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви) -Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој -Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.И.Р.Р.О. концепт) -Типични екосистеми Србије -Ретке и угрожене врсте Србије -Интродукције, реинтродукције и инвазивне врсте -Последице глобалних промена</p>	<p>Екосистем, кружење супстанције, протицање енергије, азотофиксација, микориза, симбиоза, лишајеви, реинтродукција, интродукција, инвазивне врсте</p>	<p>-установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; -критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; - повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије - истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања -истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.</p>	<p>БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8; БИ.2.4.3; БИ.2.4.4; БИ.2.4.5; БИ.2.5.6; БИ.2.4.8; БИ.2.4.9; БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4; БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8</p>	<p>компетенција за учење; комуникација; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; естетичка компетенција;</p>
--	--	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности наставника	Активности ученика	Праћење и евалуација
<ul style="list-style-type: none"> - мотивише ученике - развија интересовања ученика - демонстрира - поставља питања - даје упутства - указује на проблеме - усмерава ученике на разговор и дискусију - упућује ученике на истраживање, усвајање и примењивање стеченог знања - користи дигиталну технологију у свакодневном раду и усмерава ученике да развијају своје дигиталне компетенције 	<ul style="list-style-type: none"> посматрају учавају реагују дискутују анализирају у откривају истражују примењују стечена знања уче праве паное, ленте времена пишу реферате и есеје уписују податке на неким картама активно учествују у раду на часу - развијају критичко мишљење и став на одређену тему 	<p>Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.</p> <p>Сваки наставни час и свака активност ученика су, у том смислу, прилика за регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.</p> <p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p> <p>Квизови, мини-тестови, анализа слика, историјских извора, карата, примена знања на познатим и непознатим материјалима, израда карата и ленти времена, кроз дискусију, дебату и анкете. На основу ових резултата, као и информација добијених путем самоевалуације и евалуације уложиће се напор да се недостаци отклоне и настава побољша.</p>

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ

Наставне методе	Наставни облици рада	Наставна средства
<ul style="list-style-type: none"> - монолошка (усмено излагање, вербална метода) - дијалогска (разговор) - текст метода (рад на изворним, књижевним и научним историјским текстовима) - метода писаних историјских радова (семинари, реферати, истраживачки радови) - метод рада са предметним очигледним средствима (историјски 	<ul style="list-style-type: none"> Фронтални, индивидуални, групни рад и рад у пару, самостални рад, истраживачки рад 	<ul style="list-style-type: none"> Уџбеник, дигитална наставна средства (дигитални уџбеници, mozaBook, компјутер, интернет, пројектор), карте, историјски атлас, илустрације, ПП презентације, изабрани историјски извори, документарни филмови, адекватни инсерти из уметничких филмова, културно-историјски споменици (обилазак музеја)

остаци, слике, историјске илустрације)
 - метод рада са очигледним средствима са условним знацима (историјске карте, шеме, скице)
 - метод рада са дигиталном технологијом (дигитални уџбеници, mozaBook, видео, ТВ, филм, компјутер, интернет)

Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима: Ученицима са изузетним способностима омогућити проширене и продубљене садржаје, а учioniцима са потешкоћама у развоју прилагодити наставни план и програм у складу са њиховим могућностима, снизити исходе и кроз дневну припрему прилагодити наставни материјал

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Формативно

Формативно оцењивање јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања ученика. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања, као и предузете активности од стране наставника за унапређивање постигнућа ученика, процена њихове делотворности и јасне и конкретне препоруке за даље напредовање. Формативне оцене се по правилу евидентирају у педагошкој документацији наставника, и најчешће се односе на редовно праћење напретка постигнућа ученика, начин како учи, степен самосталности у раду, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима, редовност израде домаћих задатака, израда паноа и ленти времена, помоћ у савладавању градива ученицима који спорије напредују, ангажованост при реализацији пројектних активности, израда презентација, такмичења, коришћење историјских извора и други подаци о ученику битни за праћење.
 У формативном оцењивању се користе различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује

Сумативно

Сумативно оцењивање јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта. Оцене добијене сумативним оцењивањем су бројчане. Сумативне оцене се евидентирају у прописаној евиденцији о образовно-васпитном раду, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Ниво исхода	Одговарајући начин оцењивања
Памћење (навести, препознати, идентификовати...)	Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова.
Разумевање (навести пример, упоредити, објаснити, препричати...)	Дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, есеји.
Примена (употребити, спровести, демонстрирати...)	Лабораторијске вежбе, проблемски задаци, симулације.
Анализирање (систематизовати, приписати, разликовати...)	Дебате, истраживачки радови, есеји, студије случаја, решавање проблема.
Евалуирање (проценити, критиковати, проверити...)	Дневници рада ученика, студије случаја, критички прикази, проблемски задаци.
Креирање (поставити хипотезу, конструисати, планирати...)	Експерименти, истраживачки пројекти.

- Литература за наставнике:

Уџбеник биологије за 8. разред основне школе, е-уџбеник, Моза веб, стручна литература

- Литература за ученике:

Уџбеник биологије за 8. разред основне школе, е-уџбеник

ТЕМА	Р.б р. на с т. јед.	НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ТИП ЧАСА	ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	1.	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми	Обрада	БИ.1.2.1; БИ.1.2.2; БИ.1.2.3; БИ.1.2.4; БИ.1.2.5; БИ.1.2.6; БИ.1.2.7; БИ.2.1.1; БИ.2.1.2; БИ.2.2.1; БИ.2.2.4; БИ.2.2.7; БИ.2.2.8; БИ.2.2.9; БИ.3.2.6; БИ.3.2.7; БИ.3.1.1; БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.
	2.	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми	Утврђивање	
	3.	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми	Утврђивање , вежба	
	4.	Матичне ћелије: ћелије програмиране за различите функције.	Обрада	
	5.	Принцип економичности грађе и функције живих бића	Обрада	
	6.	Матичне ћелије: ћелије програмиране за различите функције; принцип економичности грађе и функције живих бића	Утврђивање	
	7.	Улога и значај ензима	Обрада	
	8.	Ендокрини систем и хуморална регулација	Обрада	

	9.	Ендокрини систем и хуморална регулација	Утврђивање	
	10.	Регулаторна улога хормона биљака и животиња	Обрада	
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	11.	Улога и значај ензима; Ендокрини систем и хуморална регулација; Регулаторна улога хормона биљака и животиња	Утврђивање, вежба	
	12.	Надражљивост, проводљивост, контрактилност	Обрада	
	13.	Чулно-нервни систем животиња	Обрада	
	14.	Надражљивост, проводљивост, контрактилност; чулно-нервни систем животиња	Утврђивање	
	15.	Рефлексни лук	Обрада	
	16.	Надражљивост, проводљивост, контрактилност; Чулно-нервни систем животиња; Рефлексни лук	Утврђивање	
	17.	Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула	Обрада	
	18.	Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула	Утврђивање	
	19.	Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај	Обрада	
	20.	Хомеостаза: принцип повратне спреге	Обрада	
	21.	Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај; хомеостаза: принцип повратне спреге	Утврђивање	

ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	22.	Фотосинтеза	Обрада	
	23.	Ћелијско дисање и транспирација	Обрада	
	24.	Фотосинтеза; Ћелијско дисање и транспирација	Утврђивање	
	25.	Температурна регулација	Обрада	
	26.	Температурна регулација; Фотосинтеза; Ћелијско дисање и транспирација	Утврђивање	
	27.	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина	Обрада	
	28.	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина	Вежба	
	29.	Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности)	Обрада	
	30	Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности)	Утврђивање	БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7; БИ.1.5.8; БИ.1.5.9; БИ.1.5.10; БИ.1.5.11; БИ.1.5.13; БИ.2.1.4; БИ.3.2.8; БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ.3.5.4; БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.
	31.	Заштита од полно преносивих болести, контрацепција	Обрада	

ЧОВЕК И	32.	Заштита од полно преносивих болести контрацепција	Утврђивање	
	33.	Одговорност за сопствено здравље	Обрада	
ЗДРАВЉЕ	34.	Одговорност за сопствено здравље	Утврђивање , вежба	
	35.	Заштита од полно преносивих болести контрацепција; одговорност за сопствено здравље	Утврђивање	
	36.	„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања	Обрада	
	37.	„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања	Утврђивање , Вежба	
	38.	Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O ₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развојосталих живих бића	Обрада	
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСН ОСТ ЖИВОТА	39.	Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O ₂ и	Утврђивање,	БИ.1.1.1; БИ.1.1.2;

		озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развојосталих живих бића	вежба	БИ.1.1.3; БИ.2.3.5;
	40.	Строматолити	Обрада	
	41.	Излазак из воде на копно	Обрада	
	42.	Строматолити; излазак из воде на копно	Утврђивање	
	43.	Улуткавање и пресвлачење инсеката	Обрада	БИ.1.1.5; БИ.1.3.8; БИ.1.3.9; БИ.1.3.10; БИ.2.3.6; БИ.2.5.4;

	44.	Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака	Обрада	БИ.3.1.5; БИ.3.2.3; БИ.3.2.5; БИ.3.3.5; БИ.3.3.6.
	45.	Улуткавање и пресвлачење инсеката; цветање, плодношење и сазревање плодова биљака	Утврђивање	

НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	46.	Теорија еволуције, еволуција човека.	Обрада	
	47.	Теорија еволуције, еволуција човека.	Утврђивање	
	48.	Постанак нових врста кроз еволуционе процесе	Обрада	
	49.	Еволуција	Систематизација	
	50.	Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса	Обрада	БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8;
	51.	Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса	Утврђивање	БИ.2.4.3; БИ.2.4.4; БИ.2.4.5; БИ.2.5.6; БИ.2.4.8; БИ.2.4.9;
	52.	Циклуси кружења основних	Обрада	БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4;

ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ		супстанци у природи (H ₂ O,C,N) и њихова повезаност		БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8.
	53.	Циклуси кружења основних супстанци у природи (H ₂ O,C,N) и њихова повезаност	Утврђивање	
	54.	Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви)	Обрада	
	55.	Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој	Обрада	
	56.	Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви); ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој	Утврђивање	
	57.	Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт)	Обрада	
	58.	Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт)	Вежба	
	59.	Типични екосистеми Србије	Обрада	
	60.	Типични екосистеми Србије	Вежба	

	61.	Ретке и угрожене врсте Србије	Обрада	
	62.	Ретке и угрожене врсте Србије	Утврђивање, вежба	
	63.	Интродукције и реинтродукције инвазивне врсте	Обрада	
	64.	Интродукције и реинтродукције инвазивне врсте.	Утврђивање	
	65.	Последице глобалних промена	Обрада	
	66.	Последице глобалних промена	Утврђивање	
	67.	Екосистем	Утврђивање	
	68.	Екологија	Систематизација	

ТУМАЧЕЊЕ ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА ЗА 8. РАЗРЕД ПО НИВОИМА И ОБЛАСТИМА

1. ОБЛАСТ - ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА

• Зна карактеристике живе и неживе природе

БИ.1.1.1. уме да наведе основне карактеристике живог света

БИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима

БИ.2.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на биолошком материјалу – препарати, огледи

БИ.3.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и атипичним примерима – вируси, органи, плодови...

БИ.3.1.2. уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или неживо

• Уочава сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и

животиња БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима

БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима

• Уочава потребу за класификовањем живог света

БИ.1.1.4. уме да наведе царства и познаје њихове представнике

БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства разликују на основу њихових особина до нивоа кола-класе

БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства разликују на основу њихових особина до нивоа класе – реда

• Уочава просторну и временску променљивост живог света

БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе

БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мање чинилаца на типичне заједнице или организме

БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама и сложенијим заједницама

2. ОБЛАСТ – ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВАЖИВОТА

• Зна да организми имају карактеристичну грађу која омогућава одвијање различитих функција неопходних за одржавање живота

БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми изграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви животни процеси и зна основне особине те ћелије

БИ.1.2.2. зна да је ћелија основна јединица грађе и функције вишећелијских организама у чијим се одељцима разноврсни процеси изнад основне карактеристике грађе тих ћелија

БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се одвијају на нивоу организма

БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијском организму – разлика између биљне и животињске, коштане и мишићне ћелије...

БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу у ткива, ткива у органе, а они у системе органа

БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност

БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције

- **Познаје основне животне процесе и њихову улогу у остваривању одговарајућег понашања јединке**

БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси

БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организам обезбеђује исхраном

БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића - дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање

БИ.2.2.4. разуме да је за живот потребна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се тај процес назива метаболизам

БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући посебној грађи могу да везују енергију и стварају сложене хранљиве материје

БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање

БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања јединке неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање

БИ.3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функција јединке током животног циклуса

- **Разуме да организми функционишу као независне уравнотежене целине у сталној интеракцији са околином**

БИ.1.2.7. организми функционишу као независне уравнотежене целине у сталној интеракцији са околином

БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна шта он значи

БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијском организму и који органски системи је омогућују

БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини систем одржавају хомеостазу

БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информису организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже – улога нервног система

БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа које враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен – стресно стање - улога ендокриног система

БИ.3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања на организам

3. ОБЛАСТ – НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

- **Разуме да се врста одржава репродукцијом, а да вишећелијски организми расту деобама и повећањем величине ћелија (разлика митозе и мејозе)**

БИ.1.3.1. разуме да јединке једне врсте дају потомке

исте врсте БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесу размножавања

БИ.2.3.1. зна основне разлике између полног и бесполног размножавања

БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота

БИ.3.3.1. разуме разлику између полних и телесних ћелија у погледу хромозома и деобе БИ.3.3.2. разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму

● **Зна да основни ћелијски процеси зависе од гена и разуме да се особине наслеђују комбиновањем генетичког материјала предака и да средина утиче на њихово испољавање**

БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал БИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозома

БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања

БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују БИ.1.3.7. зна да од зигота настаје организам и да је то процес развића БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на претке, али нису идентични БИ.2.3.4. зна да на развиће поред генетичког материјала утиче и средина

БИ.3.3.3. зна функцију и основну улогу генетичког материјала

БИ.3.3.4. зна да је број хромозома у ћелији карактеристика врсте

● **Разуме основне теорије еволуције и схвата њен значај у формирању савременог биолошког мишљења**

БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи и етапе Земљине историје

БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа

БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и да су оне настале деловањем евол. мех.

БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми мењајући учесталост особина у популацијама доводе до еволуције

БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на брзину и смер еволуционих промена својих популација и популација других врста

4. ОБЛАСТ – ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

● **Зна и разуме основне еколошке појмове**

БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште, биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна основне чињенице о њима

БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих биотичких и абиотичких фактора на организме и популације

БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи

БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова

БИ.3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други, као и међусобне односе популација у биоценози

● **Познаје и разуме основне законитости и принципе у екологији**

БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и и правце кружења најважнијих супстанци – вода, угљеник, азот

БИ.2.4.3. уме на разноврсним примерима да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци

БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија (и обрнуто) и интерпретира односе исхране у екосистему

(аутотрофни, хетеротрофни, сапротрофни животни комплекси, ланци исхране и трофичке пирамиде)

БИ.3.4.3. разуме значај кружења супстанци у природи (H₂O, N, CO₂)

БИ.3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација

- **Уочава разноликост екосистема на Земљи**

БИ.1.4.4. препознаје животне услове у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају

БИ.2.4.5. препознаје биоме и зна њихов основни распоред на Земљи

БИ.2.4.6. препознаје животне услове у екосистемима Европе и света и карактеристичне представнике врста које их насељавају

БИ.2.4.7. зна да објасни основне прилагођености организама на живот у воденој, ваздушној и земљишној средини

БИ.3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје

- **Разуме утицај човека на биосферу**

БИ.1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу – утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене

БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност – нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад

БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажа, компост) и заштити екосистема (националних паркова и природних резервата)

БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог окружења

БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије

БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе – националних паркова, природних резервата, ботаничких башти и зоо-вртова

БИ.3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи – утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене

БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета

БИ.3.4.8. Разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима планете

5. ОБЛАСТ – ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

- **Познаје основне хигијенске мере и разуме зашто су потребне**

БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава

БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране

БИ.1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења према њима

БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на разне заразне болести – епидемије и пандемије

БИ.1.5.5. препознаје основне знаке поремећеја функције појединих органа и основне симптоме инфекције и разликује стање у коме може сам да интервенише одстања кака се мора обратити лекару

БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању

здравља БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести

БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести

- **Познаје принципе правилне исхране и разуме њихов значај**

БИ.1.5.6. разуме предности и недостатке употребе додатака у исхрани – конзерванси, витамини, антиоксиданти, минерали, као и опасности до којих може да доведе неуравнотежена исхрана (редукционе дијете, претерано узимање хране) и познаје основне принципе правилног комбиновања животних намирница

БИ.2.5.2. разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница

БИ.2.5.3. зна како се чува хранљива вредност намирница

БИ.3.5.3. разуме основне биолошке процесе који леже у основи физиолошки правилне исхране

БИ.3.5.4. познаје главне компоненте намирница и њихову хранљиву вредност

БИ.3.5.5. познаје симптоме и главне карактеристике болести метаболизма и узроке због којих настају (гојазност, анорексија, булимија, шећерна болест)

● **Зна принципе здравог живота и разуме значај њиховог**

поштовања БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине као и неке природне појаве (УВ зрачење) неповољно утичу на здравље човека

БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора)

БИ.1.5.9. разуме да постоје полне болести, познаје мере превенције и могуће путеве инфекције, као и њихове последице поздравље

БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење средине угрожава здравље

БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органа

● **Препознаје карактеристична понашања људи и разуме узроке њиховог настанка**

● БИ.1.5.10. зна да постоје природне промене у понашању које су последица физиолошких промена (пубертет, менопауза), зна да у адолесценцији могу да се појаве психолошки развојни проблеми (поремећаји у исхрани, поремећаји понашања, сна...)

БИ.1.5.11. разуме одговорност и опасност превременог ступања у сексуалне односе и разуме зашто абортус у доба развоја има негативне последице на физичко и ментално здравље

БИ.1.5.12. зна да болести зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институције и стручњаци)

БИ.1.5.13. зна како се треба понашати према особи која болује од болести зависности или је ХИВ позитивна

БИ.2.5.5. зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и понашање (алкохол, дрога...)

БИ.3.5.7. познаје основне биол. механизме доводе до болести зависности

БИ.3.5.8. разуме механизме стресног стања и утицај јаким негативних емоција на понашање и физиолошке процесе у организму

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ додатне наставе биологије:

Од ученика се очекује да анализира, упоређује, разликује, критички суди, износи лични став, повезује различита знања, примењује их и сналази се у новим нестандартним ситуацијама.

Задаци:

Ученици треба да схвате улогу и значај науке за напредак човечанства, разумеју поступност у развоју живог света, упоређује особине живих бића и групише их у пет царстава, стекну проширена знања о грађи и функционисању живих бића, повезују, анализирају процес у живим бићима и природи, примерне

стечена знања на разноврсности и распрострањености живих бића, учешће на такмичењима у организацији Министарства просвете.

Методe: рад у лабораторији, теренски рад, експеримент, реферати, рад са екстом, цртежи, модели.

1. Биологија и развој човечанства - биолошка еволуција
2. Предмет изучавања биологије - дискусија
3. Лабораторијски прибор - начин руковања
4. Вежба: трајни препарати: техника прављења
5. Ћелија - рад на презентацији у PowerPoint-у
6. Ткива - подела и улога
7. Једноћелијски организми - пано
8. Еукариоти и прокариоти - подела и особине
9. ХИВ вирус
10. Бактерије - Ешерихија коли и Кохов бацил
11. Методе истраживања у цитологији
12. Еволуција вишећелијских организама
13. Митохондрије - једноћелијски организам или органела?
14. Основни делови ћелије - квиз
15. Фотосинтеза
16. Издвајање хлорофила из листа - практичан рад
17. Дисање и транспирација - практичан рад
18. Упоређивање особина две популације
19. Ланци исхране - примери
20. Трофичка пирамида
21. Примери еколошких ниша
22. Упоређивање различитих животних форми
23. Адаптације кроз фотографије
24. Симбиоза
25. Пестициди
26. Природна селекција
27. Менделова наслеђивања
28. Молекул ДНК
29. Доминантне и рецесивне особине
30. Полно и бесполно размножавање - комбинације гена
31. Варијабилност унутар разреда и породице
32. Варијабилност унутар породице
33. Имунитет - природни и вештачки
34. Патогене бактерије

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе биологије:

Да ученици упознају основне појмове о природним појавама, живом свету и да упознају основну грађу различитих група биљака. Ученици треба да развију основну научну писменост, љубав према природи и осећање дужности да чувају природу.

Задаци :

Ученици треба да схвате улогу и значај биологије за напредак човечанства, разумеју поступност у развоју живог света; схвате да су жива бића груписана према сродности у пет царстава; стекну основна знања о грађи и функционисању живих бића;

Методe: Рад са текстом, употреба модела и слика, фронтални рад.

10 часова ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

5 часова ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

5 часова ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА

10 часа НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

4 часова ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

Наставне јединице ће се обрађивати по потреби ученика.

БИОЛОШКА СЕКЦИЈА

Циљ: развијање и побољшање квалитета живота, развитак критичког мишљења, да стекну више знања о грађи живих бића, развију еколошку свест, здравствену културу и хигијенске навике.

Задаци: да схвате улогу и значај науке за напредак човечанства, разумеју поступност у развоју живог света, упоређују анализирају и групишу особине живих бића, стекну проширена знања о грађи и функционисању живих бића, повезују, анализирају процес у живим бићима и природи, примене стечена знања на разноврсности и распрострањености живих бића.

Методe: огледи, практичан рад, реферати, презентације и панои ученика, микроскопирање, цртежи, модели.

Договор о раду - конституисање секције (избор руководиоца секције)

1. Руковање микроскопом
2. Микроскопирање ћелија биљака
3. План грађе биљака
4. Корен - раст корена (вежба)
5. Стабла - дрвенасто стабло (бојење година)
6. Лист - збирке листова (израда хербаријума)
7. Цвет - излазак у шуму и поређење цветова
8. Збирке плодова (сушење плодова)
9. Израда збирки различитих семена (лепљење и бојење)
10. Препознавање лековитих биљака
11. Чување и сушење лековитих биљака (терен)
12. Заштићена биљне врсте – црвене књиге
13. Гајење биљака у кући, школи и башти
14. Изложба украсних биљака
15. Изложба семена у холу школе
16. Једноћелијски организми – обележја
17. Микроскопирање праживотиња
18. Микроскопирање узорка барске воде
19. Израда панoa - болести које изазивају црви
20. Посета узгајивача калифорнијских глиста
21. Љуштуре различитих мекушаца - прављење збирки различитих љуштуре шкољки и мекушаца (припрема за изложбу)
22. Значај инсеката у природи
23. Израда збирки инсеката
24. Медоносна пчела - живот у кошници (панои)
25. и 26. Посета пчеларима
27. Водоземци широм планета – енциклопедија
28. Изумрли гмизавци - енциклопедија (панои)
29. Збирке пера различитих птица
30. Збирке пера различитих птица
31. и 32. Зоолошки врт- посета
33. и 34. Ботаничка башта- посета

ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА

Циљ: развој еколошке свести ученика, усмеравање ученика ка самосталном раду, едукација ученика о здравој животној средини и очувању природе, учешће ученика у ваннаставним активностима.

Задачи: упознавање еколошких појмова, учешће у заштити животне средине, учешће у такмичењу „Наука младима”

Метод: практичан рад, теренски рад, еколошке радионице, радови ученика.

<p>Назив наставне теме (број часа и називи наставних јединица у оквиру теме)</p>
<p>Упознавање са планом и програмом еколошке секције Уређење околине школе Дан озонског омотача 15. септембар Уређење хола, цвеће и слике</p>
<p>Постављање децјих ликовних радова на еколошке теме Еколошка едукација родитеља Израда збирки плодова, перја, шкољки, инсеката Еколошка патрола, снимање и израда панона Округли сто: како деца могу да ублаже проблеме све загађеније животне средине</p>
<p>Пестициди у пољопривреди Пописивање отпадака у околини око школе Ланци исхране у природи Сакупљање изрека о животињама и биљкама</p>
<p>Еколошке поруке Састав земљишта Испитивање загађености ваздушне средине у којој се школа налази Израда кућица за птице Како да помогнем птицама</p>
<p>Еколошке игре без граница Праћење метаморфозе лептира у оквиру живог кутка</p>
<p>Збрињавање неумољених ситних животиња (мачака и паса) Екосистем ливада; Екосистем баре - живот баре у току зиме; Екосистем шуме - спратовитост Бука у близини школе Неговање биљака у саксији</p>
<p>"Ја сам твоје дрво" Одређивање загађености воде Направи компас Сакупљање старе хартије</p>
<p>Акција озелењавања непосредне околине Израда еколошког кутка у школи Направи хербаријум</p>
<p>Израда еколошких парола Сакупљање и начин чувања лековитих биљака Акваријум - гајење рибица Израда инсектаријума</p>

Организовање смотри еколошких патрола
Организовање посета и излета (Авала, Царска бара, Природњачки музеј и Ботаничка башта)

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ВАЖНИХ ДАТУМА

- 4. октобар - Дан животиња
- 1. децембар - Светски дан борбе против сиде
- 31. март - Дан борбе против пушења
- 7. април - Светски дан здравља
- 22. април - Дан планете Земље
- 5. јун - Светски дан заштите средине

ПРВА ПОМОЋ

Циљ: Од ученика се очекује да анализира, упоређује, разликује, критички суди, износи лични став, повезује различита знања, примењује их и сналази се у новим нестандардним ситуацијама.

Задаци: учешће на такмичењу екипа прве помоћи, научити како пружити првупомоћ, детаљније знати грађу тела човека и како оно функционише

Метод: рад са текстом, практични рад, теренски рад.

- 1. Упознавање са планом и програмом рада
- 2. Уводна реч - значај Прве помоћи
- 3. Анатомија човека
- 4. Физиологија човека
- 5. Виталне функције
- 6. Кардио-пулмонална реанимација(КПР)
- 7. Престанак рада срца (инфаркт)
- 8. Искрварење услед великих повреда или ампутација
- 9. Унутрашње крварење
- 10. Пнеумоторакс (отворена рана грудног коша)
- 11. Преломи кичменог стуба
- 12. Отворени преломи дугих костију
- 13. Затворени преломи
- 14. Опекотине (I, II, III степен)
- 15. ПромрзLINE (I, II, III степен)
- 16. Ране, посекотине, раздеротине
- 17. Страна тела, уједи, алергије
- 18. Астма, епилепсија

- Секција се изводи у двочасима

Хемија – 8. разред

Циљ учења хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу, тимски рад и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

Годишњи фонд: 68 часова

Област/Тематски садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученици ће бити у стању да:	Стандарди			Опште међупредметне и предметне компетенције
			Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
<p>1.Метали, оксиди и хидроксиди Метали у неживој и живој природи. Општа физичка и хемијска својства метала. Алкални и земноалкални метали. Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк, њихове легуре и практична примена. Оксиди метала и хидроксиди, својства и примена. Демонстрациони огледи: реакција Na, K, Mg и Ca са водом; реакција MgO и CaO са водом и испитивање својстава насталог раствора помоћу лакмус- хартије; испитивање електропроводљивости раствора натријум- хидроксида. Лабораторијска вежба I: испитивање физичких својстава метала; реакција метала са киселинама.</p>	<p>Руде и минерали, алкални метали, легуре, биогени елементи, земноалкални метали, анхидриди база</p>	<p>Наведе примену метала и руда у свакодневном животу; Пише формуле једињења на основу назива; Опише физичка и хемијска својства метала, оксида и хидроксида и наводи примену у свакодневном животу; Пише једначине хемијских реакција сагоревања, растварање метала и оксида метала у води; Израчуна масу и количину супстанце користећи пропорције.</p>	<p>ХЕ.1.2.1. ХЕ.1.2.2. ХЕ.1.2.5. ХЕ.1.2.6.</p>	<p>ХЕ.2.1.2; ХЕ.2.6.3.</p>	<p>ХЕ.3.2.1;</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према здрављу</p>

<p>2. Неметали, оксиди и киселине Неметали у неживој и живој природи.</p> <p>Општа физичка и хемијска својства неметала. Халогени елементи, сумпор, азот, фосфор и угљеник. Оксиди неметала и киселине, својства и примена.</p> <p>Демонстрациони огледи: добијање сумпор(IV) -оксида и испитивање његових својстава; разблаживање концентроване сумпорне киселине; добијање угљеник(IV)-оксида и испитивање његових својстава; испитивање електропроводљивости дестиловане воде и хлороводоничне киселине; доказивање базних својстава воденог раствора амонијака.</p> <p>Лабораторијска вежба II: испитивање физичких својстава неметала.</p> <p>Лабораторијска вежба III: доказивање киселости неорганских киселина помоћу лакмус- хартије.</p>	<p>Алотропске модификације, е, двоатомни молекули, анхидриди киселина, халогени елементи</p>	<p>Наведе примену неметала и његових једињења у свакодневном животу; На основу закона сталних односа маса и састава раствора одреди односе маса елемената у различитим једињењима; Опише физичка и хемијска својства неметала и повезује их с њиховом практичном применом; Луисовим симболима представи настајање (не)поларне ковалентне везе у молекулима и једињењима халогених елемената; Изведе потребна мерења и на основу лабораторијске вежбе одреди физичка и хемијска својства супстанци; Пише једначине хемијских реакција сагоревања неметала, растварање оксида неметала у води; Пише формуле, називе киселине и једначине електролитичке дисоцијације неорганских киселина;</p>	<p>XE.1.2.1. XE.1.2.2. XE.1.2.5. XE.1.2.6.</p>		<p>XE.3.2.1.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција</p>
---	--	--	---	--	------------------	---

<p>3. Соли Добијање соли. Формуле соли и називи. Дисоцијација соли. Физичка и хемијска својства соли. Примена соли. Демонстрациони огледи: реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида; реакција између метала и киселине; хемијске реакције соли: између калцијум-карбоната и хлороводоничне киселине, раствора гвожђе(III)-хлорида и натријум-хидроксида, раствора сребро- нитрата и натријум-хлорида. Лабораторијска вежба IV: добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води; добијање баријум-сулфата; доказивање угљеник(IV)-оксида и настајање калцијум- карбоната.</p>	<p>Јонска једињења, неутрализација, двострука измена, киселински остатак, висока температура топљења</p>	<p>Именује соли на основу назива и валенце метала и киселинског остатка; Пише једначине хемијских реакција за добијање соли; На конкретним задацима изведе стехиометријска израчунавања, примењујући одговарајућа правила; Користи пропорције и израчунава масу и количину супстанце; Пише реакције дисоцијације соли и одређује катјоне и ањоне; Одреди физичка и хемијска својства соли; На основу експерименталног рада одреди растворљивост соли у води; Наведе примену одговарајућих соли у свакодневном животу;</p>	<p>ХЕ.1.2.5. ХЕ.1.2.6. ХЕ.1.2.9.</p>	<p>ХЕ.2.2.1 . ХЕ.2.2.2</p>	<p>ХЕ.3.2.5.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околина, дигитална компетенција</p>
<p>4.Органска једињења и њихова општа својства Својства атома угљеника и многобројност органских једињења. Функционалне групе и класе органских једињења.</p>	<p>Једињења угљеника, класе једињења, угљоводоници, многобројност, функционалне</p>	<p>Одреди физичка и хемијска својства органских једињења; Пише формуле органских једињења у зависности од врсте низа и хемијске</p>	<p>ХЕ.1.3.1.</p>			<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција</p>

<p>Општа својства органских једињења. Демонстрациони огледи:</p>	<p>групе</p>	<p>везе; На конкретним задацима</p>				
--	--------------	--	--	--	--	--

<p>упоређивање својстава органских и неорганских једињења; доказивање угљеника у органским супстанцама</p>		<p>одреди број примарних, секундарних, терцијарних и кватернарних С атома ; Наведе примену органских једињења; Именује и пише функционалне групе и разуме сличности и разлике у својствима органских једињења; На конкретним примерима, на основу врсте атома и функционалне групе пише назив класе органских једињења; Одреди масене проценте свих класа органских једињења;</p>				
<p>5. Угљоводоници Подела угљоводоника. Номенклатура. Изомерија. Физичка својства угљоводоника. Хемијска својства угљоводоника. Полимери. Нафта и земни гас. Демонстрациони огледи: испитивање растворљивости и сагоревања n-хексана (медицински</p>	<p>Засићени угљоводоници, незасићени угљоводоници, изомери, супституција, адиција, полимери</p>	<p>На конкретним примерима класификује угљоводонике на основу назива; Наведе примену деривата нафте у свакодневном животу; Пише формуле и називе алкана; Пише формуле и називе алкил-група; Примењује правила за</p>	<p>ХЕ.1.3.1. ХЕ.1.3.2.</p>	<p>ХЕ.2.3.1.</p>	<p>ХЕ.3.3.1.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, сарадња, комуникација, решавање проблема, дигитална компетенција, одговоран однос према</p>

<p>бензин); разликовање засићених и незасићених ацикличних угљоводоника (реакција са калијум-перманганатом). Вежба V: састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника</p>		<p>давање назива угљоводоника с разгранатим низом; Пише и именује изомерениза и изомере положајана основу молекулске формуле; Одреди физичка својства угљоводоника и упореди физичка својства за различите класе органских једињења; Пише једначине хемијских реакција адиције, сагоревања, супституције и полимеризације и израчунава масу и количину супстанце;</p>				<p>околини, естетичка компетенција, решавање проблема</p>
<p>6. Органска једињења с кисеоником Алкохоли – номенклатура, својства и примена. Карбоксилне киселине – номенклатура, својства и примена. Масне киселине. Естри – номенклатура, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање алкохола алкохолним врењем; доказивање киселости карбоксилних киселина; лабораторијско добијање и испитивање својстава етил-етаноата.</p>	<p>Хидроксилна група, карбоксилна група, естарска група, алкохолно врење, елиминација, естерификација</p>	<p>Пише молекулске и рационалне структурне формуле алкохола, карбоксилних и масних киселина; Прими правила за давање назива алкохола, карбоксилних киселина и естара; Хемијским једначинама прикаже хемијска својства органских једињења с кисеоником; На конкретним</p>	<p>ХЕ.1.3.1. ХЕ.1.3.2.</p>	<p>ХЕ.2.3.1.</p>	<p>ХЕ.3.3.1.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, комуникација, решавање проблема, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу</p>

<p>Лабораторијска вежба VI: физичка и хемијска својства органских једињења са кисеоником; испитивање растворљивости алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу; реакција етанске и лимунске киселине са натријум-хидроген карбонатом</p>		<p>примерима, користи пропорцију и зводи потребна израчунавања; Наведите примену органских једињења са кисеоником у свакодневном животу, као и последице прекомерне и недовољне употребе истих; Пише једначине хемијских реакција естерификације и именује поштујући правила;</p>				
<p>7. Биолошки важна органска једињења Масти и уља. Угљени хидрати у прегледу: моносахариди (глюкоза и фруктоза), дисахариди (сахароза и лактоза), полисахариди (скроб и целулоза). Амино-киселине. Протеини. Витамини. Демонстрациони огледи: сапонификација масти сапуни. Лабораторијска вежба VII: испитивање растворљивост масти и уља, и угљених хидрата у води; доказивање скроба; денатурација протеина.</p>	<p>Месне киселине, моносахариди, минерали, сапонификација, пептидна веза, аминокиселинска група</p>	<p>Описује физичка и хемијска својства масти, уља, угљених хидрата, витамина, аминокиселина и протеина; Пише једначине хемијских реакција сапонификације, естерификације и каталитичке хидрогенизације; Класификује угљене хидрате према степену сложености; Пише настајање пептидне везе и одређује колико молекула воде настаје; На конкретним</p>	<p>ХЕ.1.4.1. ХЕ.1.4.2.</p>	<p>ХЕ.2.4.1.</p>	<p>ХЕ.3.4.1.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, комуникација, одговоран однос према здрављу</p>

		примерима задатака израчунава моларну масубиолошки важног органиског једињења, масуили процентни састав; Наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи;				
--	--	--	--	--	--	--

<p>8.Заштита животне средине и зеленахемија Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. Рециклажа.Зелена хемија.</p>	<p>Животна средина, смог, отпад, отпадне воде, обновљиве сировине, обновљиви извори енергије</p>	<p>Рукује супстанцама с комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештењана амбалажи, придржавасе правила о начину чувања производа и одлагању отпада; Критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, ваздуха и земљишта; Наведе загађујуће супстанце ваздуха, земљишта и воде и опише њихов утицај на животну средину; Објасни значај планирања и решавања</p>	<p>ХЕ.1.5.1.</p>			<p>Компетенција за целоживотн оучење, комуникација, одговоран однос према околини, дигитална компетенција</p>
--	--	--	------------------	--	--	---

		<p>проблема заштитеживотне средине;</p>				
<p>Активности наставника</p>	<p>Активности ученика</p>		<p>Праћење и евалуација</p>			
<p>Наставник у улози организатора часа;</p>						

<p>Наставник у улози реализатора часа; Наставник је мотиватор и контролор часа; Наставник развија и каналише дискусију; Наставник диференцира захтеве у складу са индивидуалним способностима и напредовањем ученика; Наставник континуирано прати и вреднује рад ученика; Наставник задаје задатке водећи рачуна о индивидуалном темпу и напредовању ученика; Наставник проверава индивидуално и групно, усвојеност градива кроз тестове који су осмишљени по нивоима ученикових способности; Труди се да прошири своје способности и компетенције; Испољава креативност; Наставник остварује (само)евалуацију.</p>	<p>Ученик активно слуша предавање и дискутује У складу са наставниковим захтевима; Активно учествује дајући одговоре на постављена питања; Ученик посматра, уочава и бележи своја запажања при извођењу демонстрационих или групних огледа; Ученик преузима одговорност за свој део задатка у пару, групи, тиму; Сарађује са члановима групе како би задатак што успешније обавио; Активно учешће ученика у групним вежбама, реализација, бележење и анализирање огледа; Ученик слуша инструкције наставника, бележи и поставља питања; Ученик повезује, дискутује, изводи закључке; Рад на пројекту и представљање резултата; Користи различите изворе знања; Самостално проналази информације, користи интернет, додатну литературу; Труди се да прошири своје способности и компетенције; Критички анализира постојеће чињенице и концепте, повезује их, формулише правила; Испољава креативност; Поштује школска правила; Ученик остварује самоевалуацију, своју, у пару, групи, тиму.</p>	<p>Иницијално тестирање; Усмене провере знања; Провере ученикових вештина (рад у лабораторији, руковање лабораторијским прибором и посуђем, рад са једноставним хемикалијама познатим из свакодневног живота) стечених на часовима лаб. вежби Континуирано праћење и вредновање рада сваког ученика; Усмене провере; Провере ученикових вештина (рад у лабораторији, руковање лаб. прибором и посуђем, рад са хемикалијама које поседује школска лабораторија) стечених на часовима лаб. вежби. Праћење индивидуалног учениковог темпа приусвојању знања уз подршку и подстицање; Ангажовање ученика у свим облицима наставе: демонстрациони огледи, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака и лаб. вежби; Пројекти (прављење модела атома, модела молекула, занимљиви садржаји, познати хемичари...); Евидентирање односа према раду и успешности у изради задатака; Контролне вежбе; Тестови.</p>
---	--	--

**ДИДАКТИЧКО
МЕТОДИЧКО
ОСТВАРИВАЊЕ**

Наставне методе	Наставни облици рада	Наставна средства
<p>Монолошка метода је начин рада у настави када наставник или ученик вербално излаже неке делове наставног садржаја. Постоје различити облици ове методе: предавање, приповедање, описивање, образлагање и објашњавање.</p> <p>Дијалoшка метода (метода разговора) јесте начин рада у настави у облику дијалога између наставника и ученика.</p> <p>Облици дијалoшке методе јесу слободан разговор, дискусија, полемика и многи други.</p> <p>Рад на тексту је начин рада при којем се користе уџбеник, шира литература, програмиран материјал, текстови или различите илустрације.</p> <p>Самостални писмени и графички радови ученика користе се када је ученицима унапред дат неки одређени садржај у неком извору знања (у настави хемије најчешће усмено излагање или тест) или пак када ученици слободно бирају садржај и слободно се писмено изражавају.</p> <p>Истраживачки рад ученика јесте метод који уводи ученике у поступак научног истраживања на сопственом</p>	<p>Фронтални рада</p> <p>Индивидуални рад</p> <p>Групи рад</p> <p>Рад у пару</p> <p>Рад на компјутеру</p>	<p>Текстуална (уџбеник, часописи, приручници)</p> <p>Визуелна, аудитивна и аудио – визуелна (интерактивна табла, дигитални уџбеник, паметни телефон, рачунар, платформа Microsoft Teams, презентације, цртежи, дијаграми, таблице, слике, шеме, модели, Периодни систем елемената, апарати, инструменти, филмови, видео-лекције, квизови)</p>

истраживачком
пројекту (пројектни задаци).

Практични рад и рад у лабораторији јесте начин рада
који

подразумева да ученици изводе различите
лабораторијске

вежбе или учествују у различитим радионицама.

Метода демонстрације јесте показивање онога што је
могуће

перцептивно доживети. Најважнији облик ове наставне
методе

у настави хемије јесу демонстрациони огледи и
употреба

различитих модела или узорака супстанци.

Комбиновани рад је метода која се користи када је
временски

могуће повезати више различитих активности на часу и када
наставни садржај то омогућава

Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима:

У договору са ПП службом и праћењем рада сваког ученика, сагледати јаче стране ученика и на томе потенцирати приликом савладавања градива. Укључивање визуелних наставних садржаја и методе које ће помоћи ученицима да лакше савладају предвиђено градиво. Коришћењем разних наставних метода и различитих начина испитивања и праћења рада ученика, пронаћи најбоље начине пружања додатне подршке тим ученицима.

Уџбеници:

Хемија 8 и Збирка задатака са лабораторијским вежбама, Маја Шумар Ристовић,
ВУЛКАН ЗНАЊЕ

Поред обавезне литературе ученицима се препоручују и књиге и часописи: Књиге:

- *Молекули и свет око нас*, група аутора;
  - *Хемијска читанка*, Живорад Чековић;
  - *Хемија и ја*, Драгослава Гуњић;
  - *Школски атлас физике и хемије*, Лиансана Жорди;
  - *Визуелни речник хемије*, у преводу Дејана Даниловића
  - *Хладна ватра*, Јасминка Королија и Љуба Мандић
- Часописи које ученици могу користити:
- *Хемијски преглед*, у издању Српског хемијског друштва;
  - *Journal of chemical education*, у издању Америчког хемијског друштва.

Наставничка литература:

- *Методика наставе хемије*, Милан Сикирица;
- *Методика наставе хемије и демонстрациони огледи*, Рожа Халаши и Мирко Кеслер;
- *Како приближити деци природне науке кроз активно учење*, група аутора;
- *Активно учење 2*, Ана Пешикан, Слободанка Антић;
- *Хисторија хемије*, Марија Јанковић;
- *Кратка историја хемије*, Исак Асимов
- *Хладна ватра*, Јасминка Королија и Љуба Мандић.

Часописи:

- *Хемијски преглед*;
- *Journal of the Serbian Chemical Society*,
- *Journal of chemical education*

Годишњи план рада

Назив наставне теме	Ред.бр. часа	Наставна јединица	Број часова		
			Обрада	Остало	Укупно
Метали, оксиди и хидроксиди	1.	Хемија и њена примена. Упознавање са планом, програмом и начином рада.	-	О.	1
	2.	Иницијални тест	-	С.	1
	3.	Метали у живом и неживом свету	1	-	1
	4.	Општа физичка и хемијска својства метала	1	-	1
	5.	Алкални и земноалкални метали	1	-	1
	6.	Испитивање физичких својстава метала и реакције метала с киселинама	-	Л.В.	1
	7.	Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк. Њихове легуре и практична примена	1	-	1
	8.	Алкални и земноалкални метали, Cu, Fe, Pb, Al и Zn. Легуре	-	У.	1
	9.	Оксиди метала и хидроксиди, својства и примена	1	-	1
	10.	Оксиди метала и хидроксиди, својства и примена	-	С.	1
	11.	Неметали у неживој и живој природи	1	-	1

	12.	Општа физичка и хемијска својства неметала	1	-	
	13.	Халогени елементи	1	-	
	14.	Испитивање физичких својстава неметала	-	Л.В.	
	15.	Халогени елементи	-	У.	
	16.	Сумпор, азот, фосфор и угљеник. Оксиди и киселине, својства и примена	1	-	
	17.	Доказивање киселости неорганских киселина	-	Л.В.	
	18.	Неметали, оксиди и киселине	-	О.	
	19.	Метали и неметали. Једињења. Својства и примена	-	С.	
	20.	Метали и неметали	-	П.	
	21.	Добијање соли	1	-	
	22.	Формуле соли и називи. Дисоцијација соли	1	-	
	23.	Добијање соли. Формуле и називи соли. Дисоцијација соли	-	У.	
	24.	Физичка и хемијска својства соли	1	-	
	25.	Добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води	-	Л.В.	
	26.	Физичка и хемијска својста соли	-	У.	
	27.	Примена соли	1	-	
	28.	Соли	-	П.	
Органска једињења и њихова општа својства	29.	Својства атома угљеника. Многобројност и општа својства органских једињења	1	-	
	30.	Функционалне групе и класе органских једињења	1	-	
	31.	Општа својства С-атома	-	У.	
Угљоводоници	32.	Подела угљоводоника. Нафта и земни гас	1	-	
	33.	Номенклатура угљоводоника	1	-	
	34.	Угљоводоници. Номенклатура угљоводоника.	-	У.	
	35.	Састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника		Л.В.	
	36.	Изомерија угљоводоника	1	-	
	37.	Изомерија угљоводоника	-	У.	
	38.	Физичка својства угљоводоника	1	-	
	39.	Хемијска својства угљоводоника	1	-	
	40.	Полимери	1		
	41.	Испитивање физичких и хемијских својстава угљоводоника	-	1	
	42.	Угљоводоници	-	П.	

Органска	43.	Алкохоли. Номенклатура,	1	-	
једињења с кисеони к ом	44.	Алкохоли. Добијање и хемијска својства	1	-	
	45.	Алкохоли. Номенклатура и својства	-	У.	
	46.	Карбоксилне киселине, номенклатура и примена. Масне киселине	1	-	
	47.	Карбоксилне киселине, физичка и хемијска својства	1	-	
	48.	Карбоксилне киселине	-	У.	
	49.	Естри. Номенклатура, својства и примена	1	-	
	50.	Физичка и хемијска својства органских једињења с кисеоником	-	Л.В.	
	51.	Угљоводоници и органска једињења с кисеоником	-	П.	
Биолошк и важн а органска једињења	52.	Масти и уља	1	-	
	53.	Масти и уља	-	У.	
	54.	Угљени хидрати	1	-	
	55.	Угљени хидрати	-	У.	
	56.	Испитивање растворљивости масти, уља и угљених хидрата у води. Доказивање скроба.	-	Л.В.	
	57.	Амино-киселине. Протеини	1	-	
	58.	Денатурација протеина.	-	П.Р.	
		59.	Витамини	1	-
	60.	Биолошки важна једињења	-	У.	
	61.	Биолошки важна органска једињења	-	П.	
Заштита животне средине и зелена хемија	62.	Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађења	1	-	
	63.	Рециклажа	1	-	
	64.	Зелена хемија	1	-	
	65.	Заштита животне средине и зелена хемија	-	У.	
	66.	Биолошки важна органска једињења, заштита животне средине и зелена хемија	-	С.	
	67.	Хемија 8	-	У.	
	68.	Хемија 8	-	С.	

Легенда: У. – утврђивање, О. - обнављање, Л.В. – лабораторијска вежба, П.Р. – практичан рад, П. – провера, С. – систематизација

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА			
Наставни садржаји	основни ниво	средњи ниво	напредни ниво

Метали, оксиди и хидроксид	ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивосттоплоте и електрицитета и реакцију са кисеоником) ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала		ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула
	и њихове практичне примене ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли		
Неметали, оксиди и киселине	ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником) ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли		ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула
Соли	ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ.1.2.8. докаже кисело- базна својства супстанци помоћу индикатора ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли	ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ.2.2.2.пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења	ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре

Органска једињења и њихова општа својства	ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара		
Угљоводоници	ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара	ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола	ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара
Органска једињења с кисеоником	функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара	једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола	реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара
Биолошки важна органска једињења	ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима	ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине
Заштита животне средине и зелена хемија	ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		

ДОДАТНА НАСТАВА

Годишњи план додатног рада из хемије за 8 разред (1 час недељно, 34 годишње)

Циљ додатне наставе хемије јесте проширивање и продубљивање знања ученика који се у већој мери интересују за хемију и који су на редовним часовима показали висок ниво савладаног градива, развијање способности и вештина ученика према њиховим интересовањима и склоностима и развијање такмичарског духа.

Задаци додатне наставе хемије:

- омогућити ученицима да разумеју начин на који се хемија развијала као наука и њено место у савременом животу;
- омогућити ученицима да у самосталним истраживачким радовима овладају основама научног метода;
- оспособити ученике да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина;
- развијати аналитичко и критичко мишљење;
- развијати експерименталне вештине за правилно и безбедно,

по себе и друге, руковање лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама;

- стварати ситуације у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских и експерименталних проблема;
- стварати ситуације у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу;
- омогућавати ученицима да на основу различитих израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и практично га примењују.

На овим часовима ученици ће се припремати за:

- такмичење ученика основних школа у организацији Министарства просвете и Српског хемијског друштва (школско, општинско, градско, републичко),
- смотру ученичких радова у организацији регионалних и републичких центара за таленте и Министарства просвете (регионално и републичко).

Наставна тема	
1. Метали	1. Упознавање ученика са планом и начином рада.
	2. Руде и минерали
	3. Биогени елементи
	4. Племенити метали
	5. Хемијска својства метала
	6. Реактивност метала
	7. Малтер и креч
2. Неметали	8. Нај елементи
	9. Водоник као гориво будућности
	10. Угљеник
	11. Кисеоник
	12. Фосфор
	13. Азот
	14. Халогени елементи
3. Соли	15. Добијање соли
	16. Киселе соли
	17. Базне соли
	18. Кристалохидрати
	19. Примена соли
	20. Слане собе
	21. Ватромет
4. Органска хемија	22. Течни угљоводоници као неполарни растварачи
	23. Разликовање алкана и алкена
	24. Сагоревање угљоводоника као егзотермна реакција
	25. Акролеинска проба
	26. Разликовање формалдехида и ацетона
	27. Израчунавање процентног састава у кисеоничним једињењима
5. Биохемија	28. Уклањање непријатног мириса ужеглих масноћа

	29. Целулоза
	30. Доказне реакције протеина
б. Заштита животне средине	31. Рециклажа
	32. Зелена хемија
	33. Осврт на научено
	34. Осврт на научено

ДОПУНСКА НАСТАВА

Годишњи план допунске наставе из хемије за 8 разред (1 час недељно, 34 годишње) Допунски рад организује се за ученике који нису савладали садржаје у редовној настави. **Циљ допунске наставе хемије** јесте да се ученицима који нису савладали садржаје хемије омогући лакше укључивање у редовни васпитно-образовни процес, као и да им се развију упорност, самосталност и тачност у раду.

Задаци допунске наставе:

-оспособити ученике да овладају основним хемијским појмовима ради лакшег уклапања у редовни наставни процес;

-омогућити ученицима да на што лакши начин надокнаде и усвоје појмове које супропустили због краћег или дужег изостајања са редовне наставе;

-омогућити ученицима да овладају различитим методама учења хемијских садржаја ради развијања самосталности у учењу.

Допунска настава биће организована током целе школске године, динамиком од једног часа недељно, са групама до десет ученика.

1. Метали, оксиди метала, хидроксиди (базе) (4)

1. Метали. Физичка својства метала
2. Алкални и земноалкални метали
3. Гвожђе, алуминијум, бакар – својства и примена
4. Легуре

2. Неметали, оксиди неметала, киселине (6)

5. Неметали. Физичка својства неметала
6. Хемијска својства неметала
7. Халогени елементи
8. Сумпор, азот, фосфор, угљеник
9. Оксиди и киселине
10. Својства и примена

3. Соли (3)

11. Соли
12. Добијање соли
13. Својства и примена соли

4. Електролитичка дисоцијација киселина, хидроксида (база) и соли (2)

14. Електролитичка дисоцијација киселина, хидроксида (база) и соли
15. Мера киселости раствора – рН вредност

5. Угљоводоници (6)

16. Угљоводоници – подела и физичка својства
17. Засићени угљоводоници – алкани
18. Незасићени угљоводоници – алкени и алкини
19. Хемијска својства угљоводоника
20. Ароматични угљоводоници. Бензен
21. Извори и примена угљоводоника

6. Органска једињења са кисеоником (5)

22. Алкохоли

23. Добијање и својства алкохола
24. Карбоксилне киселине
25. Физичка и хемијска својства карбоксилних киселина
26. Естри карбоксилних киселина

7. Биолошки важна органска једињења (7)

27. Биолошки важна органска једињења
28. Масти иуља
29. Угљенихидрати
30. Моносахариди – структура и својства
31. Дисахариди и полисахариди – структура и својства
32. Аминокиселине и протеини
33. Витамини

8. Хемија животне средине (1)

34. Хемија животне средине

ХЕМИЈСКА СЕКЦИЈА

Годишњи план слободних активности (хемијска секција) - (1 час недељно, 34годишње)

Циљ слободних активности јесте подстицање и проширивање интересовања ученика захемију и развој њихових склоности и способности у функцији професионалног опредељивања.

Задаци:

- омогућити ученицима да према својим склоностима, способностима и интересовањима бирају врсту и облике слободних активности у којима ће учествовати ирадити и тако развију самосталност, поверење у сопствене квалитете и свест о важностисамообразовања;
- омогућити ученицима да током самосталног рада развију иницијативност, самосталности стваралаштво;
- створити ситуације у којима ће ученици развијати експерименталне вештине које нисузаступљене у редовној настави;
- развијати код ученика свест о повезаности теорије и праксе;
- развијати код ученика интересовање за развој хемије као науке, новитете у применихемије као науке у савременом начину живота.

Слободне активности треба организовати у складу с интересовањима и жељама ученика.

Током њих ученици могу самостално да израђују и презентују пројекте, израђују наставнасредства, самостално изводе експерименте, учествују у квизовима знања.

Наставници хемије и сродних предмета могу да одрже предавање или презентацију и на тај начин обраде неку занимљиву тему која није предвиђена за часове редовне наставе. У оквиру слободних активности може се организовати посета фабрикама, лабораторијама и музејима, где ће се ученици упознати с процесом производње неких производа, прерадом сировина, радом у хемијској лабораторији, са историјатом развоја хемије, видети поставке минерала и слично. У наредној табели налази се списак пројектних задатака који су описани у збирци задатака, а предвиђени су за рад у оквиру слободних активности.

1. Својства неметала
2. Стаклена башта
3. Фулерен – молекул будућности
4. Киселе кише у нашем месту
5. Метали, оксиди метала, хидроксиди (базе)
6. Својства метала
7. Базе

8. Корозија метала и заштита од корозије
9. Гашени и негашени креч
10. Соли
11. Кухињска со злата вредна
12. Врсте соли
13. Оксиди, киселине, хидроксида и соли
14. Тврдоћа воде. Стална и пролазна тврдоћа воде
15. Електролитичка дисоцијација киселина, хидроксида (база) и соли
16. рН вредност
17. Неорганска једињења
18. Аренијус
19. Угљоводоници
20. Разнолики органски свет
21. Угљоводоници: угљеник, водоник и ништа више
22. Фосилна горива – горива прошлости, садашњости и...
23. Пластична кеса, гумена жвака
24. Органска једињења са кисеоником
25. Карбоксилне киселине – етанска киселина
26. Мириси воћа
27. Глицерол као антифриз
28. Раздвајање етанола и воде из смеше
29. Биолошки важна органска једињења
30. Разнолики живи свет
31. Исхрана – огледало квалитета живота
32. Биодизел – гориво будућности
33. Добијање уља
34. Загађивање ваздуха, воде и земљишта и мере заштите

Назив предмета: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Циљ: Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Разред: ОСМИ

Годишњи фонд: 68

Област/Тематски садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Компетенције Опште међупредметне компетенције
<p>I ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Електрична инсталација – опасност и мере заштите. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.</p>	<p>Заштита личне безбедности и животне средине, електротехника, електроника, мехатроника</p>	<p>- процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; - анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; - образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; - повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Сарадња - Решавање проблема</p>
<p>II САОБРАЋАЈ Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација.</p>	<p>електротехника, електроника, мехатроника, роботика</p>	<p>– упореди карактеристике електричних и хибридни саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; – користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе;</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Сарадња - Решавање проблема - Дигитална компетенција - Одговорно учење у демократском друштву</p>
<p>III ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Основне компоненте ИКТ уређаја.</p>	<p>електротехника, електроника, мехатроника</p>	<p>– класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење</p>

<p>Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. Основни симболи у електротехници. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким моделом.</p>		<p>уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Комуникација - Решавање проблема - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Естетичка компетенција - Сарадња
---	--	---	---

<p>IV РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталациони материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.</p>	електр отехни ка, електр оника, мехатр оника, роботи ка	<ul style="list-style-type: none"> - објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; - анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; - разликује елементе кућне електричне инсталације; - повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; - користи мултиметар; - анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; - класификује електронске компоненте на основу намене; - аргументује значај рециклаже електронских компоненти; 	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Сарадња - Решавање проблема
<p>V КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета. Рад на пројекту: – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела.</p>	Предузи мљивост и иницијат ива	<ul style="list-style-type: none"> - самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; - креира документацију, развије и представи бизнис план производа; - састави производ према осмишљеном решењу; - састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; - представи решење готовог производа/модела; - процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта. 	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Сарадња - Решавање проблема
<p>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>			
<p>Активности наставника</p>	<p>Активности ученика</p>	<p>Праћење и евалуација</p>	

<p>Организује наставни процес, подстиче, организује и усмерава активност ученика. Упућује ученике да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену у решавању разноврсних задатака.</p> <p>Прикупља информације из различитих извора (свакодневна посматрања, активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) који му помажу да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода.</p> <p>Користи сваку активност ученика као добру прилику за процену и напредовање и давања повратне информације, а ученике оспособљава и охрабрује да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p>	<p>Користи уџбенике и друге изворе знања за трајније и шире усвајање знања и њихову примену у решавању разноврсних задатака.</p> <p>Прикупља информације из различитих извора путем свакодневног посматрања, активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, путем самосталног рада или рада у групи које му помажу да сагледа своје напредовање и степен остварености исхода.</p>	<p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.).</p> <p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p> <p>Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.</p> <p>Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p>
--	---	---

ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ

Наставне методе	Наставни облици рада	Наставна средства
<ul style="list-style-type: none"> - Метода усменог излагања (дијалогска метода) - Метода показивања - Метода графичких радова и метода рада на тексту - Метода практичног рада - Метода самосталних вежби 	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални облик рада - Групни облик рада - Рад у паровима - Индивидуални облик рада 	<ul style="list-style-type: none"> - Визуелна - Аудитивна - Аудиовизуелна - Демонстративна (слике, модели, филмови) - Наставно – радна (уџбеници, приручници) - Манипулативна (алати, сраве, прибор) - Лабораторијско-експериментална (машине, уређаји, апарати) - Помоћна средства (табла)

Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима:

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

<p>Формативно оцењивање јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владање ученика у току савладавања школског програма и садржи повратну информацију и препоруку за даље напредовање и по правилу евидентира се у педагошкој документацији наставника. Посматрање, самоевалуација, педагошка свеска.</p>	<p>Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у прописану евиденцију о образовном- васпитном раду.</p>
--	---

Уџбеник:

- Техника и технологија уџбеник за 8. разред основне школе, Дубравка Петровић, Вулкан знање, 2023
- Комплет материјала са упутством за израду вежби 8, Милош Папић, Далибор Чукљевић, Вулкан знање, 2023

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Редни број наставне теме	Назив наставне теме	Број часова по теми	Број часова	
			Обраду новог градива	Друге типове часова
1	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	6	4	2
2	САОБРАЋАЈ	6	4	2
3	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	16	5	11
4	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	22	13	9
5	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	18	3	15

Рд. бр. назив наставне теме	Рд. бр. часа наст. јед.	Назив наставне јединице	Број часова		
			Обрада	Други тип	укупно
1.		ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	4	2	6
	1-2	Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност.	2		
	3-4	Електрична инсталација – опасност и мере заштите.	1	1	
	5-6	Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.	1	1	
2.		САОБРАЋАЈ	4	2	6
	7-8	Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила.	1	1	
	9-10	Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима.	2		
	11-12	Основи телекомуникација.	1	1	
3.		ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	5	11	16
	13-14	Основне компоненте ИКТ уређаја.	1	1	
	15-16	Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ.	1	1	
	17-18	Основни симболи у електротехници.	1	1	
	19-20	Основни симболи у електротехници.		2	
	21-22	Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола.	1	1	
	23-24	Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола.		2	

	25-26	Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола.		2	
	27-28	Израда и управљање електромеханичким моделом.	1	1	
4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА		13	9	22
	29-30	Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије.	2		
	31-32	Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије.	1	1	
	33-34	Електроинсталациони материјал и прибор.	1	1	
	35-36	Електроинсталациони материјал и прибор.	1	1	
	37-38	Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола	1	1	
	39-40	Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром.	1	1	
	41-42	Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству.	2		
	43-44	Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству.	1	1	
	45-46	Основни електронике.	1	1	
	47-48	Основни електронике.	1	1	
	49-50	Рециклажа електронских компоненти.	1	1	
5.	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ		3	15	18
	51-52	Моделовање електричних машина и уређаја.	1	1	
	53-54	Огледи са електропанелима.	1	1	
	55-56	Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара.		2	
	57-58	Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета.		2	
	59-60	Рад на пројекту: израда производа/модела;	1	1	
	61-62	Рад на пројекту: израда производа/модела;		2	
	63-64	Рад на пројекту: израда производа/модела;		2	
	65-66	Рад на пројекту: израда производа/модела;		2	
	67-68	Рад на пројекту: представљање производа/модела.		2	

Саобраћајна секција „Шта знаш о саобраћају?“ Годишњи план и програм

Такмичење „Шта знаш о саобраћају“ је обавезна ваннаставна активност, која је као таква утврђена Календаром такмичења и смотри ученика основних школа Министарства просвете за текућу школску годину. Прецизнија правила припреме и реализације такмичења утврђена су Правилником који доносе организатори – Ауто-мото савез Србије (АМСС) и Друштво наставника техничког образовања Србије (ДНТОС) – и Стручним упутством Министарства за организовање такмичења и смотри ученика.

„Шта знаш о саобраћају“ је стални облик саобраћајног васпитања и образовања ученика основних школа и обухвата разноврсне активности у оквиру којих се ученици, реализацијом редовног програма и ваннаставних садржаја у области саобраћајно-техничке културе, припремају за безбедно учешће у саобраћају.

Основни циљеви секције „Шта знаш о саобраћају“ су:

- подстицање саобраћајног образовања и васпитања деце основношколског узраста

- у функцији усвајања правила и вештина безбедног понашања усаобраћају,
- подстицање интереса ученика да у саобраћају на путевима учествују на начин који ће допринети личној и општој безбедности,
  - да се у такмичарском надметању покажу домети у знању и вештини чувања свога и туђег здравља, живота и имовине,
  - да кроз такмичење ученици остваре право учествовања на вишим нивоима „Шта знаш о саобраћају“, до међународног такмичења овакве врсте, где репрезентују Републику Србију,
  - подстицање општих напора грађана на заштити људи и имовине усаобраћају на путевима.

Тематске области

Саобраћајна правила за бициклисте	10	
Саобраћајни знакови	12	
Саобраћајна правила – тестови	14	
Правилник такмичења	6	
Полигон спретности	20	12
Обрада – утврђивање	60	12
Укупно	72	

**ОРИЈЕНТАЦИОНИ ПЛАН НАСТАВНИХ
ЈЕДИНИЦА**

Тем. Цел.	Час по реду	НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	Тип часа
I	1.	Бицикл и мопед	Уводни час
I	2.	Право управљања бициклом, мопедом, лаким трициклом и мотоциклом	Обрада
I	3.	Кретање бицикла и мопеда	Обрада
I	4.	Дефиниције	Обрада
I	5.	Шта је забрањено у саобраћају	Обрада
I	6.	Вожња бицикла и мопеда ноћу, укључивање и искључивање из саобраћаја	Обрада
I	7.	Ознаке на коловозу	Обрада
I	8.	Престројавање	Обрада
I	9.	Вожња бицикла преко обележеног пешачког прелаза	Обрада
I	10.	Саобраћај бицикле на раскрсници	Обрада
II	11.	Регулисање саобраћаја светлосним саобраћајним знаковима	Обрада
II	12.	Регулисање саобраћаја знацима које дају овлашћена лица рукама и положајем тела	Обрада
II	13.	Регулисање саобраћаја знацима које дају овлашћена лица рукама и положајем тела	Обрада
II	14.	Возила под пратњом и возила са првенством пролаза	Обрада
II	15.	Саобраћајни знакови - Знакови опасности	Обрада
II	16.	Саобраћајни знакови - Знакови опасности	Обрада
II	17.	Саобраћајни знакови - Знакови изричитих наредби	Обрада
II	18.	Саобраћајни знакови - Знакови изричитих наредби	Обрада
II	19.	Саобраћајни знакови – Знакови обавештења	Обрада

II	20.	Саобраћајни знакови – Знакови обавештења	Обрада
II	21.	Знакови изричитих наредби којима су прописане обавезе	Обрада
II	22.	Допунске табле	Обрада
III	23.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	24.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	25.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	26.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	27.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада

III	28.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	29.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	30.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	31.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	32.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	33.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	34.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	35.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
III	36.	Упознавање и израда тестова „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
IV	37.	Правилник такмичења и смотри ученика ОШ Србије „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
IV	38.	Правилник такмичења и смотри ученика ОШ Србије „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
IV	39.	Правилник такмичења и смотри ученика ОШ Србије „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
IV	40.	Правилник такмичења и смотри ученика ОШ Србије „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
IV	41.	Правилник такмичења и смотри ученика ОШ Србије „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
IV	42.	Правилник такмичења и смотри ученика ОШ Србије „Шта знаш о саобраћају“	Обрада
V	43.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	44.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	45.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	46.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	47.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	48.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	49.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	50.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	51.	Полигон спретности – Практична обука Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	52.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	53.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	54.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	55.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	56.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	57.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	58.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада

V	59.	Полигон спретности – Практична обука	Обрада
V	60.	Полигон спретности – Практична обука	Утврђивање
V	61.	Полигон спретности – Практична обука	Утврђивање
V	62.	Полигон спретности – Практична обука	Утврђивање
V	63.	Полигон спретности – Практична обука	Утврђивање
V	64.	Полигон спретности – Практична обука	Утврђивање
V	65.	Полигон спретности – Практична обука	Утврђивање
V	66.	Полигон спретности – Практична обука	Утврђивање
V	67.	Организација школског такмичења	Провера
V	68.	Организација школског такмичења	Провера

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ЗА ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
АУТОМОДЕЛАРСТВО

1.	Упознавање ученика са радом секције	Обрада
2.	Увод у информатику. Основни појмови	Обрада
3.	Основе ауто-моделарства	Обрада, вежбање
4.	Предлог идеје	Обрада, вежбање
5.	Израда скице аутомобила	Обрада, вежбање
6.	Израда скице аутомобила	Обрада, вежбање
7.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
8.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
9.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
10.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
11.	Обележавање на материјалу	Обрада, вежбање
12.	Обележавање на материјалу	Обрада, вежбање
13.	Обрада материјала	Обрада, вежбање
14.	Обрада материјала	Обрада, вежбање
15.	Састављање делова и уградња електромотора	Обрада, вежбање
16.	Састављање делова и уградња електромотора	Обрада, вежбање
17.	Састављање делова и уградња електромотора	Обрада, вежбање
18.	Састављање делова и уградња електромотора	Обрада, вежбање
19.	Пуштање у рад и тестирање аутомобила	Обрада, вежбање
20.	Пуштање у рад и тестирање аутомобила	Обрада, вежбање
21.	Пуштање у рад и тестирање аутомобила	Обрада, вежбање
22.	Пуштање у рад и тестирање аутомобила	Обрада, вежбање
23.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Обрада, вежбање
24.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Обрада, вежбање
25.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Обрада, вежбање
26.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Обрада, вежбање
27.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Обрада, вежбање
28.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Обрада, вежбање
29.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Обрада, вежбање
30.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Обрада, вежбање
31.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Вежбање
32.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Вежбање
33.	Дорада аутомобила и тестирање. Пуштање аутомобила	Вежбање
34.	Анализа постигнутих резултата на такмичењима.	Обрада

РАКЕТНО МОДЕЛАРСТВО

1.	Упознавање ученика са радом секције	Обрада
2.	Увод у ракетно моделарство. Основни појмови	Обрада
3.	Основе ракетног моделарства	Обрада, вежбање
4.	Предлог идеје	Обрада, вежбање
5.	Израда скице ракете	Обрада, вежбање
6.	Израда скице ракете	Обрада, вежбање
7.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
8.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
9.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
10.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
11.	Обележавање на материјалу	Обрада, вежбање
12.	Обележавање на материјалу	Обрада, вежбање
13.	Обрада материјала	Обрада, вежбање
14.	Обрада материјала	Обрада, вежбање

15.	Састављање делова	Обрада, вежбање
16.	Састављање делова	Обрада, вежбање
17.	Састављање делова	Обрада, вежбање
18.	Састављање делова	Обрада, вежбање
19.	Пуштање у рад и тестирање	Обрада, вежбање
20.	Пуштање у рад и тестирање	Обрада, вежбање
21.	Пуштање у рад и тестирање	Обрада, вежбање
22.	Пуштање у рад и тестирање	Обрада, вежбање
23.	Дорада модела и тестирање.	Обрада, вежбање
24.	Дорада модела и тестирање.	Обрада, вежбање
25.	Дорада модела и тестирање.	Обрада, вежбање
26.	Дорада модела и тестирање.	Обрада, вежбање
27.	Дорада модела и тестирање.	Обрада, вежбање
28.	Дорада модела и тестирање.	Обрада, вежбање
29.	Дорада модела и тестирање.	Обрада, вежбање
30.	Дорада модела и тестирање.	Обрада, вежбање
31.	Дорада модела и тестирање.	Вежбање
32.	Дорада модела и тестирање.	Вежбање
33.	Дорада модела и тестирање.	Вежбање
34.	Анализа постигнутих резултата на такмичењима.	Обрада

АВИОМОДЕЛАРСКА СЕКЦИЈА:

1.	Упознавање ученика са радом секције	Обрада
2.	Увод у информатику. Основни појмови	Обрада
3.	Основе авио моделарства	Обрада, вежбање
4.	Предлог идеје	Обрада, вежбање
5.	Израда скице модела авиона	Обрада, вежбање
6.	Израда скице модела авиона	Обрада, вежбање
7.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
8.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
9.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
10.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
11.	Обележавање на материјалу	Обрада, вежбање

12.	Обележавање на материјалу	Обрада, вежбање
13.	Обрада материјала	Обрада, вежбање
14.	Обрада материјала	Обрада, вежбање
15.	Састављање делова	Обрада, вежбање
16.	Састављање делова	Обрада, вежбање
17.	Састављање делова	Обрада, вежбање
18.	Састављање делова	Обрада, вежбање
19.	Пуштање у рад и тестирање модела авиона	Обрада, вежбање
20.	Пуштање у рад и тестирање модела авиона	Обрада, вежбање
21.	Пуштање у рад и тестирање модела авиона	Обрада, вежбање
22.	Пуштање у рад и тестирање модела авиона	Обрада, вежбање
23.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Обрада, вежбање
24.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Обрада, вежбање
25.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Обрада, вежбање
26.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Обрада, вежбање
27.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Обрада, вежбање
28.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Обрада, вежбање
29.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Обрада, вежбање
30.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Вежбање
31.	Дорада модела и тестирање. Пуштање авиона	Вежбање
32.	Анализа постигнутих резултата на такмичењима.	Обрада
33.	Побољшања на моделима за постизање бољих резултата	Обрада, вежбање

	на такмичењима.	
34.	Побољшања на моделима за постизање бољих резултата на такмичењима.	Обрада, вежбање

БРОДОМОДЕЛАРСКА СЕКЦИЈА		
1.	Упознавање ученика са радом секције	Обрада
2.	Увод у информатику. Основни појмови	Обрада
3.	Основе бродо-моделарства	Обрада, вежбање
4.	Предлог идеје	Обрада, вежбање
5.	Израда скице модела брода	Обрада, вежбање
6.	Израда скице модела брода	Обрада, вежбање
7.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
8.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
9.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
10.	Израда техничке документације	Обрада, вежбање
11.	Обележавање на материјалу	Обрада, вежбање
12.	Обележавање на материјалу	Обрада, вежбање
13.	Обрада материјала	Обрада, вежбање
14.	Обрада материјала	Обрада, вежбање
15.	Састављање делова и уградња електромотора	Обрада, вежбање
16.	Састављање делова и уградња електромотора	Обрада, вежбање
17.	Састављање делова и уградња електромотора	Обрада, вежбање
18.	Састављање делова и уградња електромотора	Обрада, вежбање
19.	Пуштање у рад и тестирање бродо модела	Обрада, вежбање
20.	Пуштање у рад и тестирање бродо модела	Обрада, вежбање
21.	Пуштање у рад и тестирање бродо модела	Обрада, вежбање
22.	Пуштање у рад и тестирање бродо модела	Обрада, вежбање
23.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Обрада, вежбање

24.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Обрада, вежбање
25.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Обрада, вежбање
26.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Обрада, вежбање
27.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Обрада, вежбање
28.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Обрада, вежбање
29.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Обрада, вежбање
30.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Обрада, вежбање
31.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Вежбање
32.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Вежбање
33.	Дорада бродо модела и тестирање. Пуштање брода	Вежбање
34.	Анализа постигнутих резултата на такмичењима.	Обрада
35.	Побољшања на моделима за постизање бољих резултата на такмичењима.	Обрада, вежбање
36.	Побољшања на моделима за постизање бољих резултата на такмичењима.	Обрада, вежбање

БРОДОМОДЕЛАРСКА СЕКЦИЈА

РУЧНИ РАДОВИ СЕКЦИЈА:

1.	Упознавање ученика са радом секције	Обрада
2.	Упознавање ученика са материјалима и прибором за израду ручних радова	Обрада
3.	Појам таписерије. Постављање платна за израду таписерија	Обрада, вежбање
4.	Постављање платна за израду таписерија	Вежбање
5.	Израда таписерија	Вежбање
6.	Израда таписерија	Вежбање
7.	Израда таписерија	Вежбање
8.	Израда таписерија	Вежбање
9.	Израда таписерија	Вежбање
10.	Израда таписерија	Вежбање
11.	Израда таписерија	Вежбање
12.	Појам декупажа. Потребан материјал и технике израде предмета	Обрада
13.	Технике израде предмета	Обрада, вежбање
14.	Израда предмета техником декупажа	Вежбање
15.	Израда предмета техником декупажа	Вежбање
16.	Израда предмета техником декупажа	Вежбање
17.	Израда предмета техником декупажа	Вежбање
18.	Израда предмета техником декупажа	Вежбање
19.	Појам квилинга. Потребан материјал и технике израде предмета	Обрада, вежбање
20.	Израда предмета техником квилинга	Вежбање
21.	Израда предмета техником квилинга	Вежбање
22.	Израда предмета техником квилинга	Вежбање
23.	Израда предмета техником квилинга	Вежбање
24.	Израда предмета техником квилинга	Вежбање
25.	Појам веза. Врсте веза и потребан материјал.	Обрада, вежбање
26.	Израда предмета техником веза	Вежбање
27.	Израда предмета техником веза	Вежбање
28.	Израда предмета техником веза	Вежбање
29.	Израда предмета техником веза	Вежбање

30.	Израда предмета техником веза	Вежбање
31.	Припрема за изложбу	Обрада
32.	Припрема за изложбу	Обрада
33.	Изложба у школи	Вежбање
34.	Анализа постигнутих резултата	Систематизација

Предмет: **Информатика и рачунарство**

Циљ: Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Разред:

Осми

Годишњи

фонд: 34

Област/Тематски садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције
И ИКТ Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Графичко представљање података. Форматирање табеле (вредности и ћелија). Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и	Анализа података, табеларни прорачуни, статистика, визуелизација података, дељење табеле	унесе и мења податке у табели разликује типове података у ћелијама табеле сортира и филтрира податке по задатом критеријуму користи формуле за израчунавање статистика графички представи податке на одговарајући начин примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа		компетенција за учење естетичка компетенција комуникација одговоран однос према здрављу – предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама сарадња дигитална компетенција

коментари).				
II ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци.	Лични подаци, отворени подаци, вештачка интелигенција	наведе потенцијалне разлике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце повеже ризик на интернету и кршења права деце објасни појам „отворени подаци” објасни појам вештачке		компетенција за учење естетичка компетенција комуникација рад са подацима и информацијама сарадња

Појам и примен а вештачке интелигенције. Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања.		интелигенције својим речима наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу објасни утицај вештачке интелигенције на живот човека		дигитална компетенциј а
---	--	--	--	-------------------------------

		– успостави везу између отварања података и стварања услова за развијеновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци		
III РАЧУНАРСТВО Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек,	Програмски језик, низови, функције	– унесе серију (низ)података – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте...) – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма) – унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и снимите их – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...)		– компетен циј аза уч ењ е – одговор но учешће у демократ с ком друшт ву – комуни кација - предузима љивости оријентаци ја ка предузет ништву – рад са подаци ма и

<p>минимум ,максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низоваподатака.</p> <p>Унос и представљање</p> <p>табеларно записаних података. Анализе табеларн о записаних података Обраде табеларн</p>				<p>информа ција – ре шав ање про бле ма – сарадњ а – дигитал на компетен ција</p>
<p>о записаних подат ака (сортирање, филтрирање ...).</p>				
<p>IV ПРОЈЕКТ НИ ЗАДАЦИ Онлајн упитник (креирање – типовипитања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик.</p>	<p>Пројекат</p>	<p>– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима – креира рачунарске програме који допринос решавању пројектног задатка</p>		<p>– одговор но учешће у демократс ком друштву – комуника ција – предузимљивости оријентација ка предузетни ш тву – рад са</p>

				подаци ма и информаци јама
--	--	--	--	-------------------------------------

Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.		– поставља резултат свог рада на интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.		– сарадња – дигитална компетенција
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА				
Активности наставника		Активност и ученика	Праћење и евалуација	

<p>Организује наставни процес, подстиче, организује и усмерава активност ученика. Упућује ученике да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену у решавању разноврсних задатака. Прикупља информације из различитих извора (свакодневна посматрања, активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) који му помажу да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода.</p> <p>Користи сваку активност ученика као добру прилику за процену и напредовање и давања повратне информације, а ученике оспособљава и охрабрује да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p>	<p>Користи уџбенике и друге изворе знања за трајније и шире усвајање знања и њихову примену у решавању разноврсних задатака. Прикупља информације из различитих извора путем свакодневног посматрања, активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, путем самосталног рада или рада у групи које му помажу да сагледа своје напредовање и степен остварености исхода.</p>	<p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бират погодне стратегије учења.</p> <p>У процесу оцењивања добро је користити портфолио. Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки</p>
		<p>ефекат на усвајање знања и вештина.</p> <p>Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика.</p> <p>Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа</p>

			својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне.
ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ			
Наставне методе			
Метода усменог излагања Метода разговора Метода рада са текстом Демонстрација статичких предмета (слике, цртежи, предмети) Демонстрација динамичких предмета (демонстрација рада на рачунару, радни процеси) Проблемска настава Пројектна метода		Наставни облици рада	Наставна средства
Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима: За ученике са изузетним способностима примењују се проширени садржаји, а за ученике са сметњама у развоју прилагођени садржаји и исходи.		Фронтални облик рада Групни облик рада Рад у паровима Индивидуални облик рада Учење на даљину као савремени облик рада (Учење коришћењем интернета и различитих рачунарских мрежа LAN и WAN)	Вербална Текстуална и Визуелна Аудитивна (Музички ефекти, звучни ефекти у раду) Помоћна техничка (школска табла, пројектор) Рачунар

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Формативно оцењивање јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма и садржи повратну информацију и препоруку за даље напредовање и по правилу евидентира се у педагошкој документацији наставника. Посматрање, самоевалуација, педагошка свеска.

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у прописану евиденцију.

Бр. теме	Назив наставне теме	Број часова				
		обрада	вежбе	утврђи вање	система тизација	укупно
1	ИКТ	6	3		1	10
2	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	4				4
3	РАЧУНАРСТВО	7	4	1		12
4	ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	2	4	2		8
Укупно часова		17	7	9	1	34

Наставни садржаји у осмом разреду из информатике и рачунарства:

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ИЗ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

Наставна тема	Наставна јединица	Број часова	
		за обраду	за друге типове
I ИКТ	Радно окружење програма за табеларне прорачуне.	О	
	Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време).		В
	Формуле и функције.	О	
	Примена формула за израчунавање статистика.	О	
	Сортирање и филтрирање података.	О	
	Графичко представљање података.	О	
	Графичко представљање података.		В
	Форматирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу.		В
	Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).	О	
ИКТ		С	
II ДИГИТАЛНА ПИСМЕ	Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу.	О	
	Отворени подаци.	О	
	Појам и примена вештачке интелигенције.	О	

		Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања.	О	
		Пројектни задатак	О	
		Пројектни задатак		В
		Пројектни задатак		В
		Пројектни задатак		У
		Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...).	О	
		Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...).		У
		Унос података у једнодимензионе низове.	О	
		Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање).	О	
		Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање).		В
		Графичко представљање низова података.	О	
		Графичко представљање низова података.		В
		Унос и представљање табеларно записаних података.	О	
		Унос и представљање табеларно записаних података.		В
		Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...).	О	
		Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...).		В
		Обраде табеларно записаних података (сортирање,	О	

		филтрирање, ...).		
		Пројектни задатак	О	
		Пројектни задатак		В
		Пројектни задатак		В
		Пројектни задатак		У

Тип часа

О – часови обраде новог градива, В – часови вежбања. У – утврђивање, С – систематизација

СЕКЦИЈА МИКРОБИТ		
1.	Упознавање ученика са радом секције	Обрада
2.	Увод у информатику. Основни појмови	Обрада
3.	Појам програмирање	Обрада
4.	Упознавање са основним функцијама микробита	Обрада
5.	Радно окружење МејкКода	Обрада
6.	Низање блокова	Обрада, вежбање
7.	Низање блокова	Вежбање
8.	Једноставан пројекат у радном окружењу МејкКода	Вежбање
9.	Читање података са сензора	Обрада, вежбање
10.	Читање података са сензора	Вежбање
11.	Контрола лед диода екрана	Обрада, вежбање
12.	Контрола лед диода екрана	Вежбање
13.	Одлучивање	Обрада, вежбање
14.	Одлучивање	Вежбање
15.	Понављање	Обрада, вежбање
16.	Понављање	Вежбање
17.	Аритметичке операције и променљиве	Обрада, вежбање
18.	Аритметичке операције и променљиве	Вежбање
19.	Еуклидов алгоритам	Обрада, вежбање
20.	Еуклидов алгоритам	Вежбање
21.	Низови	Обрада, вежбање

22 .	Низови	Вежбање
23 .	Функције	Обрада, вежбање
24 .	Функције	Вежбање
25 .	Израда квиза	Провера знања
26 .	Самостални рад на пројекту	Обрада, вежбање
27 .	Самостални рад на пројекту	Вежбање
28 .	Самостални рад на пројекту	Вежбање
29 .	Самостални рад на пројекту	Вежбање
30 .	Самостални рад на пројекту	Вежбање
31 .	Самостални рад на пројекту	Вежбање
32 .	Самостални рад на пројекту	Вежбање
33 .	Самостални рад на пројекту	Вежбање
34 .	Самостални рад на пројекту	Вежбање

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Број часова недељно:3

Годишњи фонд часова: 108

Циљ :Ученици треба да унапређују физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе и примене правилно и редовно физичко вежбање у савременим условима живота и рада.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ															
Редни број	Област/тема	Реализују се кроз све наставне области и теме уз практичан рад.													
1.	Физичке способности														
2.	Физичка и здравствена култура														
	1. Физичко вежбање и спорт														
	2. Здравствено васпитање														
3.	Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине	Месец										учава ње	жбава ње	вег а	
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
	1. Атлетика	3	3					4	4	5		8	12	19	
	2. Спортска гимнастика			3	4	3	4	2				8	10	16	
	3. Основе тимских и спортских игара														
	- Рукомет	2	1	1				1					5	5	
	-Кошарка	2	2	1	2	2		2	2	2	1	6	10	16	
	-Фудбал	2	2	1	1	1		1			2	1	3	10	13
	-Одбојка		4	4	3	2	2	2	3	3	1	8	16	24	
	-Активност по избору ученика				1	1	1	1						4	

4. Плес и ритмика				1	1					1		1	2
5.Полигон			2		1					1		2	3
6.Тестирање и мерење	3									3			6
УКУПНО	12	12	12	12	11	7	13	11	12	6			108

Исходи: Представљају опис интегрисаног знања, вештина и вредности ученика у три предметне области

- Физичке способности (развија физичке способности кроз уводну и основну фазу часа, подстиче се на самостално вежбање, разуме сврху и значај вежбања, учвршћује правилно држање тела)
- Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине (усваја моторичка знања, умења и навике кроз примену обавезних и препоручених садржаја – атлетике, спортских игара, вежби и на справама и тлу, плесу...)
- Физичка и здравствена култура (стичу знања о основним појмовима о вежби, примењује знања у свакодневном животу, води рачуна о личној хигијени и здрављу)

Образовни стандарди: Посматрамо их кроз четири области

- Област оспособљености у вештинама односи се на усвојеност елемената једне спортске игре (рукомет, кошарка, фудбал, одбојка), атлетике, вежби на справама и тлу, плеса, ритмичке гимнастике и вежби обликовања).
- Област моторичке способности односи се на развијеност моторичких способности у односу на пол и узраст.
- Знања о физичком вежбању и физичком васпитању садрже појмове о физичком вежбању и основна правила вежбања, правила рукомета и атлетике, смисао и утицај физичког вежбања.
- Вредновање физичког вежбања и физичког васпитања односи се на уверења, ставове, интересовања, тимски рад ученика кроз физичко вежбање и процес физичког васпитања.

Међупредметне компетенције: Скуп примењивих знања, вештина и ставова које ученик развија кроз наставни предмет физичко и здравствено васпитање

- Сарадња – активно учествује у раду тима, поштује правила
  - Комуникација – познаје различите облике комуникације (усмену, писану, електронску..), уважава саговорника
  - Решавање проблема – решава проблем примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством
- Одговоран однос према здрављу – промовише здравље и сигурност, познаје основне карактеристике неких болести, примењује мере превенције, личне хигијене и хигијене простора.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД							
М	РН	НАСТАВНА ОБЛАСТ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ (број часа и назив наставних јединица)	ТИП ЧАСОВА	СТАНДАРДИ		
IX	1.	А Т Л Е Т И К А	1.Упознавање ученика са планом и програмом		1.1.3 1.1.4 1.1.24		
			2.Техника истрајног трчања	Обучавање	1.2.1		
	3.Техника спринтерског трчања		Обучавање	1.3.1 2.1.3			
	2.		4.Техника спринтерског трчања	Увржбавање	2.2.2 3.1.3		
			5.Техника трчања у кривини	Обучавање			
			6.Врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље	Обучавање			
	3.		7.Техника штафетног трчања	Обучавање			
			8.Техника штафетног трчања	Увежбавање			
			4.	РУКОМЕТ	9.Распоред играча и правила игре	Обучавање	2.1.1 2.1.2
					10.Зонска одбрана 5:1 и 6:0	Обучавање	1.1.5
				АТЛЕТИКА	11.Скок у вис – леђна техника	Обучавање	1.1.7 2.1.4
	X				12.Скок у вис – леђна техника	Увежбавањем	2.1.5
			5.	РУКОМЕТ	13.Диригована игра на два гола	Увежбавањем	
					14.Игра уз примену правила	Увежбавање	

		АТЛЕТИКА	15.Скок удаљ увинућем	Обучавањем	
	6.		16.Скок удаљ увинућем - мерењем	Увежбавање	
		КОШАРКА	17.Распоред играча и правила игре	Обучавањем	
		ИНИЦИЈАЛНО МЕРЕЊЕ	18.Телесна висина и маса, претклон у седу	Мерење	1.1.1
	7.		19.Лежање и сед	Мерење	1.2.1
			20.Чунасто трчање 4*10	Мерење	1.3.1
			21.Шатл ран	Мерење	1.3.2
	8.		22.Издржај у згибу	Мерење	1.3.1
			23.Скок удаљ	Мерење	1.3.4
XI			ОДБОЈКА	24.Техника одбијања лопте прстима	Обучавање
	9.	25.Техника потискивањем лопте прстима и чекићем		Обучавање	
		26.Наизменично одбијање лопте прстима и чекићем		Обучавање	1.1.1 1.1.11 1.1.12
		ГИМНАСТИКА	27.Прескоци-(згрчка и разношка)	Обучавање	2.1.10 3.1.20
	10.		28. Прескоци-(згрчка и разношка)	Обучавање	3.1.21
			29. Прескоци-(згрчка и разношка)	Увежбавање	
		ОДБОЈКА	30.Техника школског сервиса	Обучавање	
	11.		31.Техника тенис сервиса	Обучавање	
			32.Сервиси и техника одигравања лоптом	Обучавање	
			33.Провера усвојених техника	Провера	

	12.	ГИМНАСТИКА	34.Тло-колутови	Обучавање	1.1.11
			35.Тло-колутови	Утврђивање	2.1.9
ХП			36.Тло праметстранце-звезда	Обучавање	2.2.1
	13.		37. Тлопраметстранце-звезда	Утврђивање	2.2.3
			38.Тло-краћи састав	Обучавање	1.1.11
			39.Тло-краћи састав	Утврђивање	1.1.25
	14.		40.Тло-краћи састав	Провера	1.3.3
			41.Греда-наскоци, саскоци, поскоци	Обучавање	1.2.4 1.3.1
			42.Греда-окрети, вага, краћи састав	Обучавање	2.1.9 1.1.13
	15.	РИТМИКА	43.Ритмички окрети са лоптом	Обучавање	2.1.11
			44.Ритмички скокови са лоптом	Обучавање	
		ОДБОЈКА	45.Одбијање лопте у разним правцима	Обучавање	
	16.		46.Алма-одбијање лопте прстима	Обучавање	
			47.Сервис и пријем	Обучавање	1.1.1
І			48.Сервис и хватање niskих лопти (сување)	Обучавање	1.1.2 2.1.1 2.1.2
	17.		49.Техника блокирања	Обучавање	2.1.22
			50.Техника смечирања	Обучавање	2.1.23
			51.Смечирање и блокирање	Обучавање	
	18.		52.Распоред играча у одбрани	Обучавање	
			53.Игра уз примену правила	Увежбавање	
			54.Игра уз примену правила	Увежбавање	

II	19.	АТЛЕТИКА	55. Техника штафетног трчања	Увежбавање	1.1.3		
					1.1.4		
			56. Истрајно трчање	Увежбавање	1.1.1		
				57. Истрајно трчање	Увежбавање	1.2.1	
	20.			58. Скок увис леђна техника	Увежбавање	1.3.1	
				59. Скок увис- мерење	Провера	2.1.1	
				КОШАРКА	60. Распоред играча и	Увежбавање	2.1.3
					правила игре		2.1.5
	III		21.		61. Зонска одбрана 2:2:1	Обучавање	2.1.8
				62. Игра на један кош-блокаде	Увежбавање		
				63. Игра уз промену правила.	Увежбавање	1.2.1	
22.		ПЛЕСОВИ		64. Валцер и енглески валцер	Обучавање	1.2.2	
				65. Валцер и енглески валцер	Увежбавање	1.3.1	
						1.3.4	
				66. Ча-ча-ча	Обучавање	1.1.24	
23.			67. Ча-ча-ча	Увежбавање	2.1.22		
				68. Дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама;	Обучавање	2.23 3.1.21 2.1.23	
				69. Глопреметстранце-звезда	Увежбавање		
24.			70. Гло-колутови	Увежбавање			
			71. Гло-колутови	Провера			
			72. Гло-став на шакама	Обучавање			
IV		25.	ГИМНАСТИКА	73. Елементи гимнастике	провера	1.1.11	
				74. Корисни и штетни додаци исхрани	Утврђивање	2.1.9	
	2.2.1						
				2.2.3			
					1.1.11		

			75. Користи здраве намирнице у исхрани	Обучавање	1.1.12 2.1.10 3.1.20
	26.		76. Глопреметстранце-звезда	Утврђивање	3.1.2 1.1.11
			77. Гло-краћи састав	Обучавање	
			78. Гло-прекопит	Обучавање	
	27.		79. Гло-прекопит	Утврђивање	
			80. Истрајно трчање	Утврђивање	
		КОШАРКА	81. Кошаркашки двокорак	обучавање	1.1.1
	28.		82. Кошаркашки двокорак	увежбавање	1.2.1
			83. Кошаркашки двокорак	увежбавање	1.2.3
V			84. Скок шут	обучавање	1.2.5
	29.		85. Скок шут	увежбавање	2.1.1
			86. Зауостављање и пивотирање	обучавање	2.2.1 2.2.2
			87. Зауостављање и пивотирање	увежбавање	2.2.3 2.1.1
	30.		88. Одбрана човек на човека	обучавање	2.1.2
			89. Зонска одбрана 3:2	обучавање	
			90. Зонска одбрана 2:2:1	обучавање	
	31.		91. Кошаркашки двокорак	обучавање	
			92. Кошаркашки двокорак	увежбавање	
			93. Кошаркашки двокорак	увежбавање	
VI	32.		94. Скок-шут	обучавање	
			95. Скок-шут	увежбавање	
		РУКОМЕТ	96. Елементи и техника одбране основни став, бочна кретања, одбрана 6:0, 5:1	обучавање	1.1.1 2.1.1 2.1.2 1.3.4

	33.		97.Елементи и техника одбране основни став, бочна кретања, одбрана 6:0, 5:1	увежбавање	2.1.1 2.1.2 3.1.1
			98.Варијанте одбране 6:0, 5:1, прелазак у напад, правила игре	обучавање	
			99.Рукомет: варијанте одбране 6:0, 5:1, прелазак у напад, правила игре	увежбавање	
	34.	ИНИЦИЈАЛНО МЕРЕЊЕ	100. Чунасто трчање 4*10	мерење	1.3.1
			101. Шатлран	мерење	1.3.2
		ПОЛИГОН	102. Полигон свестраности	Обучавање	1.1.12 2.1.10
	35.		103. Полигон свестраности	Обучавање	3.1.20
			104. Полигон свестраности	Увежбавање	3.1.21
			105.Полигон свестраности	Увежбавање	
VII	36.		106. Провера усвојених техника	провера	
			107. Провера усвојених техника	провера	
			108. Провера усвојених техника	провера	

ОШ „Свети Сава“, Врчин ОСМИ РАЗРЕД

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
<p>СПОРТСКЕ ИГРЕ игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других, зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ</p>	<p>СПОРТСКЕ ИГРЕ игра спортску игру примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других, зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга</p>	<p>СПОРТСКЕ ИГРЕ игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања утакмице и <u>суди</u></p>
<p>АТЛЕТИКА 1.1.3 правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат, зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ, зна правилно да скаче удаљ згрчком варијантом технике и мери дужину скока, зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ, зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице, зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ, правилно баца куглу из места и мери дужину, зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ</p>	<p>АТЛЕТИКА зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга, правилно изводи варијанту технике штафетног трчања, зна правилно да скаче удаљ варијантом технике увинуће 2.1.5 зна правилно да скаче увис леђном варијантом технике 2.1.6. правилно баца куглу леђном варијантом технике 2.1.7 зна правила за такмичење 2.1.8. учествује на такмичењу у једној атлетској дисциплини</p>	

	<p>правилно изводи вежбе и комбинације вежби на греди</p> <p>2.1.16 ученик/ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на вратилу</p>	
<p>ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА</p> <p>1.1.24. правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела</p> <p>1.1.25 зна утицај и значај вежби обликовања за организам, познаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију и функцију појединих вежби у комплексу</p>	<p>ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА</p> <p>Правилно изводи и показује више комплекса вежби обликовања без и са реквизитима</p> <p>Зна принципе састављања комплекса вежби обликовања без и са реквизитима</p>	
<p>ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ</p>	<p>ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ</p> <p>-Терминологију нове тренинга</p> <p>-Да дозира оптерећења током вежбања</p>	
<p>ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ</p> <p>1.2.1 Зна смисао физичког васпитања</p>		
<p>1.2.2 Зна утицај физичког вежбања</p>		
<p>1.2.3 Зна основне појмове везане за физичко вежбање</p>		
<p>1.2.4 Зна безбедност током вежбања</p>		
<p>1.2.5. Зна основна правила спортских игара</p>		

СЕКЦИЈА - АТЛЕТИКА

Циљ наставе физичког васпитања је задовољење основних психо- социјалних потреба ученика у области физичке културе, формирање правилног схватања и односа према физичкој култури и трајно подстицање ученика да те активности уграде у свакодневни живот и културу живљења.

Задаци наставе физичког васпитања су да се:

Квалитативно и квантитативно пробуди спортско-моторичко образовање, развој физичке способности ученика (снаге, брзине, издржљивости, гipкости), оспособи ученик за самосталан рад и самоконтролу у одржању физичке кондиције, јачању здравља и нези тела, створе услови у којима ученик доживљава радост слободног ангажовања у спортским и рекреативним активностима, прошире знања која доприносе објективном сагледавању вредности физичке културе, развоју хигијенске и друге културне навике за очување и јачање здравља ученика. Решавати задатке физичког васпитања значи образовати ученике кроз процес физичког васпитања, при чему методика физичког васпитања представља кључ за више или мање успешан рад.

Планирани фонд часова:

Годишњи фонд часова	36
За обраду новог градива	17
За друге типове часова	29

		Наставна јединица	Тип часа	СТАНДАР Д	
IX	1	Уводни час, упознавање са планом и програмом, договор о опреми		1.3.2 1.3.1 1.1.3	
	2	Техника ходања и трчања, истрајно трчање			
	3	Техника ходања и трчања, истрајно трчање	Обучавање		
	4	Техника ниског и високог старта, полазак и први кораци	Обучавање		
		5	Техника ниског и високог старта, полазак и први кораци	Увежбавање	1.1.3 1.1.4 1.2.1
		6	Техника ходања и трчања, истрајно трчање	Увежбавање	
		7	Технике трчања, припрема за крос, тактика	Обучавање	
		8	Крос, разредно такмичење		
XI	9	Вежбе снаге, развој брзине и окретности, техника трчања на кратке стазе	Обучавање	1.1.3 1.3.4 2.1.7 2.1.8	
	10	Вежбе снаге, развој брзине и окретности, техника трчања на кратке стазе	Обучавање		
	11	Вежбе снаге, развој брзине и окретности, техника трчања на кратке стазе	Увежбавање		

	12	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности, скок у даљ	Обучавање	1.1.3 1.1.5
ХП	13	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности, скок удаљ	Обучавање	1.1.2 2.1.4
	14	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности, скок удаљ	Обучавање	
	15	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности, скок удаљ	Увежбавање	
	16	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности, скок удаљ	Увежбавање	
	17	Такмичења – полигон	Провера	2.1.8
	18	Такмичења – полигон	Провера	
I П	19	Вежбе снаге, развој брзине и окретности, техника трчања на кратке стазе	Увежбавање	1.1.10
	20	Техника трчања на кратке стазе, техника предаје штафете	Обучавање	2.1.3
	21	Техника трчања на кратке стазе, техника предаје штафете	Обучавање	2.1.3
	22	Техника трчања на кратке стазе, техника предаје штафете	Увежбавање	2.1.7
III	23	Понављање елемената технике, вежбе снаге	Увежбавање	2.2.3
	24	Понављање елемената технике, вежбе снаге		2.1.22 1.1.9
	25	Вежбе снаге, бацање кугле	Обучавање	1.2.4
	26	Вежбе снаге, бацање кугле	Обучавање	1.3.4
	27	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности	Увежбавање	
IV	28	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности, скок увис	Обучавање	1.1.7 1.1.8
	29	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности, скок увис	Обучавање	1.2.5 2.1.8
	30	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности, скок увис	Увежбавање	2.1.7 2.1.5
	31	Вежбе снаге, рад на развоју брзине и окретности	Увежбавање	
	332	Игра уз примен		
	33	Игра уз примену правила		
	34	Игра уз примену правила		
	35	Игра уз примену правила		

Месеци	Редни број часа	СЕКЦИЈА - ОДБОЈКА	Тип часа	СТАНДАРД
IX	1	Уводни час. Упознавање ученика са планом и програмом, договор о раду и опреми за рад на часовима	обучавање	1.2.1 1.2.3 1.3.1
	2	Техника-одбијање лопте прстима	обучавање	1.1.1
	3	Техника- одбијање лопте прстима	увежбавање	
	4	Техника – одбијање лопте чекићем	обучавање	
X	5	Техника – одбијање лопте чекићем	увежбавање	1.1.1
	6	Техника – варијанте одбијања лопте прстима и чекићем	обучавање	1.1.2 1.2.3
	7	Техника – варијанте одбијања лопте прстима и чекићем	увежбавање	1.2.4 1.3.4
	8	Техника – одбијање лопте чекићем једне руке	обучавање	
XI	9	Техника – одбијање лопте чекићем једне руке	увежбавање	1.1.1 1.1.2
	10	Техника – школски сервис	Обучавање	1.2.3.
	11	Техника – школски сервис	Увежбавање	2.2.1
	12	Техника–увежбавање научених елемената, правила игре	Увежбавање	2.2.2 2.1.23
XII	13	Техника – тенис сервис, смеч, блок	обучавање	1.1.1
	14	Техника – тенис сервис, смеч, блок	увежбавање	1.1.2
	15	Техника – тенис сервис, смеч, блок	увежбавање	2.1.21
	16	Провера знања	Провера	2.2.1
I	17	Закључивање полугодишње оцена	Провера	2.1.1.
	18	Понављање елемената технике, правила игре	увежбавање	1.1.2
	19	Понављање елемената технике, правила игре	увежбавање	
II	20	Тактика – систем игре и тактика, правила игре	обучавање	1.1.1 2.1.1
	21	Тактика – систем игре и тактика, правила игре	увежбавање	2.1.2 1.3.4
	22	Понављање елемената технике, правила игре	увежбавање	
	23	Понављање елемената технике, правила игре	увежбавање	
III	24	Техника – дизање и смечирање	обучавање	2.1.1
	25	Техника – дизање и смечирање	обучавање	2.1.2
	26	Техника тактика – игра	обучавање	1.3.3
	27	Техника тактика – игра	обучавање	1.3.4
IV	28	Техника тактика – игра	увежбавање	2.1.1

	29	Техника тактика – игра	увежбавање	2.1.2
	30	Техника тактика – игра	увежбавање	3.1.1
	31	Техника тактика – игра	увежбавање	
	32	Техника тактика – игра	увежбавање	
	33	Провера знања	Провера	
VI	34	Закључивање оцена	Провера	1.3.2

Месеци	Редни број часа	СЕКЦИЈА – РУКОМЕТ	Тип часа	СТАН АР Д
IX	1.	Уводни час, упознавање са планом и програмом , договор о опреми	обучавање	1.2.1 1.2.3
	2.	Техника држања, хватања и давања лопте у месту и кретање	обучавање	1.3.1 1.1.1
	3.	Техника држања, хватања и давања лопте у месту и кретање	увежбавање	
	4.	Техника вођења лопте, хватања и давања лопте у месту и кретање	обучавање	
X	5.	Техника вођења лопте, хватања и давања лопте у месту и кретању	увежбавање	1.1.1. 1.1.2 1.2.3
	6.	Техника хватања и додавања лопте у паровима и тројкама	обучавање	1.2.4 1.34
	7.	Техника хватања и додавања лопте у паровима и тројкама	увежбавање	
	8.	Техника шутирања на гол, основна правила игре	обучавање	
XI	9.	Техника шутирања на гол, основна правила игре	увежбавање	1.1.1 1.1.2
	10.	Техника трокорака са шутирањем на гол, правила игре	обучавање	1.2.3 2.2.1
	11.	Техника трокорака са шутирањем на гол, правила игре	увежбавање	2.1.22
	12.	Техника трокорака, скок шута на гол, правила игре	обучавање	
XII	13.	Техника трокорака, скок шута на гол, правила игре	увежбавање	1.1.1 1.12
	14.	Понављање елемената технике	увежбавање	2.121
	15.	Штафетне игре уз примену елемената рукомета	обучавање	2.2.1
	16.	ПРОВЕРА ЗНАЊА	Провера	
I	17.	Закључивање полугодишњих оцена	Провера	2.1.1
	18.	Понављање елемената технике		1.12
II	19.	Елементи и техника одбране основни став, бочна кретања, одбрана 6:0, 5:1	обучавање	1.1.1 2.1.1

	20.	Елементи и техника одбране основни став, бочна кретања, одбрана 6:0, 5:1	обучавање	2.1.2 1.3.4 2.1.1
	21.	Варијанте одбране 6:0, 5:1, прелазак у напад, правила игре	обучавање	2.1.2 3.1.1
	22.	Рукомет: варијанте одбране 6:0, 5:1, прелазак у напад, правила игре	Увежбавање	
III	23.	Организација и варијанте напада, правила игре	Обучавање	
	24.	Организација и варијанте напада, правила игре	Увежбавање	
	25.	Организација и варијанте напада, правила игре	Обучавање	
IV	27.	Организација игре, правила	Обучавање	
	28.	Организација игре, правила	обучавање	2.1.1
	29.	Техника, ИГРА	увежбавање	2.1.2
	30.	Техника, ИГРА	увежбавање	3.1.1
	31.	Техника, ИГРА	увежбавање	1.3.2
V, VI	32.	Техника, ИГРА	увежбавање	1.3.2
	33.	Рукомет провера знања	Провера	2.1.2
	34.	Закључивање оцена	Провера	

Секција кошарке

1.	Упознавање ученика са планом и програмом рада
2.	Основни став
3.	Основни став
4.	Техника додавања лопте у месту и кретању
5.	Техника додавања лопте у месту и кретању
6.	Техника додавања лопте у месту и кретању
7.	Техника вођења лопте у месту и кретању
8.	Техника вођења лопте у месту и кретању
9.	Техника вођења лопте у месту и кретању
10.	Техника вођења лопте у месту и кретању
11.	Технике кошаркашких дриблинга
12.	Технике кошаркашких дриблинга
13.	Технике кошаркашких дриблинга
14.	Технике кошаркашких дриблинга
15.	Кошаркашки двокорак
16.	Кошаркашки двокорак
17.	Кошаркашки двокорак
18.	Скок-шут

19.	Скок-шут
20.	Заустављање и пивотирање
21.	Заустављање и пивотирање
22.	Одбрана човек на човека
23.	Зонска одбрана 3:2
24.	Зонска одбрана 2:2:1
25.	Контранапад
26.	Контранапад
27.	Игра 3 на 3
28.	Игра уз примену правила
29.	Игра уз примену правила
30.	Игра уз примену правила
31.	Игра уз примену правила
32.	Игра уз примену правила
33.	Игра уз примену правила
34.	Игра уз примену правила

ВЕРСКА НАСТАВА
Годишњи фонд часова: 34

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕН И САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>I – УВОД</p> <p>1. Упознавање садржаја програма и начина рада</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе православног катихизиса; ● Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања 	<ul style="list-style-type: none"> ● моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава православног катихизиса у току 8. разреда основне школе; ● моћи да уочи какво је његово предзнање из градива православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Упознавање са садржајем програма и начином рада 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у</p>

<p>II - ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖЈА</p> <p>2. Човек - икона божја и свештеник твари</p> <p>3. Хришћанско схватање личности</p> <p>4. Грех као промашај човековог назначења</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Продубити код ученика знање о човеку као икони божјој у свету; ● Развити свест код ученика о неопходности живота у заједници; ● Развити свест код ученика да је грех злоупотреба слободе; ● Омогућити ученицима основ за разумевање хришћанског појма слободе 	<ul style="list-style-type: none"> ● моћи да увиди да је човек икона божја јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. ● моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> ● Човек - икона божја и свештеник твари ● Хришћанско схватање личности ● Грех као промашај човековог назначења ● Две велике заповести о љубави ● Слободаи 	<p>богослужбеном животу цркве. На почетку сваке наставне теме</p> <p>ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p>
<p>5. Новозаветне заповести Божје</p> <p>6. Слобода и љубав у хришћанском етосу</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Подстаћ и ученике на узајамну љубав и поштовање; ● Подстаћ и ученике на стално преиспитивање свог живота. 	<p>љубави са другим.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. ● моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; ● моћи да разликује слободу од самовоље; 	<p>љубав у хришћанском етосу</p>	<p><u>Врсте наставе</u></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (32 часа) ● практична настава (2 часа)

		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; • бити подстакнут да 		<p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична
		<p>увиди вредност ближњега у сопственом животу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; • моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави. 		<p>настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском с абрању;</p> <p>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</p> <p>Уводне часове</p> <p>Требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима и</p>
Ш - ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС	<ul style="list-style-type: none"> • Омогућити ученицима основ за правилно разумевање 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да је подвиг начин живота уЦркви; 	<ul style="list-style-type: none"> • Хришћански подвиг • Пример и подвига: 	<p>ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p>

<p>7. Хришћански подвиг</p> <p>8. Подвизи Светитеља</p> <p>9. Пост</p> <p>10. Хришћанске врлине</p> <p>11. Евхаристијски</p>	<p>хришћанско г подвига; ● Упутити ученике на смисао подвига светитеља; ● Објаснити ученицима начин, смисао и циљпоста; ● Упознати ученике са Житијима</p>	<p>● моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; ● моћи да објасни кад и како сепости; ● моћи да увиди смисао и значај поста; ● бити подстакнут на</p>	<p>свети људи су имали различите подвиге ● Хришћански пост (духовни смисао, начин поста, евхаристијск и , једнодневни и вишедневни пост) ● Основе хришћанск е врлине</p>	<p>Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације</p>
<p>поглед на свет</p>	<p>Светих; ● Развити евхаристијск и етос код ученика.</p>	<p>пост и молитву као начин служења Богу; ● бити подстакнут да развија хришћанск е врлине; ● бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима ; ● бити подстакнут да чита Житија Светих; ● бити подстакнут да заснује свој однос</p>	<p>● Евхаристијск и поглед насвет</p>	<p>стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p>

		<p>према Богу на захвалности</p> <p>.</p>		
<p>IV – ЛИТУР ГИ ЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Указати ученицима на значај личне и саборне 	<ul style="list-style-type: none"> ● Моћи да увиди да је са са Богом; 	<ul style="list-style-type: none"> ● Молитва - лична и саборна ● Црква је Тело Христово 	
<p>12. Молитва - лична и саборна</p>	<p>молитве;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Објаснити ученицима важност 	<ul style="list-style-type: none"> ● бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; ● моћи да схвати личну молитву ка о припрему за саборну молитву; ● моћи да 	<ul style="list-style-type: none"> ● Божанствен а литургија - Проскомидија - Литургија речи (јектенија, мали вход, читања) - Евхаристија (велики вход, анафора, Молитва Господњ, причешће) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних

		објасни значење речи Литургија	● Литургијски простор	средстава.
--	--	---	--------------------------	------------

		и Евхаристија ; ● моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; ● моћи да препозна неке од елемената Литургије; ● моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; ● моћи да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбен у намену;	(делови храма) ● Повезивањ е времена са литургијски м доживљајем вечност и (дневни, недељни и годишњи богослужбен и круг)	● Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонован а наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичко г развоја, интересовањи ма, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
13. Црква је Тело Христово	● Литургије тумачењем значења речи Евхаристија			

<p>14. Божанствена Литургија (опис тока литургије)</p> <p>15. Литургијс ки простор (делови храма)</p>	<p>и Литургија (захвалност и заједничко дело);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Указати ученицима да је литургијско сабрање израз Цркве као Тела Христовог ; ● Указати 			
<p>16. Освећење времена</p>	<p>ученицима на целину литургијског догађаја као узајамног даривања Бога и његовог народа</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Упознати ученике са смислом и основним елементима Литургије; ● Подстаћи ученике на заједничко учешће у богослужењу и ма; ● Објаснити ученицима динамику богослужбеног времена. 	<ul style="list-style-type: none"> ● моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и непокретни празници; ● бити подстакнут да активније учествује у богослужењима; 		<ul style="list-style-type: none"> ● У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких
<p>V - ЦАРСТВО БОЖЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Објаснити ученицима да је царство 	<ul style="list-style-type: none"> ● моћи да објасни 	<ul style="list-style-type: none"> ● Царство божје – циљ стварања 	<ul style="list-style-type: none"> ● активности у наставном

<p>17. Царство божје – циљ стварања</p> <p>18. Живот будућег века</p> <p>19. Сведоци царства божјег</p> <p>20. Обожење – циљ хришћанског живота</p> <p>21. Знаци присутва царства божјег у овом</p>	<p>божје крајњи циљ историје;</p> <ul style="list-style-type: none"> Указати ученицима на повезаност између васкрсења мртвих и царства божјег; Објаснити ученицима појам обожења указујући им на библијски опис Преображења Господњег; 	<p>да царство божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих;</p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; моћи да препозна да је литургија 	<ul style="list-style-type: none"> Васкрсење мртвих и живот будућег века Етос хришћана као сведочанство царства божјег Обожење – живот у савршеној заједници с Богом и другима Знаци присутва царства божјег у овом 	<p>процесу.</p> <ul style="list-style-type: none"> Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
<p>свету (чуда, мошти...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Развијање свести ученика да је литургија икона царства божјег; Упознат и ученике са сведочанствима присуства божјег у овом свету (чуда, мошти...); 	<p>икона царства божјег;</p> <ul style="list-style-type: none"> бити 	<p>свету (чуда, мошти...)</p> <ul style="list-style-type: none"> Икона – прозор увечност 	<p><u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p>

<p>22. Икона – прозор у вечност</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Предочит и ученицима улогу цркве у свету; ● Пружити ученицима основно знање о икономији ДухаСветога; ● Упознат и ученике са иконографијом као изразом есхатолошког стања света и човека. 	<p>подстакнут да активније учествује у светој литургији.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● моћи да преприча догађаја Преображења Господњег; ● моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством СветогаДуха ● моћи да препозна да је предукус царства божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима.. ● моћи да препозна 		<ul style="list-style-type: none"> ● процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ● провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <p><u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● усмено испитивање ; ● писмено испитивање ; ● посматрање понашања
--	--	---	--	--

		<p>разлику између православне иконографије и световног сликарства;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● моћи да препозна икону као симбол царства божјег; ● бити подстакнут да на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама. 		<p>ученика;</p> <p><u>Оквирни број часова по темама</u> Увод – 1 Човек је икона божја – 6 Подвижничко-евхаристијски етос – 7 Литургија – 9 Царство божје – 8</p>
				Евалуација – 1+2

Оријентациони план наставних јединица 8. разред
I -УВОД

1. Упознавање садржаја програма и начина рада II - ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА
2. Човек - икона Божја и свештеник твари (обрада)
3. Хришћанско схватање личности (обрада)
4. Грех као промашај човековог назначења(обрада)
5. Новозаветне заповести Божије (обрада)
6. Новозаветне заповести Божије (обрада)
7. Слобода и љубав у хришћанском етосу(обрада)
8. Слобода и љубав у хришћанском етосу(обрада)
9. Систематизација
- III - ПОДВИЖНИЧКО –ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС
10. Хришћански подвиг (обрада)
11. Подвизи Светитеља (обрада)
12. Пост (обрада)
13. Хришћанске врлине (обрада)
14. Хришћанске врлине (обрада)
15. Евхаристијски поглед на свет (обрада)
16. Евхаристијски поглед на свет (обрада)
17. Систематизација
18. Евалуација
- IV – ЛИТУРГИЈА

19. Молитва - лична и саборна (обрада)
  20. Молитва - лична и саборна (обрада)
  21. Црква је Тело Христово (обрада)
  22. Божанствена Литургија (опис тока литургије) (обрада)
  23. Литургијски простор (делови храма) (обрада)
  24. Освећење времена (обрада)
  25. Систематизација
- V - ЦАРСТВО БОЖИЈЕ
26. Царство Божије – циљ стварања (обрада)
  27. Живот будућег века (обрада)
  28. Сведоци Царства Божијег (обрада)
  29. Обожење – циљ хришћанског живота(обрада)
  30. Знаци присутва Царства Божијег у овом свету (чуда, мошти...) (обрада)
  31. Икона – прозор у вечност(обрада)
  32. Систематизација
  33. Евалуација
  34. Научили смо у осмом разреду

Назив програма	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	
Циљ	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује у заједници.	
Разред	Осми	
Годишњи фонд часова	34 часа	
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; – образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; – наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; – покаже интересовање за упознавање различитих култура; – наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају; – разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; – уочава у рекламама, филмовима, књигама, 	ЉУДСКА ПРАВА Заједница припадника различитих културних група	<p>Припадност држави и нацији</p> <p>Патриотизам – осећај љубави и поноса према домовини и свим њеним припадницима.</p> <p>Начини изражавања патриотизма.</p> <p>Обесправљивање и угрожавање слободе људи.</p> <p>Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам.</p> <p>Заједница различитих културних група</p> <p>Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности.</p> <p>Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота.</p> <p>Припадници националних мањина у Србији – заштита права и слобода припадника националних мањина.</p>

изрекама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци;

- указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота;
- дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу;
- наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену;
- препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве;
- наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником;
- наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији;
- образложи значај слободе медија за развој демократије;
- у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира;
- препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање;
- проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и

<p>вреднује;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна пример злоупотребе деце у медијима; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, – учествује у избору садржаја и начина рада. 		
	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Родна (не)равноправност</p>	<p>Пол и род Биолошке разлике (анатомске и физиолошке), на супрот разликама које друштво ствара (очекивања друштва од мушкараца и жена). Преношење родних образаца. Стереотипи и предрасуде о роду.</p> <p>Родна перспектива Укључивање родне перспективе приликом доношења одлука важних за једну заједницу (образовање, здравље, породица, запошљавање, спорт...).</p> <p>Родна равноправност Родна равноправност и једнаке могућности за све ради развоја друштва. Препреке родној равноправности. Одговорност државе, организација цивилног друштва и појединца у постизању родне равноправности. Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљавање...).</p> <p>Родно засновано насиље Родне разлике као основа неравнотеже моћи. Злоупотреба моћи насилника. Карактеристике особе која врши насиље, која је изложена</p>

		насиљу или која му сведочи. Мере заштите од родно заснованог насиља.
	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Медији</p>	<p>Медији</p> <p>Врсте и функције медија.</p> <p>Слобода медија и њихов допринос развоју демократије.</p> <p>Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...).</p> <p>Медијска писменост</p> <p>Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја.</p> <p>Кодекс у медијима</p> <p>Кодекс деца и медији.</p> <p>Кодекс новинара. Притисци на новинаре као инструмент ограничавања слободе изражавања.</p>
	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p> <p>Вредности грађанског друштва</p>	<p>Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва</p> <p>Избор теме и формулисање идеје.</p> <p>Писање сценарија.</p> <p>Подела задатака.</p> <p>Снимање.</p> <p>Монтажа.</p> <p>Презентација.</p> <p>Евалуација.</p>

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА за ОСМИ РАЗРЕД

Рд. бр. назив наст. теме	Рд. бр. часа наст. јед.	Назив наставне јединице	Број часова
1	Увод		2
	1	Подсећање на садржаје програма ГВ 5. и ГВ 6. разред (права и одговорности на нивоу школе – локалне заједнице, активно учешће у животу школе – локалне заједнице, школска правила и процедуре, мере власти	1
	2	Представљање циљева, задатака, садржаја и метода рада	1
2	Људска права		8
	3	Појам патриотизма	1
	4	Начини изражавања патриотизма.	1
	5	Обесправљивање и угрожавање слободе људи.	1
	6	Ксенофобија и расизам; облици дискриминације и кршења људских права	1
	7	Заједница различитих културних група	1
	8	Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности.	1
	9	Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота.	1
	10	Заштита права и слобода припадника националних мањина у Србији	1
	3	Демократско друштво	
11		Стереотипи и предрасуде о роду.	1
12		Родна перспектива	1
13		Преношење родних образаца.	1
14		Укључивање родне перспективе приликом доношења одлука важних за једну заједницу (образовање, здравље, породица, запошљавање, спорт...).	1
15		Родна равноправност	1
16		Препреке родној равноправности	1
17		Одговорност државе, организација цивилног друштва и појединца у постизању родне равноправности.	1

	18	Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљавање...).	1
	19	Родне разлике као основа	1
	20	Мере заштите од родно заснованог насиља.	1
4	Процеси у савременом свету		10
	21	Врсте и функције медија.	1
	22	Слобода медија и њихов допринос развоју демократије.	1
	23	Медији као извор информација и дезинформација.	1
	24	Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја.	1
	25	Улога медија у стварању слике о положају деце у једном друштву	1
	26	Учешће деце у медијима - могућности и начини	1
	27	Утицај тачке гледишта на објективност информација	1
	28	Анализа одабраног домаћег медија	1
	29	Анализа одабраног домаћег медија	1
	30	Разматрање предлога ученика који имају за циљ садржајније, веродостојније и у већем обиму представљање деце и њихових проблема у анализираном медију	1
5	Грађански активизам		4
	31	Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва. Избор теме и формулисање идеје.	1
	32	Писање сценарија и подела задатака.	1
	33	Снимање и монтажа.	1
	34	Презентација и евалуација.	1

Кључни појмови садржаја: патриотизам, ксенофобија, интеркултуралност, медији, родна равноправност и родно засновано насиље

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Изборни програм Грађанско васпитање за осми разред организован је, као и претходни програми, по моделу спирале, што значи да су садржаји дати у исте четири области (Људска права,

Демократско друштво, Процеси у савременом свету и Грађански активизам), али се они проширују и продубљују, а исходи се надограђују или се, ако је у питању вештина, даље развијају. По свом садржају ово је најзахтевнији програм, који се ослања на исходе у програмима Грађанског васпитања за претходне разреде, на исходе из програма обавезних предмета, као и на ваншколско искуство ученика који на крају основне школе имају све сложеније социјалне релације.

У програму су наведени садржаји које наставник, као и у претходним разредима, може да допуњује, проширује и мења према конкретним потребама и плану сопственог рада, али увек имајући у виду исходе које треба остварити. Они су тако дати да одговарају узрасту ученика, да буду мерљиви и проверљиви, односно да наставник, пратећи активности ученика, може лако да утврди да ли их они достижу и у којој мери. Најчешће су исходи дати на нивоу примене, што значи да се знање и разумевање подразумевају, јер без тога нема примене. Такав приступ одговара концепту Грађанског васпитања од кога се очекује да код ученика развија конативну, вољну компоненту, која долази до изражаја у понашању. Редослед наведених исхода не исказује њихову важност јер су сви од значаја за постизање општег циља предмета и развој међупредметних компетенција. Између исхода постоји повезаност. Достижање једног исхода доприноси достизању других исхода. Многи исходи су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада, током дужег временског периода, што се препознаје у томе да се неки исходи у истој или сличној формулацији налазе у програмима и за претходне разреде, али се очекује да постоји напредак у квалитету. На пример, исход ученик ће бити у стању да износи свој став заснован на аргументима подстиче се током више разреда, а очекује се да је квалитет аргумената све бољи.

Посебност Грађанског васпитања је у томе што је оно део ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је тесно повезано са обавезним предметима, ваннаставним активностима и уопште етосом школе. Најјача веза је са предметима Историја и Српски језик и књижевност, јер имају садржаје који се односе на појаве као што су мултикултуралност, ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам, родно засновано насиље. Поред ова два предмета, веза се може направити и са Биологијом, чији програм за осми разред, у оквиру теме Човек и здравље, предвиђа да се ученици баве питањима родног и полног идентитета, наравно у контексту хормонских активности и индивидуалне генетичке варијабилности што се природно надовезује на садржај овог програма у делу Родна (не)равноправност.

У процесу планирања наставе и учења наставник се, превасходно, руководи исходима које ученици треба да достигну. Приликом осмишљавања активности, како наставника тако и ученика, треба имати у виду да се свака од њих може вишеструко користити. На пример, у оквиру многих активности на различитим садржајима могућ је допринос достизању исхода који се односе на комуникацију, осетљивост за различитост, емпатију. То значи да за такве исходе нису потребни посебни садржаји, активности и часови. Њихово остваривање одвија се постепено и спонтано са тенденцијом да ученици аутентично развијају пожељне облике понашања.

У оквиру прве области ученици проширују своја знања у вези са правима, са фокусом на угрожавање слободе људи. Кључни појмови ове области су ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам. С обзиром на узраст ученика и знања која су стекли у оквиру Грађанског васпитања, проучавајући историју, читајући књижевна дела и гледајући филмове, ученици могу самостално да проналазе примере тих појава и о њима критички да расправљају. Ове појаве се могу посматрати са становишта некад и сад и локално и глобално, чиме се добија целовитост увида. Рад у оквиру ове области захтева посебну пажњу наставника, јер у групи могу бити ученици који имају лично непријатно искуство по том питању, или га има неко у њиховој породици. За такве осетљиве теме погодне су радионице, и то посебно драмске, које пружају заштиту учесницима, јер се кроз играње улога слободније исказују мисли и осећања.

У оквиру ове области налази се и садржај значајан за одговоран живот у демократском друштву, који се односи на живот у заједници културно различитих група, каква је свакако наша држава, а заправо и читав свет. Од ученика се очекује да уочавају разлику између мултикултуралности и интеркултуралности, као и да се залажу за интеркултурни дијалог као најбољи начин развоја

поштовања различитих култура и квалитета заједничког живота.

За другу област изабран је садржај који одговара завршном разреду основне школе, иако се неки аспекти родне перспективе налазе и у програмима Грађанског васпитања за претходне разреде. Осим разликовања пола и рода, од ученика се очекује да доводе у везу питања родне перспективе са квалитетом живота свих људи у једној заједници. Родна равноправност је заправо прича о једнаким могућностима за све, а ради развоја друштва. Активности треба фокусирати на идентификацију препрека родној равноправности и на очекивања у будућности – шта за њено постизање треба да уради држава, а шта организације цивилног друштва и сами појединци. Овде се, такође, тематика може сагледати из перспективе некад и сад и локално и глобално. Ученицима су доступни бројни подаци који недвосмислено показују какво је стање када је у питању родна равноправност, код нас и у свету.

Посебну пажњу захтева рад на истраживању о родно заснованом насиљу. Иако се подразумева да и мушкарац и жена могу бити жртве таквог насиља, ученици ће врло лако, на основу статистичких података, схватити да је угроженост жена значајно већа. Садржај предвиђа да се о овој теми говори са становишта неравнотеже моћи, што насилник користи да би наудио жртви. Ученици могу дискутовати и о овој теми и самостално проналазити примере из историје, свакодневног живота, књижевности, филмова, где се препознаје неравнотежа моћи и њена злоупотреба. Како у групи могу бити ученици који су жртве или сведоци таквог насиља, неопходна је пуна пажња наставника у вођењу активности. Важан очекивани исход рада у овој области јесте да ученици препознају карактеристике насилника и заштите се. Потребно је, међутим, оспособити ученике да препознају и карактеристике жртве и обрате се за помоћ адекватној особи.

У оквиру треће области предвиђено је да се ученици баве питањима медија и њиховом доприносу демократизацији друштва. Та област је повезана са многим темама у програмима Грађанског васпитања за претходне разреде. У програму за четврти разред, на пример, постоји исход који гласи: ученик ће бити у стању да препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих. У програму за шести разред дат је исход: ученик ће бити у стању да образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца. Из тог разлога може се очекивати да су ученици већ имали прилике да о питањима медија промишљају у оквиру рада на различитим садржајима, као и да имају извесну развијеност критичког мишљења о медијима, као извору информација и дезинформација. У програму се налази и садржај који се односи на механизме манипулације који се користе у медијима (нпр. ускраћивање информације, праплављивање селектованим информацијама, упрошћавање, претерано стручно информисање...). Ученици завршног разреда, уколико су од стране наставника добро припремљени, могу сасвим успешно у медијима самостално препознати неке од примера манипулације. У овој тематској целини налази се и садржај који се односи на медијску писменост, али се она развија на многим садржајима овог изборног програма, у свим разредима, и то сваки пут када се од ученика тражи да проналазе и критички разматрају податке који су дати у медијима.

Као наставак бављења медијима програм предвиђа да ученици у оквиру четврте целине осмисле и реализују кратки филм на тему по избору, а која се тиче кључних вредности грађанског друштва. Најважнији моменат ове акције јесте договор ученика о томе којом темом ће се бавити и како ће јој приступити. Фокус ове акције, наравно, није на техничком квалитету произведеног филма, иако ученици осмог разреда својим мобилним телефонима свакако могу то коректно извести. Као припрему за ту акцију потребно је интегрисати пређене садржаје и достигнуте исходе, како би ученици стекли бољи увид у развој кључне, односно међупредметне компетенције за одговорно учешће у демократском друштву. У ту сврху треба извршити неки вид рекапитулације о томе шта се све дешавало током њиховог изучавања Грађанског васпитања, са посебним освртом на активности у оквиру четврте области, где су ученици спроводили акцију у корист деце, истраживали ставове и понашање ученика, симулирали рад парламента итд. То је тренутак кад се са ученицима може

разговарати и о значају приступа информацијама од јавног значаја с обзиром на то да су у спровођењу акција били у ситуацији да су им биле потребне различите информације. Такву рекапитулацију наставник може осмислити на различите начине (спонтани разговор, писање есеја, квиз, прављење изложбе на основу сачуваних продуката...), али са истим циљем – да ученици постану свесни знања која су стекли, ставова и вештина које су развили, а што је значајно за одговоран живот у демократски уређеној заједници. Осврт би требало да садржи процењивање следећих елемената компетенције за одговорно учење у демократском друштву (знања, ставови, вештине): каква је била сарадња у групним активностима, колико смо били отворени за различитости, колико знамо о људским правима и проблемима неравноправности, како смо решавали сукобе, да ли познајемо демократске процедуре, колико смо били одговорни за сопствене поступке, колико смо исказивали емпатије, колико смо критички промишљали, колико смо били толерантни и солидарни, да ли препознајемо опасности и знамо коме да се обратимо за помоћ, да ли у дискусији показујемо вештину активног слушања, да ли износимо свој став заснован на аргументима, да ли комуницирамо на конструктиван начин, како смо прикупљали и обрађивали податке, да ли имамо став да треба штитити и поштовати људска права, да ли смо спремни да се ангажујемо у заштити нечијих права и да ли верујемо у владавину закона. За овај осврт неопходно је планирати више часова и на тај начин створити добру подлогу да ученици самостално изаберу тему филма и напишу сценарио. Било би добро да снимљени филм не остане у оквирима групе која га је радила, те треба осмислити на који начин ће он бити представљен другим ученицима осмог разреда, али и свих других, као и њиховим родитељима. Филм би, с једне стране, требало да буде финале четворогодишњег, а за неке ученике и осмогодишњег развоја компетенције за одговорно учење у демократском друштву, а са друге, прилика да наставник и школа добију повратну информацију о свом раду у овој области и идеје о томе како га унапредити.

ИЗВОРИ САЗНАЊА: Грађанско васпитање за осми разред основне школе (приручник за ученике и приручник за наставнике).

Назив предмета: Немачки језик

Циљ: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Општа предметна компетенција или језичка комуникативна компетенција обухвата поседовање свести о језику као комуникационом средству, располагање основном језичком писменошћу и схватање повезаности између језика и културних идентитета. Она омогућава ученику да се користи једноставним језичким средствима у циљу обављања елементарне писмене и усмене комуникације, остваривања интеракције и преношења информативних и других садржаја из полазног језика ка циљном и обрнуто, у приватном, јавном и образовном контексту.

Разред: Осми

Годишњи фонд: 68 часова

Област/Тематски садржаји програма	Кључни појмови	Исходи - по завршеној теми ученици ће бити у стању да:	Стандарди постигнућа	Компетенције Опште међупредметне компетенције
Interkulturelle Erfahrungen <i>ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА И ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/ НЕДОПАДАЊА</i>	Schüleraustausch organisieren Wie war deine Erfahrung? In welcher Stadt warst du? übernachten, am Unterricht teilnehmen, sich verständigen, erleben, zufrieden sein, unternehmen, ausgehen, Au-pair Mädchen, die Volkshochschule, Kinder betreuen, negativ/positiv eingestellt sein, Vorteil/Nachteil .. Ich weiss nicht, welches Kleid ich auswählen sollte. Obwohl ich viel zu tun habe, komme ich zu dir. (Интер)културни садржаји: Ученик се упознаје са принципом боравка у летњим камповима, Ученик се упознаје са принципом боравка у иностранству у улози Au-pair девојке	-разговарају о размени ученика - размењују искуства из иностранства - наведу предности и недостатке - изрази се дитектно и индиректно питање помоћу welche, welches, welcher - изрази реченицу помоћу obwohl - увиде сличности и разлике у културама - InfoboxLandeskunde	1.1.1., 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 1.1.9, 1.1.10, 1.1.11, 1.1.12, 1.1.13, 1.1.14, 1.1.15, 1.1.19, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21, 2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4,	Вештина комуникације Одговорно учешће у демократском друштву Вештина сарадње Решавање проблема Компетенција за учење Естетичка компетенција

			2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20,	
			3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4,	
2. Medien und Kommunikation <i>ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА</i> <i>И</i> ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/ НЕДОПАДАЊА	meistverkauft, vereinen, Abspielgerät, Navigationssystem, der Nutzer, Plasmaferseher, Bildfläche, Speicherplatz, viel Zeit in Anspruch nehmen, Handy, iPhone, ins Internet gehen, im Internet surfen, in Verbindung treten, Erfahrung teilen, speichern, kommunizieren, chatten, Nachricht schicken, mit Leuten in Kontakt kommen, Informationen weitergeben, Sicherheit, Zeitung, Boulevarzeitung, teuer, billig,... Ich wäre so glücklich... Ich hätte gern... Ich möchte einen Computer... Bring mir bitte... Bringt mir bitte.... Bringen Sie mir bitte.... (Интер)културни садржаји: Ученик учи нешто о прикладном понашању на друштвеним мрежама	- разговарају о новим медијима и друштвеним мрежама - разговара о својим читалачким навикама - изражава се помоћу претерита коњунктива и императива - увиде сличности и разлике у културама - InfoboxLandeskunde	1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21, 2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20, 3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4,	Вештина комуникације Одговорно учешће у демократском друштву Вештина сарадње Решавање проблема Компетенција за учење, Естетичка компетенција Рад са подацима и информацијама
2. Menschen rund um uns <i>ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА</i>	der Bauwagen, der Bauwagenplatz, die Miete, das Geld ausgeben, der Strom, der Internetanschluss, das Studium abschließen, die Stellenanzeige, das Aussehen, die Gesellschaft, der Irokesenschnitt, der Schmuck, die gesunde Ernährung, der Schönheitswettbewerb, das	- опишу људе и њихову одећу - изразе мишљење - деклинирају придев и именицу - изразе се исправно	1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21,	Вештина комуникације Одговорно учешће у демократском друштву Вештина сарадње Решавање проблема Компетенција за учење

<p><i>И</i> ИЗРАЖАВАЊЕ</p>	<p>Ergebnis, freiberuflich, das Kunstwerk, die Ausstellung, konservativ, konventionell, ambitiös, extravagant, energisch, lebenslustig,</p>	<p>користећи глагол и придевско-падешку конструкцију</p>	<p>2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4,</p>	<p>Естетичка компетенција Предузимљивост и</p>
<p>ДОПАДАЊА/ НЕДОПАДАЊА</p>	<p>egozentrisch, gutaussehend, kultiviert, elegant, fantasievoll, romantisch, kreativ, sensibel, ... kariert, <i>gestreift</i>, eng, altmodisch, ... Anzug, Jacke, Sandalen, ...Hemd, Pullover, Kleid, ...Klamotten, ... Was für ein/eine. ? Wofon träumst du? täumen von, sich engagieren für, sich freuen auf, sich inspirieren von, gehören zu, sich gewöhnen an, (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика</p>	<p>- увиде сличности и разлике у културама - InfoboxLandeskunde</p>	<p>2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20, 3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4,</p>	<p>орјентација ка предузетништву</p>

<p>4.UnsereWelt</p> <p><i>ОПИСИВАЊЕ ПРОШЛИХ И БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)</i></p>	<p>Umweltschutz, Tierschutz, Heimtiere, Hoftiere, Wildtiere, bedroht sein, Tierschutzorganisationen, Geld spenden, Verpackung, Regenwasser, Leitungswasser, Strom sparen/ erzeugen, Wasser abrechnen, Umweltverschmutzung reduzieren, Abfall, Windpark/ Windanlage, Solaranlage, Sonnenenergie, das Projekt, der Naturschutz, sich engagieren, die Umwelt, den Müll trennen, mit den öffentlichen Verkehrsmitteln fahren Was tust du für den Umweltschutz? (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика. Ученик сазнаје нешто ново о животињама којима прети изумирање. Ученик сазнаје нешто ново о разним изворима енергије</p>	<p>-се информишу и дискутују у вези са заштитом животне средине</p> <p>- разговарају о новим технологијама</p> <p>- изражавају се помоћу суперлатива</p> <p>- користе инфинитив сазу</p> <p>- увиде сличности и разлике у културама</p> <p>-</p> <p>InfoboxLandeskunde</p>	<p>1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21, 2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20, 3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4, 3.3.7</p>	<p>Вештина комуникације</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Естетичка компетенција</p>
--	--	---	---	---

<p>Zukunftspläne</p> <p><i>ОПИСИВАЊЕ ПРОШЛИХ И</i></p>	<p>Frisör, Bäcker, Lehrer, Gärtner, Reiseleiter, Strassenmusikant, Koch, Programmierer, Arzt, Manager, Kellner, Angestellter, Bauer, Hotelfachmann, Feuerwehrmann,</p>	<p>- разговарају озанимањим а - разговарају о професионалн и м</p>	<p>1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11,</p>	<p>Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Одговорно учешће у</p>
<p><i>БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)</i></p>	<p>Krankenpfleger, Polizist, Mechaniker, Radiomoderator, ... (weibliche Form sowohl), reisen, sich engagieren, Geld verdienen, Karriere machen, der Ferienjob, die Begleitperson, bei der Organisation unterstützen Ich werde.... Wenn ich gross bin... Deshalb möchte ich... Ученик размишља о разним пословима који се нуде младим људима; путем рубрике <i>Infobox Landeskunde</i> проширује своја сазнања о томе какав је образовно-васпитни школски систем у земљама немачког говорног подручја</p>	<p>плановима - изразе се у футуру - изразе се помоћу weil, deshalb, wenn - увиде сличности и разлике у културама - <i>InfoboxLandeskunde</i></p>	<p>2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21, 2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20, 3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4,</p>	<p>демократском друштву Вештина сарадње Компетенција за учење Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

<p>6.Damalsin Österreich</p> <p><i>ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ ПРОШЛОСТИ</i></p>	<p>Sehenswürdigkeiten, Veranstaltungen, Spezialitäten,... Wienerschnitzel, Sachertorte,...Festspiele, Geburtshaus, Festung, Seilbahn, ..Residenz, Schloss, Prater,..</p> <p>Bitterschokolade, Kristalzzucker, Mehl, Vanillezucker, Glasure,...Salz, Kalbfleisch, Semmelbrösel,...</p> <p>Preterit- reisen, heiraten, kommen, geben, schreiben, beginnen, zielen, bleiben, sein, verbringen, besuchen, haben, werden,...</p> <p>(Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика, знамените личности историје. Ученик размишља о специјалитетима Аустрије; путем рубрике <i>Infobox Landeskunde</i> проширује своја сазнања о географији, историји, култури и туризму Аустрије.</p>	<p>-опишу нечији живот</p> <p>- саставе кратку биографиј у</p> <p>- изразе радње и збивања у прошлости</p> <p>- упореде придеве поинтензитета</p> <p>- увиде сличности и разлике у културама</p> <p>-</p> <p><i>InfoboxLandeskunde</i></p>	<p>1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21, 2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20, 3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9,</p>	<p>Вештина комуникације</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Компетенција за учење</p>
<p>7. Typisch Schweiz</p>	<p>....berühmt für...der Traumberuf, die Feuerwehr, der Feuerwehrmann, sich bewerben, der</p>	<p>-траже/дају информације</p>	<p>1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5,</p>	<p>Вештина комуникације</p> <p>Одговорно учешће у</p>

<p><i>ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ И ПРОШЛОСТИ</i></p>	<p>Hauptschulabschluss, die abgeschlossene Berufsausbildung, die Verantwortung das Schweizerdeutsch, die Variante, die deutsche Standardsprache, das Hochdeutsch, der Unterschied, im Allgemeinen, der spezifische Ausdruck, die offizielle Landessprache, die Bevölkerung, die Fremdsprache,... Ich meine, dass... Meiner Meinung nach.... Mir gefällt (nicht), dass... (Интер)културни садржаји: Открића, историјска позадина, различити језици</p>	<p>- увиде сличности иразлике у језицима - разумеју утицај историјске позадине надогађај - увиде сличности и разлике у културама - InfoboxLandeskunde</p>	<p>2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21, 2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20, 3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9,</p>	<p>демократском друштву Естетичка компетенција Вештина сарадње Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Компетенција за целоживотно учење</p>
--	---	--	---	--

<p>8.Zweimal Deutschland</p> <p><i>ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ И ПРОШЛОСТИ</i></p>	<p>Geteiltes Deutschland, Selbstmord begehen, zerstört, bedingungslos, das Reichsgebiet, besetzen, die Stunde Null, die Besatzungsmächte, die Besatzungszonen, die Bundesrepublik, die Deutsche Demokratische Republik, die Versorgung, die Schwierigkeit, der Mangel, der Aufstand, gewaltsam, zufrieden, verlassen, fliehen, die Verkehrsverbindungen, unterbrechen(Интер)културни садржаји: Ученик сазнаје нешто ново о подели Немачке после Другог светског рата, као и о поновном уједињењу 1990. године</p>	<p>- увиде сличности и разлике у културама - InfoboxLandeskunde</p>	<p>1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21, 2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20, 3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9,</p>	
--	---	--	---	--

<p>9. Fertigkeiten-training УВЕЖБАВАЊЕ ОСНОВНИХ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА Функционално- прагматичка компетенција (разумевања говора, компетенција разумевања писаног текста, компетенција писаног изражавања, компетенција усменог изражавања), компетенција медијације, лингвистичка компетенција и интеркултурална компетенцијао.</p>	<p>Лексичке и граматичке јединице који се односе на теме обрађиване током шкларске године.</p>	<p>- разумеју текст на основу слушања или читања - процене постигнућа везана за претходне теме, - примене лексику и језичке структуре којесе односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходним темама, задатке слушања, читања и писања.</p>	<p>1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.16, 2.1.17, 2.21, 2.1.27, 2.1.28, 2.1.29, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3., 3.1.1, 3.1.2, 3.1.13, 3.1.14, 3.1.18, 3.1.20, 3.1.25, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3., 3.3.4,</p>	<p>Вештина комуникације Одговорно учешће у демократском друштву Вештина сарадње Решавање проблема Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама</p>
--	--	---	---	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности наставника	Активности ученика	Праћење и евалуација
<p>Усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, анализира, даје упутства,...</p>	<p>Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се односе на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис фотографије и сл.), повезивање,</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.</p>

	учавање, анализирање, закључивање,.....	
ДИДАКТИЧКО МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ		
Наставне методе	Наставни облици рада	Наставна средства
Демонстративна, илустративна, метода рада на тексту, илустративна, метода писаних радова, дискусија/пленум, игровне активности, хеуристичка метода, проблемска, израда пројеката, учење по станицама.	Индивидуални облик наставе, партнерски облик рада (рад у пару), групна настава, фронтална настава, инерактивна настава, пројектна настава, тимски облик рада.	Визуелна, аудитивна, аудиовизуелна, (цртежи, слике, дијаграми, графикони, фотографије, флеш-картице, апарати, инструменти, географске карте, филмови, це- де, дигитални уџбеник, интерактивне презентације...), текстуална (уџбеници, радне свеске, прирућници, речници, енциклопедије...)
<p>Препоручени начини прилагођавања програма ученицима којима је неопходна додатна подршка, као и ученицима са изузетним способностима: За ученике са изузетним способностима примењују се проширени садржаји, а за ученике са потешкоћама у учењу су прилагођени садржаји и исходи.</p>		
УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ		
<p>Формативно оцењивање јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма и садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.</p> <p>Посматрање, самоевалуација, педагошка евиденција...</p>	<p>Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.</p> <p>Тестови, писмене вежбе, квизови, усмена провера...</p>	

Планирање наставе и учења

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, уџбенике и друге наставне материјале, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, садржаја и препоручених језичких активности у комуникативним ситуацијама наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи дефинисани по областима, тј. комуникативним функцијама, усмеравају наставника да рационализује исходе нивоу једне или више наставних јединица. Наставник за сваку област има дефинисане исходе и од њега се очекује да за сваку наставну јединицу, у фази планирања и припреме часа, дефинише исходе имајући у виду ниво постигнућа ученика. То значи да исходе треба класификовати од оних које би сви ученици требало да достигну, преко оних које остварује већина, па до оних које достиже мањи број ученика са високим степеном постигнућа.

При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина.

Остваривање наставе и учења

Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал), као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- учбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди, али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту.

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
- препознавање везе између група слова и гласова;
- одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;
- извршавање прочитаних упутстава и наредби.

Писмено изражавање:

- повезивање гласова и групе слова;
- замењивање речи цртежом или сликом;
- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи и слично);
- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;
- попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);
- писање честитки и разгледница;
- писање краћих текстова. Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму,

израз, ликовни израз.

Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.

Стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина

С обзиром на то да се исходи операционализују преко језичких вештина, важно је да се оне у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем.

Стога је важно развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина.

Слушање

Разумевање говора је језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; поред способности да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи, да би успешно остварио разумевање ученик треба да поседује и следеће компетенције:

- дискурзивну (о врстама и карактеристикама текстова и канала преношења порука),
- референцијалну (о темама о којима је реч) и
- социокултурну (у вези са комуникативним ситуацијама, различитим начинима формулисања одређених говорних функција и др.).

Тежина задатака у вези са разумевањем говора зависи од више чинилаца:

- од личних особина и способности онога ко слуша, укључујући и његов капацитет когнитивне обраде,
- од његове мотивације и разлога због којих слуша дати усмени текст,
- од особина онога ко говори,
- од намера с којима говори,
- од контекста и околности – повољних и неповољних – у којима се слушање и разумевање остварују,
- од карактеристика и врсте текста који се слуша итд.

Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је, стога, на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- присуство/одсуство визуелних елемената (на пример, лакшим за разумевање сматрају се они усмени текстови који су праћени визуелним елементима због обиља контекстуалних информација које се аутоматски уписују у дуготрајну меморију, остављајући пажњи могућност да се усредсреди на друге појединости);
- дужина усменог текста;
- брзина говора;
- јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора;
- познавање теме;
- могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање

Читање или разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Том приликом читалац прима и обрађује тј. декодира писани текст једног или више аутора и проналази његово значење. Током читања неопходно је узети у обзир одређене факторе који утичу на процес читања, а то су карактеристике читалаца, њихови интереси и мотивација као и намере, карактеристике текста који се чита, стратегије које читаоци користе, као и захтеви ситуације у којој се чита.

На основу намере читаоца разликујемо следеће врсте читања:

- читање ради усмеравања;
- читање ради информисаности;
- читање ради праћења упутстава;
- читање ради задовољства.

Током читања разликујемо и ниво степена разумевања, тако да читамо да бисмо разумели:

- глобалну информацију;
- посебну информацију,

– скривено значење одређене поруке.

Писање

Писана продукција подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука (из медија, књижевних и уметничких текстова итд.), води белешке, сачини презентације и слично.

Тежина задатака у вези са писаном продукцијом зависи од следећих чинилаца: познавања лексике и нивоа комуникативне компетенције, капацитета когнитивне обраде, мотивације, способности преношења поруке у кохерентне и повезане целине текста.

Прогресија означава процес који подразумева усвајање стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је прог्रेसија на више равни. Посебно су релевантне следеће:

– теме (ученикова свакодневница и окружење, лично интересовање, актуелни догађаји и разни аспекти из друштвено-културног контекста, као и теме у вези са различитим наставним предметима);

– текстуалне врсте и дужина текста (формални и неформални текстови, резимирање, личне белешке);

– лексика и комуникативне функције (способност ученика да оствари различите функционалне аспекте као што су описивање људи и догађаја у различитим временским контекстима, да изрази претпоставке, сумњу, захвалност и слично у приватном, јавном и образовном домену);

– степен самосталности ученика (од вођеног/усмераваног писања, у коме се ученицима олакшава писање конкретним задацима и упутствима, до самосталног писања).

Говор

Говор као продуктивна вештина посматра се са два аспекта, и то у зависности од тога да ли је у функцији монолошког излагања, при чему говорник саопштава, обавештава, презентује или држи предавање једној или више особа, или је у функцији интеракције, када се размењују информације између два или више саговорника са одређеним циљем, поштујући принцип сарадње током дијалога.

Активности монолошке говорне продукције су:

– јавно обраћање (саопштења, давање упутстава и информација);

– излагање пред публиком (предавања, презентације, репортаже, извештавање и коментари о неким догађајима и сл.)

– Ове активности се могу реализовати на различите начине и то:

– читањем писаног текста пред публиком;

– спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др.

– реализацијом увежбане улоге или певањем.

Интеракција подразумева сталну примену и смењивање рецептивних и продуктивних стратегија, као и когнитивних и дискурзивних стратегија (узимање и давање речи, договарање, усаглашавање, предлагање решења, резимирање, ублажавање или заобилажење неспоразума или посредовање у неспоразуму) које су у функцији што успешнијег остваривања интеракције. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример:

– размену информација,

– спонтану конверзацију,

– неформалну или формалну дискусију, дебату,

– интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу.

Социокултурна компетенција и медијација

Социокултурна компетенција и медијација представљају скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста). Дакле, представљају веома сложене категорије које су присутне у свим аспектима наставног процеса и процеса учења.

Социокултурна компетенција представља скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији језик учи. Та знања се, у зависности од нивоа општих језичких компетенција, крећу од познавања основних комуникативних принципа у свакодневној комуникацији (основни функционални стилови и регистри), до познавања карактеристика различитих домена језичке употребе (приватни, јавни и образовни), паралингвистичких елемената, и елемената културе/култура заједница чији језик учи. Наведена знања потребна су за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између светова, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција такође подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација представља активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење, већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Превођење се у овом програму третира као посебна језичка активност која никако не треба да се користи као техника за усвајање било ког аспекта циљног језика предвиђеног комуникативном наставом. Превођење подразумева развој знања и вештина коришћења помоћних средстава (речника, приручника, информационих технологија итд.) и способност изналажења структуралних и језичких еквивалената између језика са кога се преводи и језика на који се преводи.

Упутство за тумачење граматичких садржаја

Настава граматике, с наставом и усвајањем лексике и других аспеката страног језика, представља један од предуслова овладавања страним језиком. Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора.

Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (функционални приступ). У процесу наставе страног језика у што већој мери треба укључивати оне граматичке категорије које су типичне и неопходне за свакодневни говор и комуникацију, и то кроз разноврсне моделе, применом основних правила и њиховим комбиновањем. Треба тежити томе да се граматика усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говор и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

Граматичке категорије су разврстане у складу са европским референтним оквиром за живе језике за сваки језички ниво који подразумева прогресију језичких структура према комуникативним циљевима: од простијег ка сложенијем и од рецептивног ка продуктивном. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената надограђују се

сложеније граматичке структуре. Наставник има слободу да издвоји граматичке структуре које ће циклично понављати у складу са постигнућима ученика, као и потребама наставног контекста.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења. С тим у вези, уз одређене граматичке категорије стоји напомена да се усвајају рецептивно, док се друге усвајају продуктивно.

Праћење и вредновање наставе и учења

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима, односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва четири разреда другог циклуса основне школе.

Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика и актуелним збивањима у свету.

- 1) Лични идентитет
- 2) Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.)
- 3) Географске особености

ОШ „Свети Сава“, Врчин - ОСМИ РАЗРЕД

- 4) Становање – форме, навике
- 5) Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест
- 6) Историја, временско искуство и доживљај времена (прошлост – садашњост – будућност)
- 7) Школа, школски живот, школски систем, образовање и васпитање
- 8) Професионални живот (изабрана – будућа струка), планови везани за будуће занимање
- 9) Млади – деца и омладина
- 10) Животни циклуси
- 11) Здравље, хигијена, превентива болести, лечење
- 12) Емоције, љубав, партнерски и други међуљудски односи
- 13) Транспорт и превозна средства
- 14) Клима и временске прилике
- 15) Наука и истраживања
- 16) Уметност (нарочито модерна књижевност за младе; савремена музика)
- 17) Духовни живот; норме и вредности (етички и верски принципи); ставови, стереотипи, предрасуде, толеранција и емпатија; брига о другоме
- 18) Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници)
- 19) Слободно време – забава, разонода, хобији
- 20) Исхрана и гастрономске навике
- 21) Путовања
- 22) Мода и облачење
- 23) Спорт
- 24) Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења
- 25) Медији, масмедији, интернет и друштвене мреже
- 26) Живот у иностранству, контакти са странцима, ксенофобија

Литература: - Уџбеник "Magnet neu 4", Издавачка кућа Клетт

Аутори: Ђорђе Мота и Весна Николовски, Београд

- Радна свеска "Magnet neu 4", Издавачка кућа

Клетт Аутори: Ђорђе Мота и Весна Николовски,

Београд

Наставна тема	Наставна јединица		Бројчасова		по наставној теми
			за обраду	за друге типове	
Interkulturelle Erfahrungen Међународна искуства	1.	1	Lektion 1 – Interkulturelle Erfahrungen	0	
	2.		Ein Schüleraustausch	0	
	3.		Ein Schüleraustausch		У
	4.		Als Au-pair-Mädchen nach Deutschland	0	
	5.		Als Au-pair-Mädchen nach Deutschland		У
	6.		Im Sommercamp	0	
	7.		Im Sommercamp		У

	8.	Wir üben und wiederholen		C	
	9.	Lektion 2 – Medien & Kommunikation	O		
	10.	Kennst du diese Geräte?		Y	
	11.	Kennst du diese Geräte?		Y	
	12.	Bist du bei Facebook?	O		
	13.	Bist du bei Facebook?		Y	
	14.	Bist du bei Facebook?		Y	
	15.	Zeitung vs. Internet	O		
	16.	Zwischenstation 1		C	
	17.	Wir üben und wiederholen		C	
	18.	Lektion 3 – Menschen rund um uns	O		
	19.	Lebensstile	O		
	20.	Lebensstile		Y	
	21.	Mode für jeden Typ	O		
	22.	Mode für jeden Typ		Y	
	23.	Die Meinung der anderen!	O		
	24.	Die Meinung der anderen!		Y	
	25.	Припрема за први писмени задатак		C	
	26.	Први писмени задатак		П	
	27.	Исправка првог писменог задатка		C	

Unsere Welt Наш свет	28.	Lektion 4 – Unsere Welt	O		3O + 4Y + 1C
	29.	Tierschutz		y	
	30.	Naturschutz	O		
	31.	Naturschutz		y	

	32.	Naturschutz		y	
	33.	Alternative Energiequellen	O		
	34.	Alternative Energiequellen		y	
	35.	Zwischenstation 2		C	
	36.	Lektion 5 – Zukunftspläne	O		
	37.	Was willst du werden?	O		
	38.	Was willst du werden?		y	
	39.	Wiederholung		C	
	40.	Wenn ich groß bin ...	O		
	41.	Wenn ich groß bin ...		y	
	42.	Schule – und dann?	O		
	43.	Schule – und dann?		y	
	44.	Wir üben und wiederholen		C	
	45.	Damals in Österreich	O		
	46.	Das Wunderkind aus Salzburg		y	
	47.	Sisi und Franz	O		
	48.	Sisi und Franz		y	
	49.	Die schönsten Städte Österreichs	O		

	50.	Die schönsten Städte Österreichs		Y	
	51.	Die schönsten Städte Österreichs		Y	
	52.	Zwischenstation 3		C	
	53.	Wir üben und wiederholen		C	
Typisch S chweiz Типичн о	54.	Lektion 7 – Typisch Schweiz	O		3O + 3Y +
	55.	Lindt, Toblerone & Co.		Y	3C + 1П

	56	Kids in der Schweiz	O		
	57.	Kids in der Schweiz		У	
	58.	Verstehst du „Schwyzerdütsch“?	O		
	59.	Verstehst du „Schwyzerdütsch“?		У	
	60.	Zwischenstation 3		С	
	61.	Припрема за други писмени задатак		С	
	62.	Други писмени задатак		П	
	63.	Исправка другог писменог задатка		С	
Zw eim al Deu tsch lan d Дво стр ука Не мач ка	64.	Zweimal Deutschland	O		3O + 1У + 1С
	65.	Die Mauer	O		
	66.	Berlin	O		
	67.	Berlin		У	
	68.	Wiederholung		С	
Укупно			27	41	68

Допунска настава

Циљеви и задаци:

Оно градиво које ученици нису усвојили или су недовољно усвојили на редовним часовима наставе страног језика треба допунском наставом да надокнаде и стекну базичну језичку писменост и напредују ка реализацији одговарајућих стандарда, да се оспособе да решавају проблеме и задатке, као и да овладају комуникативним вештинама.

Додатна настава

Циљеви и задаци:

Оспособљавање ученика да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују о томе са другима, као и да ојачају комуникативне вештине. Основни задатак је усвајање нових знања на једном вишем нивоу у односу на часове редовне наставе страног језика. Усвајање се одвија кроз разнолике активности и метода. Надарени ученици се на часовима додатне наставе припремају и за такмичења у знању немачког језика.

Секција

Циљеви и задаци:

Оспособљавање ученика да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују о томе са другима и да тако боље овладају комуникативним вештинама. Основни задатак је усвајање нових знања на једном вишем нивоу у односу на часове редовне наставе страног језика. Настава секције је базирана на разноврсности активности и метода, проширеним садржајима и

разноликости извора. Надарени ученици се током часова секције припремају и за такмичења у знању немачког језика.

**План и програм рада допунске наставе
VIII разред**

р,б.	Садржај рада
1.	Interkulturelle Erfahrungen
2.	Interkulturelle Erfahrungen
3.	Interkulturelle Erfahrungen
4.	Interkulturelle Erfahrungen
5.	Interkulturelle Erfahrungen
6.	Medien & Kommunikation
7.	Medien & Kommunikation
8.	Menschen rund um uns
9.	Menschen rund um uns
10.	Menschen rund um uns
11.	Menschen rund um uns
12.	Unsere Welt
13.	Unsere Welt
14.	Unsere Welt
15.	Unsere Welt
16.	Unsere Welt
17.	Zukunftspläne
18.	Zukunftspläne
19.	Zukunftspläne
20.	Zukunftspläne
21.	Damals in Österreich
22.	Damals in Österreich
23.	Damals in Österreich
24.	Damals in Österreich
25.	Typisch Schweiz
26.	Typisch Schweiz
27.	Typisch Schweiz
28.	Typisch Schweiz
29.	Typisch Schweiz
30.	Deutschland
31.	Wiederholung
32.	Wiederholung
33.	Wiederholung
34.	Wiederholung

**План и програм рада додатне наставе
VIII разред**

р.б.	Садржај рада
1.	Interkulturelle Erfahrungen-Präsentation
2.	Interkulturelle Erfahrungen- Sprechen
3.	Interkulturelle Erfahrungen- Grammatik
4.	Interkulturelle Erfahrungen-Film
5.	Medien & Kommunikation- Präsentation
6.	Medien & Kommunikation- Sprechen
7.	Medien & Kommunikation- Grammatik
8.	Menschen rund um uns- Präsentation
9.	Menschen rund um uns- Sprechen
10.	Menschen rund um uns- Grammatik
11.	Menschen rund um uns-Schreiben
12.	Unsere Welt- Präsentation
13.	Unsere Welt- Sprechen
14.	Unsere Welt-Lesen
15.	Unsere Welt- Grammatik
16.	Unsere Welt-Film
17.	Zukunftspläne- Präsentation
18.	Zukunftspläne- Sprechen
19.	Zukunftspläne-Grammatik
20.	Zukunftspläne-Schreiben
21.	Damals in Österreich- Präsentation
22.	Damals in Österreich- Sprechen
23.	Damals in Österreich- Grammatik
24.	Damals in Österreich-Film
25.	Typisch Schweiz- Präsentation
26.	Typisch Schweiz- Sprechen
27.	Typisch Schweiz- Grammatik
28.	Typisch Schweiz-Schreiben
29.	Typisch Schweiz-Film
30.	Deutschland- Präsentation
31.	Deutschland- Sprechen
32.	Deutschland-Film
33.	Deutschland-Plenum
34.	Deutschland-Test

**План и програм рада секције
’’Willkommen’’VIII разред**

р.б.	Садржај рада
1.	Interkulturelle Erfahrungen-Präsentation
2.	Interkulturelle Erfahrungen- Sprechen
3.	Interkulturelle Erfahrungen- Grammatik
4.	Interkulturelle Erfahrungen-Film
5.	Medien & Kommunikation- Präsentation
6.	Medien & Kommunikation- Sprechen
7.	Medien & Kommunikation- Grammatik
8.	Menschen rund um uns- Präsentation
9.	Menschen rund um uns- Sprechen
10.	Menschen rund um uns- Grammatik
11.	Menschen rund um uns-Schreiben
12.	Unsere Welt- Präsentation
13.	Unsere Welt- Sprechen
14.	Unsere Welt-Lesen
	15. Unsere Welt- Grammatik
	16. Unsere Welt-Film
	17. Zukunftspläne- Präsentation
	18. Zukunftspläne- Sprechen
	19. Zukunftspläne-Grammatik
	20. Zukunftspläne-Schreiben
	21. Damals in Österreich- Präsentation
	22. Damals in Österreich- Sprechen
	23. Damals in Österreich- Grammatik
	24. Damals in Österreich-Film
	25. Typisch Schweiz- Präsentation
	26. Typisch Schweiz- Sprechen
	27. Typisch Schweiz- Grammatik
	28. Typisch Schweiz-Schreiben
	29. Typisch Schweiz-Film
	30. Deutschland- Präsentation
	31. Deutschland- Sprechen
	32. Deutschland-Film
	33. Deutschland-Plenum
	34. Deutschland-Test

**СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ; ХОР И
ОРКЕСТАР;
ДОМАЋИНСТВО**

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ VIII разред

Циљ и задаци

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; - развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; - подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

- развијају ликовно- естетски сензибилитет (осетљивост) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- оспособљавају се за стваралачко преношење визуелно- ликовних искустава у природно- друштвена научна подручја и тако развијају интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;
- развијају способност за креативно и апстрактно мишљење;
- развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском раду;
- развијају индивидуално истраживање односа ликовних елемената на примерима националног и светског ликовног уметничког наслеђа

Ред.број наставне теме	Наставна област и време реализације	Наставне јединице	Број часова по теми	Бр.часова обраде	Остали типови часа
1	ЦРТАЊЕ	Контраст, јединство и доминанта у простору	2	1	1
		Слободно компоновање	2	1	1
		Фотомонтажа	2	1	1
		Амблем	2	1	1
		Текстура, материјализација	2	1	1
2	ВАЈАЊЕ	Визуелна метафорика (амблем, тродимензионално обликовање)	2	1	1

		Контраст,јединство и доминанта у простору	10	1	9
3	СЛИКАЊЕ	Енформед	2	1	1
		Ритмичко хармонијска композиција чисте боје и форме	2	1	1
		Систем низања тачака боје и облика и волумена према одређеној шеми	2	1	1
		Визуелна метафорика (површинско обликовање)	2	1	1
		- Слободно	4	1	3
компоновање и фантастика					
УКУПНО			34	12	22

Активности наставника

- саопштава наставне садржаје организује и усмерава идеје и креативност
- упознаје ученике са методама и техникама успешног ликовног изражавања
- преноси теоријска и практична знања процењује и оцењује ниво и квалитет радова
- преноси културне вредности, формира правилан поглед на свет и систем вредности
- развија карактер ученика и црте личности
- Активности ученика
- посматрање, опажање, учешће у дискусији, откривање и увиђање законитости и процеса изражавања

својих мисли, осећања и закључака,-анализа и синтеза опаженог, стварање, вежбање, усвајање знања,понављање , израда и презентовање самосталних и практичних радова

Начин остваривања програма:

Цртање- објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација , показивање основних цртачких техника, објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима , индивидуални рад и рад у групама, коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима) , рад по природи (моделу) , посете културним институцијама (музеји, галерије)

Сликање- објашњавање, разговор,демонстрирање основних сликарских техника, показивање , репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје),креирање вежби и њихова примена,коректуре и естетске анализе,рад по природи и рад из маште, посета позоришту

Вајање- кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама ,репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика, демонстрација рада у појединим материјалима- глина, глинамол, индивидуални, рад у пару и групи са ученицима, рад по природи , коректура и естетска анализа

Напомена: Ученици ће након анкете (већином) изабрати јадан од понуђених предмета.

- Цртање и сликање

Аутор: Брајан Бангал, Југословенска књига и Научна књига, 1990, Београд

- Историја уметности Аутор: Janson, Нолит,1989, Нови Сад

- Античка Грчка

Аутор: Мартино Менги, Моно и Мањана, 2007, Београд

Историја уметности,. Larousse, Змај, Нови Сад 2005.

- Impressionists

ХОР И ОРКЕСТАР

Циљ и задаци

Општи циљ наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа. Остали циљеви и задаци су:

- да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и суделовањем у школским ансамблима;
- да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање;
- да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука;
- да подстиче стваралачко ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- да развија критичко мишљење.

Хор

Веома је значајно правилно оценити могућности хора и руководити се ставом да је боље одлично извести неко једноставније дело, него лоше отпевати тежу композицију. И за хор млађих и за хор старијих разреда обезбедити потребан број часова, што омогућује постизање добрих резултата и много радости члановима хора. Наставник-хоровођа мора стално да води рачуна о доброј постави гласа, правилном дисању и декламацији, тачној интонацији и ритму.

Композиције на репертоару хора млађих разреда треба да буду претежно једногласне и двогласне, док се с хором старијих разреда могу успешно изводити и трогласне

композиције. Хор треба да пева а capella или уз инструменталну пратњу наставника (или неког ученика) на хармонском инструменту.

Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.

Оркестар

Оркестар може да буде састављен од било које комбинације инструмената који могу да буду заступљени у најмање три деонице. За хомогене саставе постоји довољно литературе, било да се ради о оркестрима хармоника, блок флаута, мандолина и друго.

Мало је теже наћи литературу за друге и за најразличитије саставе школских оркестара. За стручног наставника неће представљати потешкоћу да обради за свој састав одговарајућа дела. Ма колико аранжман неке композиције Баха, Моцарта, Бетовена или Чајковског био неприкладан и непожељан на концертном подијуму, он има пуно оправдање у школској музичкој пракси ако је зналачки и са укусом направљен. За ученике ће бити велико задовољство да познато дело великог композитора изведу "на свој начин".

Школским оркестром се сматра инструментални ансамбл са најмање десет инструменталиста који изводе композиције у најмање три деонице. Оркестри могу бити састављени од инструмената који припадају истој породици (блок флауте, мандолине, тамбуре, хармонике, Орфов инструментаријум итд.) или мешовитог састава према расположивим инструментима. Репертоар школског оркестра чине дела домаћих и страних композитора разних епоха, у оригиналном облику или прилагођена за постојећи школски састав.

У току године оркестар треба да изведе најмање осам дела, од којих нека заједно са хором. У свим школама у којима раде наставник или наставници који владају неким инструментима организује се додатна настава за даровите и заинтересоване ученика у свирању на појединим инструментима.

Задаци инструменталне наставе су:

- да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем и суделовањем у школским ансамблима;

- да упоредо са инструменталном наставом ученицима даје и потребна теоријска знања;
- да и овом наставом подстиче код ученика њихове креативне способности и смисао за колективно музицирање.

Настава се одвија у групи до четири ученика, односно од пет до девет ученика када се ради о блок флаутама, тамбурама, мандолинама или Орфовом инструментаријуму.

Зависно од могућности и интересовања ученика, у додатној настави се формирају мали музички састави.

Програмом и садржајима додатне наставе обухватити одговарајуће уџбенике, приручнике и збирке за поједине инструменте, као и дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика дотичне школе) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из додатне музичке наставе на школским и другим приредбама и такмичењима.

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ

У настави из хор и оркестар користе се следеће наставне методе:

- метода усменог излагања (монолошка метода)
- метода разговора (дијалогска метода)
- метода рада са текстом
- метода демонстрације

Монолошка метода се реализује кроз усмено излагање одабраног наставног садржаја наставника или ученика. Облици реализације могу бити: предавање, описивање, објашњавање. Ова метода погодна је у раду са ученицима чије је предзнање оскудно или је у почетној сазнајној фази.

Дијалогска метода представља методу која се остварује кроз разговор наставника и ученика. Наставник води разговор постављајући питања, док су ученици активни учесници у реализацији наставног процеса. Може се развити полемика, дискусија и вршити заједничка анализа одабраних тема.

Метода рада са текстом подразумева да ученици самостално или уз помоћ наставника користе уџбеник и другу предвиђену литературу у циљу обраде нове наставне јединице.

Оваквим начином реализације наставног процеса ученици развијају навику и потребу за коришћењем литературе. Такође, ученици уче да од мноштва понуђених информација одаберу најквалитетније, суштинске и битне.

Метода демонстрације је једна од кључних у настави предмета музичка култура. При обради наставног садржаја неопходно је да наставник демонстрира одређени музички садржај певањем или свирањем. Након усвојеног градива ученици демонстрирају усвојени музички програм кроз свирање или певање.

ОБЛИЦИ РАДА

1. фронтални
2. индивидуални
3. у пару
4. групни

НАСТАВНА

СРЕДСТВА

1. прибор за писање и читање
2. инструмент (клавир)
3. електронски уређаји (цд-плејер, днд-плејер)
4. демонстрациона помагала

- певају/свирају песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске);
- упознају музичке дела уз основне информације о делу и композитору;
- развијају стваралачке способности и импровизују их на доступним

инструментима. САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Знања музичке писмености, стечена у претходним разредима, проширивати и примењивати на примерима за певање/свирање. Изабране композиције, великим делом, ослањају се на дела српске културне баштине, тако да су, осим дела духовне музике, у програмима заступљене народне мелодије, али и дела савремених српских композитора.

У оквиру изборног предмета, потребно је да ученици стекну основна знања о изгледу и начину свирања на Орфовим инструментима, осамостале се да свирају из нотног текста, као и да импровизују ритмичке и мелодијске мотиве, развијају и негују способност ученика у свирању на инструментима.

НАСТАВН Е ТЕМЕ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	ВРСТЕ АКТИВНОСТ И	НАЧИН И ПОСТУПА К ОСТВАРИВ А ЊА
<i>Извођење музике певањем и свирањем</i>	Певање песама по слуху и из нотног текста Певање и извођење музичких игара Певање наменских песама	Развијање музичке осетљивости и креативности	Певање песама по слуху и солмизацијом Слушање вокално- инструменталн их и инструменталн их композиција	Певање по слуху или са нотног текста Певање и свирање Рад у групама
<i>Основе музичке писменост и</i>	Упознавање са нотним вредностима и њихово извођење	Развијање музичке осетљивости и креативности	Певање песама из нотног текста	Певање по слуху или са нотног текста
<i>Упознавањ е</i>	Слушање	Неговање	Импровизација	Интерактивн о

<i>музичких дела кроз слушање музике</i>	инструментални х, вокално-инструментални х дела класичне музике, као и традиционалних народних песама	способности извођења музике, као и упознавање традиције свог, али и других народа		учење
<i>Музичко изражавање и стварање</i>	Креирање ритмичке и звучне пратње Смишљање музичких питања и одговора	Извођење народних и класичних игара	Свирање, певање, дечје стваралаштво	Демонстрација, слушање музике

Број теме	Наставна тема	Обрада	Обнављање, утврђивање, систематизација	Свега
-----------	---------------	--------	--	-------

1.	Извођење музике певањем и свирањем	9	9	18
2.	Основе музичке писмености	3	2	5
3.	Упознавање музике кроз слушање	5	3	8
4.	Музичко изражавање и стварање	3	2	5
УКУПНО		20	16	36

ПРИМЕРИ КОМПОЗИЦИЈА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ:

Химна „Боже правде“, Д. Јенко Химна „Светом Сави“, К. Станковић
„Тебе појем“, Стеван Мокрањац Школска химна, М. Ђачић
„Нек свуд љубав сја“, дечја песма из Белгије
„Порука свету“, Н. Живић
„Где је онај цветак жути“, Перголези
„Све птичице зајевале“, народна песма из Црне Горе
„Чежња за пролећем“, В.А. Моцарт
„Дивља ружица“, Франц Шуберт
„Спокојно спавај“, Д. Кабалевски
„Серенада Београду“, Ж. Петровић
„Рјабињушка“, песма из Русије
„Небо је тако ведро“, стара градска песма
„Златни дан“, К. Ковач

ДОМАЋИНСТВО

(1 час недељно, 34 часа годишње)

ОСМИ РАЗРЕД (1 час недељно, 34 часова годишње)

Циљ и задаци

Циљ наставе домаћинства јесте да ученици стекну нова знања, интегришу, функционализују и унапреде претходна знања и вештине, усвоје вредности и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

Задаци наставе домаћинства су:

- стицање знања и вештина у вези с важним активностима у свакодневном животу и развијање способности примене стечених знања и умења у областима организације и функционисања савремене породице и домаћинства, исхране, културе становања и одевања;
- развијање вештина, ставова и навика одржавања одевних предмета и обуће, домаћинства и околине;
- развијање способности правилног и безбедног коришћења различитих средстава, оруђаи материјала у домаћинству;
- развијање способности за поуздано и стручно коришћење различитих уређајау домаћинству, нових информационих и комуникационих технологија;
- развијање еколошке свести и спремности да се сопственим деловањем доприносиочувању здраве околине, стандарда и квалитета живљења;
- развијање позитивних и конструктивних ставова о коришћењу научних сазнања за унапређивање квалитета живота;
- развијање сарадничких односа са околином, неговање способности слушања иуважавања мишљења других, подстицање способности толеранције, изношења става и формулисања аргумената за изнети став;
- развијање свести о сопственим знањима и способностима. НАСТАВНЕ МЕТОДЕ:

- метода усменог излагања
- метода разговора (дијалогска метода)
- метода демонстрације (показивања)
- метода рада на тексту (текст – метода)
- метода практичних радова

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ДОМАЋИНСТВА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊ Е И ВЕЖБЕ	БРОЈ ЧАСОВА ПО ТЕМИ
I	СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ СТАНА	9	3+5	17
II	ИСХРАНА ЧОВЕКА	10	3+4	17
	УКУПНО	19	15	34

	СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ СТАНА	
1.	Упознавање са планом и програмом – домаћинство, појам домаћинства	Обрада
2.	Вода и њен значај за одржавање хигијене	Обрада
3.	Средства за личну хигијену (сапуни, шампони, пасте за зубе и др.)	Обрада
4.	Козметичка средства. Средства за негу коже и косе. Декоративна козметичка средства	Обрада
5.	Тумачење ознака са средства за личну хигијену и козметичких препарата	Вежбе
6.	Кућна апотека - примена, чување и одлагање лекова и санитарског материјала	Обрада
7.	Планирање кућне апотеке	Вежбе
8.	Лична хигијена и кућна апотека	Утврђивање
9.	Материјали за опремање стана (дрво, метал, стакло, керамика, текстил).	Обрада
10.	Одржавање стана. Средства за чишћење и дезинфекцију. Одржавање намештаја, зидова и подова	Обрада
11.	Тумачење ознака са средстава за хигијену стана.	Вежбе
12.	Уклањање мрља са стакла, намештаја, текстила и металних предмета у домаћинству	Вежбе
13.	Одржавање стана и средстава за хигијену стана	Утврђивање
14.	Заштита дрвета, метала и зидова од атмосферских утицаја, бојење, лакирање, полирање	Обрада
15.	Бојење и лакирање дрвених предмета (рам за слику, украсне кутије	Вежбе
16.	Заштита дрвета, метала и зидова	Утврђивање

17.	Отпадни материјали у домаћинству - руковање, разврставање и одлагање. Загађивање околине отпадом из домаћинства	Обрада
18.	Биолошки важне супстанце и њихова улога у човековом организму	Обрада
19.	Намирнице биљног порекла у исхрани	Обрада
20.	Намирнице животињског порекла у исхрани	Обрада
21.	Вода - значај у исхрани и припремању хране	Обрада
22.	Потребе у градивним, енергетским и заштитно-регулаторским састојцима хране	Обрада
23.	Потребе у градивним, енергетским и заштитно-регулаторским састојцима хране	Утврђивање
24.	Састављање јеловника (расподела укупних енергетских потреба по појединим оброцима у току дана)	Вежбе
25.	Последице неправилне исхране: гојазност, булимија, анорексија, авитаминозе, хиповитаминозе, хипервитаминозе	Обрада
26.	Еколошка храна и генетски модификована храна.	Обрада
27.	Спровођење истраживања о навикама у исхрани	Вежбе
28.	Припремања хране у сировом стању: салате и сокови од воћа и поврћа	Обрада
29.	Припремања хране у сировом стању: салате и сокови од воћа и	Вежбе
30.	Припремање хране. Начини обраде намирница: техничка и термичка обрада	Обрада
31.	Припремање хране. Начини обраде намирница	Утврђивање
32.	Припремање напитака од кисело-млечних производа (воћни јогурт)	Вежбе
33.	Култура понашања за трпезом и култура исхране. Послуживање и узимање хране	Обрада
34.	Култура понашања за трпезом и култура исхране. Послуживање и узимање хране	Утврђивање

КИНЕСКИ ЈЕЗИК

Упоредо са продубљивањем размене са Кином у политичкој, економској и културној области, у Србији се већ годинама учи кинески језик. Програм је обухватао ученике средњих школа, а са све већом заинтересованошћу и растом ентузијазма за учење кинеског језика, програм је намењен и ученицима основних школа.

Наша школа се труди да својим ученицима увек понуди нове, актуелне садржаје, те смо и овога пута, великим ангажовањем и успостављајући сарадњу са Амбасадом НР Кине успели да организујемо бесплатно учење кинеског језика за ученике наше школе.

Часове држи професорка кинеског језика, студент на размени.

Chinese class Teaching Plan

Them e 专题	Topic 话题	Unit 单元教学内容
1.	Hello 你 好Lesson 1-6	Daily Greetings 日常问候
2.	Thank you 谢谢你 Lesson 7-12	Expression of Thanks 表达感谢
3.	What's your name 你叫什么名字 Lesson 13-16	Self Introduction 自我介绍
4.	She is my Chinese teacher 她是我的汉语老师 Lesson 17-21	Asking for Identity 询问身份
5.	Her daughter is 20 years old this year 她女儿今年二十岁 Lesson 22-25	Numbers and Age 数字和年龄
6	I can speak Chinese 我会说汉语 Lesson 26-29	The Modal Verb “会” 能愿动词“会”
7.	What's the date today 今天几号 Lesson 30-33	Exoression of a Date 日期的表达
8.	I'd like some tea 我想喝茶 Lesson 34-38	The Modal Verb “想” 能愿动词“想”
9.	Where does your son work 你儿子在哪儿工作 Lesson 39-42	The Verb “在” 动词“在”
10.	Can I sit here 我能坐这儿吗 Lesson 43 - 46	The Moral Verb “能” 能愿动词“能”
11.	What's the time now 现在几点Lesson 47 - 50	Expression of Time 时间的表达
12.	What will the weather be like tomorrow 明天天气怎么样 Lesson 51 - 55	Expression of Feeling 表达感受
13.	He is learning to cook Chinese food 他在学做中国菜呢 Lesson 56 - 59	“在……呢” Used to Indicate an Action in Progress “在……呢”表示动作正在进行
14.	She has bought quite a few clothes 她买了不少衣服 Lesson 60 - 63	“了”Indicating Occurrence or Completion. “了”表示发生或完成
15.	I came here by air 我是坐飞机来的 Lesson 64 - 68	The structure “是……的” : used to emphasize time, place or manner

16.	General revision 总复习 Lesson 69 - 72	Review
-----	-------------------------------------	--------

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

1. Упознавање ученика са школским календаром, распоредом часова и обавезама које им предстоје током школске године
2. Избор представника одељењске заједнице, Ученичког парламента, њихове дужности и одељењска правила
3. Тестирање за професионалне способности – подршка ученицима при упису у средњу школу
4. Представљање програма ПО (радионица за ПО)
5. Графикон интересовања (радионица за ПО)
6. Тестирање за професионалне способности – подршка ученицима при упису у средњу школу
7. Активности у оквиру пројекта „ Учимо сви заједно“
8. Превенција дигиталног насиља: Друштвене мреже – платформа Чувам те
9. Тестирање за професионалне способности – подршка ученицима при упису у средњу школу
10. Какав сам на први поглед (радионица за ПО)
11. Моја очекивања (радионица за ПО)
12. Крај првог класификационог периода – анализа успеха
13. Активности платформе „Чувам те“ Како реагујемо на насиље
14. Мрежа средњих школа (радионица за ПО)
15. Превентивне активности, како препознати дискриминацију
16. Крај првог полугодишта– анализа успеха
17. Активности у оквиру пројекта „Учимо сви заједно“
18. Тестирање за професионалне способности – подршка ученицима при упису у средњу школу
19. Сазнајем са интернета куда после ОШ (радионица за ПО)
20. Пuteви образовања и каријере (радионица за ПО)
21. Тестирање за професионалне способности – подршка ученицима при упису у средњу школу
22. Опис занимања помоћу мапе ума (радионица за ПО)
23. Испитивање ставова (радионица за ПО)
24. Вршњачко учење
25. Трагови које остављамо на интернету
26. Избор занимања и приходи (радионица за ПО)
27. Тестирање за професионалне способности – подршка ученицима при упису у средњу школу
28. Остварујемо учење путем реалних сусрета (радионица за ПО)
29. Реаговање у случају насиља
30. Трећи класификациони период – анализа
31. На разговору у предузећу (радионица за ПО)
32. Моја одлука о школи и занимању (радионица за ПО)
33. Дан школе 19. мај
34. Час осмеха (музика, имитације)

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културне активности школе обухватају:

- Прославу Дана школе 19.мај
- Прославу почетка школске године
- Прославу краја школске године
- Прославу краја основно школског образовања и васпитања
- Прославе школских и државних празника
- Приредбе
- Представе
- Сајам образовања
- Сајам књига
- Изложбе
- Концерте
- Смотре
- Посете установама културе

	АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
Прослава Дана школе	<ul style="list-style-type: none"> ● „ Савини дани“ ● „ Учитељству у част“ – ликовно-литерарни конкурс ● У оквиру Савиних дана- такмичење у беседништву ● Приредбе и концерти ● Спортска такмичења ● Изложбе ликовних и литерарних радова ученика ● Поводом јубилеја школа организује и друге видове прослава (свечане академије, издавање монографија и сл.)којима промовише успехе својих ученика; годишњак „Растимо заједно“ 	Месец мај 19.05.	<ul style="list-style-type: none"> - Стручна и одељењска већа - Библиотекар и стручна служба школе - Руководство школе
Прослава почетка школске године	<ul style="list-style-type: none"> ● Приредба за ученике првог разреда и њихове родитеље ● Панои добродошлице за ђаке-прваке ● Приредба за ученике петих разреда и њихове родитеље 	први дан школске године	<ul style="list-style-type: none"> - Одељењско веће првог и петог разреда - Стручно веће ликовне и музичке културе, стручно веће језика - Стручно веће разредне наставе
Прослава краја школске године	<ul style="list-style-type: none"> ● Прославе за ученике старијих разреда ● Одељењске прославе за ученике млађих разреда 	последњи наставни дан другог полугодишта	<ul style="list-style-type: none"> - Одељењска већа свих разреда - Ученички парламент

Прослава краја основно школског образовања и васпитања	<ul style="list-style-type: none"> ● Свечана додела диплома ● Прослава за ученике ● Панои са успесима ученика 	по завршетку наставе за ученике 8. разреда	<ul style="list-style-type: none"> - Одељењско веће осмог разреда - Ученички парламент - Савет родитеља
Прослава школских и државних празника	<ul style="list-style-type: none"> ● Прославе за ученике старијих разреда ● Одељењске прославе за ученике млађих разреда ● Новогодишњи концерт, новогодишњи базар, подела честитки, изложбе и др. (у организацији Ученичког парламента) ● Посете установама које организују тематске представе или прославе за ученике 	Током школске године	<ul style="list-style-type: none"> - Одељењска већа свих разреда - Ученички парламент - Стручна већа
	<ul style="list-style-type: none"> ● Свечана академија ● Изложбе ликовних радова ● Часови одељењске заједнице посвећени Светом Сави ● Школски часопис „Ђачки хоризонти“ 	Школска слава Свети Сава	<ul style="list-style-type: none"> - Стручно веће ликовне и музичке културе - Стручно веће језика - Вероучитељи - Библиотекар - Руководство школе
	<ul style="list-style-type: none"> ● Часови одељењске заједнице посвећени догађајима и личностима којима је празник посвећен ● Маскенбал/спортске активности/базари/ликовне активности 	Државни празници значајни датуми (по календару)	<ul style="list-style-type: none"> - Вероучитељи - Одељењске старешине - Стручно веће ликовне и музичке културе
	Приредбе, представе, изложбе и концерти	<ul style="list-style-type: none"> ● Активности тематски везане за прославу одређених празника ● Активности у складу с израженим интересовањима ученика ● Активности у сврху промоције 	током школске године
	ученичких постигнућа (наставних и ваннаставних)		

Такмичења и смотре	<ul style="list-style-type: none"> ● Реализација ваншколских такмичења и конкурса ● Смотре/такмичења у ваннаставним и ваншколским постигнућима ученика усврху промоције позитивних вредности 	током школске године	Стручна већа и стручна служба уз сарадњу предметних наставника, Ученички парламент, драмске, новинарске и ликовне секције
Посете установама културе	<ul style="list-style-type: none"> ● Посете позоришту ● Посете биоскопу ● Посете музејима и изложбама 	током школске године	- Одељењска већа

ПРОГРАМ РАДА ПРИЈАТЕЉИ ДЕЦЕ ОПШТИНЕ ГРОЦКА

ПРИЈАТЕЉИ ДЕЦЕ ОПШТИНЕ ГРОЦКА - КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ

Септембар	Ликовни конкурс у оквиру програма Дечје недеље
Октобар	ДЕЧЈА НЕДЕЉА
Новембар	ОДЕЉЕЊСКА И ШКОЛСКА ТАКМИЧЕЊА: „ДЕЧЈЕ МУЗИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ „Бирамо најраспеваније одељење”, „Златна сирена”- соло певачи, Мали вокални састави – дуети, терцети и квартети.
Децембар, јануар, фебруар	ОПШТИНСКА ТАКМИЧЕЊА: „ДЕЧЈЕ МУЗИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ : „Бирамо најраспеваније одељење”, „Златна сирена”- соло певачи, Мали вокални састави – дуети, терцети и квартети. ОДЕЉЕЊСКЕ И ШКОЛСКЕ ИЗЛОЖБЕ ликовног конкурса „Мали Пјер
Фебруар	ОПШТИНСКА ТАКМИЧЕЊА: „ДЕЧЈЕ МУЗИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ: „Бирамо најраспеваније одељење”, „Златна сирена”- соло певачи, Мали вокални састави – дуети, терцети и квартети. ОДЕЉЕЊСКА И ШКОЛСКА ТАКМИЧЕЊА: ДЕЧЈЕ МУЗИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ :Групе певача; Мали инструментални састави; Оркестри, Хорови ОДЕЉЕЊСКА И ШКОЛСКА ТАКМИЧЕЊА: „ПЕСНИЧЕ НАРОДА МОГ”/Рецитатори ОПШТИНСКА ИЗЛОЖБА « МАЛИ ПЈЕР»

Март	<p>ОДЕЉЕЊСКА И ШКОЛСКА ТАКМИЧЕЊА:</p> <p>„ЂАЧКИ ПЕСНИЧКИ СУСРЕТИ ”- такмичења младих песника</p> <p>ОПШТИНСКА ТАКМИЧЕЊА:</p> <p>„ДЕЧЈЕ МУЗИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ”: Групе певача; Мали инструментални састави; Оркестри; Хорови</p> <p>ОПШТИНСКА ТАКМИЧЕЊА:</p> <p>„ПЕСНИЧЕ НАРОДА МОГ”/Рецитатори</p> <p>ГРАДСКА ТАКМИЧЕЊА РЕЦИТАТОРА (март,април): Смотра рецитатора «ПЕСНИЧЕ НАРОДА МОГ» .ГРАДСКО ТАКМИЧЕЊЕ: Демус „Златне сирене Београда“ и мали вокални састави</p>
Април	<p><u>ОПШТИНСКА ТАКМИЧЕЊА:</u></p> <p>*“<u>ФЕСТИВАЛ КРАТКИХ ДРАМСКИХ ФОРМИ</u>” дечје и драмске групе основних и средњих школа</p> <p>*“<u>ПОЗОРИШНЕ ИГРЕ ДЕЦЕ И МЛАДИХ</u>”-драмске секције основних и средњих школа</p> <p>*“<u>ЂАЧКИ ПЕСНИЧКИ СУСРЕТИ</u>” – такмичења младих песника</p> <p>*“<u>ВАСКРШЊЕ ЧАРОЛИЈЕ – У СУСРЕТ УСКРСУ</u>” – ликовни конкурс</p> <p><u>ГРАДСКА ТАКМИЧЕЊА:</u> “ДЕЧЈЕ МУЗИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ”: Групе певача; Мали инструментални састави; Оркестри; Хорови;</p> <p><u>РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ:</u> * РЕЦИТАТОРА: «ПЕСНИЧЕ НАРОДА МОГ»</p>
Мај	<p>ГРАДСКА ТАКМИЧЕЊА:</p> <p>*“ФЕСТИВАЛ КРАТКИХ ДРАМСКИХ ФОРМИ“</p> <p>„ФЕСТИВАЛ МАЛИХ ДЕЧЈИХ СЦЕНА”</p> <p>дечје и школске драмске групе</p> <p>*“ПОЗОРИШНЕ ИГРЕ ДЕЦЕ И МЛАДИХ”</p> <p>драмске секције основних и средњих школа</p> <p>*ДЕЧИЈЕ МУЗИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ -ДЕМУС. РЕВИЈА ПОБЕДНИКА-</p> <p>Концерт музичког стваралаштва деце Београда</p> <p>*ИЗЛОЖБА ДЕЧИЈИХ РАДОВА настали на радионицама током распуста</p>
Јун	<p>1. ГРАДСКА ТАКМИЧЕЊА:</p> <p>„ЂАЧКА ПЕСНИЧКА СУСРЕТАЊА”, ”ЂАЧКИ ПЕСНИЧКИ СУСРЕТИ ”</p> <p>2. РЕПУБЛИЧКА ТАКМИЧЕЊА:</p> <p>„ПОЗОРИШНЕ ИГРЕ ДЕЦЕ И МЛАДИХ”</p>

Удружење Пријатељи деце Србије, ПДС, је мрежа Удружења коме припада и организација „Пријатељи деце општине Гроцка“, добровољна и непрофитна организација цивилног друштва. Основано је 1990. године да би остваривало циљеве у области права детета, друштвене бриге о деци и подстицања активности на унапређењу рада с децом и за децу.

ПДС је најстарија организација те врсте у Србији, и једна од најстаријих у Европи и свету. Наследник је организације Друштво за потпомагање и васпитање сиротне и напуштене деце, основане давне 1880. године. Са огромним ентузијазмом и жаром, и данас окупља све оне којима је стало до деце, њиховог васпитања и развоја, смисаоног провођења слободног времена, њихове заштите и права. Општа мисија и циљ ПДС-а је да доприноси промоцији и остварењу права детета и стварању услова за безбедно и срећно детињство, за поштовање положаја детета у друштву, за слободан и хармоничан развој све деце у духу наше традиције. Организује активности за децу и активност деце (стваралачке, игровне, техничке, рекреативне, хуманитарне...).

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Активност	Време	реализатор(и)
Школски/ општински/ градски турнири	● Турнир у малом фудбалу ● Турнир у одбојци ● Турнир у кошарци ● Турнир у игри „Између две ватре“ ● Турнир у шаху ● Турнир у рукомету ● Полигон споретности ● „Брзином до звезда“- спортска манифестација ● Крос ● Такмичење у пливању ● „Спортске игре младих“	током школске године - Стручно веће физичкогваспитања - Стручно веће разредненаставе - Саветродитеља - Београдска асоцијација за школски спорт - Спортски савез Општине Гроцка - Министарство спорта и омладине
Промоција спорта, такмичења и фер- плеја	● Израда паноа о актуелним спортским такмичењима (Мала олимпијада, светска/европска првенства) информацијама, рекордима, сликама... ● Планинарско спортско друштво „Стена“- предавање, радионица ● Израда паноа о појединим спортовима Израда паноа о спортистима изузетних постигнућа	у складу с актуелним м сдогађаји ма - Професори физичкогваспитања - Ученички парламент - Спортске секције
Игре на снегу	● Прављење СнешкаБелића ● Грудвање на дистанци ● Фудбал на снегу ● Клизање- „Зимске чаролије“	децембар -јануар (кад а има снега) - Стручно веће физичкогваспитања - Стручно веће разредненаставе

Здрави стилови живота; Превенција деформитета	<ul style="list-style-type: none"> ●Пројектне активности „Живи здраво-храни се здраво“ ●Радионице и тематска предавања за ученике ●Израда панона о деформитетима тела и последицама физичке неактивности ●Предавања/панона с упутствима за правилно физичко вежбање ●Здрава исхрана 	Током школске године	<ul style="list-style-type: none"> - Стручно веће физичког васпитања - Школски лекар - Савет родитеља-родитељи предавачи
Недеља школског спорта	<ul style="list-style-type: none"> - Спортска такмичења (мали фудбал, одбојка, кошарка, рукомет, између две ватре...) - Гостовање и дружење са спортистима - Штафетне игре - Утакмице ученика и родитеља, ученика и наставника „Фер плеј турнир“ - Јавни час физичког васпитања - Час одељењске заједнице о значају спорта и физичке активности - Израда панона и материјала за сајт школе о одржаним такмичењима и победницима 	Септембар и мај, недеља школског спорта	<ul style="list-style-type: none"> - Стручно веће физичког васпитања - Стручно веће разредне наставе - Савет родитеља

**ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА,
ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ
ДРУГИХ ОБЛИКА ФИЗИЧКОГ ПОНАШАЊА**

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије објавило је Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама. Влада Републике Србије донела је 10. фебруара 2022. године Закључак о усвајању Општег протокола за заштиту деце од насиља, чијим доношењем је престао да важи Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања из 2005. године

У њему су представљене превентивне активности и дефинисане процедуре у заштити деце од насиља. Дефинисањем улога свих који су укључени у живот и рад школе у процесу заштите деце од насиља, обезбеђују се услови за несметан развој и учење деце и младих. Процедуре предвиђају активности којима се утиче на формирање ставова о неприхватљивости насилног понашања и подстичу развијање толеранције, разумевања и приhvатања различитости.

Право на заштиту од свих облика насиља представља основно право сваког детета, а утврђено је Конвенцијом о правима детета и низом међународних уговора у области заштите људских права које је Република Србија ратификовала.

У утврђивању програма полазне основе биле су Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (Сл.гласник РС, бр. 46/19, и 104/2020), Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања (Сл.гласник РС, бр. 22/2016), Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности

(Сл.гласник РС, бр. 65/2018).

У Општем протоколу израз „насиље“ означава „сваки облик физичког или менталног насиља, повређивања или злостављања, запостављања или немарног поступања, малтретирања или експлоатације, укључујући сексуално злостављање (члан 19.став1. Конвенције о правима детета).

Насиље над децом/ученицима могу вршити њихови вршњаци, одрасле особе које су запослене у школи и одрасле особе које нису запослене у школи. Према Општем протоколу, насиље има различите форме: **физичко насиље над дететом, телесно кажњавање детета, емоционално насиље над дететом, сексуално насиље, занемаривање и немарно поступање, експлоатација детета, трговина деом, искоришћавање детета за просјачење, искоришћавање детета у проституцију, искоришћавање детета за порнографију, злоупотреба дечјег рада, трговина дететом ради усвојења, злоупотреба детета у медицинске или научне сврхе, социјална експлоатација детета, насиље у породици, сведочење детета насиљу у породици, насиље међу децом (вршњачко насиље), дигитално насиље, насиље над дететом у спортском контексту, родно засновано насиље, дечји брак, институционално насиље, тортура над дететом, нестало дете и деца у покрету.**

Процес заштите деце од насиља:

- Препознавање насиља које може бити извршено над дететом
- Пријављивање сумње на насиље над дететом
- Поступање приликом заштите детета од насиља
- Спровођење неодложне интервенције

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Утврђује се **на основу анализе стања** безбедности, односно свих аспеката школске средине, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе.

Програм и мере заштите:

- 1) да се превентивне мере и активности уграђују у свакодневни живот школе, током целе школске године, кроз наставне и ваннаставне активности, као и активности одељењске заједнице (ЧОС) и вршњачким групама – Ученички парламент, Клуб ученика; кроз годишње планирање и рад стручних органа, тела и тимова, родитељских састанака, родитељи – индивидуално и групно, Савет родитеља);
- 2) стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција запослених за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање, реаговање на насиље, злостављање и занемаривање;
- 3) информисање у просторијама школе (панои), као и на сајту, о обавезама и одговорностима у области заштите од насиља, злостављања и занемаривања,;
- 4) подстицање и оспособљавање ученика за активно учествовање у раду одељењске заједнице, ученичког парламента, школског одбора и стручних органа установе;
- 5) одељењске старешине у сарадњи са родитељима и педагошко-психолошком службом реализују појачан васпитни рад ради развијања самоодговорног и друштвено одговорног понашања;
- 6) едукација ученика и запослених, као и родитеља за препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања (радионице, трибине, предавања...);
- 7) правовремено и одговорно реаговања на насиље, злостављање и занемаривање, улоге и одговорности и поступање у интервенцији када постоји сумња или се оно догађа;
- 8) подршка ученицима, односно онима који трпе, чине или су сведоци насиља, злостављања и занемаривања;
- 9) различити облици сарадње са породицом, јединицом локалне самоуправе, надлежном организационом јединицом полиције Гроцка, Центром за социјални рад, државном службом Врчин, правосудним органима и др.;
- 10) извештавања и евалуација о остваривању и ефектима програма заштите, а нарочито, у односу на:

(учесталост инцидентних ситуација и број пријава, заступљеност различитих облика и нивоа насиља, злостављања и занемаривања, број повреда, учесталост и број васпитно-дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених, број и ефекте оперативних планова заштите, остварене обуке у превенцији насиља, злостављања и занемаривања и потребе даљег усавршавања, број и ефекте акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ вршњака, степен и квалитет укључености родитеља у живот и рад у школе ...

ПРОГРАМ ЗА ЗАШТИТУ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊЕ			
Вр.	Садржај активности	Носиоци и сарадници	Начини
	<p>Анализа стања у школи и увид у присутност насиља у школи и сагледавање облика насиља;</p> <p>Пружање потребне помоћи наставницима, одељенским старешинама у примени програма превентивних и интервентних активности;</p> <p>Сарадња са ученичким парламентом;</p> <p>Посредовање и помоћ у решавању случајева насиља другог и трећег типа/нивоа и у изузетним случајевима првог типа;</p> <p>Планирање и реализација предвиђених активности;</p> <p>Сарадња са стручним тимовима школе и пружање подршке у раду Струном тиму за инклузивно образовање;</p> <p>Анализа рада Тима, и договор о активностима за наредни месец;</p>	<p>координатор и чланови Тима за заштиту ученика, директор , стручни сарадници, одељењске старешине</p>	<p>направљена анализа стања у школи</p> <p>упутство за наставнике о текућим активностима евиденција појединачних случајева насиља</p> <p>записници са одржаних састанака и предузете мере</p>
	<p>Анализа стања у школи и увид у присутност насиља у школи и сагледавање облика насиља</p> <p>Пружање потребне помоћи наставницима, одељенским старешинама у примени програма превентивних и интервентних активности;</p> <p>Праћење реализованих активности одељенских заједница;</p> <p>Реаговање у случајевима насиља, сарадња са ученицима и родитељима;</p> <p>Анализа рада Тима и договор о активностима за наредни месец;</p> <p>Ажурирање сајта школе информацијама</p>	<p>координатор и чланови Тима за заштиту ученика, директор , стручни сарадници, одељењске старешине</p>	<p>направљена анализа стања у школи</p> <p>упутство за наставнике о текућим активностима евиденција појединачних случајева насиља</p> <p>записници са одржаних састанака и предузете мере</p>

	о активностима Тима;		
	Анализа стања у школи и увид у присутност насиља у школи и сагледавање облика насиља;	координатор и чланови	направљена анализа стања
	Припрема извештаја о раду Тима на крају првог полугодишта; Праћење реализације активности у складу са програмом превенције и интервенције Анализа рада Тима, и договор о активностима за наредни месец;	Тима за заштиту ученика, директор, стручни сарадници, одељењске старешине	у школи упутство за наставнике о текућим активностима а евиденција појединачних случајева насиља записници са одржаних састанака
ХП	Анализа и усвајање извештаја о раду Тима на крају првог полугодишта текуће школске године; Припрема презентација за наставнике, родитеље и ученике у циљу едукације и повећања компетенција за реаговање у случајевима насиља и примени протокола и правилника у одговору на насиље, злостављање и занемаривање у школи; Сарадња са стручним тимовима школе и пружање подршке у раду Струном тиму за инклузивно образовање; Анализа рада Тима, и договор о активностима за наредни месец;	координатор и чланови Тима за заштиту ученика, директор, стручни сарадници, одељењске старешине	направљена анализа стања у школи упутство за наставнике о текућим активностима евиденција појединачних случајева насиља записници са одржаних састанака извештај о раду Тима за заштиту ученика
Ш ИВ	Анализа стања у школи и увид у присутност насиља у школи и сагледавање облика насиља; Пружање потребне помоћи наставницима, одељенским старешинама у примени програма превентивних и интервентних активности; Праћење реализованих активности одељенских заједница; Реаговање у случајевима насиља, сарадња са ученицима и родитељима; Анализа рада Тима и договор о	координатор и чланови Тима за заштиту ученика, директор, стручни сарадници, одељењске старешине	направљена анализа стања у школи упутство за наставнике о текућим активностима евиденција појединачних случајева насиља записници са

	активностима за наредни месец; Праћење активности ученичког парламента и степена укључивања ученика у процес		одржаних састанака присуство седници
	превенције насиља вршњачким посредовањем; Ажурирање сајта школе информацијама о активностима Тима;		ученичког парламента
V VI	Анализа стања у школи и увид у присутност насиља у школи и сагледавање облика насиља; Пружање потребне помоћи наставницима, одељенским старешинама у примени програма превентивних и интервентних активности; Праћење реализованих активности одељенских заједница; Анализа извештаја одељенских старешина о активностима одељенских заједница; Сарадња са стручним тимовима школе и пружање подршке у раду Струном тиму за инклузивно образовање; Анализа извештаја стручних вођа о реализованим екскурзијским путовањима са акцентом на понашање ученика и сагледавање односа међу ученицима, степен сарадње, уважавања и толеранције; Анализа рада Тима за заштиту ученика на крају другог полугодишта;	координатор и чланови Тима за заштиту ученика, директор, стручни сарадници, одељењске старешине	направљена анализа стања у школи упутство за наставнике о текућим активностима евиденција појединачних случајева насиља записници са одржаних састанака
VII I	Конституисање Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања; Израда годишњег програма рада Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања; Анализа и усвајање извештаја о раду Тима за завршену школску годину; Анализа рада Тима, и договор о активностима за наредни месец;	координатор и чланови Тима за заштиту ученика, директор, стручни сарадници, одељењске старешине	решење члановима Тима записници са одржаних састанака извештај о раду Тима усвојен програм рада Тима

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Дискриминација је неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства, што за последицу има неједнакост у шансама да остваре уставом и законом загарантована права. То је неједнако третирање, искључивање, односно довођење у подређен положај појединаца или група људи који се налазе у истој, сличној или упоредивој ситуацији.

Превенција дискриминације, као и вређања угледа, части или достојанства личности јесу мере и активности које предузима установа да се предупреди сваки облик дискриминаторног понашања, као и понашања којим

се вређа углед, част или достојанство личности, у било ком од односа, подигне свест свих у установи о његовим негативним последицама на лица, групу лица, односно установу. Свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта, односно расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима (у даљем тексту: лична својства) у установи којом се неоправдано прави разлика или даје првенство.

Закон препознаје следеће облике дискриминације:

- Непосредну и посредну дискриминацију
- Повреду начела и једнаких права и обавеза
- Позивање на одговорност
- Удруживање ради вршења дискриминације
- Говор мржње
- Узнемиравање и понижавајуће

понашање Посебни случајеви дискриминације:

Случајеви дискриминације у:

- остваривању исхода и стандарда образовања и васпитања,
- остваривању права на образовање и васпитање,
- употреби језика и писма,
- обезбеђивању безбедности деце и ученика и других учесника у образовном и васпитном процесу,
- поштовању правила понашања у установи,
- планирању и програмирању образовно-васпитног рада,
- реализацији образовно-васпитног рада,
- руковођењу и организовању рада (у даљем тексту: управљању) установом,
- поштовању права детета, односно ученика, и других учесника у образовном и васпитном процесу,
- прикупљању и употреби података о деци, ученицима, родитељима, старатељима и запосленима када то законом или подзаконским актом није предвиђено,
- запошљавању и поступању према запосленима у установи,
- другим областима од значаја за образовање и васпитање.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

ДИСКРИМИНАЦИЈУ ТРЕБА ПРИЈАВИТИ- Школа је дужна да поступа по пријавама које могу бити неформалне – изнете усмено наставнику, стручној служби школе и директору. Уколико је неопходно, пријава се може (заједно са родитељима) поднети и директору школе у писаном облику. Школа је дужна да реагује, тј. предузме неке видљиве кораке ради заштите свих ученика, а које зависе од тежине и облика кршења. Резултат предузетих мера треба бити престанак дискриминације.

У установи се интервенише у случају сумње и када је утврђено дискриминаторно понашање, и то, када се оно припрема, дешава или се догодило између: учесника у образовању (дете-дете, ученик-ученик, одрасли-одрасли; учесник у образовању - запослени; учесник у образовању - родитељ; учесник у образовању - треће лице у установи); запосленог (запослени - учесник у образовању, запослени-родитељ, запослени-запослени, запослени - треће лице); родитеља (родитељ - учесник у образовању, родитељ-родитељ, родитељ-запослени, родитељ - треће лице); треће лице (треће лице - учесник у образовању, треће лице - родитељ, треће лице - запослени; треће лице - треће лице).

Директор, запослени и трећа лица имају обавезу да препознају дискриминацију, а ако је утврђена, предузму мере и активности у установи према учеснику у образовању прописане Законом и овим актом. Директор има обавезу да предузме Законом утврђене мере и активности према запосленом, родитељу и трећем лицу као извршиоцу дискриминације и пријави дискриминацију надлежним државним органима, органима аутономне покрајине и локалне самоуправе.

У случају дискриминаторног понашања запосленог утврђује се одговорност у дисциплинском поступку, у складу са Законом. Одговорност родитеља за повреду законске забране дискриминације од стране његовог детета које је ученик школе утврђује се у прекршајном поступку, а на основу Закона. У случају када је родитељ извршилац дискриминације, одговорност се утврђује пред Повереником или у судском поступку, у складу са законом.

Одговорност трећег лица за повреду законске забране дискриминације утврђује се у поступку пред Повереником или у судском поступку, у складу са законом.

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности:

- прати се остваривање програма заштите установе;
- евидентирају сви случајеви дискриминације у школи;
- прати се остваривање конкретних планова заштите;
- анализира стање и извештава.

На основу анализа стања, праћења дискриминације, вредновања квалитета и ефикасности предузетих мера и активности у области превенције и интервенције, дефинишу се даље мере од значаја заштите од дискриминације учесника у образовању, родитеља, запослених и трећих лица.

Активности	Разред	носиоци активности
Предавања и радионице на тему дискриминације	I- VIII	Одељењске старешине педагошко-психолошка служба, директор, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
Прати се остваривање планова појачаног васпитног рада	I- VIII	Одељењске старешине педагошко-психолошка служба, директор, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
План дежурства наставника и кораци у интервенцији истакнути на видном месту	I- VIII	Одељењске старешине педагошко-психолошка служба, директор, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
Предавања полиције и сарадника из Центра за социјални рад	I- VIII	Одељењске старешине педагошко-психолошка служба, директор, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РИЗИЧНИХ ПОНАШАЊА

План ће се реализовати кроз редовну наставу, часове одељењског старешине, ваннаставне активности, предавања (стручњаци из области медицине - спољни сарадници) , трибине на различите теме о

психоактивним супстанцама. Кроз радионице, уз посебно ангажовање ученика који су склони ризичним понашањима или су у таквој средини, реализоваће се следећи програмски задаци:

Активности	Разред	носиоци активности
Упознавање одељењских старешина са програмом превенције и имплементација у часове одељењске заједнице	I- VIII	Одељењске старешине педагошко- психолошка служба, директор, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
Анализа ситуације у претходној школској и ситуација са потенцијалним проблемима у понашању	I- VIII	Одељењске старешине и родитељи, педагошко- психолошка служба, директор, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
Шта су правила и вредности (радионице и ЧОС)	I- VIII	Одељењске старешине педагошко- психолошка служба, директор, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
Шта је одговорно понашање(радионице и ЧОС)	I- VIII	Одељењске старешине и родитељи, педагошко- психолошка служба, директор
Развијање здравих стилова живота ученика		
Стицање основних хигијенских навика- часови одељењског старешине и радионице педагошко- психолошке службе	I-IV	Одељењске старешине и родитељи, педагошко- психолошка служба
Хигијена учионице и просторија у којима боравимо	I- VIII	Одељењске старешине и родитељи, педагошко- психолошка служба
Правилна исхрана и здраве намирнице; Улога правилне исхране и значај за психофизички развој – радионице кроз пројектне активности	I- VIII	Одељењске старешине и родитељи, педагошко- психолошка служба, директор

Препознавање здраве и неисправне хране- кроз ваннаставне активности и радионице	I- VIII	Одељењске старешине и родитељи, педагошко-психолошка служба, директор, наставници биологије
Развијање социјалних вештина и самоконтроле	I- VIII	Одељењске старешине и родитељи, педагошко-психолошка служба, директор
Како потреба да нас други прихвате утиче на понашање – радионице, ЧОС	I- VIII	Одељењске старешине и родитељи, педагошко-психолошка служба, директор
Ризична понашања и како препознати негативне изазове		
Опасности неправилног и нестручног коришћења лекова	I-IV	Одељењске старешине и педагошко-спихолшка служба
Правилно - неправилно коришћење хемијских материја- предавање(радионица)	III-VIII	Одељењске старешине и педагошко-спихолшка служба, наставници хемије
Опасности од пиротехничких средстава- радионица на ЧОС- у	I- VIII	Одељењске старешине и педагошко-спихолшка служба
Зашто је погрешно користити алкохол – радионица на ЧОС- у	III-VIII	Одељењске старешине и педагошко-спихолшка служба, предавач: лекар из ДЗ Гроцка /
Штетан утицај игрица и друштвених мрежа	I- VIII	Одељењске старешине и педагошко-спихолшка служба, наставници информатике
Предавање на тему наркоманије- платформа „Чувам те“ и штетног утицаја дрога- трибина	V-VIII	Одељењске старешине и педагошко-спихолшка служба, предавач: лекар из ДЗ Гроцка /
Штетност психоактивних супстанци и негативан утицај особа које их користе- радионица педагошко-психолошке службе	V-VIII	Одељењске старешине и педагошко-спихолшка служба

Развити ниво знања и навика код ученика који ће им омогућити да кажу „НЕ“ када се нађу у ситуацији да им се понуде психоактивне супстанце	V-VIII	Одељењске старешине и педагошко-спихолшка служба, предавач: лекар из ДЗ Гроцка /
---	--------	--

Превентивне активности у склопу програма заштите ученика од ризичних понашања

-СЕПТЕМБАР Прилагођавање ученика на школу и учешће у школским активностима

1. Упознавање ученика са школом и подручјима образовно-васпитног рада; Организација сусрета родитеља, наставника и ученика; Договор о узајамним очекивањима, потребама и захтевима; Изграђивање јединствених ставова породице и школе о васпитању ученика,
2. Активно учешће ученика и родитеља у изради правила о понашању ученика, запослених и родитеља ученика наше школе,
3. Адаптација ученика на живот у школи; Укључивање ученика у школске активности,
4. Изграђивање свести о припадању школи и идентитету школе.

-ТОКОМ ГОДИНЕ Подстицање личног развоја

1. Подстицање личног самопоуздања, упознавање и прихватање сопствених вредности, учење видова самопотврђивања уз уважавање других ученика кроз различите облике образовно-васпитног рада,
2. Неговање осећања, уочавање веза између осећања, потреба, мисли и акција кроз заједничке активности одељењских заједница и вршњачких група,
3. Упознавање својих и туђих потреба кроз заједничке активности ученика, наставника и родитеља.

-ТОКОМ ГОДИНЕ Подстицање социјалног сазнања и социјалних односа-радионице, предавања

1. Разумевање других ученика и усклађивање њихових поступака активности у групи,
2. Развијање толеранције према разликама у мишљењима, ставовима, особинама, навикама, изгледу и потребама других;
3. Успостављање, неговање и развијање односа са другима: Пријатељство; Сараднички однос; Односи међу генерацијама; Односи у породици и школи; Чиниоци који доводе до повезивања и нарушавања односа;
4. Сарадња у школи; Припремање заједничких програма којима се побољшава квалитет живота у школи.

-ТОКОМ ГОДИНЕ Развијање способности за сарадњу и конструктивно решавања сукоба-радионице, предавања

1. Унапређивање развоја сарадничке комуникације; Активно, пажљиво слушање другог у комуникацији и тумачење критике; Изражавање својих опажања, осећања и потреба, представљање јасних захтева без оптуживања и критиковања и пребацивања одговорности за њих на другу особу; Конструктивно одговарање на критику,
2. Познавање невербалне комуникације и њених особености;
3. Одвијање сукоба, околности и начини понашања у сукобу и конструктивно решавање сукоба.

-РАДИОНИЦЕ ТОКОМ ГОДИНЕ Неговање активности за решавање индивидуалних проблема

1. Прихватање личних проблема као изазова за њихово решавање и развој; Изграђивање и коришћење ефикасних начина за решавање проблема,
2. Стрес: извори, утицаји, стилови суочавања и механизми превазилажења; изграђивање контроле социјалне подршке,
3. Суочавање са неуспехом; Развијање и јачање самоконтроле и истрајности,
4. Агресивно испољавање и вређање других, претње, физички обрачуни и слична неприлагођена понашања- препознавање и правилно реаговање

5. Ризична понашања: зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија)
6. Превентивне активности.

-ТОКОМ ГОДИНЕ Изграђивање моралних и других вредности

1. Упознавање сазнајних и практичних вредности моралних норми и вредности; Неговање моралних односа и активности,
2. Критички однос према вредностима израженим у мас-медијима и непосредном окружењу,
3. Истицање позитивних примера у неговању моралности.

План остваривања: на часовима одељењског старешинства	
Садржај рада	Месец
Хигијена учионица	IX
Брига о здрављу треба да постане свакодневна навика	X
Значај физичке активности, правилно држање тела, правилно коришћење лекова	XI
Шта смо прочитали, гледали на ТВ, чули о здрављу и хигијени	IX
Појам заразних болести, настајање, ширење и мере заштите	IX
Чиниоци који угрожавају живот и здравље	XII
Штетност ПАС-а и последице по особе које га користе	II
Развијање свести о штетности конзумирања алкохола, дувана и наркотика	V
Упитник којим се долази до правог пресека стања у школи	X-XI
Наркомани међу школском децом, Рећи НЕ када им се понуди ПАС	II-III
Упитник на нивоу општине	X-XI
Болести зависности и учешће и борби против њих	II-III

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА- ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРЈЕНТАЦИЈЕ СА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈОМ АКТИВНОСТИ ПРЕДВИЂЕНИХ „ПРОГРАМОМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ НА ПРЕЛАСКУ У СРЕДЊУ ШКОЛУ

Програм професионалног обавештавања, усмеравања и саветовања ђака, подразумева систематско праћење, подстицање и помагање при одабиру школе и будућег занимања.

Програм сваке године реализују одељењске старешине, стручна служба, као и наставници у оквиру својих предмета и кроз све облике наставног и ваннаставног рада настојећи да остваре следеће циљеве:

- Упознати ученике са што већим бројем занимања, указати на њихове захтеве и развијати способности и интересовања за поједине делатности.
- Створити код ученика реалан став према сопственим способностима и у складу са њим усмеравати њихово интересовање.
- Откривање ученика који имају сметње у развоју (физиолошком и психолошком) и рад на њиховом професионалном усмеравању.
- Сарадња са средњим школама и радним организацијама у циљу прикупљања података о занимањима различитог профила
- Оснивање сталног паноа посвећеног професионалној оријентацији ученика
- Деловање на усклађивању жеља и захтева родитеља са способностима, могућностима и жељама детета.

Координатори послова из области професионалне оријентације (ПО) су психолог и педагог школе, а носиоци послова су разредни учитељи, предметни наставници и одељењске старешине.

Наша школа је ушла у пројекат „Професионална оријентација при преласку у средњу школу“, као менторска школа за општину Гроцка.

Циљ пројекта је успостављање функционалног и одрживог система и програма професионалне оријентације за ученике на прелазу из основне у средњу школу. Модел који ћемо применити реализоваћемо кроз пет фаза:

1. Самоспознаја
2. Информације о занимањима;
3. Могућности школовања;
4. Сусрети са светом занимањаи
5. Одлука о избор узанимања.

Вршњачки тим за професионалну оријентацију има посебну улогу у реализацији. Састављен је од посебно заинтересованих ученика седмог и осмог разреда и ради по свом програму који доносе чланови уз помоћ координатора Тима за професионалну оријентацију.

Време	АКТИВНОСТ	НОСИЛАЦ ПОСЛА
IX	- Избор модела имплементације ПО, креирање акционог плана његове имплементације и информисање родитеља, ученика и свих органа управљања школе -Подучавање нових наставника о садржају и начину реализације радионица - Презентација и мотивисање ученика 7. и 8. разреда за учешће у пројекту путем презентација, пано, излагања, дискусије - Реализација радионица за ПО: * Представљање програма ПО	Тим за ПО Тим за ПО Тим за ПО Одељ. стар. 7. разр. и Тим за ПО ЧОС 7. разред
	- Реализација радионица за ПО: * Представљање програма ПО * У свету интересовања	Одељ. стар. 8. разр. и Тим за ПО ЧОС 8. разред ЧОС 8. разред
X	- Формирање Вршњачког тима ПО - Израда програма рада Вршњачког тима ПО - Уређивање и опремање кутка за професионалну оријентацију - Реализација радионица за ПО: *У свету интересовања *У свету вештина и способности *Пут способности	Тим за ПО и уч. 7. и 8. разреда Координатор Тима за ПО и Вршњачки тим за ПО Одељ. стар. 7. разр. и Тим за ПО ЧОС 7. разред ЧОС 7. разред ЧОЗ 7. разред
	- Реализација радионица за ПО: * Графикон интересовања	Одељ. стар. 8. разр. и Тим за ПО ЧОС 8. разред

	* О стереотипима * У свету врлина и вредности	ЧОС 8. разред ЧОС 8. разред
	- Реализација програма рада Вршњачког тима за ПО	Координатор Тима за ПО и Вршњачки тим за ПО
XI	- Реализација радионица за ПО: * У свету вредности * Самоспознаја – аутопортрет	Одељ. стар.7. разр. и тим за ПО ЧОЗ 7. разред ЧОС 7. разред
	- Реализација радионица за ПО: * Самоспознаја – то сам ја * Какав сам на први поглед * Моја очекивања	Одељ. стар. 8. разр. и Тим за ПО ЧОС 8. разред ЧОС 8. Разред ЧОС 8. разред
XII	- Реализација радионица за ПО: *У очима других * Какав/каква сам у тиму * Мој тип учења	Одељ. стар. 7. разр. и Тим за ПО ЧОЗ 7. разред ЧОС 7. разред ЧОЗ 7. разред
	- Реализација радионица за ПО: *Слика савременог света рада и кључне компетенције за занимање *Образовни профили у средњим школама * Мрежа средњих школа	Одељ. стар.8. разр. и Тим за ПО ЧОС 8. разред Одељ. стар. 8. разр. и тим за ПО ЧОС 8. разред Психолог школе
	- Реализација програма рада Вршњачког тима за ПО	Координатор Тима за ПО и Вршњачки тим за ПО
	- Реализација радионица за ПО: * Ја за десет година	Одељ. стар. 7. разр. и Тим за ПО ЧОС 7. разред
	- Реализација програма рада Вршњачког тима за ПО	Координатор Тима за ПО и Вршњачки тим за ПО
	- Реализација радионица за ПО: * Захтеви занимања – способности и контраиндикације	Одељ. стар. и Тим за ПО ЧОС 8. разред Психолог школе
	-	
II	- Реализација радионица за ПО: * Слика савременог света рада * Прикупљање и начин обраде информација о школама и занимањима * Повезивање области рада са занимањима	Одељ. Стар. 7. разр. и Тим за ПО ЧОС 7. разред ЧОС 7. разред ЧОС 7. разред
	- Психолошко испитивање способности и особина личности ученика 8. разреда и проф. Саветовање	Психолог школе

	- Реализација програма рада Вршњачког тима за ПО	Координатор Тима за ПО и Вршњачки тим за ПО
III	- Реализација радионица за ПО: * Путеви образовања и каријере * Припрема за интервју * Спровођење интервјуа * Припрема сусрета са експертима у нашој школи	Одељ. стар. 7. разр. и Тим за ПО ЧОЗ 7. разред ЧОС 7. разред ЧОЗ 7. разред
	- Реализација радионица за ПО: * Испитивање ставова * Избор занимања и приходи	Одељ. Стар. 8.разр. и Тим за ПО ЧОС 8. разред ЧОС 8. разред
	- Експерти у нашој школи - Представници средњих школа код нас у гостима	Стручњаци из разних области Представници средњих школа
	- Реализација програма рада Вршњачког тима	Координатор Тима за ПО и Вршњачки тим за ПО
IV	- Реализација радионица за ПО: * Експерти у нашој школи * Осврт на резултате информисања	Одељ. стар. 7. разр. и Тим за ПО ЧОС 7. разред ЧОЗ 7. разред
	- Активности и посете поводом Дана девојчица - Активности и посете поводом Дана дечака	Тим за ПО, уч. 7. и 8. разреда и њихове одељ, старешине Тим за ПО, уч. 7. и 8. разреда и њихове одељ, старешине
	-Остваривање контаката са:средњом школом, привредом, Националном службом за запошљавање... - Реализација реалних сусрета – интервјуи, распитивање у предузећима, школама, испробавање праксе, Сајам образовања, Дани отворених врата у средњим шк.	Тим за ПО, уч. 7. и 8. разреда и њихове одељ, старешине Тим за ПО, уч. 7. и 8. разреда и њихове одељ.старешине
	- Реализација програма рада Вршњачког тима	Координатор Тима за ПО и Вршњачки тим за ПО
V	- Реализација радионица за ПО: * Посета предузећу/установи *Евалуација програма професионалне оријентације за 7.р	Одељ. стар. 7. разр. и тим за ПО ЧОС 7. разред ЧОС 7. разред

- Реализација радионица за ПО: * Моја одлука о школи и занимању * Саветодавни рад	Одељ. стар. 8. и тим за ПО ЧОС .8. разред Родитељски састанак 8. разред
---	--

Програм професионалне оријентације се у нашој школи реализује почевши од првог разреда јер је веома битно да се од самог почетка школовања ученици упознају са светом рада и да постану свесни својих интересовања, жеља и способности.

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Стицање знања, формирање ставова и понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота и развојем хуманизације односа међу људима Унапређивање хигијенских и радних услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље.

Остваривање активног односа и узајамне сарадње школе, породице и заједнице на развоју, заштити и унапређењу здравља ученика

Област	Садржај рада кроз наставне и ваннаставне активности; тазвој међупредметне компетенције Одговоран однос према здрављу V-VIII разред
Безбедн о понаша ње	Стицање поуздања у опсегу безбедност у саобраћају, хитне активности: интервенције, безбедно понашање
Односи са другима	Оспособити ученике да разумеју потребе и осећања других водећи рачуна о њима, прихватајући и поштујући различите традиције Адаптирати се на промене у социјалним односима
Хумани односи међу половим	Оспособити ученике да: Правилно препознају своја осећања, спознају физичке разлике међу половима Стекну позитивне ставове и позитивно вреднују супротан пол
О коришћењ у здравств не помоћи	Откривање да одговарајуће службе пружају здравствену помоћ појединцу, организацији, различитим социјалним групама, заједници у целини.
Улога за здравље заједнице	Допринети здрављу околине, чувати животну средину. Развијање стечених знања кроз Еразмус+ пројекат „Живи здраво, храни се здраво“ Открити начине социјалне интеракције са људима из заједнице
Израђив ање самопош товања	Свест о сличностима и разликама наших акција, осећања, изгледа Евидентирање промена у развоју, формирање културног идентитета Проналажење начина за превазилажење психолошких проблема

Здрава храна	Испитивање фактора који утичу на навике о правилној исхрани Формирање основних ставова у погледу исхране Балансирање хране са енергетским потенцијалом Развијање стечених знања кроз Еразмус+ пројекат „Живи здраво, храни се здраво“
Брига о телу	Развијање личне одговорности за бригу о телу: коси, устима, носу; чистоћа тела, брига о одећи, здраве навике, непушење Развијање стечених знања кроз Еразмус+ пројекат „Живи здраво, храни се здраво“
Физичка активности здравље	Примењивање физичких способности у дневним активностима: Развијање позитивних ставова за прикладност Коришћење времена и рекреације Избор активности, спортова и клубова за вежбу Развијање стечених знања кроз Еразмус+ пројекат „Живи здраво, храни се здраво“
Бити здрав	Научити како да се спречи болест: Природне одбране организма: Спречавање инфекција; Суочавање са развојним страховима и анксиозношћу

ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ ЦРВЕНОГ КРСТА

Динамика активности	Садржај рада
IX	Наставак реализације Пројекта „Основна школа – темељ културе давалаштва крви“
	Акција солидарности: Друг – другу
X	Учешће у акцији: Солидарност на делу
	Реализације Пројекта „Основна школа – темељ културе давалаштва крви“
XI	Реализације Пројекта „Основна школа – темељ културе давалаштва крви“
XII	Организовање зимовања за социјално најугроженије деце у Одмаралиштима Црвеног крста
	Обележавање Светског дана борбе против AIDSa
I, II	Предавање на тему: Шта знам о Црвеном Крсту
	Предавање : Основна школа – централно место за промоцију добровољног давалаштва крви у локалној заједници“
III	Организовање обуке за ученике, за општинско такмичење „ Шта знам о Црвеном Крсту“
	Предавање на тему: „Превенција болести зависности“
IV, V	Здравствено-васпитни рад: Болести зависности и Болести прљавих руку
	Организовање обука екипа прве помоћи и реалистичког приказа повреда, стања и обољења

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Циљеви активности програма

- сарадња Центра за социјални рад и школе у пружању социјалне заштите ученика (дописи, лични контакт)
- пружање помоћи ученицима са поремећајима у понашању
- пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из породице породица с проблематичним односима (конфликтне породице), надзор над родитељском помоћи, упознавање и праћење социјалних прилика ученика и помоћи деци социјално- угрожених породица
- утврђивање социоекономског статуса родитеља
- упућивање у остваривање социјално-заштитних мера
- упућивање родитеља на начине остварења права
- упућивање родитеља на извршење родитељских обавеза

Намена активности програма

Намена активности је уз сарадњу Центра за социјални рад пружање помоћи ученицима и родитељима у остваривању плана социјалне заштите, као и пружање помоћи и помоћи ученицима с поремећајима у понашању и дефицијентним породицама (злостављање, занемаривање, алкохолизам, итд.).

Носиоци активности програма

- стручни сарадници
- директор школе
- сарадници Центра за социјални рад
- ученици с поремећајима у понашању
- ученици који долазе из породица са несређеним односима, као и ризичним породицама
- родитељи
- одељењски старешина

Носиоци активности су директор, стручни сарадници и одељењске старешине који откривају и идентификују социјални проблем, те информишу путем дописа или личним контактом сарадника Центра за социјалну рад који вођен налазом и мишљењем школе, преиспитује породичну ситуацију, те уз помоћ различитих законских мера пружа социјалну заштиту ученицима и њиховим породицама.

Начин реализације активности програма

Начин реализације активности се одвија најпре у школи где директор, стручни сарадници уз сарадњу одељењских старешина, откривају социјални проблем независно о томе да ли је повезан с понашањем ученика и чланова његове породице. Стручни сарадници тада путем дописа обавештавају Центар за социјалну рад, који уважавајући налазе и мишљење школе, преиспитује породичну ситуацију, обавља информативне разговоре с ученицима и члановима њихових породица. Када утврде потребне чињенице реализују се одређене социјалне и законске мере и пружа социјална заштита ученицима и њиховим породицама. У циљу ефикасније сарадње школе и Центра за социјални рад, социјални сарадник одлази у кућне посете породици ученика који долазе из ризичних услова живљења. Планира се и долазак сарадника Центра за социјалну рад у школу- Конференција случаја.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита и унапређење животне средине има за циљ стицање знања о друштвеним, природним, привредним и техничким појавама и токовима који преображавају, обогаћују или угрожавају животну средину.

Задаци и активности:

- развијање позитивног односа према природи и природом и радом створеним вредностима, оплемењивање уже и шире средине,
- стицање знања о биолошким, физичким, хемијским, историјским, географским, производно-техничким обележјима природе и насељене средине
- уређивање школског дворишта
- стицање одговарајућих знања и формирање правилног односа према уређивању школе, насеља, култивисању расада и неговању паркова
Васпитање за хуманизацију односа међу људима и половима има задатке:
  - васпитање ученика за једнако вредновање способности и резултата рада оба пола, ради сузбијања предрасуда о инфериорности једног пола,
  - изграђивање свести о природном односу човека према човеку,
  - развијање другарских осећања, међусобног уважавања и поштовања друге личности,
  - свакодневно дружење са вршњацима, међусобно помагање и одређено одрицање ради пружања могућности да се и други оствари у раду и игри,
  - учење да се пажљиво и до краја саслуша други,
  - развијање потребе за учешћем у акцијама солидарности,
  - стицање навика пажљивог односа према млађим друговима, старијим и немоћним особама.

У реализацију овог програма, поред одељенских старешина, предметних наставника, руководиоца секција, стручних сарадника и сарадника Вршњачког тима, укључени су и спољни сарадници из општинске организације Црвеног крста.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

- Сарадња са образовним, здравственим, социјалним, научним, културним и другим установама које доприносе остваривању циљева и задатака образовно-васпитног рада школе
- Сарадња са основним школама градске општине Гроцка
- Сарадња са Домом здравља
- Сарадња са Центром за социјални рад ГОГроцка
- Сарадња са МУП-ом општине,града
- Сарадња са организацијом „Пријатељи деце“ ,Црвеним крстом, Центром за права детета и осталим дечјим организацијама.
- Учешће у организованим облицима размене искуства са наставницима и сарадници
- Учествовање у истраживањима научних, просветних и других установама.
- Сарадња са културно-образовним институцијама у циљу реализације културне и јавне делатности школе
- Осмишљавање програмских активности за унапређивање партнерских односа породице, школе и локалне самоуправе у циљу подршке развоја ученика
- Сарадња са канцеларијом за младе и комисијама на нивоу локалне самоуправе које се баве унапређивањем положаја деце и ученика

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљ:

Организовати облике активности који ће :

- подићи на виши ниво партнерство родитељи-школа (заједничке активности за васпитање ученика.
- пружити помоћ и подршку родитељу

Задаци :

- развој складног деловања породице и школе у образовању и васпитању ученика
- развој трајне и квалитете сарадња родитеља и школе
- остваривање позитивне интеракције наставник-родитељ
- редовно информисање родитеља о свим важним информацијама

Облик сарадње	Садржај	Задужени за реализацију	Време
1. Индивидуални разговори, Информисање	Информације о условима понашању ученика у породици, школи, успеху, напредовању, ЕС Дневник	Одељенске старешине -поједини наставници на захтев одељенског старешине или родитеља	-сваке седмице, један термин - по посебном договору- посета предметном наставнику, отворена врата
. родитељски састанци	- упознавање са наставним планом и програмом, уџбеницима, наставницима, облицима и методама рада , кућним редом школе (права и обавезе свих учесника), процеса у школи	Одељенске старешине	Септембар , новембар, децембар, април, мај-јун
3.Одељењски састанци (1. до 4. разреда) одељењски састанци (5. до 8. разред)	- упознавање са Школом организацијом , условима, кућном реду,..... - договор са родитељима око програма и реализације екскурзија	Одељенске старешине, сви предметни наставници, директор, педагог, психолог	Током школске године
4.Саветодавни рад са родитељима ученика чија деца имају тешкоћа у понашању и учењу	Различити облици саветодавног рада у зависности од проблема, информација	Педагог, Психолог	Према потребама родитеља
5.Заједнички састанак мањих група родитеља и ученика са наставницима разредне наставе 1-4.разреда, и од 5-8. разреда са три и више слабих оцена	- информације о узроцима неуспеха (породица и школа), последицама по општи успех на крају школске године, утврђивање мера у породици -обавеза родитеља, школе, наставника	Директор, наставници одељенских већа, педагог, психолог	Током школске године
6.Портфолио, едукација и информисање родитеља- кутак за родитеље	Избор садржаја савета намењених родитељима	Педагог, психолог са ученицима	Од октобра - двомесечно

6. Деловање Савета родитеља	према дефинисаној улози у Закону о основама система васпитања и образовања	Директор, председник Савета родитеља и одељењске старешине	Од октобра до јуна
7. Учешће родитеља у Органу управљања, Клубу родитеља, Савету родитеља	Према правилницима и програмима ових тела	Родитељи чланови	Од септембра до јуна
8. Учешће родитеља у презентацијама стваралаштва и активности ученика и наставника	Према планираним активностима секција и другим видовима обрразовно- васпитног рада (пројектне активности, радионице ...)	Заинтересовани родитељи и наставници, координатори рада секција, наставници који врше презентације	Према плану ваннаставних и пројектних активности
9. Отворени дан (врата) код директора школе	Директор	Разговор директора са родитељима на иницијативу родитеља	Током школске године

РАД СА РОДИТЕЉИМА

У току школске године планирано је редовно одржавање родитељска састанка, а по потреби биће одржани и ванредни родитељски састанци.

У школи постоји распоред посета родитеља предметним наставницима и одељењским старешинама.

Родитељи су укључени у све видове школског живота. Учествују у:

- доношењу одлуке о избору представника за Одељењски савет родитеља;
- доношењу одлуке о избору представника за Савет родитеља школе;
- доношењу одлуке о избору представника за општински Савет родитеља
- доношењу одлуке о избору представника за Школски одбор;
- учешће у доношењу одлуке о избору наставних средстава(уџбеника)
- учешће у доношењу одлуке о избору дестинација у циљу организовања и реализације посета, излета, екскурзија и школе у природи;
- помоћи при организацији и реализацији школских приредби и других културних манифестација;
- организација и учешће у донаторским ктивностима;
- помоћи при организацији и реализацији школских продајних изложби и др.
- Бачка књижица;
- разне потврде, оправдања и уверења;
- здравствена књижица ученика;
- анкетни листићи и упитници.
- Предавања- родитељ предавач
- Наступи ученика; радионце, базари..

ПРОГРАМ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ

ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА И ПРОГРАМ УЧЕНИКА СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

-ЦИЉ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЈЕСТЕ ПОСТИЗАЊЕ ОПТИМАЛНОГ УКЉУЧИВАЊА УЧЕНИКА У РЕДОВАН ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНИ РАД И ЊЕГОВО ОСАМОСТАЉИВАЊЕ У ВРШЊАЧКОМ КОЛЕКТИВУ.

Циљеви овог програма су:

- За ученике са потешкоћама у развоју - подстицање развоја и стабилизација осећања сигурности, задовољства и самопоштовања. Развој комуникацијских способности (изражавање потреба, жеља и намера вербалним и невербалним путем). Развој осетљивости за потребе других. Боља емоционална контрола и успешнија социјализација.
- За ученике са изузетним способностима-приширивање и продубљивање садржаја
- За децу без потешкоћа у развоју- Прихватање различитости, развој осетљивости за потребе деце са подршком, развој способности за препознавање тих потреба, развој вештина сарадње и помагања у одељењској заједници и са децом која имају тешкоће у психофизичком развоју.
- За родитеље деце са подршком- упознавање са откривеним могућностима њихове деце. Овладавање вештинама подстицања дечјег развоја. Развијање реалистичких ставова према детету и његовим могућностима. Развијање реалних и позитивних искустава у погледу будућности детета.
- За родитеље деце без потешкоћа у развоју - Развијање позитивних ставова према заједничком школовању и дружењу са децом која имају подршку.

Пружање подршке детету које не постиже очекивана образовна постигнућа започиње кроз прилагођавање наставних метода, учила, материјала, простора, распореда рада, без израде формалног, писаног документа – индивидуалног образовног плана. То значи да се први ниво подршке пружа кроз индивидуализацију наставе и ваннаставних активности. Уколико подршка пружена кроз индивидуализацију наставе и ваннаставних активности не доведе до напретка, то јест позитивног помака у постигнућима детета (по правилу у току првог тромесечја), предлаже се израда формалног, структурираног, писаног документа - индивидуалног образовног плана, према коме ће се одвијати образовно- васпитни процес за ученика. Према томе, изради индивидуалног образовног плана приступа се онда када степен и врста потребне подршке захтева јасно структурирано планирање корака подршке, исхода и праћења ефеката планираних корака, пружалаца подршке и времена предвиђеног за одређене кораке. Стручни тим за инклузивно образовање даје предлог за израду индивидуалног образовног плана, а израђује га тим за пружање подршке ученику уз сагласност родитеља/законског заступника.

Прилагођене исходе и индивидуални образовни план (који обухвата и прилагођене стандарде) израђује тим за пружање додатне подршке ученику (тј. ИОП тим). Тим за пружање додатне подршке који је формиран од стране стручног тима за инклузивно образовање школе, чине разредни старешина и/или предметни наставник, родитељ, односно законски заступник ученика, стручни сарадник школе, а по потреби, педагошки асистент и стручњак ван школе на предлог родитеља. Циљ је да се свако дете развија и живи у границама својих способности и међу вршњацима. За ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план.

За ученике са изузетним способностима, школа обезбеђује израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана којим се врши проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада.

За ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога

потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план. Индивидуални образовни план је посебан акт, који има за циљ оптимални развој ученика и остваривање исхода образовања и васпитања, у складу са прописаним циљевима и принципима, односно задовољавања образовно-васпитних потреба ученика Индивидуални образовни план укључује:

- 1) Педагошки профил ученика, у ком су описане његове јаке стране и потребе за подршком;
- 2) план индивидуализованог начина рада, којим се предлажу одређени видови прилагођавања наставе (простора и услова, метода рада, материјала и учила) специфичним потребама ученика
- 3) план активности, којим се предвиђени облици додатне подршке операционализују у низ конкретних задатака и корака, и спецификује распоред, трајање, реализатори и исходи сваке активности.

Индивидуални образовни план доноси Педагошки колегијум на предлог тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке ученику. Тим за пружање додатне подршке чине: наставник предметне наставе, стручни сарадник школе, родитељ/законски заступник, а по потреби и стручњак ван школе, на предлог родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана. Наставник при планирању свог рада у одељењу усклађује свој план са индивидуалним образовним планом ученика, укључујући мере и активности предвиђене индивидуалним образовним планом. Он се остварује доминатно у оквиру заједничких активности у одељењу а у складу са потребама ученика, на основу одлуке тима за пружање додатне подршке ученику, делом може да се остварује и ван одељења.

Спровођење индивидуалних образовних планова прати просветни саветник. У првој години, индивидуални образовни план доноси се и вреднује тромесечно, а у свим наредним годинама на почетку сваког полугодишта.

Наставник при планирању свог рада у одељењу, односно усклађује свој план са индивидуалним образовним планом дететасастанцима, на којима су присутни и одељењске старешине, покушава да реши проблем.

Протокол активности програма

Опсервација и идентификација ученика с одређеним социјалним проблемима се у школи одвија свакодневно. Најпре стручни сарадници проблем покушају да реше уз сарадњу родитеља (службеним позивима у школу и информативним разговорима), а уколико нема резултата, по потреби током школске године, шаљу дописе Центру за социјалну рад, укључују Центар за социјалну рад у решавање одређеног проблема..

Начин вредновања и начин коришћења резултата вредновања

Начин вредновања се састоји од пружања помоћи социјално угроженим ученицима, праћењу њихових промена у понашању и уклањању социјално угрожавајућих и ризичних узрока из социјалне околине ученика. Врло је важна повратна информација Центра за социјалну рад школе и континуирано праћење случаја.

Пројекат „Унапређени равноправни приступ и завршавање предуниверзитетског образовања за децу којој је потребна додатна образовна подршка - Учимо сви заједно“ спроводе Министарство просвете и УНИЦЕФ, уз подршку Делегације Европске уније. ЦИП - Центар за интерактивну педагогију је партнерска организација на реализацији компоненте унапређивање капацитета запослених за инклузивно образовање и васпитање. Главни циљ Пројекта је обезбеђивање једнаког приступа и квалитета образовања за децу из осетљивих група кроз подршку деци, наставницима и стручним сарадницима у школама. Пројектне активности ће бити реализоване у периоду август 2022. године - март 2024. године. У оквиру пројекта шест изабраних школа на нивоу Србије, међу којим је и наша школа ће добити подршку за унапређивање стручних и организационих капацитета

и припремити се за подношење захтева за стицање статуса модел установе за инклузивно образовање и васпитање, који установама додељује Министарство просвете. Подршка одабраним школама планирана је кроз: акредитоване обуке, хоризонталну размену и успостављање заједнице пракси са другим школама кандидатима за модел установе, менторску подршку, као и грантове за школе. Доступно, квалитетно и праведно образовање може се постићи само ако су сва деца, укључујући и децу из осетљивих друштвених група, обухваћена школским системом које им пружа квалитетну подршку да науче оно што им је потребно за живот. Инклузивно образовање значи проналажење најефикаснијег начина да се сваком детету пружи пуна подршка да заједно са вршњацима учи и развија вештине које су му потребне да напредује. Инклузивно образовање захтева унапређење наставних метода и стратегија и залагање свих актера у заједници како би се свим ученицима, укључујући и оне којима је потребна додатна подршка, пружило праведно и партиципативно искуство учења и окружење које најбоље одговара њиховим потребама, захтевима и склоностима.

ПРОГРАМ РАДА БИБЛИОТЕКЕ

Активност		време	реализатор(и)
Сарадња са наставницима	<ul style="list-style-type: none"> ● Педагошка помоћ наставницима при реализацији наставних садржаја и ваннаставних активности ● Тимски рад са наставницима у изради оперативних планова и проналажењу информација за реализацију наставног плана и програма ● Систематско информисање о новоиздатим књигама, стручним часописима и другој грађи кроз тематске изложбе, акције, јубилеје и промоције књига 	током школске године	- Библиотекар
Рад са	<ul style="list-style-type: none"> ● Пријем првака у библиотеку 	током	- Библиотекар

ученицима	<ul style="list-style-type: none"> ● Упознавање ученика са радом библиотеке ● Развијање љубави према књизи ● Развој информатичке писмености код ученика ● Пружање помоћи ученицима за учење ван куће и развијање самосталности код ученика ● Упознавање ученика са методама и техникама научног истраживања ● Квиз библиотеке ● Редовна промоција занимљивих или нових књига ● Учешће у радионицама које организује библиотека града или нека друга установа ● Учешће у хуманитарним акцијама ● Организација гостовања писаца и продајне изложбе ● Часови читања за прваке ● Библиотечка секција ● Мали школски сајам књига ● Учешће на конкурсима и такмичењима ● Припрема промоција књига делимично драмским представљањем 	Школске године	
------------------	---	-------------------	--

Рад са родитељима	<ul style="list-style-type: none"> ● Информисање о ученичким интересовањима и развијању читалачких навика ● Сарадња са родитељима кроз личне контакте, родитељске састанке 	током школске године	- Библиотекар
Рад у стручним органима и тимовима	<ul style="list-style-type: none"> ● Рад на школским пројектима ● Учешће у припремању и организовању културних активности школе ● Припрема радионица, књижевних сусрета ● Учешће у изради школског сајта, блога и школског часописа 	током школске године	- Библиотекар
Сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе	<ul style="list-style-type: none"> ● Сарадња са Друштвом школских библиотекара ● Сарадња са другим школским библиотекама у основним школама ● Донације ● Сарадња са Пријатељима деце Гроцка ● Сарадња са Црвеним крстом Србије ● Сарадња са Библиотеком Града Београда ● Сарадња са библиотеком у Врчину ● Сарадња са културним, просветним, научним и другим установама 	током школске године	- Библиотекар
Библиотечко-информативна делатност	<ul style="list-style-type: none"> ● Вођење документације о раду школске библиотеке и школског библиотекара-извештаји, анализе, самопроцене ● Систематско информисање ученика и запослених о новим књигама, листовима, 	током школске године	- Библиотекар
	<p>часописима</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Промоција књига ● Процена читаности књига- израда статистике коришћења фонда ● Сређивање и естетско уређење библиотеке ● Остваривање стручних послова- инвентарисање, ревизија, сигнирање, издавање и враћање књига, поправка књига 		

ОСТАЛИ ПРОГРАМИ од значаја за остваривање образовног-васпитног
рада

ПРОГРАМ ВРШЊАЧКОГ ТИМА

Р.б.	Активности	Носиоци	Време
1.	1. Формирање Вршњачког тима 2. Школског тима 3. Моја школа и моје жеље	Кординатори за Вршњачког тима и Ученички парламент	IX
2.	Обука Школског тима: 1. Радионице: Врсте насиља, 2. Ненасилно решавање сукоба, 3. Етикетање, 4. Медијација, 5. Правила и реституција, 6. Жеље и потребе, 7. Права и одговорности	Стручна служба	
3.	1. Анимирани филм за ученике 2. Превентивне радионице за ученике (Интернет)	Наставници разредне наставе Одељењске старешине	X, XI
4.	Упознавање са „Програмом заштите ученика од насиља Деловање Тима за заштиту деце од насиља- презентација на сајту школе Процедуре поступања при појави насиља Интервентне мере и нивои поступања Улога Вршњачког тима у решавању појава насиља- медијатори	Одељењске старешине Новинарска секција Вршњачки тим Кординатори	XI, XII
5.	Нова одељењска и школска правила-у учионицама и школи Циљ је допунити 2 пута у току године Школска правила за текућу школску годину	Вршњачки тим, Ученички парламент, Одељењске старешине	X
6.	Листе за праћење врста и интензитета насиља у одељењским заједницама и школи Презентација учесталости насиља у школи	Кординатори, Вршњачки тим, Ученички парламент	I, VI
7.	Новинарска и Ликовна секцијом истражује и отвара	Кординатор и Предметни	X-I
	1. Конкурс на тему поштовање личности 2. Вршњачко и насиље као појава	наставници Вршњачки тим Ученички парламент	

8.	1. Конкурс за текст у одељењу или групи ученика 2. Представа на победнички текст	Наставници, Вршњачки тим и драмска секција	V-VI
9.	1. Игре без граница-за сва одељења, Васкршњи маскенбал	ВТ, Кординатори, ОС	IV-V
10.	1. Отворити кутију поверења 2. Преглед врсте насиља у нашој школи 3. Шта ми смета у школи 4. Кутак који ми даје заштиту	Вршњачки тим Одељењске заједнице	Месечно
11.	1. Зближавање ученика и колектива 2. Развоју другарства и пријатељства 3. Развој емпатије 4. Позитиван став према успеху других ученика 5. Игранке 6. Квизови, 7. Обележавање значајних датума 8. Школска слава „Свети Сава“ 9. Дан школе 10.Упознавање са акцијама против разних болести 11.Праћење књижевних догађаја 12.Праћење позоришних догађаја 13.Заједничка дружења 14.Турнири	Наставници Ученички парламент	Утоку године
13.	1. Дани толеранције 2. Дан када ученици улазе у школске ципеле наставника 3. Сајт школе-промоција позитивних вредности код ученика 4. Анкета – избор фер-плеј став,догађаја	Вршњачки тим Ученички парламент ,	III, IV XI-VI
14.	Анализа активности рада вршњачког тима	Вршњачки тим и координатор	II-VI
15.	Анализа и резултати рада током школске године и мере унапређења	Наставници, Вршњачки тим, одељењске старешине	VI
16.	Мере унапређења рада школског тима за наредну школску годину	Наставници, Вршњачки тим, одељењске старешине	VI

КЛУБ УЧЕНИКА- ИСТРАЖИВАЧИ

Ученички парламент је размотрио и усвојио предлог оснивања „Клуба ученика“ основне школе „Свети Сава“ у Врчину. За рад у оквиру Клуба ученика ангажоване су Милена Петровић, професор енглеског језика и књижевности и Александра Гајачки, професор немачког језика и књижевности. Радионице укључују до 20 ученика. Активности у Клубу ученика "Истраживачи" заснивају се на интересовања и потребама ученика, а према предлозима и одлукама чланова клуба, као и на врсти и специфичности овогодишњег друштвеног ангажмана за који се одлучи скупштина клуба.

У наредној школској години, интересовања ученика су усмерена ка истраживању локалног окружења, као и ка истраживању страних култура кроз различите медије. Увек присутна тенденција је и оснаживање социјалних вештина, те ослушкивање интересовања и потреба других. Циљ овог пројекта је јачање поверења између ученика и наставника, јачање свести о нераскидивој вези између тела и духа, јачање самопоуздања и одговорности према средини и здрављу, одговорно учешће у демократском друштву, унапређивање вештина сарадње, комуникације и решавања проблема. У клубу ће бити реализовано 4 радионице и 9 других активности:

1. Састанак ради формирања скупштине и организације рада клуба
2. Иницијална анкета
3. Новинари и фоторепортери - радионица
4. Тајанствени Деда Мраз
5. Баш је лепо бити различит - дискусија
6. Креација и живот – радионица
7. Дебата - радионица
8. Дебата–радионица
9. Састанак Скупштине клуба
10. Сусрети са професијама - дискусија
11. Здравље и забава – радионица
12. Дан у природи
13. Завршна анкета

ПРОГРАМ УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

Ученички парламент је законом загарантована формална институција, која ученицима омогућава активност ради заступања интереса свих ученика у школи, као и учешће ученика у доношењу одлука које се њих непосредно тичу.

Због чега је значајно постојање Ученички парламента у нашој школи: Гарантује основне слободе и права ученика; омогућава лични развој ученика; пружа могућност колективног одлучивања; доприноси побољшању атмосфере и живота у школи; доприноси развоју партнерства са наставницима, сарадницима, директором, органима школе; прилика за сарадњу и уважавање различитих аргументација и ставова; учење и усвајање демократских знања и вредности; прихватање различитости; омогућава развој демократске културе; омогућава бољу и квалитетнију комуникацију; подстиче доношење заједничких одлука прихватљивих за све стране.

План рада

Септембар – конститутивна седница

1. Избор представника 7 и 8 разреда; конституисање Ученичког парламента
2. Упознавање са Статутом и Пословником о раду Ученичког парламента
3. Разматрање Програма рада и предлога Плана рада Ученичког парламента
4. Договор о начину функционисања Ученичког парламента, избор председника, заменика и представник рад у Школском одбору, Наставничком већу, Стручном активу за развојно планирање и Тиму за превенц вршњачког насиља и избор записничара.

Септембар:

1. Давање мишљења и предлога стручним органима, Школском одбору, Савету родитеља и директор правилима понашања у школи, Извештају о раду школе, Годишњем плану рада, Школском развојном пл слободним и ваннаставним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и учешћ организацији манифестација ученика у школи и ван ње
2. Правила понашања ученика
3. Безбедност у школи
4. Однос ученик - наставник
5. Активности у оквиру пројекта „Школа без насиља“

Октобар:

1. Развијање и унапређивање квалитета односа између ученика и наставника у школи
2. Учесће у организацији културно забавног живота у школи
3. Сарадња са Ученичким парламентима других школа
4. Сарадња са управом школе
5. Упознавање са правилима по којима се одвија живот и рад у школи
6. Активности у оквиру пројекта „Школа без насиља“

Новембар:

1. Успех и дисциплина ученика у протеклом периоду
2. Активније учешће ученика у доношењу важних одлука за рад школе
3. Закључци о изведеним екскурзијама
4. Посета биоскопу, позоришту....
5. Развијање умећа комуникације
6. Активности у оквиру пројекта „Школа без насиља“

Децембар:

1. Успех и дисциплина ученика на крају првог полугодишта
2. Болести зависности и контактне болести
3. Професионална оријентација- тест професионалних интересовања
4. Новогодишње и Божићне свечаности
5. Припреме за Завршни испит
6. Припреме за школску славу Свети Сава

Фебруар:

1. Разматрање односа међу ученицима у наставном процесу и ваннаставним активностима
2. Предлози за превенцију насиља у школи
3. Предлог стручним органима школе о могућим изменама и допунама организације рада у школи
4. Остала питања

Март:

1. Болести зависности
2. Контактне болести
3. Унапређење комуникације и атмосфере унутар школе
4. Разговор са председником Општине

Април:

1. Успех и дисциплина ученика у протеклом периоду
2. Улепшавање амбијента школе
3. Активности у оквиру Сајма образовања
4. Реализација програма „Школа без насиља“

5. Договор око прославе другарске/матурске вечери осмог разреда
6. Припреме за Завршни испит

Мај

1. Предлози за наредну школску годину. Давање мишљења и предлога стручним органима, Школском одб Савету родитеља и директору о правилима понашања у школи, Извештају о раду школе, Годишњем пл рада, Школском развојном плану, слободним и ваннаставним активностима, учешћу на спортским и дру такмичењима и учешћа у организацији манифестација ученика у школи и ван ње
2. Завршни испит - припремна настава
3. Припреме за обележавање Дана школе, 19.маја
4. Остварени резултати на такмичењима
5. Мишљење о ђаку генерације, наградама и похвалама
6. Другарско/ Матурско вече

ШКОЛА У ПРИРОДИ, ПОСЕТЕ, ИЗЛЕТИ И ЕКСКУРЗИЈЕ

Екскурзија, излет, зимовање, летовање, обилазак културно историјских установа, споменика у месту и околини, шетња Врчином ради упознавања околине, одлазак до „ФК Врчин“, обилазак школе у Доњој Мали, одлазак у позоришта и посета биоскопа, гостовања позоришних група, посета месној библиотеци или галерији, одлазак до Авале, организовање разних свечаности у школи, организовање такмичења и кампови су облици образовно-васпитног рада који се остварују ван наставе. Циљ је савладавање и усвајање дела наставног плана непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе, као и рекреативно-здравствени опоравак ученика.

ПРОГРАМ ОРГАНИЗОВАЊА ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Екскурзија, излет, зимовање, летовање и кампови су ваннаставни облици образовно-васпитног рада који се остварују ван наставе. Циљ је савлађивање и усвајање дела наставног програма непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе, као и рекреативно-здравствени опоравак ученика.

Екскурзија је облик образовно-васпитног рада којим се доприноси остваривању плана и програма и циљева основног образовања и васпитања. Екскурзија је факултативна ваннаставна активност која се остварује ван школе, у трајању од једног до три дана годишње, у складу са узрастом, наставним планом и програмом и програмом за екскурзије.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног, историјског и духовног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи, уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према националним, културним, етичким и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Садржаји екскурзије остварују се на основу наставног плана и програма образовно-васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег програма рада школе.

Одељењска и стручна већа школе предлажу програм екскурзије, који достављају наставничком већу

ради разматрања и доношења. Екскурзија може да се изведе ако је савет родитеља дао сагласност на програм, цену екскурзије и избор агенције.

Екскурзија се организује и изводи уз претходну писмену сагласност родитеља, по правилу за најмање 60% ученика истог разреда и уколико су створени услови за остваривање циљева и задатака.

Изузетно, екскурзија може да се организује ако писмену сагласност да најмање 60% родитеља ученика одељења. Извођење екскурзије за ученике истог разреда организује се са истим садржајем, по правилу, истовремено. Путни правци, објекти, манифестације, крајеви и предели одређују се у складу са циљем и задацима путовања. Ако је екскурзија организована у време наставних дана, настава се надокнађује за све ученике, у складу са школским календаром годишњим програмом рада школе. Избор агенције спроводи се у складу са овим правилником. Школа је дужна да објави оглас најмање у једним дневним новинама које имају тираж на територији целе Републике Србије.

Након изведеног путовања, стручни вођа пута и представник туристичке агенције сачињавају забелешку о извођењу путовања. Стручни вођа пута у року од 3 дана сачињава извештај, који подноси директору са оценом извођењу и квалитету пружених услуга. Ученици након изведеног путовања попуњавају анкетни лист. Извештај разматрају Савет родитеља и Наставничко веће а Школски одбор разматра и усваја. Одељењски старешина упознаје родитеље са извештајем на родитељском састанку. Извештај о путовању је саставни део годишњег извештаја о раду школе. Екскурзије ће бити организоване у складу са Правилником о организацији остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи (*Службени гласник РС, бр. 30/2019 од 25.04.2019. године*)

ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА

У наредном периоду школа ће значајну пажњу посвећивати стручном усавршавању наставника.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА НАСТАВНУ ОБЛАСТ, ПРЕДМЕТ И МЕТОДИКУ НАСТАВЕ

Знања

- Зна научну дисциплину којој припада предмет који предаје и њене везе са другим научним дисциплинама;
- Познаје одговарајућу област и зна наставни план и програм предмета који реализује, као и његову корелацију са другим областима, односно предметима;
- Познаје опште принципе, циљеве и исходе образовања и васпитања, као и опште и посебне стандарде постигнућа ученика и њихову међусобну повезаност;
- Разуме социјалну релевантност садржаја предмета;
- Поседује дидактичко-методичка знања неопходна за предмет који предаје;
- Познаје технологије које прате научну дисциплину и предмет који предаје;
- Познаје страни језик у функцији предмета који предаје.

Планирање

- Програм рада припрема тако да уважава: стандардне постигнућа, наставни план и програм и индивидуалне разлике ученика, водећи рачуна о садржајној и временској усклађености;
- Планира и програмира рад, водећи рачуна да садржај учини доступним ученицима (пријемчив, разумљив, интересантан);
- Планира примену различитих метода, техника и облика рада и доступних наставних средстава ради ефикасности и ефективности наставног процеса;
- Планира и програмира садржаје наставе водећи рачуна о корелацији, како хоризонталној, тако и вертикалној;
- Планира информисање о новим трендовима и примену одговарајућих и доступних технологија у образовању;
- Планира проверу остварености прописаних образовних стандарда и циљева учења

наставног предмета.

Реализација

- Остварује функционалне, образовне и васпитне циљеве у складу са општим принципима, циљевима и исходима образовања, наставним планом и програмом предмета који предаје, прилагођавајући их индивидуалним карактеристикама и могућностима ученика;
- Систематски уводи ученике у научну дисциплину;
- Повезује наставне садржаје са претходним знањима и искуствима ученика и њиховим садашњим и будућим потребама, са примерима из свакодневног живота, са садржајима из других области, са актуелним достигнућима/научним новинама;
- Повезује и организује наставне садржаје једног или више предмета у тематске целине;
- Примењује разноврсне методичке поступке у складу са циљевима, исходима и стандардима постигнућа, садржајима наставног предмета, узрасним карактеристикама и индивидуалним могућностима и потребама ученика;
- Примењује одговарајуће и доступне технологије у образовању. Вредновање/евалуација
- Континуирано прати и вреднује остварену хоризонталну и вертикалну повезаност садржаја;
- Континуирано прати и вреднује ученичка постигнућа користећи различите начине вредновања у складу са специфичностима предмета који предаје; Прати и вреднује интересовања ученика у оквиру предмета који предаје;
- Планира и предузима мере подршке ученицима на основу анализе остварености образовних стандарда постигнућа.

Усавршавање

- Континуирано се стручно усавршава у области научне дисциплине којој предмет припада, методике наставе и образовне технологије;
- Унапређује квалитет свог рада примењујући новостечена знања из области у којима се усавршавао;
- Планира стручно усавршавање на основу резултата самовредновања и спољашњег вредновања рада и потреба школе у којој ради.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ПОУЧАВАЊЕ И УЧЕЊЕ

Знања

- Поседује знања о когнитивном развоју ученика (когнитивним ступњевима и зони наредног развоја);
- Поседује знања о природи учења, различитим стиловима учења и стратегијама учења;
- Поседује знања о природи мишљења и формирању научних појмова.

Планирање

- Планира активности полазећи од знања и искустава којима ученици располажу, индивидуалних карактеристика и потреба ученика, постављених циљева, исхода, садржаја и карактеристика контекста у којем ради;
- Планира активности којима се развијају научни појмови код ученика;
- Планира подстицање критичког, аналитичког и дивергентног мишљења; • Планира различите начине праћења и вредновања рада и напредовања ученика.

Реализација

- Примењује различите облике рада и активности у складу са знањима и искуствима којима ученици располажу, индивидуалним карактеристикама и потребама ученика, постављеним циљевима, исходима, садржајима и карактеристикама контекста у којем ради;
- Подстиче и подржава различите стилове учења ученика и помаже развој стратегије учења;

- Континуирано подстиче развој и примену различитих мисаоних вештина (идентификовање проблема, решавање проблема, доношење одлука) и облика мишљења (критичко, аналитичко и дивергентно);
- Подржава ученике да слободно износе своје идеје, постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења;
- Даје упутства јасна свим ученицима и упућује на трансфер знања;
- Прати и вреднује постигнућа ученика, примењујући, објективно, јавно, континуирано и подстицајно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду.

Вредновање/евалуација

- Прати и процењује различите аспекте учења и напредовања, користећи различите технике евалуирања;
- Прати и вреднује ефикасност сопствених метода на основу ученичких постигнућа;
- Прати и вреднује постигнућа ученика у складу са индивидуалним способностима ученика, примењујући утврђене критеријуме оцењивања;
- Прати и вреднује примену инструмената за праћење и анализирање рада у односу на напредовање ученика;
- Континуирано прати и вреднује ученичка постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења;
- Процењује потребе ученика за додатном подршком у учењу.

Усавршавање

- Континуирано унапређује сопствену педагошку праксу на основу анализе ученичких постигнућа;
- Унапређује свој рад, користећи знања стечена усавршавањем у области когнитивне, педагошке психологије и савремене дидактике и методика.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ПОДРШКУ РАЗВОЈУ ЛИЧНОСТИ УЧЕНИКА

Знања

- Зна и разуме физичке, емоционалне, социјалне и културне разлике међу ученицима;
- Познаје и разуме психички, емоционални и социјални развој ученика;
- Поседују знања о начинима подршке ученицима из осетљивих друштвених група;
- Познаје различите врсте мотивације и начине мотивисања ученика;
- Уме да препозна, мобилише и подстиче развој капацитета свих ученика уз уважавање индивидуалности.

Планирање

- Планира различите активности којима ангажује све ученике, уважавајући њихове индивидуалне разлике у социјалном и емоционалном развоју;
- Планира и усклађује свој рад са психофизичким и развојним карактеристикама ученика, прихватајући ученика као личност у развоју;
- Планира начине и поступке подстицања самопоуздања и самопоштовања код ученика;
- Планира интеракцију свих учесника у образовно-васпитном раду, засновану на поштовању различитости и уважавању потреба;
- Планира различите активности којима подстиче креативност и иницијативу ученика. Реализација
- Ангажује ученике у различитим активностима, уважавајући њихове индивидуалне разлике и законитости психичког развоја;
- Примењује конструктивне поступке при решавању развојних проблема, као и у ситуацијама кризе и конфликта;

- Обезбеђује могућности и окружење за активности, интересовања и потребе ученика уважавајући њихове ставове и мишљења;
- Подстиче самопоуздање, самопоштовање и подиже ниво аспирација свих ученика; • Користи различите поступке за мотивисање ученика.

Вредновање/евалуација

- Користи различите стратегије праћења развоја различитих аспеката личности ученика (сарадња са другим ученицима, решавање конфликта, реаговање на неуспех);
- Евалуира сопствени рад анализирајући и пратећи мотивацију, задовољство, активност ученика на часу, њихову самосталност и истрајност у раду.

Усавршавање

- Планира стручно усавршавање на основу анализе квалитета односа у одељењу, мотивације ученика за учење и карактеристика личности ученика;
- Проширује своја знања у области психофизичког, социјалног развоја деце и мотивације;
- Активно ради на побољшању свог односа са ученицима; • Развија педагошке вештине за руковођење одељењем.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈУ И САРАДЊУ

Знања

- Разуме важност сарадње са родитељима/старатељима и другим партнерима у образовно- васпитном раду;
- Поседује информације о доступним ресурсима који могу подржати образовно-васпитни рад (школским, породичним, у локалној и широј заједници);
- Познаје облике и садржаје сарадње са различитим партнерима;
- Поседује знања о техникама успешне комуникације.

Планирање

- Планира систематску сарадњу са родитељима/старатељима и другим партнерима у образовно- васпитном раду на основу анализе мреже могућих партнера и доступне ресурсе;
  - Планира различите облике мотивисања за сарадњу;
- Осмишљава ситуације и активности у којима се пружа могућност за примену комуникацијских вештина. Партнери у образовно васпитном раду су: ученици, родитељи/старатељи, колеге, локална и шира заједница од значаја за образовно васпитни рад
- **Реализација**
- Сарађује са партнерима, подстиче размену мишљења и гради атмосферу међусобног поверења у заједничком раду у интересу ученика;
- Активно и конструктивно учествује у животу школе;
- Информише и консултује родитеље/старатеље и охрабрује их да буду активно укључени у рад школе;
- Разматра и уважава иницијативе партнера које се односе на унапређивање рада школе;
- Кроз сарадњу подстиче развој социјалних компетенција; • Активно учествује у раду тимова.

Вредновање/евалуација

- Анализира и процењује сопствене капацитете за сарадњу;
- Вреднује сарадњу са партнерима на основу анализе постигнутих ефеката;
- Континуирано извештава партнере о постигнутим ефектима сарадње.

Усавршавање

- Планира стручно усавршавање на основу анализе успешности сарадње са свим партнерима;
- Усавршава се у области сарадње и комуникацијских вештина;
- Обучава се за тимски рад;
- Активно ради на побољшању свог односа са свим партнерима у образовно- васпитном раду. Такође се даљи правци професионалног развоја бити усмерени на:

- набавка савремених наставних средстава, стручне периодике и литературе као и приручника;
- унапређивање оцењивања ученика, праћење савремених метода и облика рада у циљу унапређења рада школе;
- конкретизација циљева и задатака које треба остварити кроз садржаје појединих предмета, а у вези са исходима за те предмете у првом и другом разреду и првом циклусу школовања. Такође ће се максимална пажња посветити младим наставницима како би им се максимално помогло у раду и у припреми стручног испита за лиценцу наставника.

ПРОГРАМ РАЗВОЈА ШКОЛЕ У НАРЕДНОМ ПЕРИОДУ

У периоду од наредне четири школске године потребно је:

- Усавршавати континуирано глобално и оперативно планирање наставе коришћењем савремених метода који подстичу ученике на рад; Иновирање свих видова наставе савременим облицима наставним средствима увођењем рачунара и образовних софтвера у настави;
- Побољшати рад секција, подстицати радозналост и интересовања код ученика и што више ученика ангажовати кроз секције и друге врсте ваннаставног рада са њима;
- Побољшати све видове сарадње са родитељима и максимално их укључити у рад школе;
- Радити на сталном стручном усавршавању наставника у циљу праћења савремених достигнућа у образовном процесу и обезбеђивања потребних сати стручног усавршавања за напредовање услужби;
- Препознавање и идентификовање ученика са изузетним способностима;
- Радити на развијању друштвених, колективних и тимских активности ученика и неговати осећај одговорности према обавезама, породици, школи;
- Развијати колективни дух, културу комуникације, толеранцију и поштовање личности и различитости;
- Створити занимљиву, ангажовану, истраживачку, модерну школу у којој ће се подстицати различитости и у којој ће сваки ученик наћи своје место;
- Тесно сарађивати са локалном средином, Месном заједницом, Општином, и другим институцијама на територији општине;
- Посебну пажњу посветити безбедности ученика и превентивним активностима у циљу спречавања насилног понашања

С обзиром да су сви приоритети школе и план њеног развоја усаглашени са ресурсима и потребама средине у којој се школа налази школа је постала културно-образовно седиште Врчина.

У остваривању плана развоја школа ће се ослањати на:

Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Школску управу Београд, ГО Гроцка, локалну самоуправу, донаторе, родитеље, Секретаријат за образовање града Београда, средства саме школе, као и на огроман ентузијазам наставника.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

А) Податке и запажања о напредовању и развојним потребама ученика добићемо на основу посматрања ангажованости, активности, кооперативности ученика, испитивања (усменог и писменог), ученичких радова и продуката ученичких активности, домаћих задатака ученика, разговора са ученицима у свим сегментима наставног процеса, задовољства ученика.

Б) Праћење остваривања школског програма у целини вршиће се кроз:

- праћење постигнућа исхода првенствено кроз сталне састанке Одељењских већа, Стручних већа, Разредног већа и Наставничког већа;
- родитељске састанке и индивидуалне контакте са родитељима ради размене утисака и предлога за што бољу и напреднију сарадњу;

- евалуациони листићи и свакодневни разговор са ученицима о њиховом утиску и задовољству радом на часу;
- месечне консултације са надзорницима и саветницима за осигурање квалитета
- посете суседним школама и размена искуства,
- израда тестова за проверу савладаности програма;
- континуирано праћење и реорганизација планова, циљева, исхода, садржаја активности и метода рада, рада на часу и ангажовања ученика;
- учествовање у Националном тестирању.

В) Водиће се педагошка документација о напредовању ученика: Педагошка свеска ЕС Дневник, писани извештаји за родитеље и педагошку службу, ђачке књижице, матична књига, извештаји са тестирања и др. врста испитивања ученика....

У изради Школског програма за ОСМИ разред учествовали су: руководилац Већа Драгана Митрић, наставница географије, сви чланови Разредног већа, стручни сарадници и директор школе.

Директор

Добрица Синђелић

Председник Школског одбора

Драгана Гајић